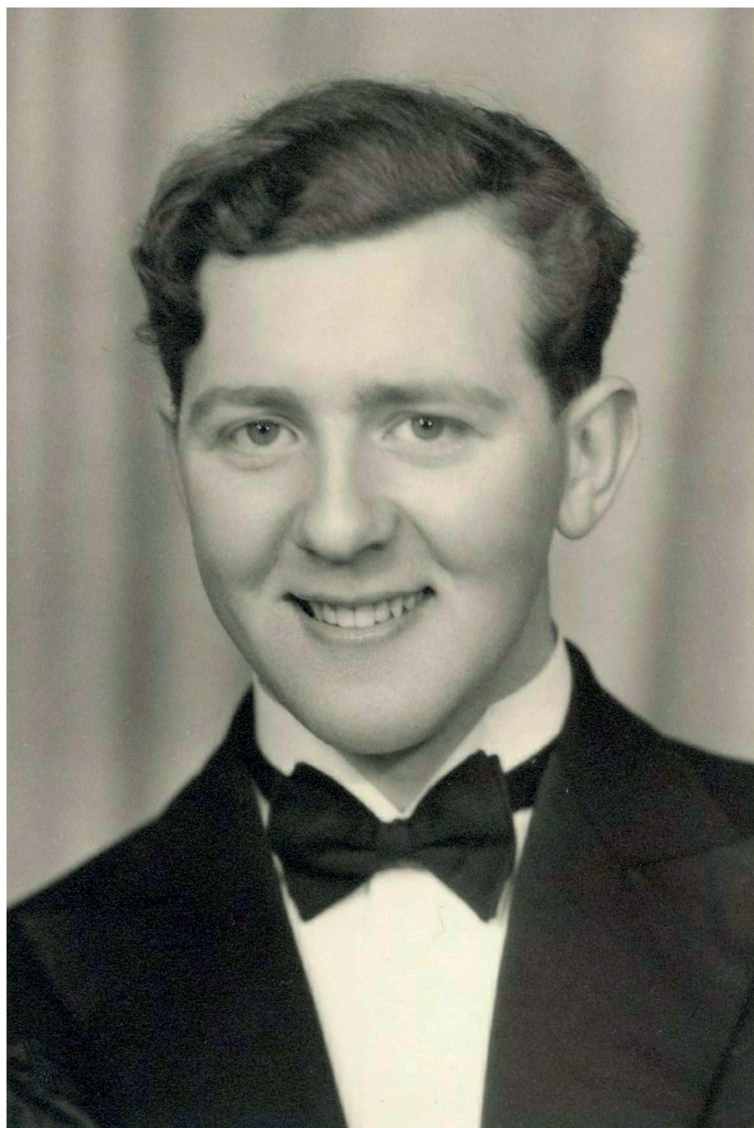
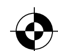

Kremmeren Tenoren og Familiemannen

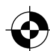

Finn Nilsen

Født 4. November 1922 i Bergen

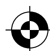

Finn, Finn,
katta skinn,
ta han i ræven
og hiv han inn

Forord til 1. utgave

Kjære Finn!

Vi har i denne boken prøvd å gi noen glimt fra et langt og innholdsrikt liv av en fargerik sønn, tjuagutt, buekorpsgutt, tenor, kremmer, arbeidsgiver, bror, ektemann, far, farfar og oldefar - nemlig deg! Innholdet er basert på mange samtaler, noen av dem tatt opp på lydbånd. Det har også vært andre samtalepartnere med hvor den viktigste har vært din livsledsager Dagny, dessuten din bror Kåre, din svoger Johan og dine barn Turid og Finn Pedro. I tillegg har vi snakket med din kusine Ester som har kastet lys over din morfar og mormor. En gjennomgang av alle familiebildene har dessuten gitt et verdifullt bidrag til historien. Du har også vært flink til å samle på annen type dokumentasjon som karakterbøker, tjenestebevis, kontrakter m.m. hvorav noe er benyttet.

Boken skal være en viktig dokumentasjon for dine etterkommere og er ment å gi et nyansert bilde av deg og din familie hvor ikke bare solskinnshistorier er kommet med. Ingen andre generasjoner har opplevd det kvantespranget som dere har gjennomlevd - fra fattigdom og krig til velstand og teknologisk utvikling på mange områder.

Bilder og dokumentasjon er samlet og digitalisert av din svigersønn som også har satt det hele sammen til denne boken med god hjelp fra din datter.

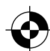
Bergen, 2008 - Turid og Arne

1. utgave av boken ble gjennomgått med Finn i Albir i februar 2008. Han var veldig glad og lettet over at familiehistorien nå er nedskrevet og vil leve videre. Han godkjente tekst og bilder og mente at den er historisk korrekt. Dessuten fortalte han nye historier og ga tilleggsopplysninger som har kommet med i denne siste utgaven.

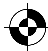
Forord til 2. utgave

Det er nå 14 år siden Finn døde, og boken har endelig blitt ferdigstilt. Koronaåret 2020 ga noen pusterom til å fortsette denne aktiviteten, og spesielt historien om morfaren Jonas Jonassen Fagerbakke ble til med mange timer i digitalarkivet og i bygdebøkene for Austevoll og Tysnes - det ble en spennende historie.

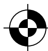
Bergen, 2022

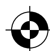

Innhold

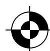

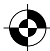

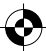
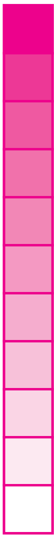
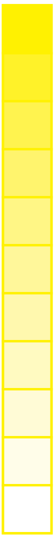

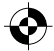

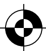

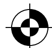

Familie-forhold til FINN

Finn

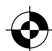

Foreldre

Finn er sønn av Olea og Lauritz Nilsen og ble født den 4. november 1922 på Nygård i Bergen. Han ble døpt i "småkirken" (St Jacob kirke) ved Minde sjokoladefabrikk. Foreldrene bodde da i Lyder Sagens gate, hvor Emilie hadde forretning i 1. etasje. Broren Kåre ble også født der. Han kom til Skuteviken som spedbarn og vokste opp der sammen med de fire andre søsknene; Kåre, Laura, Ruth og Arne. Finn var nest yngst i søskenflokken.

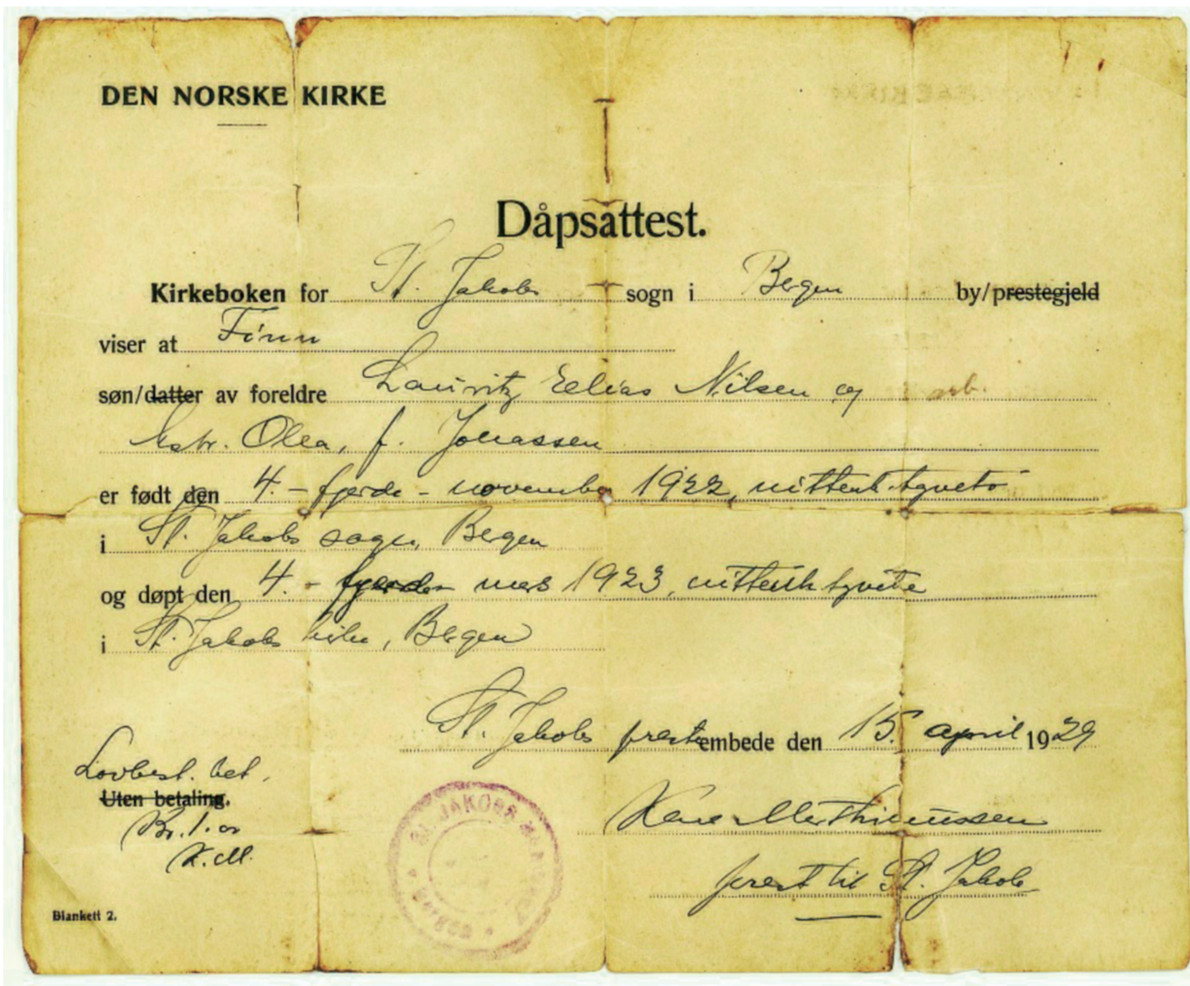

Brudeparet Olea og Lauritz Nilsen

DEN NORSKE KIRKE

Dåpsattest.

Kirkeboken for St. Jakobs sogn i Bergen by/~~prestegjeld~~
viser at Finn
søn/~~datter~~ av foreldre Lauritz Elias Nilsen og
Astr. Olea, f. Johansen
er født den 4.-fjerde-november 1922, nittentotyveto
i St. Jakobs sogn, Bergen
og døpt den 4.-fjerde mars 1923, nittentotyvetre
i St. Jakobs kirke, Bergen

St. Jakobs prestembede den 15. april 1939

Lovbest. bet.
~~Uten betaling.~~
(Br. 1.00
K.A.)

Hans Mathiassen
prest til St. Jakob

Blankett 2.

Søsken

Kåre, 1916 - 1996

Laura, 1918 - 1973

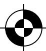
Ruth, 1920 - 2011

Finn, 1922 - 2008

Arne, 1929 - 2001

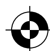

Moren, Olea

Moren til Finn - Olea - ble født i 1894 på Nordnes i Bergen og døde 1978 i Bergen 84 år gammel. Hun var datter av Jonas Jonassen Fagerbakke og Alis Ingebrigtsdotter Uglenes og vokste opp i Bergen. Hun hadde en bror og seks søstre. Disse var Johan Bertin, Emilie, Christine, Agnes, Ingeborg Johanne, Amalie og Rikka. Olea giftet seg med Lauritz Nilsen og fikk fem barn (omtalt under ”Søsken”).

”Mor var så sterk, så sterk” – minnes Finn. ”Alle barna betalte litt hjemme da vi begynte å tjene penger. Min mor holdt orden i regnskapet”. (Turid ligner veldig på min mor”). Hun fikk oss til å hjelpe til i hjemmet – som å vaske opp. Hun satte alt i gang, hun var enestående. Husker en gang hun fikk meg til å vaske golvet. ”Nå må du ta listen helt til slutt”, sa hun så skal jeg si hvor fint du har vasket og pekte på listen. Hun lurte meg til å gjøre husarbeide! Hun hadde en egen evne til å få oss til å gjøre ting som vi ikke hadde lyst til å gjøre”. Moren var en handlekraftig dame. Hun var tydeligvis den som holdt familien sammen og hadde kustus på barna sine. Nåde dem som ikke var nøye med å holde måltidene! Finn forteller at de hadde flere hushjelpere i Skuteviken, for moren drev en kolonialbutikk i Kirkegaten, ca 100 meter fra Sandvikskirken. Finn var ikke mer enn 6 – 7 år da hun startet opp. Det var gangavstand fra Skuteviken til butikken. I tillegg til dagligvarer solgte hun ved, kull og koks som var lagret i kjelleren. De fleste hadde ikke råd til å kjøpe i sekker, så det ble ”løssalg”. Ungene måtte hjelpe til etter skoletid (Arne var ikke født da).

Hun drev butikken alene uten andre ansatte og hadde lenge åpent, i hvert fall til kl 1900 (avhengig av hvor lenge konkurrentene holdt åpent). Finn skjønner ikke hvordan hun klarte dette samtidig som hun hadde ansvaret for 4 barn.
Olea sa ofte: "Vi rike har det godt - ville ikke vært fattig for en million". Hun var en glad type, men likte ikke navnet sitt, husker Finn.
Jonas, faren til Olea, var forretningsmann, han solgte fisk på torget og hadde en butikk (han giftet seg på nytt etter at han hadde mistet sin første kone). Barna måtte stå i butikken uten lønn. Det fant de seg selvsagt ikke i på sikt, og snart hadde flere av dem startet sin egen lille butikk "på hjørnet":

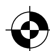

Olea prøver skiene
på Kvamskogen

Olea og barnebarna

Fra venstre bak: Åse, Elin, Svein
Fra venstre foran:
Turid, Tor, Torill og Finn Pedro (på fanget til farmor), Terje og Karsten

Faren, Lauritz

Olea Laura Ruth Kåre Finn Arne Lauritz

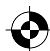
Faren til Finn - Lauritz - ble født i 1895 på Stavøy og døde i 1950 i Bergen, 55 år gammel. Han var sønn av Samson Andreas Nilsen og Anne Marthea Dideriksdatter og vokste opp i Florø. Han hadde to brødre, Nils Nilsen Samsonsen født i 1884 og Saron Andreas Nilsen, født i 1892. Lauritz giftet seg med Olea Jonassen og fikk fem barn (omtalt under "Søsken"). Lauritz og Olea skilte seg i 1941.

Finn husker ikke hvorfor eller når faren Lauritz flyttet fra Florø til Bergen. Der fikk han ihvertfall jobb hos en optiker Krohn hvor han solgte skips-kompasser. Disse monterte han så på skip og mindre båter. Kåre husker at han var med faren om bord i noen av båtene (når de skulle på prøvetur for å kontrollere kompassene). Da fikk han stå til rors og var veldig kry! Den gangen bodde moren og faren i en leilighet over butikken til Krohn (Nygård i Strandgaten), og på den tiden ble Kåre født. Litt senere flyttet de til Lyder Sagens gate i samme hus som Milla drev forretning.

Da Lauritz fikk jobb som vaktmester på Margarinfabrikken Norge i Skuteviken, flyttet de til Bøkkergaten i Skuteviken. Der var han også ansvarlig for alt vedlikehold av bedriften (se bilde av fabrikken senere).

Han var veldig populær på arbeids-plassen, husker Finn.

Kåre husker at han fikk maler jobb der med samme lønn som de andre - det likte ikke de andre arbeiderne som var

”tjommier” til Lauritz. ”Jeg satt på baksiden i fullt malerutstyr og solte meg med full lønn” – hevder Kåre. ”Jeg husker at min far skulle ha alt det jeg tjente over 100 kroner, jeg måtte ikke si noe til min mor, det skulle bare være mellom oss! 100 kroner var mye penger den gangen. Jeg fikk mellom 128 og 134 kroner, jeg tror det var akkordlønn til malerne. Min far tjente 80 kroner i fastlønn pr uke, og han hadde en god jobb, så ”ekstra-inntekten” fra meg kom nok godt med”.

Finn husker at faren var musikalsk. Faren sa en gang at han var den første som spilte på sag! Han hadde en kamerat som het Økland som spilte et annet instrument (Finn husker ikke hvilket). Disse to reiste en del rundt og spilte for å tjene til livets opphold,

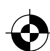

Et maleri malt av en anerkjent maler fra Florø. Lauritz står til høyre sammen med en god kamerat,

det var jo mye arbeidsledighet den gangen, minnes Finn.
Dessuten spilte han trompet i Frelsesarméen, men han var ikke spesielt kristen, hevder Finn.
Lauritz tjente også penger på si. Kåre husker en gang faren sa at han skulle spille på sag foran kinoen før forestilling. ”Vi lo og sa at den går vi ikke på! – men det gjorde han og tjente gode penger, men vi måtte ikke si noe til min mor! Han brukte bue på sagen for å få lyd. Jeg tror han fikk idéen fra en artikkel i Allers”.

”Jeg var en pappagutt, og dro av og til på sykkeltur med far. Like etter krigsutbruddet dro vi på sykkeltur til Florø” – minnes Finn. Turen er beskrevet under ”Feriereiser - Sykkelturer”.

”Lauritz var en pussig type og var borti mye rart” - minnes Finn. Han var en staselig kar å se til og lignet mye på sin far i være-måten. Han likte å ”sprade”, var flink til å kle seg og var på mange måter en livskunstner. Han var også veldig flink til å gjøre tjenester for andre. Derfor ble han en ”likanes” kar og hadde mange venner. Han gikk sammen med høy og lav og fikk en omgangskrets av innflytelses-rike forretningsfolk i Bergen. I de harde 30-årene gikk han for eksempel på jakt sammen med Jakob Schøtt på Bryggen. Kåre minnes at faren og skraphandler Einar Cook var beste kompiser. Cook, som senere ble millionær, hadde hytte i Breivik. ”Derfor måtte også Lauritz ha en hytte der” - mener Kåre - ”problemet var bare at det hadde vi ikke råd til”. Kåre husker at de ofte var sammen i denne hytten på ”guttetur” og fant på mye rart. Blant annet hadde de

løpe konkurranse (100 meter). "Han fikk ikke reise av min mor uten at jeg var med som anstand" – sier Kåre. "Da min mor spurte om de hadde vært snille, svarte jeg at de satt nå der og pratet over en øl – og da var alt i orden". Kåre fikk litt penger av faren for å være anstand og var fornøyd med det. Selv om det kunne bli mye drikking, passet de alltid arbeidet sitt, presiserer Finn.
Han fikk Cook til å hente familien vår når de skulle på hytten.

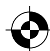
En annen kamerat het Faye, han var musiker i Divisjons-musikken. Faye visste alt om slakter Samson, han var eldre enn Lauritz og kunne fortelle om alle spilloppene Lauritz gjorde både som liten og i ungdomsårene. En gang kjørte han på kjelke sammen med noen jenter. Han satt bakerst, og da de nærmet seg sjøen, hoppet han av og jentene havnet i sjøen (Finn ler).

Lauritz

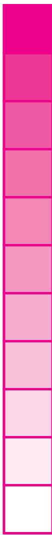
Han var med i motstandsbevegelsen og drev illegal virksomhet under krigen under ledelse av Bjarne Sæverud, sjef for hjemmestyrkene i Bergen. Sæverud var bl.a. disponent for Margarinfabrikken og kamerat av Lauritz. (Bjarne er bror til komponisten Harald Sæverud).
Det er uklart hva Lauritz gjorde, men det verserte rykter om at han organiserte radiolytting hjemme hos seg selv. Han fikk visstnok medalje for innsatsen. Det var nok en vanskelig tid for han, for han måtte bort fra Bergen og gjemme seg på Stavøy hvor familien pleide å feriere om sommeren.
"Vi vet lite om dette fordi vi flyttet vekk fra han i begynnelsen av krigen i.f.m. skilsmissen" - sier Finn.
Dagny har ikke møtt Lauritz. Da hun kom inn i familien var allerede skifteprosessen i gang.

Finn vet ikke så mye mer om faren, moren og faren ble jo skilt i 1941 da han fremdeles var ung og bodde hjemme. Moren snakket ikke så mye om han heller.
Lauritz var av og til i kontakt med Kåre, men hadde ellers lite kontakt med familien.
Han holdt 50 års dagen på Terminus sammen med mange venner.
Lauritz døde 55 år gammel av hjerneslag hjemme hos Kåre. "Han følte seg dårlig og gikk på toalettet" - minnes Kåre - "like etter døde han".

Smørfabrikken, senere Margarinfabrikken i Skuteviken (bygningen til høyre).
Foto: Atelier KK / UB Bergen

Samson Andreas NILSEN
f: 01 Aug 1860 i Kinn/Bru (Svanøy)
g: 29 Jul 1882 i Kinn
d: 11 Aug 1940 i Bergen

Lauritz Elias NILSEN
f: 11 Sep 1895 i Florø, Sunnfjord
g: 12 Mar 1916 i Nykirken, Bergen
d: 18 Sep 1950 i Bergen, Norway

Anne Marthea DIDRIKSDATTER
f: 22 Mai 1854 i Kinns Prgj.

Finn NILSEN
f: 04 Nov 1922 i Bergen
d: 20 Des 2008 i Bergen

Jonas JONASSEN FAGERBAKKE
f: 22 Jun 1850 i Møkster, Austevold
d: 18 Jul 1932 i Bergen

Olea JONASSEN
f: 18 Jan 1895 i Bergen
d: 11 Okt 1978 i Bergen

Alis INGEBRIGSDOTTER UGLENES
f: 30 Jul 1848 i Uglenes, Fitjar, Huftarøy
d: 10 Okt 1917 i Bergen

Nils JENSEN WAAGENE
f: 1822 i Kinns Prgj.

Elen SØRENSDATTER
f: 1817 i Førde Prgj.

Didrik CARSTENSEN
f: 1814 i Kinns Prgj.
g: 24 Mai 1847 i Fana
d: 19 Feb 1897 i Kinn

Carsten Dissen SUNDE

Marthe DESEDERIUSDATTER
f: 1817 i Askvold Prgj.

Dis Nielsen HOLVIGEN

Jonas CHRISTOPHERSEN ØVRE VAAGE
f: Kal 1758 i Øvre Vaage, Søre Aarland
g: 19 Jan 1783 i Sund prestegjeld
d: 1805 i Søre Årland I Møkster

Arne JONASEN ØVRE VAAGE
f: 27 Nov 1785 i Sund prestegjeld
g: 19 Mai 1822 i Sund prestegjeld
d: 1824 i Sund prestegjeld

Jonas ARNESEN RABBEN
f: 16 Okt 1822 i Sund prestegjeld
d: 05 Jan 1890 i Bergen

Ane ARNESDATTER
f: Kal 1754 i Vindenesvaagen
d: 13 Okt 1839 i Kvalvågen, Møkster

Anne HANSDTR STOREMYR
f: 1794 i Øjord
d: 04 Des 1857 i Uglenæs

Ole ENGELSEN SØRTVEIT HAUKENES
f: Fra 1740 Til 1743
d: 1803

Thorkild OLSEN HAUKENES
f: 1796 i Houkenæs
g: 1821
d: 1876

Ingeborg THORKILDSDOTTER STOREBØ
f: Kal 1821 i Storebø
d: Alt. 1900

Christi TORKILDSDATTER BÅRTVEIT
f: Kal 1755

Anne ABRAHAMSDTR BØE
f: 1790
d: 28 Aug 1836

Bagge INGEBRIGTSON KLEPPA
f: 1741
d: 1808

Lars Baggeson Øvre KLEPPE
f: 1783
d: 1830

Marta LARSDTR VIK
f: 1720
d: 1801

Ingebrigt Larsson KLEPPA
f: 1829
d: 1873

Ola Olson DRAGEIDE
f: 1756
g: 1792
d: 1844

Herborg Olsdotter RAUNEBAKKEN
f: 1793
d: 1870

Marta Jørgensdotter FÆRAVÅG
f: 1766
d: 1839

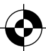
Ola ANDERSSON LANDRØYO
f: 1756
g: 1786
d: 1811

Bjødne OLSSON LANDRØYO
f: 1789
g: 1811
d: 1854

Brita BJØDNESDOTTER LANDRØYO
f: 1829
d: 1914

Inger TOMASDTR HÅVISKELAND
f: 1760
d: 1803

Brita MIKKELSDTR
f: 1789
d: 1862

Morfar og mormor

Jonas og Alis

Historien om Finn sin morfar og mormor blir fortalt av Ester som var yngste datter av en tante til Finn på mors siden – Ingeborg Johanne Jensen (se miniatyrbildet).

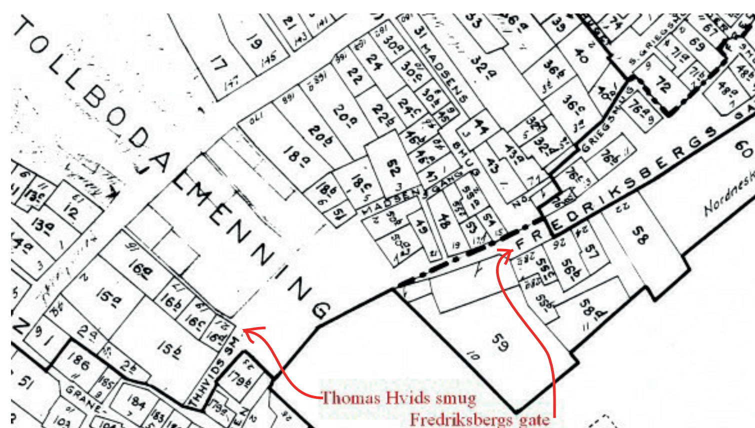
Da moren hennes døde av tuberkulose vokste Ester opp hos morfaren og mormoren fra hun var 6 år gammel. Faren het Alexander Jensen.

Hun forteller hvordan det ble slik:

”Det kom seg av at min far og jeg var på tur til Nordnes for å besøke mine besteforeldre. Da merket bestemor at jeg hadde utslitte sko med hull i. Bestefar spurte meg: ”får du ikke hjelp?” Jeg husker han gråt da. Da far skulle hente meg igjen sa bestefar: ”Nei Ester får du ikke igjen” – så ble jeg værende der. Jeg husker han gikk med meg til en skomaker i Strandgaten som han kjente og kjøpte nye sko til meg.

Jeg bodde der til bestemor døde og hadde det veldig godt, men de hadde også bruk for meg, for de hadde forretning.

Hun forteller at de bodde i en liten leilighet i samme bygning som forretningen. Den lå i Fredriksbergsgate 11. Ester mener at

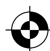

leiligheten bare hadde to rom, bl.a. en bestestue hvor hun lå på feltseng. Hun husker at de hadde plysjmøbler. De hadde av og til overnattingsbesøk av Agnes og Gerhard fra Mandal.

Døtrene sto i kolonialforretningen (hun husker at Christine var der, og Olea – var sannsynligvis den siste). Bestefaren jobbet på Fisketorget. Hver morgen hentet han fisk i en bod på Tyskerbryggen og kjørte den i en tralle til utsalgsboden sin. Han solgte alle typer fisk, og mange fine fruer kom til han for å handle middagsmaten. Han var så koselig og snakket så godt for seg. Han sa ”mor” til alle: ”Legg han litt i vann, mor” – sa han. ”Jeg kom med mat og kaffe til han etter skoletid, i et spesielt kobberspann” – minnes Ester. Bestefaren er avbildet fra et postkort fra Fisketorget, Ester er sikker på det: ”Du kan se det på ryggen hans” – hevder hun.

Hver søndag måtte Ester gå til Bergens meieriet ved Nykirken og hente melk (eller fløte?). Så målte Christine melken opp slik at Ester kunne levere den til de finere fruene i nabolaget. Hun likte ikke at hun da måtte gå med de gamle klærne. Etterpå gikk hun i Nykirken sammen med bestefaren, enten hun ville eller ikke. ”Jeg hadde jo gått med fløte til de fine fruene og var trøtt vet du. Dessuten ville jeg heller være i gaten og leke med de andre. Jeg var alltid så glad i sport og leke med ball”. Da fikk hun imidlertid ha finklærne på. På vei til kirken fikk hun streng beskjed om å gå fint, ellers ”slo han meg på leggen med stokken” – hevder Ester. Da hun kom hjem måtte hun fortelle bestemoren hva presten hadde sagt. ”Bestefar var streng – veldig streng” – minnes Ester. Bestemoren var aldri med i kirken, som Ester kunne huske, hun var kanskje ikke interessert eller så måtte hun lage middag. For når de kom hjem var det middagstid. Ester vasket opp mens besteforeldrene tok middagsluren sin. Om ettermiddagen gikk hun på søndagsskole . Det var

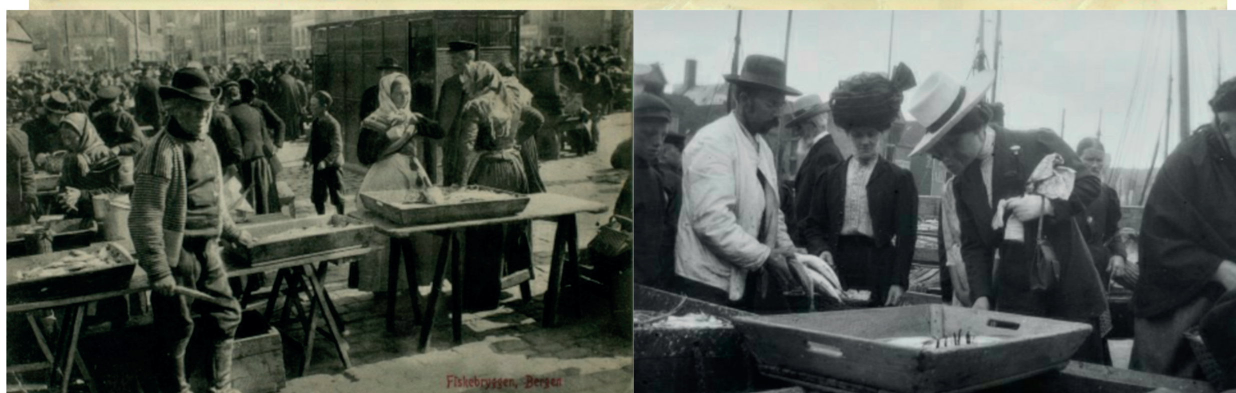

i Lars Hilles gate. ”Det var ikke alltid jeg ville, men bestefar var streng og sa at jeg måtte gå” - minnes Ester. Noen søndager besøkte besteforeldrene noen venner på Laksevåg, da fikk hun ofte være med – de tok Laksevågfergen fram og tilbake.
”Selv om bestefar var streng, var han også veldig snill med meg og tok meg alltid i forsvar” – husker Ester. ”Når bestefar fikk driks, sa han alltid at de skal Ester ha til konfirmasjonen – han hadde jo penger” – minnes Ester.

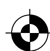
Hun mener at tante Christine var sjalu på henne fordi hun på en måte tok farens oppmerksomhet fra henne. Christine hadde nemlig et handikapp, hun hadde ”dårlige ben” og fikk alltid størst oppmerksomhet av faren, mener hun. ”Hun tålte lite og var forskjellig fra de andre søsknene”.

”Tantene mine holdt veldig godt sammen, og alle var snille med meg”.

De to bildene under fra fisketorget er hentet fra marcus.uib.no

Familien til Jonas Jonassen Fagerbakke

Først litt om foreldrene og forfedrene til Jonas:

Jonas Jonassen Fagerbakke var sønn til Ingeborg Torkildsdotter Storebø (1821-1900) og Jonas Arnesen Rabben (1822-1890), som begge kom fra Austevoll.

Jonas ble født 22. januar i 1850. Det ble hevdet at Jonas var adoptert, men i kirkeboken for Sund prestegjeld står det at barnet Jonas var "uægte født". Det betyr at moren Ingeborg ikke var gift (hun var enke) da Jonas ble født. I dag er ikke dette uvanlig, men på den tiden var det ikke fullt så enkelt.

Hva skjedde så med Ingeborg og Jonas etter at sønnen Jonas ble født i 1850? Et søk i bygdebok nr.1 for Austevoll viser at de bosatte seg på gården BLÆNES (bnr. 63). Gården ligger på sørenden av Huftarøy der Selbjørnsfjorden og Langenuen møtest.

I bygdeboken står det at Jonas og Ingeborg ble gift:

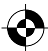
63. Jonas Arneson Rabben, f. 1822. (Fagerbakke 49/Rabben 69) Gift med Ingeborg Torkildsdtr. Storebø, f. 1821. (Storebø 211) Barn: Jonas. f. 1850. Konf. 1866.

№	Den opgivne Fødsels Datum.	Daabs Datum.	Barnets fulde Navn.	Om ægte eller uægte fødte.	Dets Forældres fulde Navn, borgerlige Stilling og Opholdssted.
74	26de Juli	28de Juli	Christie Marie	ægte	[illegible]
75	22de [illegible]	[illegible]	Jonas	uægte	[illegible]

Sund prestegjeld, Ministerialbok1850-1866, s. 6

Nå var heldigvis faren kjent, det var tjeneste-drengen på gården, Jonas Arnesen Rabben, som moren sannsynligvis giftet seg med like etter at Jonas ble født (se opplysninger i bygdeboken nedenfor). Moren var før dette gift med Jacob Olsen Fagerbakke i 1842, da var hun 21 år og han 24 år , men ifølge en bygdebok om Austevoll forsvant han da han "skulle sigla heim frå Kvalvåg" - 10/11-1847, bare 29 år gammel. Han må ha druknet, noe som ikke var uvanlig på den tiden. Ingeborg og Jacob fikk to sønner sammen, Ole f.1844 og Torkel f.1847.

Av en eller annen grunn varte ikke dette ekteskapet så veldig lenge. I bygdeboken står det at hun giftet seg en tredje gang, med Johannes Larsen født i Valhamar i 1789, han var husmann med jord (leilænding). I kirkeboken for Sund prestegjeld blir det opplyst at de gifter seg 2. november 1861, da var hun 44 år og han 71 år. Johannes hadde 7 barn fra første ekteskap, og med Ingeborg fikk han sønnen Abraham i 1862. I Folketellingen for 1865 for Sund prestegjeld står familien oppført med to sønner, Abraham på 3 år og Jonas på 15 år (Jonas står her

oppført som "deres sønn"). De bodde på plassen Sveen (Sveo) i Indre Rabben, ikke langt fra Fagerbakke, og hadde "utsæd: ha1/2 po2, husdyr:ku2 få4 sv2", dvs at de livnærer seg av havre og poteter, samt husdyr (2 kuer, 4 får/sauer og 2 svin/griser).

I 1866 ble Jonas konfirmert, han var da 16 år gammel. I kirkeboken står det at han fikk karakterene temmelig god i kristendomskunnskap (beste karakter), og meget god i orden og oppførsel.

Jonas ble altså født på gården Fagerbakke, men vokste ikke opp her. Etter Fagerbakke bodde han altså på gården Blænes med sin far og mor, deretter på Sveo med sin stefaren, mor og halvbror. Etter at han giftet seg med Alis, men før de flyttet til Bergen, drev de et bruk (nr. 2) på gården Østervold. I bygdebok nr. 2 står det: "Garden ligg aust for dei andre gardane sør på Hundvåkøy, og av dette kjem namnet. Det vart tidlegare skrive Østervold, og dei fleste folka på garden brukar denne forma som slektsnamn. I nyare tid har ein gått over til å nytta forma Austevoll".

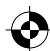
Før vi følger Jonas og Alis videre i livet, skal vi se på hvor forferdene til Jonas kom fra. Som nevnt kom både moren og faren fra Austevoll der de livnærte seg av jordbruk, gjerne kombinert med fiske. Nå skal vi se nærmere på hvilke gårder de kom fra.

Ingeborg Thorkildsdotter Storebø, mor til Jonas - **kom fra gården Storebø** som er omtalt slik i bygdebok nr. 2 for Austevoll: *Under garden Storebø ligg plassa Noteneset, Blåsterneset og nore og søre Rostøen.*

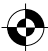
*Eigar av Storebø er **Lyseklosteret**. I 1668 besiddes (Storebø) av 13 bønder. Sår 16 ½ tønner havre og avler 68 tønner. Buskap: 80 kyr.*

Jonas Arnesen Rabben, far til Jonas, **kom fra gården Øvre Vaage**. På denne gården kan vi følge farslinjen tilbake til 1660. Det spesielle med denne slekten er at både hans far, bestefar og oldefar var loser, eller kjentmenn som de kalte det på den tiden. Også Jonas Arnesen reiste som kjentmann da de flyttet til Bergen. Se eget avsnitt om losvirksomheten i Norge og Austevoll som beskriver disse karene som "*sjøvande og uredde karar som skulle setja ut på havet for å kapra skip, ofte i storm og uver. Losyrket gjekk i tradisjon frå far til son ofte gjennom eit heilt hundradår. Mange kom bort på sjøen*". Spesielt oldefaren Christopher Pedersen Øvre Vaage er nevnt et par steder i bygeboken, først for å ha oppdaget "*fiskestaden Kristofferplasset vest for Taragrunn", for dette fikk han diplom og sølvkrus. Neste "bragd" var å lose den fiendtlige engelsk fregatten Tartar inn mot Bergen, noe som endte i slaget ved Alvøen, for dette fikk han straff.*

Hvor ble det så av faren til Jonas etter at familien drev gården på Blænes? I kirkeboken for ektskapet mellom Ingeborg (mor til Jonas) og Johannes står det at Ingeborg var enke, det kunne tyde på at ektemann nr. 2 Jonas Arnesen også falt fra i ung alder. Et søk i digitalarkivet avkrefter denne teorien, da det dukker opp en person med samme navn og fødselsår i Bergen med en kone som het Berthe Arnesen (Folketellingene 1865 og 1875).

Kan dette være Jonas sin far? Et søk etter Berthe (Brita) Arnesen på Nasjonalbiblioteket (nb.no) ga svar. I en bygdebok for Tysnes, nærmere bestemt om FOLKA PÅ ØYJOR'O, finner vi i hennes familie opplysninger om Jonas Arnesen: ”*Brita vart g. 1855 m. Jonas Arneson Rabben, truleg frå Austevoll. Han hadde fartøy. Dei fekk borna Andreas f. 1856 og Ola f. 1858 på Øyjor'o. — I 1860 vart huslyden ført utflytta til Trondheim, men dei kom heim att kort tid seinare. Sidan budde dei i Bergen, og Jonas reiste som kjentmann (los). Enkja Berthe Arnesen utvandra til Amerika frå Bergen 1890 til ein son i Seattle”.*

Under gården Rolse finner vi fartøyet til Jonas Arnesen:

”Av ei forliksstemning 1853 går det fram at Hans Rolse siste vinteren hadde drive «samfiske» med Ola Se. Same Hans'en leigde jakta Magdalena på vårsildfiske 1856/57 av Jonas Arneson Rabben (som var g. m. ei frå Jakta «Magdalena» (250 tønner), ble bygd av Knut Hope. Fartøyet vart kalla «Gulltrynet» eller «Pengetrynet».

Som nevnt finner vi Jonas Arnesen i Bergen i 1865 og i 1875. Begge steder oppgis hans yrke som "sømand", i 1875 antas hans oppholdssted å være i utlandet. Kanskje han har tatt hyre på en båt?

Mer informasjon om familien i Bergen finnes ikke i kildene før vi leter etter hans dødsdato. Kilden denne gangen er Bergen Fattigvesen, ”Manntals-protokoll for gamle, vanføre og syge”: Her står det at Jonas fikk understøttelse på kr 5, og Berthe kr 3 en kort periode. Jonas døde 5.jan 1890. Enken Berthe fikk understøttelse til hun reiste til Amerika.

Under anmerkninger står det at hun reiste til Amerika i oktober 1890. Grunnen fant vi i bygdeboken for Tysnes: "***Enkja Berthe Arnesen utvandra til Amerika frå Bergen 1890 til ein son i Seattle".***

Et jaktfartøy

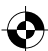
BBA, Bergen fattigvesen, 1886-1891, s. 337

Filter:

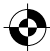
337 433

Løbe No.	Navn samt (for Børnenes Vedkommende) Forældres Navn, Stilling og Bopæl	Fødsels-Aar og Dag	Bopæl	Forsørgelses- Understøttelse i Penge	-maaden Understøttelse i Naturalydelser	Naar Understøttelsen begyndt	ophørt
1004	Arnesen, Jonas Arnesen Enke Berthe Olsdtr.	1823 1824	Engen 42 død 5/1/90	~~5 kr~~ 3 kr		~~[illegible]~~ 11 90	1/11/90

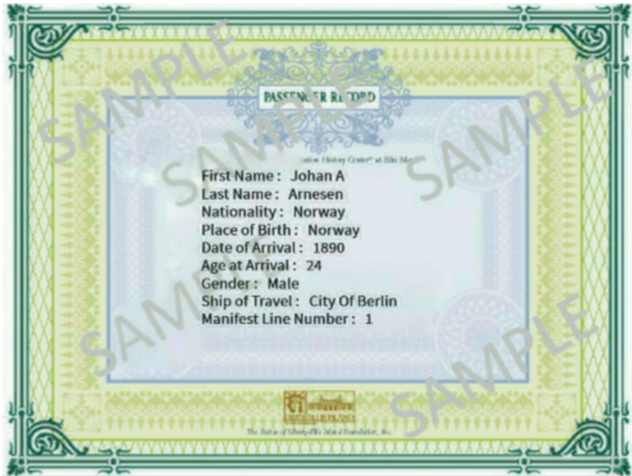
Engen 42 - død 5/1/90

Søkte på libertyellisfoundation.org/ - The Statue of Liberty - Ellis Island Foundation for å se om noen av sønnene til Jonas og Berthe hadde ankommet New York. Fant kun et navn som kunne være en av sønnene, nemlig Johan A Arnesen. (De andre sønnene var sjømenn ifølge folketellingene). Han reiste til Amerika i 1890, samme året som faren døde. På slutten av samme året kommer altså moren etter. Hva dette kostet og hvordan Berthe, som fikk hjelp av fattigkassen, hadde råd til denne turen, er et annet spørsmål.
I kilden "mennesket.net/utvandringen-til-amerika" står det litt om reisekostnaden: *Prisen for reisen til midtvesten via Liverpool og New York lå på rundt en årslønn for hva en mannlig lønnsarbeider kunne forventes å tjene i 1880, og halvannen årslønn for en tjenestepike. Mange solgte alt de eide, andre tok opp lån fra venner og bekjente. De heldigste fikk billetten tilsendt av familie i statene som ønsket at de kom etter.*

FILTER EXACT MATCHES 2

Place mouse over the i in order to view additional information for the record.

NAME	ARRIVED	LAST PLACE OF RESIDENCE / BIRTH PLACE	SHIP NAME	ACTION
Arnesen, Johan A	1890	Norway	City Of Berlin	

NAME	ARRIVED	LAST PLACE OF RESIDENCE / BIRTH PLACE	SHIP NAME	ACTION
			City Of Berlin	
			Lali	

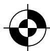
MARITAL STATUS Unknown	GENDER Male	AGE AT ARRIVAL 24
YEAR OF BIRTH 1866	ETHNICITY N/A	PASSENGER ID 9012326568951
DATE OF ARRIVAL 1890	SHIP OF TRAVEL City Of Berlin	PORT OF DEPARTURE N/A

TERMS

LIBERTY ELLIS ISLAND CHARITY NAVIGATOR Four Star Charity

City of Berlin was a British ocean liner that won the Blue Riband for the Inman Line in 1875 as the fastest liner on the Atlantic.The Blue Riband is an unofficial accolade given to the passenger liner crossing the Atlantic Ocean in regular service with the record highest speed.

Dette ble kanskje et langt sidespor i Jonas sin historie, men det var interessant å følge Jonas sin halvbror Johan og hans mor Berthe til USA.
Jonas og Alis flyttet muligens til Bergen fra gården Østervold omkring 1874 da deres første barn Ingeborg ble født i Aarstad.
De fikk 9 barn (hvorav 8 vokste opp) og 25 barnebarn, så etterslekten er stor.
Ellers viser hendelse-rapporten under at Jonas hadde mange jobber og at de flyttet flere ganger før Alis døde i 1917. 5 år senere giftet han seg med Nilsine og i 1932 døde Jonas på Solheims gamlehjem (82 år).

Personrapport for Jonas Jonassen Fagerbakke

Side 1

Navn:	**Jonas Jonassen Fagerbakke**	**Kjønn:**	M
Født dato:	22 Jun. 1850	**Sted:**	Møkster, Austevold
Dp. dato:		**Sted:**	
Dødsdato:	18 Jul. 1932	**Sted:**	Bergen
Begravelsesdato:		**Sted:**	
Dødsårsak:			

Hendelser

1. Han ble konfirmert den 23 Sep. 1866 I Fitjar prestegjeld.
2. Jobb: Værksarbeider, 1874, Solheimsviken.
3. Han bodde Laksevåg i 1875.
4. Jobb: Inderst, jobber ved Værket (på Laksevåg), 1875.
5. Han bodde Nøstegaten 73 i 1885.
6. Han bodde Nøstesmuget 8 i 1885.
7. Jobb: Kularbeider, 1885.
8. Jobb: Løs Arbeidsmand, 1885.
9. Bosted: Nøstegaden 73, i 1891.
10. Jobb: Kullarbeider, 1893.
11. Bosted: Thomas Hvids smug 3, i 1900.
12. Jobb: Skøitefører, 1900.
13. Bosted: Fredriksbergsgt.11, i 1910.
14. Jobb: Fiskehandler på torget, 1910, Bergen.

Far:	Jonas Arnesen Rabben (1822-1890)		
Mor:	Ingeborg Thorkildsdotter Storebø (Ber 1821-Etter 1900)		
Ektefelle:	***Alis Ingebrigsdotter Uglenes (30 Jul. 1848 - 10 Okt. 1917)**		
Ekteskapsdato:		**Sted:**	
Barn: 1	Ingeborg Johanne Jonassen (1874-1910)		
2	Emilie Berthine Jonassen (1876-1950)		
3	Amalie Jonassen (1879-1942)		
4	Johan Bertin Jonassen (1880-1948)		
5	Agnes Josephine Jonassen (1884-1966)		
6	Kristian Olai Fagerbakke (1886-1888)		
7	Christine Olivia Jonassen (1889-1963)		
8	Rikka Jonassen (1892-1920)		
9	Olea Jonassen (1895-1978)		
Annen ektefelle:	**Nilsine Olsdtr. Sollesvig (2 Mar. 1872 - 24 Aug. 1969)**		
Ekteskapsdato:	28 Apr. 1923	**Sted:**	Bergen

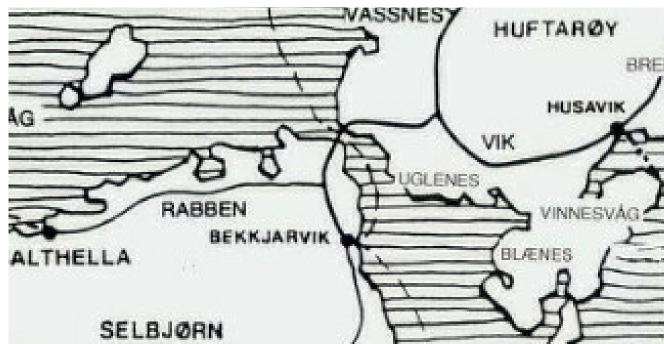

Alis Jonassen Fagerbakke, født Ingebrigtsdotter Uglenes (1850 - 1917)

Alis ble født på gnr. 65, Uglenes som ligger på et nes på nordsiden av Vinnesvågen, vest for Vik på Huftarøy. Rett over sundet ligger gården Fagerbakke på øya Selbjørn. Hun var eldst av en søskenflokk på 11, født i 1850 av foreldrene Ingebrigt Larsson Kleppa og Brita Bjødnesdotter Landrøyo, begge født på Tysnes. De bodde på plassen "Gjerdet" og blir i bygdeboken "Austevoll 3" i 1865 omtalt som husmann uten jord, fisker og dagarbeider. Alis og Jonas giftet seg i 1874 og fikk 9 barn, hvorav 8 vokste opp (i Bergen).

Hun etablerte eget firma i 1898 og avviklet det ett år før hun døde (1916).

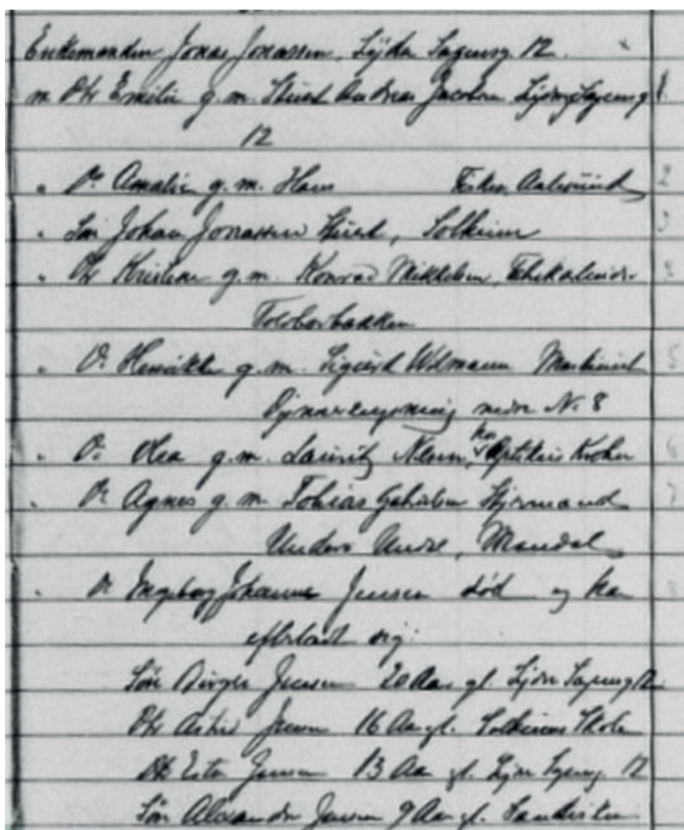
Herved anmeldes, at undertegnede gift kvinde Alis Ingebrigtsdatter Fagerbakke, bopæl Thomas Hvids smug 1 a, under firma
A. Fagerbakke
agter at drive handel her i byen.
Bergen 13 April 1898.
A. Fagerbakke.
Anmeldt og registreret idag.
Bergens Magistrat, 2 Afdeling, 13 April 1898.

Herved anmeldes, at det av mig under 13. april 1898 anmeldte firma
A. Fagerbakke
er ophørt.
Bergen i august 1916.
Alis Fagerbakke.
Anmeldt og registrert idag.
Bergens magistrat, 2. avd., 13. septbr. 1916.

Dødsfalljournal

Et søk i "Dødsfalljournaler" på Digitalarkivet gir treff på Alis (se under).

Fra en dødsannonse i Avisen Arbeidet finner vi datoen for dødsfallet til Alis, 10de oktober 1917.

Enkemanden Jonas Jonassen, Lyder Sagensg. 12
D. Emilie g.m. Stuert Andreassen Jacob Lyder Sagensg. 12
D. Amalie g.m. Hans Fisker Aalesund
Søn Johan Jonassen Husl, Solheim
D. Kristine g.m. Konrad Mikkelsen, [illegible]
D. Henrikke g.m. Sigurd Willmann Maskinist [illegible] nedre No 8
D. Olea g.m. Laurits Alm [illegible]
D. Agnes g.m. Tobias Gabrielsen Styrmand [illegible], Mandal
D. Ingeborg Johanne Jensen død og har efterladt sig:
Søn Birger Jensen 20 Aar gl. Lyder Sagensg. 12
D. Astrid Jensen 16 Aar gl. [illegible]
D. [illegible] Jensen 13 Aar gl. Lyder Sagensg. 12
Søn Alexander Jensen 9 Aar gl. Sandviken

Min inderlig kjære hustru, vor gode mor, svigermor og bedstemor

Alis Jonassen

født Ingebrigtsen

døde pludselig idag, 69 aar gl.

Bergen, 10de oktober 1917.

Paa nær- og fraværende barns og egne vegne

Jonas Jonassen, fiskehandler. **Barnene.**

Begravelsen foregaar fra hjemmet, Lyder Sagensgate 12, onsdag den 17. ds. kl. 11¾.

Alis døde i hjemmet 10. oktober 1917 (Lyder Sagensgt. 12). I dødsannonsen fremkommer det at "begravelsen foregaar fra hjemmet, Lyder Sagensgate 12, onsdag den 17. ds. kl 11 3/4".

I dødsfalljournalen under "Arvingernes navne, alder og bosted" står det:
Enkemanden Jonas Jonassen, Lyder Sagensgt. 12
- datter Emilie, g.m. stuert Andreassen Jacob, Lyder Sagensgt. 12
- datter Amalie, g.m. Hans, fisker Aalesund
- søn Johan Jonassen Husl, Solheim
o.s.v.

Jonas Jonassen Fagerbakke - dødsfalljournal

På Digitalarkivet kan man søke i bl.a. dødsfalljournaler. Fra en dødsannonse i Bergens Tidende finner vi datoen for dødsfallet til Jonas. Dermed kan man lett finne fram i journalen (se kopi under). Jonas står her oppført som tidligere fiskehandler, han var 82 år gammel da han døde og bodde på Solheims Gamlehjem sammen med kone nr. 2 - Nilsine eller "Sina" fra Rabben i Austevoll. Dattersønn Birger Jensen anmeldte dødsfallet.

Kilde
SAB, Byfogd og Byskriver i Bergen, 06/06Na/L0018: Dødsfallsjournaler, 1931-1934, s. 107+108
Brukslenke for sidevisning: https://www.digitalarkivet.no/sk20090611350921

Min inderlig kjære mann,
vår kjære far, svigerfar,
bestefar og oldefar
Jonas Jonassen
døde stille idag, 82 år gml.
Bergen, 18. juli 1932.
Nilsine Jonassen,
født Solensvik.
Emilie Andreassen.
Amalie Sørensen.
Johan Jonassen.
Agnes Gabrielsen.
Kristine Clausen. Olea Nilsen.

Enken: Nilsine Jonassen, Solheims Gamlehjem, "Intet efterlatt" (ingen arvinger).
Barn av tidl. ekteskap:
1. datter Ingeborg Jensen, død før begge foreldre, efterlat:
a) søn Birger Jensen, Solheimsgt. 62
b) dtr Astrid Pettersen, fru, J. Liesvei 14
c) dtr Ester Hansen, fru, Rogagt. 26
d) søn Alexander Jensen, J. Liesvei 14
2. datter Emilie Andreassen, enke, Lyder Sagensgt. 12
3. datter Amalie Sørensen, fru, Aalesund
4. datter Agnes Gabrielsen, fru, Urheim, Underøy pr. Mandal
5. søn Johan Jonassen, Bergen
6. datter Henrikke Willmann, død mellom sine foreldre efterlatende:
a) dtr Gunvor Willmann, 17år, S. Skogsvei
b) søn Roald Willmann, 14år, S. Skogsvei
7. datter Olea Nielsen, fru, Skutevikens Tverrgt.

Jacob og kone nr. 2 Nilsine

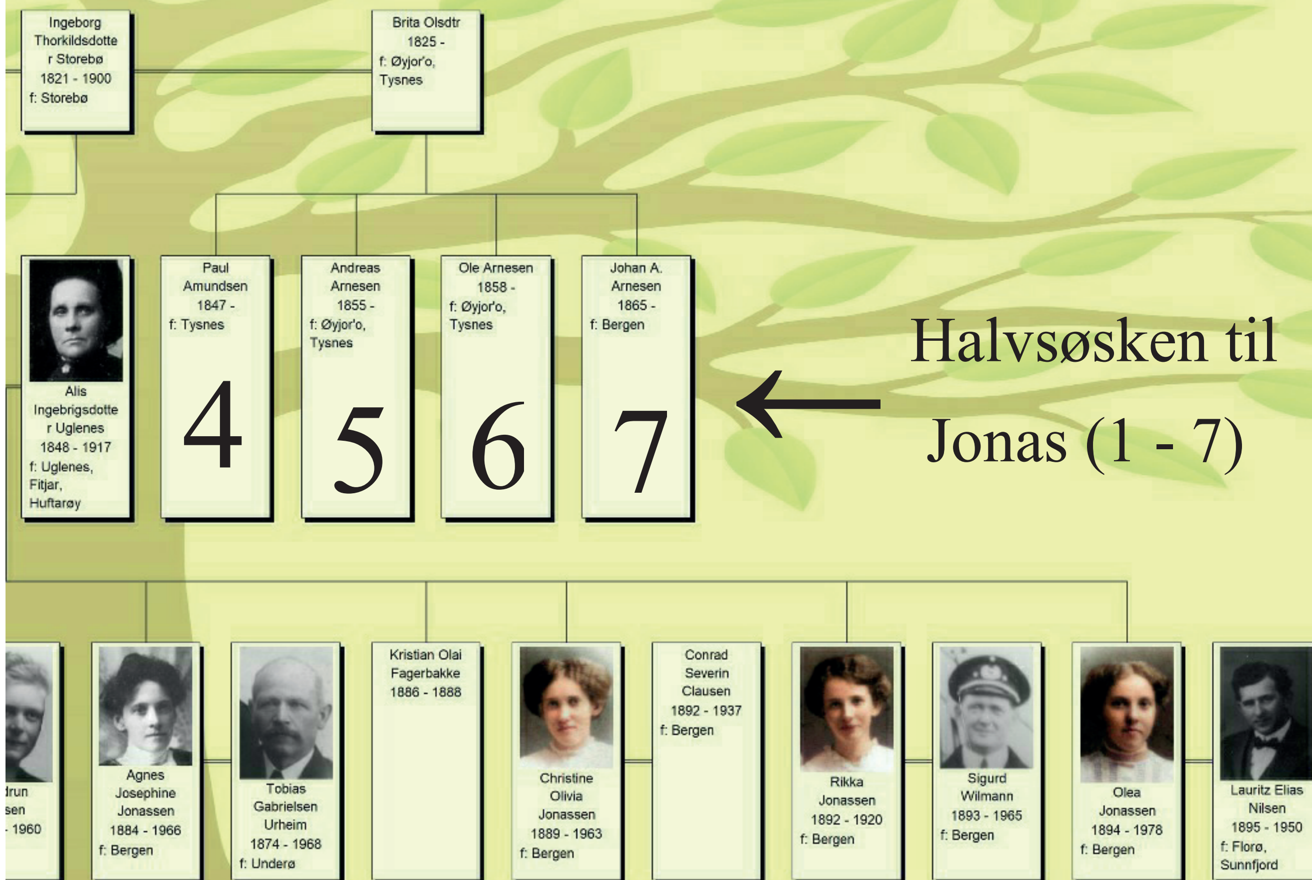
Finn har noen minner fra familien:

Christine drev en tobakks- og snope butikk i Strandgaten. Hun og familien var med oss hele tiden, også før krigen Hun hadde bra med penger, for hun drev forretning. Hun var flink til å lage munkeboller med bringebærsyltetøy i (det husker Turid veldig godt). Hun måtte ta mye drosje da hun var dårlig til bens, visstnok noe medfødt.
Vi dro ofte på tur sammen fra Skuteviken utover Helleveien til Eikevikvannet. Der var det en rasteplass hvor vi koste oss med mat og drikke. Hushjelpen vår Ragna var også med og hadde saker og ting med. Hun hadde vært på bakeri og meieri og hadde fløte og kaker med. Den gangen var dette landet, men det var faktisk den samme haugen som vi flyttet til flere år senere, nemlig Helleveien 153.
Emilie drev en fetevarebutikk i Lyder Sagens gate eller Nygårdsgaten (fetevare er litt finere enn kolonial).
Milla (Emilie) bodde i Lyder

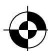

Sagens gate hvor hun hadde en kolonial-forretningen. Det var en stor familie med 6 barn, alle sammen fikk gode stillinger. Det var Milla sin familie som hadde god kontakt med tante Agnes og sønnen Gerhard som bodde på Underøy utenfor Mandal.

Birger Jensen (Ingeborg sin sønn) var en kjent forretningsmann. Han hadde en god forretning i Solheimsviken, visstnok en sports-butikk. Forretningen var ikke så stor med dagens målestokk.

Onkel Johan var en flott type og en kjærnekar. Han var stuert og reiste derfor mye til sjøs. Han besøkte oss ofte når han var hjemme. Jeg husker godt at han holdt tale for Kåre i kon-firmasjonen hans - den gjorde inntrykk på meg (jeg var 9 år den gangen). Jeg sang i begravelsen hans, melodien var "den siste reis".

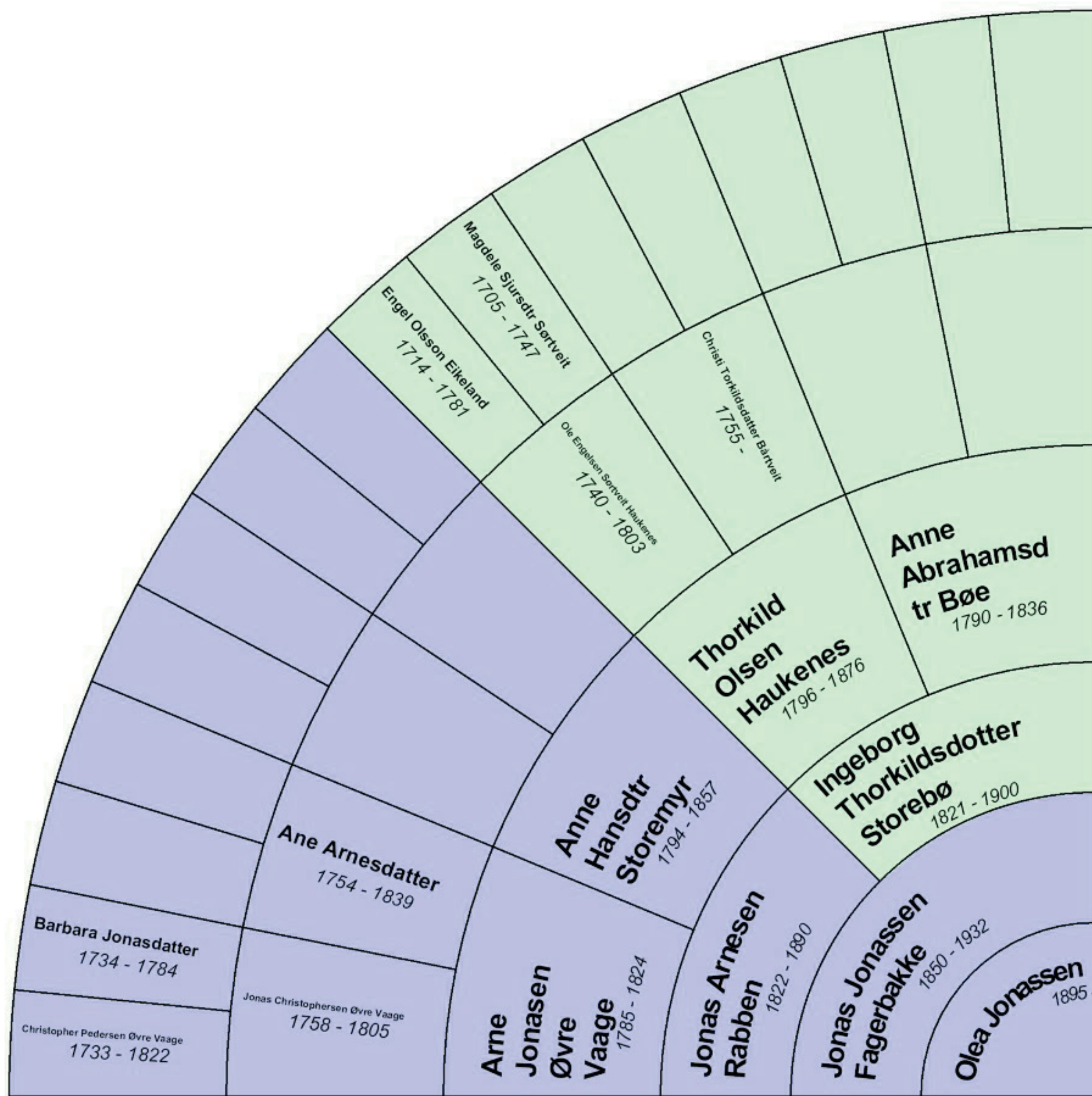
(Finn tipset meg om at sønnen Ralf Jonassen jobbet med slekts-forskning. Det var bakgrunnen for at vi hadde god kontakt senere.)

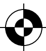

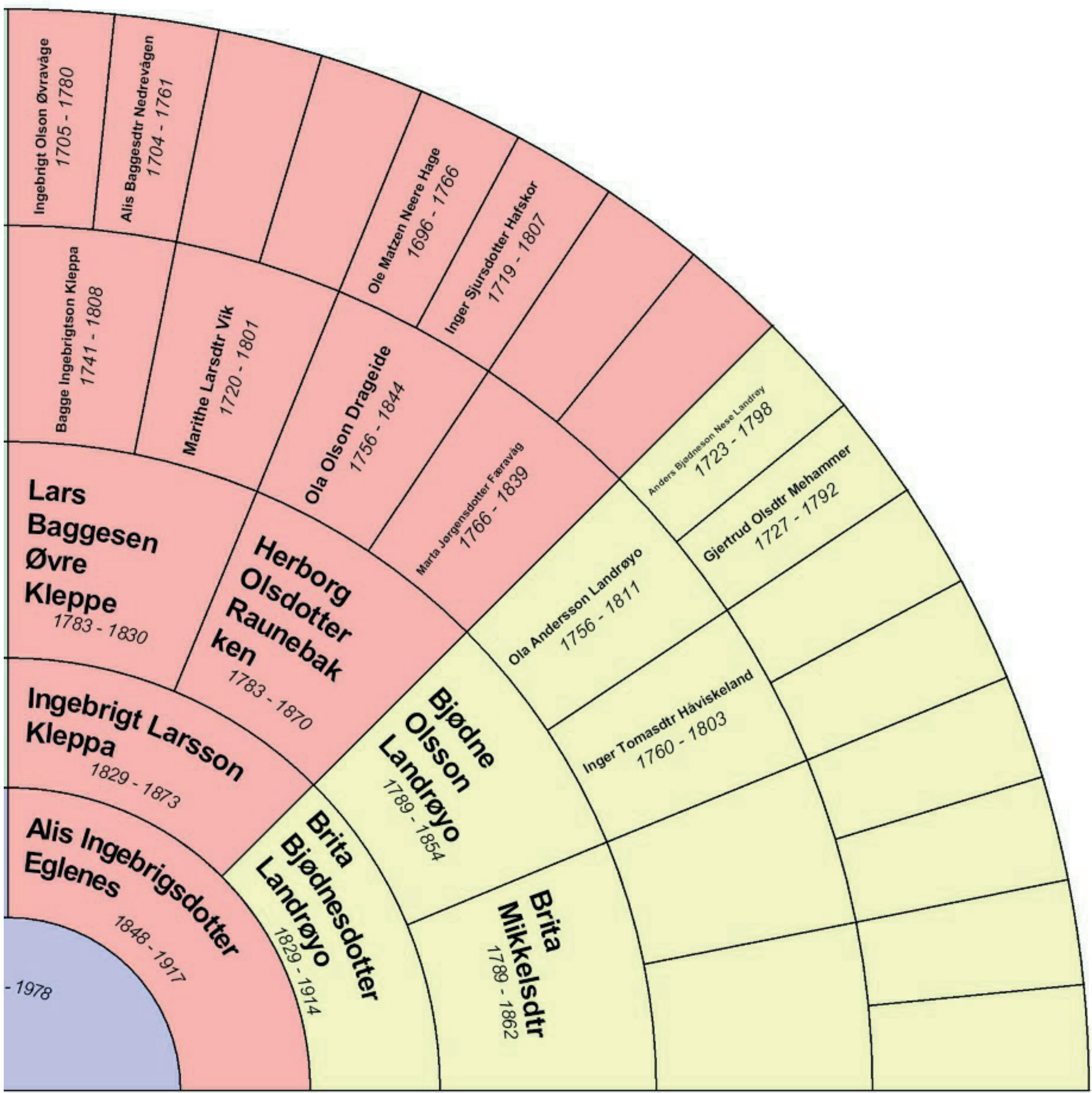

Anevifte av

Magdele Sjursdtr Sørtveit
1705 - 1747
Engel Olsson Eikeland
1714 - 1781
Christi Torkildsdatter Bårtveit
1755 -
Ole Engelsen Sørtveit Haukenes
1740 - 1803
Anne Abrahamsdtr Bøe
1790 - 1836
Thorkild Olsen Haukenes
1796 - 1876
Ingeborg Thorkildsdotter Storebø
1821 - 1900
Anne Hansdtr Storemyr
1794 - 1857
Ane Arnesdatter
1754 - 1839
Barbara Jonasdatter
1734 - 1784
Jonas Christophersen Øvre Vaage
1758 - 1805
Christopher Pedersen Øvre Vaage
1733 - 1822
Arne Jonasen Øvre Vaage
1785 - 1824
Jonas Arnesen Rabben
1822 - 1890
Jonas Jonassen Fagerbakke
1850 - 1932
Olea Jonassen
1895 -

Olea Jonassen

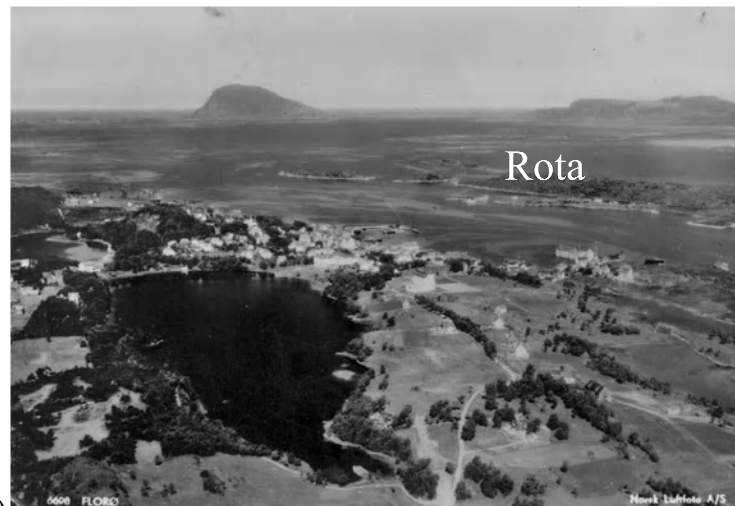

Farfar og farmor

Samson og Anne Marthea

Farfaren til Finn het Samson Andreas Nilsen og drev en slakterbutikk i Florø. Han hadde mye med Rieber i Bergen å gjøre. Han var gift med Anne Marthea Dideriksdatter, og de fikk fem barn: guttene Nils, Lars som døde bare 10 dager gammel, Saron og Lauritz. Så fikk de en datter, tvillingsøsteren til Saron som het Dikka, hun døde bare 2 år gammel.
De flyttet fra Florø til Bergen (usikkert når) sammen med sønnen Saron og konen Karine med deres to barn, Dikka og Anton. De delte samme leilighet i Tyskersmauet ved klosteret hvor de bodde lenge.
Samson jobbet hos Rieber og solgte skinn, mens Saron hadde en god stilling hos Sundt. "Saron var en kjernekar" - minnes Finn – "og bestefar var en flott type som vakte oppsikt der han spradet rundt nede på Skutevikstorget i mørk dress, vadmelsvest, hvit skjorte og slips, lenke på klokken, sølvknapper i vesten og sølvbeslått stokk. Han hadde bong-bonger (kamferdrops) i vestelommen som han ga til oss ungene. Det var hår på dem og var derfor ikke særlig populære" – humrer Finn. "Bestemor Anna var veldig fåmælt og smilte sjelden. Bestefar bare tøyset med henne og blunket til meg, hun bare kjeftet på han". Han husker at hun hjalp de som hadde det vanskelig i julen. Samson og Anna flyttet derfra til aldershjemmet i Øvregaten hvor familien besøkte dem ofte. Under krigen flyttet de fra aldershjemmet og hjem til Olea og Lauritz hvor de bodde i underetasjen til de døde. Anna døde først. Finn kan ikke glemme farfaren sin og angrer ofte på at han ikke tidligere begynte å stille spørsmål om han.

Nordre Bergenhus Amtstidende.

No. 29. | Lørdag den 28. April 1900. | 27. Aarg.

Thomasfosfat
Kainit
Alle andre Sorter kunstig
Gjødning
— fra Stavanger kemiske Fabriker —
samt
Alle Frösorter hos
Annas Berle & Co.,
Bergen.

Thimotei
4 Kvaliteter
Kløver
alle sorter norsk
Raigræs
Rævehale
Hvein
Hundegræs
Agerheise
Rapgræs
Turnips
Næpe
Kaalrabi
Gulerød
Frø
samt alle Sorter kunstige
Gjödningsstoffe.
Annas Berle & Co.,
Bergen.

Landbrugsmaskiner
saasom Ploger, Harve, Saamaskiner, Hestehakker o. s. v. kjøber man absolut fordelagtigst hos
Annas Berle & Co.,
Bergen.

Hø og Halm
som sædvanlig billigst hos
Annas Berle & Co.,
Bergen.

Norske Præmieobligationer
sælges efter fastsat Bankpris direkte fra vort Kontor, da det bliver det billigste.
NB. Ingen Agent eller Handlende maa forsømme straks at skrive efter vore nye billige Prislister og höie Provisionsvilkaar, som sendes gratis, direkte under Adresse Hovedkontor for Præmieobligationer, Carl Johans Gd. No. 6, Christiania.

Slagtekreaturer,
smaa og store, til Dagens høieste Priser kjøber
Samson Nilsen,
Florø.

Ingeniør Mohn, Bergen.
Kjøber Vandfald, Laxeelve, Gruber, Eiendomme, Sag- og Møllebrug — Opmaalinger & Grubeundersøgelser. — Sælger alleslags Maskiner.

Mit
Konditori & Bageri
anbefales.
Bestillinger paa Brudekager & Geburdsdagskager modtages og expederes hurtigst.
Christen Faye.

Sild
kjøbes i fast Regning samt modtages til bedst mulige Forhandling.
Salt samt Bødker- og Udfyldningstønder billigst hos Mowinckel & Co.

Nye Kompasser arbeides
og
gamle repareres
hos
Blikkenslager O. Aunesæth, Florø.

”Samson-boden” i Hamnegata 3

fekk namn etter Samson Nilsen (f. 1859), som overtok eigedommen saman med Berta Stordal i 1897. Samson dreiv Slaktar-forretning og budde her med familien. Bua romma to husvære, og tidleg på 1900-talet budde her i all 12-13 menneske. Seinare eigarar var Abraham Haave og Døsen familien.

Kilde: Historia om Flora av Gaute Losnegård.

Et par tidsbilder fra slaktebutikk på den tiden. Kilde: https://foto.fylkesarkivet.no/

Nordre Bergenhus Amtstidende.

Lørdag 15. mai 1907. 34. aarg.

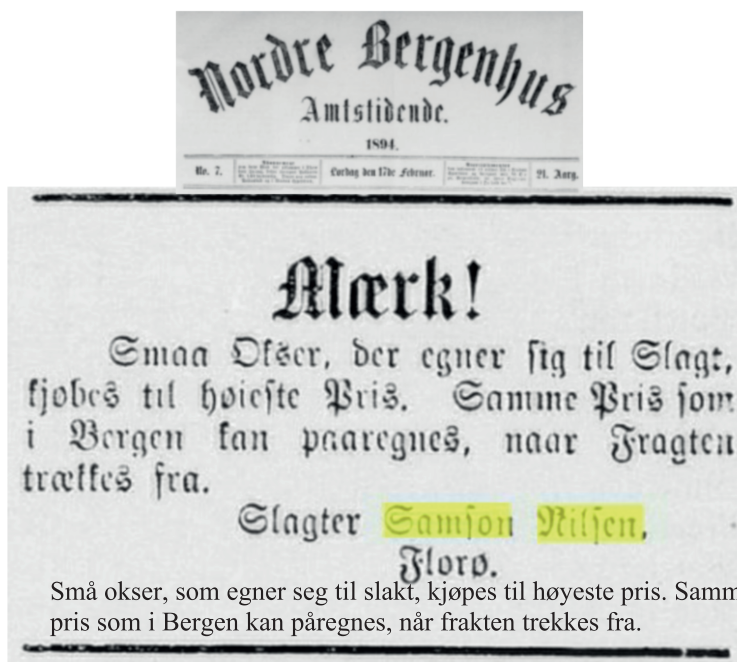
Gjæld.

De der skylder mig penge maa senest betale disse til St. Hans. Og de der har modregninger bedes til samme tid indfinde sig for at faa samme lekvideret.

Imodsatfald leveres samtlige fordringer til sagfører. Grundet bortreise fra nævnte tid varsles mine ærede kunder paa denne maade.

Florø 15. mai 1907.

Slagter S. Nilsen.

Nordre Bergenhus Amtstidende.

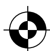
1894.

Mærk!

Smaa Okser, der egner sig til Slagt, kjøbes til høieste Pris. Samme Pris som i Bergen kan paaregnes, naar Fragten trækkes fra.

Slagter Samson Nilsen, Florø.

Små okser, som egner seg til slakt, kjøpes til høyeste pris. Samme pris som i Bergen kan påregnes, når frakten trekkes fra.

Dette er noen utklipp fra gamle aviser som omtaler Samson sitt engasjement på holmen Rota som ligger rett utenfor Florø.

Nordre Bergenhus Amtstidende.

Nr. 56 — Onsdag 22. juli 1914 — 42. aarg.

Rota

den store holme som ligger like ved Florø har i de sidste aar gjennemgaat en hel forandring, den blev for ca. 4 aar siden kjøpt av Samson Nilsen og det er forbausende at se hvilket arbeide den mand der har nedlagt. Endnu er der meget til at opdyrke, men der mangler arbeidshjelp.

Rota er visstnok tilsalgs. Her er der god anledning for unge mennesker som interesserer sig for gaardsbruk til at ta fat. Man behøver overhovedet slet ikke at reise til Amerika for at finde dyrkningsland, vi har meget uopdyrket jord her hjemme i Norge som ligger og venter paa at nogen skal ta fat.

Rota er delt i to avdelinger. Imellem gaar den kjendte rotavaag hvor saa mangt et sildesteng er tat før i tiden.

For et par dage siden var jeg saa heldig at faa anledning til at se et lite sildestæng, det var kun paa 13 maal men fiu bladsild og 1 maal spir. Prisen var ynkelig 2 kr. pr maal; det var det hele.

Jeg blev indtaget i Rota. Smilende laa den der i solskinnet. Rotavaagen blank som et speil mens silden glinset i vandskorpen og maakerne for skrikende omkring og speidede efter bytte.

Joh — Hn —

Nordre Bergenhus Amtstidende.

Nr. 48 — Onsdag 24. juni 1914 — 42. aarg.

Grundet sygdom,

er jeg nødsagen at sælge min eiendom paa Roten, ved Florø, strax eller til høsten.

Eiendommen sælges som den nu er, med paastaaende huser, alt i god stand. Lange strækninger prima torvmyrer. God aarlig sildevaag.

Interessierede bør se eiendommen nu, efter fire aars dyrkning.

Samson Nilsen.

Paa Rota.

3 prægtige bekvemmeligheter hver paa 2 værelser og kjøkken, uhørt billig tilleie strax.

S. Nilsen

Nordre Bergenhus Folkeblad

Organ for bønder og fiskere

Nr. 60 — Florø, mandag 9. august 1915 — 10. aarg.

Frivillig auktion.

Onsdag den 18. aug. førstk. kl. 10 fm. blir paa „Rota" auktion avholdt over 1/3 part i et notbruk, bestaaende av 6 nøter fra 40 – 80 faner, 5 baater, 400 favner taug, kagger, drægger, presenninger, notsten og barkekar, tilhørende Bertel Stordal og Saron Nilsen.

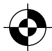
Der sælges samtidig endel liner, baljer, tønder, fustager, gaardsredskaper, materialier og endel indbo, tilhørende Samson Nilsen.

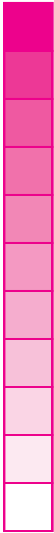
Kinn og Bevrings lensmandsktr.
6—8 1915.

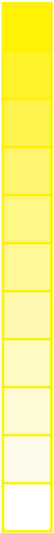
Ivar Lind.

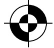

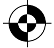

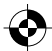
Oppvekst

Barndomstid

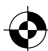
Idyll fra Bøkkergaten i Skuteviken. Det hvite huset i bakgrunnen, Bøkkergaten 5, tilhørte slakterborgerne Jens Joachim og Emil Christiansen.

Lek

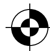
Finn vokste opp i Skuteviken hvor familien bodde i Bøkkergaten. Huset kan sees til høyre på bildet over. Han hadde en innholdsrik barndom uten mye dødtid, ifølge han selv. ”Barndommen var enestående” – sier han med et smil og nevner i fleng lek og spill, fotball, buekorps, løpergutt og skolegang. ”Alle lekte på den tiden, men ikke alle like mye som oss, vi hadde alt! Gangveier opp til smau var jo et fint utgangspunkt for å leke gjemsel. Vi hadde et samlingssted på trappene til Christiansen sitt hus, for der var det lunt og solfylt . Der satt vi og brant med forstørrelsesglass og speil” – minnes Finn - ”men vi ble stadig jaget bort”.
”Ved fjæra lå det hundrevis av sildekasser som vi bygde hus av, det var om å gjøre å bygge de slik at jentene ikke fant veien ut igjen når de først var kommet inn”.
Finn husker noen av de mest populære lekene i gaten:
- ”Ut å gå brannvakt”
- ”Kattepinn”
- ”Damer og herrer” (en skulle velge partner, da var det om å gjøre å velge kjæresten)
- ”Kjempen” (armene i kors og knærne bøyd, skulle så huske mot motstanderen slik at han mistet ballansen – ”meg slo de aldri, jeg var jo stor og kraftig”- sier Finn)
- Andre leker kunne være hoppetau, trappespill, paradis og veggspill.

Hushjelp

Finn forteller: ”Vi hadde alltid hushjelp på heltid da mor jobbet i butikken. Hun het Olga og var hos oss veldig lenge. Jeg likte henne ikke, kunne ikke godta alle ørefikene hun ga meg. Jeg husker at hun ofte ville ha meg ut av huset (husker ikke hvorfor), hun sa i en spøkefull tone: ”Finn, Finn, katta skinn, ta han i ræven og hiv han inn”.
Finn husker en gang da moren lå på Ladegården lasarett for å føde yngstemann Arne. Da stakk han av og løp opp dit for å besøke henne, men han kom ikke inn – så han bare løp rundt huset. ”Da fikk jeg ørefik av Olga” – humrer han.

Plikter

Finn hadde også plikter, blant annet måtte han koste foran hele huset som lå i en slags vinkel. ”Det var litt av en jobb pga av alle fyrstikkene som lå mellom brosteinene” – husker Finn – ”jeg så rødt når jeg så de der stikkene mellom brosteinene”. Faren hans var vaktmester i kvartalet de bodde i, så det hvilte noen plikter på Finn også, blant annet å holde gaten ren. ”Det var ikke noe jeg likte, for de andre spilte jo fotball” – minnes han. I enden av huset var det et lager som vendte mot smeden Jordal. Finn kostet også foran huset til Jordal og løp ærend for han. For dette ble han belønnet med flotte hjul i smijern og akslinger til kassavognen som han bygget. En smørkasse ble brukt som førersete. Finn husker at huset deres ikke var spesielt fint, men det var stort i forhold til andre hus i nabolaget.

Tradisjoner

Finn forteller om tradisjoner i familien: ”Vi hadde alltid pinnekjøtt kokt på bjørkepinner (det var viktig). Det var tradisjon å kle seg fint til julaften. Den gaven jeg husker best var en lommelykt. Mange av de andre guttene i nabolaget hadde også lommelykt, men min lyste lengst opp på veggen på et av høyhusene i Skuteviken. Ragna var alltid sammen med oss i julen. Jeg forgudet henne, men mine eldre søsken skjønte hvorfor hun var sammen med oss - hun hadde nemlig et godt øye til min far. Nyttårsaften gikk vi ofte julebukk i området. Vi trente mye på forhånd på sangene. Jeg var alltid forsanger. Vi ble alltid tatt godt imot, og noen steder ville de nesten ikke slippe oss ut. Et sted måtte vi love å komme tilbake”.

Difteri

Jeg husker at familien ble rammet av difteri. Det var en vond opplevelse som jeg helst ikke vil snakke om. Mor ble lagt inn på Sandviken sykehus, Ruth holdt på å stryke med av sykdommen. Far og jeg var de eneste som ikke ble smittet. Det var en veldig smittsom sykdom, og jeg fikk ikke komme inn for å besøke min mor på sykehuset. Jeg husker at de kom hjem til oss og desinfiserte hele leiligheten, og låste den. Vi måtte selv levere alt tøyet inn til desinfeksjon.

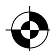

«Her boer en deel fattige Folck, og ud paa wandet er der nogle Søeboder, som en deel Borgere eyer,» skriver Edvard Edvardsen i sin Bergens-beskrivelse.
«Skuudewigen» har sitt navn fordi «de Contoriske» (hanseatene) der trakk sine skuter opp til reparasjon og tjæring.

Nesten alle hus har vokst i høyden. Å vokse i bredde og lengde er ikke så enkelt i dette området. Men Christiansens store hage ble til tomter en gang i tiden, og elven som kom ned fjellsiden er for lengst forsvunnet under jorden i et rør med diameter på 1,3 meter!
Det vil si - her var to: Skitelven og Ve(d) elven.

De fleste næringsdrivende er forsvunnet også. Skuteviken var først og fremst slakternes bydel, men her var også bøkker-verksteder og garveri. En tredjedel av husene var næringsbygg. Mange av dem er blitt bolighus.

LOTTE SCHØNFELDER

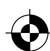

Skuteviken buekorps

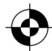
Bauekorpsgutten

Finn var trommeslager i Skuteviken buekorps. Han begynte allerede som liten å tromme på alt av metall som hadde god klang, for eksempel takrenne nedløp – og det var mange slike i nabolaget. Han fikk mye kjeft, spesielt av Laien, en eldre kar i nabolaget, som løp etter Finn. Han mislikte det sterkt! Finn hadde også en kakebomme med hull i da han var liten. Broren Kåre husker at han var en flink trommeslager. Han begynte i buekorpset som 6 – 7 åring som soldat og arbeidet seg oppover. Noen få sesonger senere begynte han som trommeslager med ordentlig tromme. Da var han så liten at han nesten ikke greide å bære trommen. Å marsjere med trommen var heller ikke enkelt, spesielt ikke opp Skuteviksbakken, da måtte en annen overta trommen. Uniformseffekter som lue og skjerf holdt buekorpset mens blådressen, skjorte og sko måtte de holde selv. Han hadde en helt spesiell sjef som hadde gått gradene. Han het Jens Jensen (bodde i Skuteviksbakken) og hadde vært sjef i alle de tre lokale buekorpsene. "Vi hadde idrettskonkurranse på Skansemyren. Det var friidrettsøvelse som diskos, løp og kule. En gang fikk jeg en pokal som vinner av konkurransen" – minnes Finn. Finn var med helt til krigen kom, etter det var det slutt. Hovedgrunnen var nok at de flyttet fra Skuteviken p.g.a. skilsmissen mellom foreldrene.

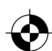

Bildet over er fra Skuteviken hvor vordende bauekorpsgutter trener i smauet.
Finn står oppstilt med en kakebomme som han trener på, se utsnitt av bildet til høyre.

Bildet under er fra en landtur til Haugesund. Hvert år arrangerte Skuteviken buekorpsutflukter.

Rådsmedlemmer på Torvalmenningen 17.mai 1938. Fra venstre: Lars Daniel Sundsbakk (1923-1991), Ingvald (Lollen) Madsen(1921-194? omkom under krigen), Helmer R. Corneliussen (1916-2000 chef 1937-38), Søren Johan Jensen (1919-?), Jens Kristian Jensen (1921- chef' 1939), Finn Nilsen(1922-), Olaf Nilsen(1921-I95? Chef 1940-46.48), Johannes Johannessen (1922-).

Til Skutevikens Buekorps 85-års
jubileumsdagen 8 . juni 1938

Det suser så lindt i de gamle trær
Av den viftende sommervind.
I Sverresborg stod de (på noen nær)
Den gang da der stiftedes inn
Et bauekorps ned i den gamle "gryte "
Som lå mellem "Borgen " og Rothaugen ute.
En liten (om så sagt) idyllisk plett.
Hvor "grytens" kutyme var lov og rett.

Og her var jo også et fredelig sted
Til å starte med den slags leker.
Her kunde man fritt troppe op på geledd
Og gå efter egne streker.
For av veier fantes der bare en
Som førte til Skuteviken.
Så "Fjæren" var den gang fredet og pen,
Og uskjemmet av trafikken.

Så stiftet som sagt nogen gutter her
Et korps som de alle fikk kjær.
Deres "våben " var buer av tønnebånd,
Av "stav" var en kårde til hver især,
Et "kogger" med piler, ved venstre hånd,
og som "uniform " egne klær.

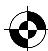
Det suser fremdeles i Sverresborgs trær
Og ennu går korpset på "fjæren".
I år bør det helst være oss enn mer kjær,
Og så lar vi de døde få æren:
"For at de den gang stiftet og gav
oss korpset til odel og eie. "
Og de levende: For at i motgang og kav
De alltid var lydhør for tradisjonens krav,
tross motbør på mange veier.

Så lev da fremdeles jubilant,
Med din lek og ditt tilløp til idrett.
Vi ønsker at all interesse som svant
Vil vekkes igjen og gi utslag iblandt,
i en ønsket og rekkende nærhet.
Fra oss får du ønsket: "Om fremgang og hell"
Og et hjertelig "lykke med dagen",
Og dager som kommer i vårsolens tegn,
Med slutt i den lyse sommer
Vil trygge din trivsel bak ønskenes hegn
I de dager som siden kommer.

Oluf Augustin Nilsen tamburmajor 1913.15.
Skuteviks-Posten nr. 3 Juni 1938

Hva driver buekorpsene med ?

Foruten det å marsjere i gater og smauer er en stor del av buekorpsenes tradisjon sport og turer i skog og mark. Mange av korpsene startet tidlig sine egne idrettslag og fikk bygget hytter på byfjellene.
Som et eksempel kan nevnes Skutevikens Buekorps, der guttene startet idrettslaget Torodd. Korpset og idrettslaget bygget fra 1904 en hytte på byfjellet (ferdig 1908). Buekorpset bygget noe senere en hytte ved sjøen (Skutevikstunet Kvernviken Morvik kjøpt 1936 - 3,6 mål). Det samme gjelder Dræggens og Sandvikens som også i dag er aktive brukere av sine hytter på byfjellet.
Guttene samles til aktiviteter gjennom hele året. De reiser på turer sommer som vinter, har sportsdager, bruke byfjellene aktivt, har faste aktivitetsdager året rundt og ikke minst de skaper trygghet og tilhørighet for barn og ungdom.
Det som startet som aktivitet hver vår er i dag blitt en helårs aktivitet.
Det er guttene som selv bestemmer og som selv velger sine ledere. De har ansvar for

økonomi, foretar valg og fordeler oppgaver selv imellom. De voksne skal ikke blande seg inn i korpsets styre og stell.

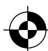
Hvordan oppsto buekorpsene og hvor gamle er de?

I mange år trodde man at Bergenske buekorps oppsto i begynnelsen av 1850 årene, men de er nok langt eldre.
I diktet "Gutteleg", skildrer vår store dikter Welhaven en guttekorps-oppvisning på torvet i hans fødeby Bergen, den gang han var "smådreng". Welhaven var født i 1807.
Vi hører i diktet om en stolt guttehær, som under kommando av sin sjef gikk i sluttet orden, og var utstyrt med trommer, piper, blinkende våpen, og sverd.
Ludvig Holberg forteller i sin "Bergens Beskrivelse" at han som Latiner-skoleelev var tilstede ved en batalje mellom to korps, Latiner-skolens mot garpernes og jungernes på Bryggen. Dette var i 1702.
Det må antas at guttekorpstradisjonen er oppstått med militære eller borgrevæpningen som forbilde. Guttene, som hadde sine lekeområder rundt festningen, så nok på soldatene i sine flotte uniformer som helter. Buekorpsene startet som en lek der guttene tok etter de voksne soldatene.
Noen mener at utrykket "rævadilten" kom fra guttene som fulgte etter sine forbilder.
Ordet rævadilter kjenner alle bergensere til. Det beskriver gutter som ikke er store nok til å begynne i buekorps, og som lengselsfullt går bak korpset når de marsjerer. De dilter etter og venter bare på å bli gamle nok til å være med. Ta etter storeguttene.

Teksten er hentet fra:
Jubileumsskriftet Skuteviken Buekorps, 1853 – 2003, 150 år.

Skuteviken buekorps oppstilt på 80 års jubileumsdagen søndag 11. Juni 1933.

Kåre og Finn mimrer

Horn og skolekorps

Finn minnes en gang de skulle ta opp nye hornblåsere til korpset på Rothaugen skole. Han mener han gikk i 3. klasse da. "Jeg blåste og blåste i hornet, men fikk ikke ut en lyd" – minnes Finn. "I buekorpset kunne alle spille horn, bare ikke jeg – fikk meg ikke til å blåse i disse hornene som andre hadde blåst i – likte ikke spøttet. Det straffet seg, hadde jeg gjort som alle de andre, hadde jeg vært med i korpset på Rothaugen.

Flere år senere fikk han låne en kornett av en fetter av seg, sønn til Nils Samsonsen. Den lærte han etterhvert å spille på, og han øvet inn en hel melodi. Han husker at faren ble veldig imponert da Finn spilte hele melodien for han.

Det ble ingen lang karriere som hornblåser.

Kåre og buekorps:

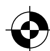
"Det var meg som startet Bøkkergaten og Tverrgaten buekorps" – hevder Kåre.

Finn kommenterer at det må vi ta med en klype salt. Bøkkergaten buekorps var det minste, Tverrgaten buekorps var litt større og Skuteviken buekorps var det største. Han husker at de hadde flotte uniformer med skjerf – "jeg var stor i kjeften den gangen" – sier han.

Kåre og munnspill

Kåre husker godt da han og kompisene kjøpte munnspill i en musikkforretning i Nygaten. De måtte kjøpe det på avbetaling. De beste munnspillene den gangen het Tango.

"Jeg startet opp med munnspillorkesteret og var koordinatoren" – hevder Kåre. "Vi begynte da vi bodde i Skuteviken. Ingvald Iversen, Anton Torlien? og et par til var med" (han husker ikke navnet på alle, men husker at de var 4 stykker). De kalte seg ved flere navn mener Kåre og nevner: Munnspillkvartetten, Majol-kvartetten og Bergen munnspillorkester. De spilte både privat og offentlig og holdt en tid til i kjelleren til onkel Nils sitt hus, rett over Berstad-huset. De spilte en tid i radioen. Kåre husker at de ikke tjente så veldig godt på spillejobbene.

Kåre som speider

”Min far ville ha meg inn i speideren”, husker Kåre. Han hadde full uniform, men turte ikke gå gjennom Skuteviken når han skulle hjem, for da ble han ertet, husker han. Derfor løp han lange omveier og kom hjem bakveien.

Kommandant Gulbrandsen

Kåre forteller en gang han skulle på epleslang i hagen til Kommandant Gulbrandsen på Festningen. ”Den episoden kostet meg 9 måneder” – hevder Kåre og sikter til et sykehus-opphold på Betanien. ”Gulbrandsen kom løpende etter meg med en stokk – så jeg måtte hoppe over muren ved Sverresborg som på det stedet var 12 meter høyt. Hvis ikke Frelsesarméen hadde gjerdet inn et papirlager rett under, hvor ferden stoppet, hadde jeg havnet helt ned i Skutevikstorget! ”Jeg fikk hele magen opp i brøstet, alt som var nedentil havnet opp her” – sier Kåre og peker på brystet. Det var snakk om at Kåre ikke kunne få barn etter dette uhellet.

Finn husker godt Gulbrandsen, ”han hadde vi respekt for” – sier han. ”Hver dag til en bestemt tid kom han og et følge ridende gjennom Skuteviken. Vi ungene visste når han kom og stilte opp på linje og bukket høytidelig når de red forbi! Gulbrandsen hilste høytidelig til luen”.

Kåre som danser

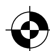
Kåre gikk på Guneros danseskole og var flink til å danse tango.

Kåre som turner og bokser

Rett over gaten hvor de bodde var en svingstang. Den trente og lekte alle ungdommene i, husker Kåre. ”Der tok jeg Kattespretten (gikk rundt, slapp taket, gikk rundt en gang til og landet på bena).Vi pusset ofte stangen”. Ifølge Kåre trente Kåre Vassenden i denne stangen – han ble norgesmester flere ganger. Kåre forteller at han fikk flere pokaler i turn.

Kåre begynte å bokse i Bergen bokseklubb på Bjørgvin. Han var i veltervekt klassen. Finn var også med og kan bekrefte dette. Lokalene lå i Sigurdsgaten. Kåre fikk mange pokaler i boksing, både store og små. Han forteller at han sloss mot en vossing som het Hunnhammer. ”Vi var like gode, så han var redd for meg, og jeg var redd for han. Vi ble kamerater og ble enige om å stå over kamper. På et stevne trakk han seg, så fikk jeg pokal. På neste stevne trakk jeg meg slik at han fikk pokal”. Kåre forteller at han solgte alle pokalene, både fra turn og boksing, til en norsk-amerikaner Finn Borge for å finansiere bryllupet. Det var visst ikke inngravert navn på pokalene slik at kjøperen kunne skryte på seg alle pokalene, hevder Kåre.

Også Finn prøvde seg som bokser men husker at han fikk mye juling den første tiden i ringen av mer erfarne boksere. Det bedret seg etter hvert, men han holdt ikke på lenge med denne sporten.

Ungdomstiden

Finn lager en kjerrevogn

Finn fikk tak i en smørkasse fra en av de mange matbutikkene i området hvor de bodde. Den lokale smeden Jordal laget hjul og akslinger og andre ting til vogna. Dette var som takk for at Finn kostet gaten hans. Finn var veldig stolt av denne kjerrevogna og fulgte ofte moren på handletur for å kjøre varene hjem igjen. Kjerrevogna endte sine dager i Breivik hvor faren hans hadde bygget en hytte. Han fikk av og til være med dit ut på lasteplanet til skraphandler Einar Cook, en av omgangs-vennene til faren.
"I hvert fall var det noen større gutter som lekte med kjerrevogna ned en bratt bakke bak hytten, og der ble den ødelagt" - minnes Finn med vedmot.

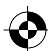

Finn tjener egne penger

Finn begynte tidlig å tjene egne penger. "Det lå noe der å tjene sine egne penger" – sier Finn – "og det begynte tidlig".
Langs Bryggen lå fiskebåtene tett i tett og losset sild. Finn plukket sild som falt på kaien når fiskebåtene losset, han var da 6 -7 år gammel. "Jeg brukte en lang stokk med spiker i enden for å plukke fisken. Vi hadde egentlig ikke lov - de viste knyttneven for å skremme oss. Vi fikk ofte mange sild som vi hektet på en streng og solgte" - minnes Finn - "ja jeg kom i berøring med streng ganske tidlig" – mimrer han og tenker på stativ-fabrikken hvor streng var råmaterialet. Silden la han i kjerrevogna og solgte lokalt. Det var enkelt å selge fisken, han hadde faste kunder som skulle ha fisk, de sa alltid at de skulle ha det til katten for å få det billigst mulig.

Finn husker spesielt en episode fra fiskekaien da de losset håbrand. "En sværing falt ned på kaien, og jeg fikk lov til å ta den. Kanskje de ikke trodde at jeg ville greie å håndtere den, for monsteret veide rundt 100 kilo". For å flytte den hentet Finn en presenning og noen kamerater. Så dro de fisken hjem til Skuteviken. Moren til Finn ble først sint, så veldig bekymret for hva de skulle gjøre med fisken, men hun gikk ganske resolutt til verket og begynte å filetere den. Finn måtte finne en tønne, så ble hele fisken partert og saltet i tønnen, som deretter ble plassert i kjelleren. De hadde mange gourmet middager etter denne dagen. Håbrand var en ettertraktet fisk i andre land. Den ble levert til Lerøy.

Finn var også med på å snekre fiskekasser - det ble ofte en blånegl i den sammenhengen, husker han.

Senere avanserte han til kakeselger. Han solgte småkaker fra en stor koffertlignende sak med mange skuffer. Kundene var butikker og private. Han minnes spesielt at han solgte kaker til Jenny Jahren som var en landskjent sangerinne. Han forteller mer om henne under kapittelet ”Sangkarrieren”.
Det var flotte kaker, f.eks butterdeig kaker som ble bakt av en tidligere sjømann (kokk) som hadde laget sitt eget bakeri i en kjeller. Der husker han at det var godt å komme inn; det var godt og varmt og hadde en herlig lukt.

Så begynte han å gå med aviser for Nagel på Stølen i Tordenskjoldsgate. Nagel hadde en avtale med Bergens Tidende om å levere aviser til kolonial- og tobakksforretninger. Han var så heldig å få jobben gjennom en kamerat fra gaten som het Taranger. Han hadde lang fartstid hos Nagel. Det var ikke lett å få budjobb der, for jobben var populær. Strøket hans var Nøstet og oppover til Klosteret. Lønnen var fem kroner per måned. Etter at avisene var leverte, kjøpte han ofte en pose gamle kaker for 13 øre.

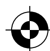
I femte og sjette klasse styrte Finn en koks- og ved forretning etter skoletid for en danske som var i annet arbeid. Han holdt til i Bøkkergaten. ”Gamle kjerringer skulle ofte ha en favn ved som jeg brakte til dem”- minnes Finn – ”jeg var alltid alene på slike strøjobber, aldri sammen med kamerater. Det var ikke vanlig at kameratene mine fant seg slike jobber”. Finn husker at dansken hadde loftet fullt av villduer som kom inn om natten.

I sjette og syvende klasse jobbet Finn som "løpergutt" i slakterbutikken Marthinus Knudtzen ved Fløibanen. Han startet umiddelbart etter skolen og fikk først rundstykker med så mye pålegg som han ønsket. ”Det reddet hele dagen”. Så syklet han rundt med kjøttvarene, det var en sykkel med stor kurv foran - det var tungt arbeid. Han leverte ofte til de ”fine” husene på Jægermyren og Møhlenpris. Noen ganger tok han Fløybanen opp med stor flettekurv på skulderen og leverte på Skansen. ”Jeg likte den jobben, for jeg fikk godt betalt, dessuten fikk jeg kjøttvarer og pålegg med hjem”. Kåre jobbet også der.

Gjennom faren fikk han så jobb hos Jacob Schøtt på Bryggen som solgte regntøy, presenning m.m. Der kjørte han ut varer til kunder med en motorsykkel. Den hadde motor foran på hjulet. Bak var det en varekasse. Den fikk han kjøre uten sertifikat. Han husker at forretningen hadde ansatt en mann som kun impregnerte gammelt regntøy. ”Alle hadde sydvest på den tiden” - husker Finn.

Finn spilte på fotballaget ”Uredd” i Skuteviken

Finn på strøket

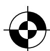
Ungdommen pleide å samle seg på «strøket». Der spradet de frem og tilbake fra Permanenten, forbi Paviliongen og til Telegrafbygningen - noen ganger til Stender. ”Det gikk en stim av ungdommer der og kikket på hverandre for å finne seg en ”kik”. Det hele varte et par timer, så var det gjort for den dagen” - minnes Finn som sitter sammen med Gjertrud og mimrer. Det var her Gjertrud fant sin tilkommende mann - Rolf.
Spesielt når det var sirkus eller tivoli i byen, var det folksomt. Denne praksisen forsvant nok før Turid ble ungdom” – sier Finn, da var det Torgalmenningen som ble «strøket».
”Det greieste jeg visste var å gå på skøyter” - minnes Finn - ”da kunne vi skubbe jentene, det var jo ofte den eneste måten du kunne ta på dem og få kontakt - og jentene syntes det var gøyalt og sjarmerende”. Det var flere skøytebaner på den tiden, for da var det virkelig vinter. Finn nevner Møhlenpris lekeplass, Solheimsvannet på Kokstad (veldig populært), Tveitevannet og Nordåsvannet (kunne ta tid før det la seg trygg is her).
Finn gikk på snabelskøyter med reimer, skøytesko fikk han aldri, for de var for kostbare.

Finn og klær

”Jeg likte å kle meg, og det var ingen tvang”- forteller Finn. De fikk ikke mye klær hjemme, men til konfirmasjonen fikk Finn skikkelig antrekk (hatt og frakk).
”Før konfirmasjonen hadde vi skrifte, da var det alminnelig at vi fikk skrifteklær, og de var jeg veldig kry av” (se bildet på neste side, der han har på seg skrifteklærne). Dette antrekket brukte de på skriftesøndagen. Etter konfirmasjonen var det vanlig å gå rundt og takke for oppmerksomheten, skriftemandag het det visst. Da fikk de gjerne litt ekstra.
”Skriftedressen var grå og litt mønstret mens konfimasjonsdressen var en tradisjonell blådress med skjorte og slips, hatt og frakk. Det var svære greier, og i begynnelsen var jeg litt flau over å gå i dette antrekket.

”Senere kjøpte jeg klær hos Finn Mohn, en herre-ekvipering i Øvregaten. Jeg kjøpe de på krita” – minnes Finn. Finn følte seg fin i hatt

Finn i skriftedressen. Bildet er tatt på Tansøy, "der inne var det jenter vet du!"

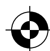
og frakk og spradet ofte i det antrekket om kveldene. Senere handlet han klær på krita hos en herre-ekvipering som het Olsen & Nicolaysen (på hjørnet ved Strandkaien 18). Finn sang mye i foreninger, bl.a. Godtemplar. Der traff han butikksjefen hos Olsen & Nicolaysen som ga han gode rabatter på klær. Der fikk han konto og kunne betale avdrag når det passet. "Vi måtte ha klærne i orden, vet du" – sier Finn, som alltid var velkledd når han var ute og sang.

Finn og alkohol

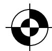
Finn forteller at han ikke drakk alkohol før han var rundt 30 år gammel; "Jeg husker godt første (og siste) gang jeg ble full. Det var oppe hos Laura, de hadde et hjemmebrent-apparat der – gud-bevare-meg-vel! Jeg fikk mer enn jeg tålte og gjemte meg på do. Der gikk tak og vegger bare rundt og rundt. De banket på døren, men jeg sa at jeg hadde hard mage – jeg kom meg ikke derifra før lenge etterpå".

Finn sammen med venner i Skuteviken, nikkers var "inn" den gangen

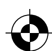
Familiebilder

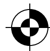
På Stavøy - fra venstre: Olea, Finn sitter ved siden av Arne, Laura, Ruth, Kåre og Lauritz

17. mai i Fosswinkelgate. Fra venstre: Finn, Hansia, Dagny holder Sverre, Kåre, Ruth, Olea holder Roald Wilmann sin gutt, Laura og Arne

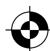

Fra venstre: Ukjent par, Hansia+Kåre, Odd+Ruth, Finn

Rett sør for Florø ligger øyene Stavøya, Tansøya og Svanøya, omtalt i neste Kapittel - "Sommerferie".

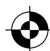
Sommerferie på Stavøy

Familien Nilsen samlet på Stavøy. De er avbildet foran et eldhus (bod) ved siden av kårstuen (brukt til melkespann og redskaper). På bildet har de besøk av de som eide gården, Adolf og Olava Stavøy. Adolf var fetter til Lauritz, Finn sin far. På bildet holder Adolf et tau til å bære høy med. Olava står ved sagkrakken. De måtte bære vann med bæreåk. Det var langt å gå og det var kupert å gå ned til sjøen. Brønnen oppe ved kårhuset gikk ofte tom. Da måtte de gå ned til en Kristoffer nede i Vågen, like ved sjøkanten, og hente vann. Fra venstre bak: Finn, Olea, Lauritz. Fra venstre foran: Olava, ukjent, Laura, Arne, ukjent, Adolf.

En årlig begivenhet

Hver sommer som Finn kan huske ferierte familien på Stavøy. De bodde i kårhuset på en gård som tilhørte fetteren til Lauritz som het Adolf. Der hadde de stor plass. I dette kårhuset bodde de gamle etter at de unge overtok gården. Da de falt bort, fikk Finn sin familie bo der om sommeren. ”I dag har de fått bro fra Stavang til Stavøy, utrolig nok da det ikke er mange gårder der” - mener Finn. De handlet vanligvis mat hos en landhandler på Stavøy, en kort rotur fra Stavøy. Noen ganger rodde de helt til Florø for å handle. Det var en lang rotur, ca en og en halv time hver vei. De brukte samme robåten til å fiske med. Det var mye fisk den gangen, både sei og torsk. ”På Stavøy måtte vi fiske og plukke bær” – minnes Finn – ”min mor var veldig opptatt av å ta med fisk og bær hjem, så vi fisket både pale og torsk. Bærplukking var det verste jeg visste. Fisk var det nok av, og vi likte å fiske. Fisken saltet vi ned i store tretønner. Husker vi rodde to tønner til Florø, og de var ikke lett å håndtere. Derfra ble de tatt med til byen hvor de ble plassert i kjelleren.

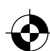
Kårhuset på Stavøy

Kåre Laura Ruth Finn Lauritz Olea og Arne

Vi spiste jo fisk nesten hver dag!" – minnes Finn. Selv om vi måtte fiske, følte vi det ikke som noe tvang – vi visste bare at det måtte gjøres". Finn fikk også være med på laksefiske med laksenøter og makrellfiske om natten. Makrellen tok de i en smal våg som de overvåket fra Hammaren. «Pir på vågen» skrek de, og da var det full fart ut for å stenge fisken inne.

De kjente alle på øyen, bl.a. var det en annen familie der (Bugge) som var "litt finere" og som prøvde å holde en viss avstand. "Vi kapprodde med disse karene når vi var ute og fisket" – ler Finn. "Ellers var det mye soling og badeliv, vi hadde det så flott at det var ikke sant. Alle likte å feriere der". Moren til Finn var flink til å sette ungene i arbeid, mens faren ofte tok de med på friluftsliv. "Mor var bare glad til når ungene var ute av huset, for da fikk hun roen" – minnes Finn – "far lå ofte paddeflat og solte seg på en liten hylle i fjellet bak kårstuen". Her finner vi grunnen til at alle i familien Nilsen er soltilbedere!

Av og til dro de til Tansøy hvor en fetter av Samson bodde. Kåre og Finn rodde til Tansøy alene flere ganger. Det tok ca en halv time å ro fra Stavøy. "Vi bodde i et svært hus med mange soverom. Vi ønsket oss dit for forandringens skyld" – husker Finn. "En familie fra Ålesund kom dit hvert år, de var så mange at det ble trangt om plassen. Vi var minst 20 barn i huset. Der var det liv om kveldene kan du tro! Søstrene mine svermet rundt sønnene til denne familien. Jeg sørget for at de aldri fikk fred, for jeg løp

rundt og lukket opp alle dørene" – ler Finn. Det endte med at de dro til fjells på hyttetur, og Finn fikk selvsagt ikke være med. Han måtte finne på andre ting å gjøre. Finn husket en gang han var ute og fisket med gårdseieren, rundt noen holmer ved Tansøy. De fikk til sammen 500 kg med pale og torsk som de dro til Førde for å selge. Det var imidlertid ikke lett å selge fisken der, så de måtte ta til takke med mindre enn 20 øre pr kilo. Finn fortalte at han lå på dekk både frem og tilbake og solte seg. Det var en lang tur, så han ble nesten svart (se bildet til høyre).

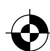
En gang dro de til Tansøy for å delta i en begravelse. Finn husker ikke hvem som var død, men han husker at det var fullt hus og gravølet varte nesten en hel uke.

Finn poserer solbrun i skriftedressen. Ruth til venstre og Laura til høyre. Usikkert hvem de to barna er. Bildet er tatt på Tansøy.

Fra høyre: Solveig Hovland (datter av ordføreren), Kåre, Laura susser Finn, Ruth, bror til Solveig. Bildet er tatt på Tansøy.

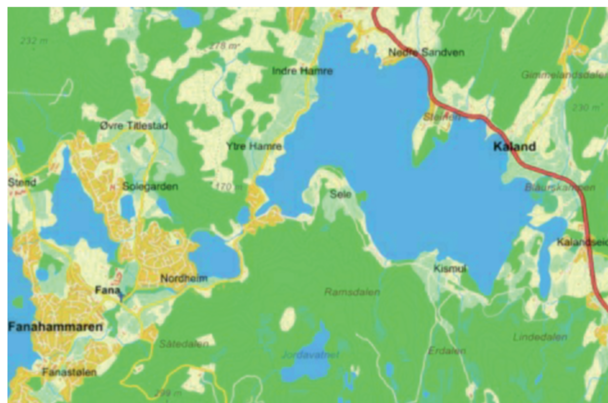

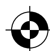
Hamre gård

Picnik i det fri - fra venstre sitter Olea med Arne på fanget og Ruth ved siden av. Foran står Laura. Til høyre sitter Finn sammen med husvennen Ragna.

Noen somre bodde familien på en gård på Hamre ved Vallaheiane. Der leiet de sammen med Jacob Schøtt som var jaktkameraten til Lauritz. Finn husker godt gårdshuset som hadde en trappeoppgang med smijernsgjerde og forgylte messingkuler. Det var to hus på gården, og Finn antar at de bodde i hovedhuset. "Jeg likte meg ikke der, ikke fikk jeg gå opp i veien, og ikke fikk jeg gå ned til sjøen. De somrene vi var der varte lenge for meg" - minnes Finn.

Skolegang

Skolelyset

Finn gikk de tre første årene på Rothaugen skole, deretter ble han og deler av klassen flyttet til Sandviken skole, i 4. etasje rett overfor brannstasjonen (han husker ikke hvorfor de måtte flytte). Skolen grenset til Kirkegaten.
Ungdomsskolen (8. og 9. klasse - kalt fortsettelseskole) gikk han på Nygård skole. Han husker at moren alltid kom med mat på sengen før han sto opp, så var det leksetid. Finn gjorde alltid lekser om morgenen, før han skulle på skolen. Ettermiddagene var fylt opp av andre aktiviteter. Om sommeren pleide de å ta et morgenbad i sjøen ved Kollisen.
Finn likte å gå på skole, og hadde gode karakterer. ”Jeg har det svart på hvitt, jeg var en av de beste elevene i klassen, jeg ble nr 6 av 34 elever”- hevder Finn og viser karakter-protokollen. ”Etter ungdomsskolen ble det slutt på videre skolegang, jeg fikk grei beskjed av min far å komme meg ut i arbeid”. På den tiden var det bare de flinkeste elevene som fikk gå videre på Middelskolen. Finn forteller at læreren Lars Pedersen kom hjem til dem og ”tryglet og ba for meg” – men ikke tale om, han fikk ikke lov til å fortsette. ”Det var bittert”- husker Finn. (Pedersen hadde et karakter-system hvor han rangerte elevene, Finn står som nr 6 av 34 - ”det var jo ikke greit for den som ble nr 34 av 34”). Senere gikk han på kveldsskole for ta handelsbrevet som var nødvendig for å drive butikk (til å begynne med fikk han låne et handelsbrev - mer om dette under ”Jobb”).

Handelsbrev

nr. 2873.

Finn NILSEN

født den 4.november 1922 i Bergen.

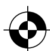
har godtgjort å være i besittelse av de foreskrevne vilkår *), meddeles herved næringsbrev på kjøpmannshandel i Bergen by.

Handelsbrevet trer i kraft straks.

Bergen Politikammer den 1.april 1947.

”Finn Nilsen har godtgjort å være i besittelse av de foreskrevne vilkår, meddeles herved næringsbrev på kjøpmannshandel i Bergen by”.

1. april 1947

Fra 3. klasse på Rothaugen skole. Finn står bak - en god kamerat holder han i hånden.

Karakterseddel

Elev av Sandviken folkeskoles
6. klasse Finn Nilsen
har ved eksamen 1935 fått følgende karakterer:

For kristendomskunnskap	1÷
- norsk, skriftlig	2
- norsk, muntlig	1.5
- jordbeskrivelse	1.
- historie	1.
- naturkunnskap	1.5
- regning, skriftlig	1÷
- regning, muntlig	2+
- skrivning	2
- tegning	2.5
- håndarbeide	2÷
- legemsøvelser	1.5
- flid	1.
- orden	1.
» opførsel	1.

hvorefter eleven blev opflyttet ~~gjensittende~~ i 7. kl.

Bergen, d. 20. juni 1935

L. Pedersen
klasseforstander.

Forevist d. Fr. Nielsen 1935

Nr. 6 av 34 elever.

Karaktertallene:

1 betyder:	Udmerket godt
1,5 ”	Nesten udmerket godt
2 ”	Meget godt
2,5 ”	Godt
3 betyder:	Mindre godt
3,5 ”	Temmelig dårlig
4 ”	Dårlig
5 ”	Meget dårlig
6 ”	Slett

Avgangsvitnesbyrd

Bergens folkeskoles fortsettelsesskole.

Finn Nilsen født den 4. november 1922

har gjennemgått fortsett[illegible] klasse) og fikk ved avgangsprøven

følgende karakterer:

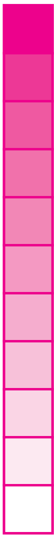
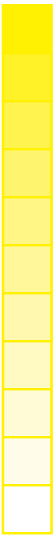
For norsk muntlig	2.
– norsk skriftlig	2.5
– engelsk	1.5
– jordbeskrivelse	2.
– historie	1.5
– naturkunnskap	2.5
– sundhetslære	2.
– regning	2.
– bokholderi*)	1.
– skrivning	2.5
– tegning	2.5
– håndarbeide	–
– husstell	–
– legemsøvelser	1.5
Hovedkarakter	1.96

Til skolebarnene.

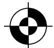
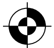
1. Vær høflig og lydig mot lærerne og lærerinnene!
2. Bli aldri borte fra skolen hvis du ikke er syk eller har fått lov av din lærer.
3. Vask dig, og kjem håret og puss tennene før du går på skolen!
4. Hold alle bøkene dine rene og ordentlige!
5. Glem ikke noget av det du skal ha med dig!
6. Kom så tidlig at du kan stille op med de andre når det ringer inn!
7. Vær stille, opmerksom og flittig i timene!
8. Vær ikke voldsom eller uvenlig mot kamerater!
9. Tal aldri usant!
10. Spytt ikke på gulvet!
11. Rabl ikke nogensteds! Gjør ikke skade på nogen ting! Sleng ikke papir eller annet utover!

Sang

Sangkarrieren

HUSKER DU?

I STORHETSTIDEN: Det tidligere Olavskoret – Bergen domkirkes guttekor – hadde sin storhetstid på 1930-tallet, omtrent på den tiden da dette bildet ble tatt. Koret oppsto på begynnelsen av 1920-tallet, men gikk senere inn. Akkurat når det gikk inn, er det ingen sikre kilder på. Men det mest sannsynlige er at det opphørte like etter 2. verdenskrig.

Det tidligere Olavskoret var bygget opp etter en kontinental guttekor-tradisjon, inspirert av Tomana-koret fra Leipzig, som kom til Bergen på begynnelsen av 20-tallet. Det var trolig Leipzig-korets besøk som var den direkte foranledningen til at Olavskoret i sin tid ble stiftet.

Bortsett fra navnet, er det ingen forbindelse mellom dagens Olavskor – og det som gikk inn etter 2. verdenskrig.

Vi har navnet på ett av kormedlemmene: **Ronald Grahl Larsen** finner vi som nummer fem fra høyre i annen rekke. Innsender håper at det kan være flere som kjenner seg igjen på dette bildet.

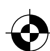
MyHeritage

Har DU et gruppebilde som vekker gode minner? Send det til «Meg og deg», BA, boks 824, Sentrum 5807 Bergen. Alle innsendte bilder vil bli returnert.

Barnestjernen

Finn sang nede i gaten og inne i smauene, og kameratene hans likte det. Han ble veldig populær i gaten. Det var gutter der som ble kalt for gatens skrekk, spesielt ”røyvar-John” som var på samme alder som Finn. Finn var stor og kraftig. ”En gang kom en som het Henkel og skulle ta meg; Jeg tok et godt tak i begge armene hans og dro han ned og gikk rundt med han. Dette likte de andre kameratene og snakket om hendelsen med respekt. En gang kom «røyvar-John» til meg og spurte om vi skulle gå ned til fiskekassene og lage hemmelige ganger. Han spurte også om vi skulle synge sammen i kassehuset. Vi inn i kassene og jeg prøvde å synge 2. stemme når han sang.

Det var på skolen de fant ut at jeg hadde god stemme. Læreren vår Lars Pedersen var interessert i sang. Han tok meg bl.a. med til alle sangtimene i alle klassene. Det var han som fikk meg til å begynne i et guttekor som het Olavskoret”. Der begynte han som åtte-åring, og husker godt at han sang solo «Se han kommer». ”Faren min var fæl til å dra folk til huset, for han var kry av barna sine som kunne synge. Laura, som også hadde fin stemme, måtte alltid synge - og hun stortrivdes med det. Jeg var mer beskjeden” – sier Finn – ”jeg husker de gangene vi gikk julebukk. Da hadde vi med oss ”kikhosten” – et streng- og tromme instrument. Da var jeg så flau at jeg

"Kikhosten" - et slags strenginstrument - det gikk strenger fra krysset til en blikkboks, mest mulig lyd og rytme var hensikten.

snudde ryggen til de voksne når jeg sang. Det var kolossalt mange som gikk rundt på den tiden, og alle ble tatt godt imot" – minnes Finn – "jeg husker spesielt ett sted på Skansen – der ville de ikke slippe oss ut igjen, tror de ga oss mye penger for å underholde".

Finn forteller videre: "Det var bare arbeiderboliger i Skuteviken, men det bodde en dame i huset til Jordal som spilte piano. Når hun spilte strømmet det til folk fra alle kanter og hørte på, de var syk etter musikk. Hun var datter til en slepebåtreder Johannesen og var gift med en flott kar som jobbet på kaien. En stund lærte jeg å synge hos henne. Hun fant nye sanger til meg. Da vi øvde var det også fullt av folk i almenningen".

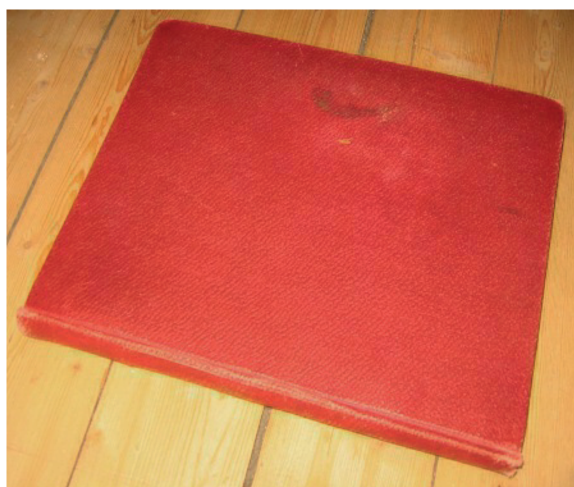
Finn synger i nrk

Barnetimen

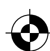
Som barn sang Finn også i barnetimen i radioen. Ilunka Bartok Kopsland var barnetimetante og pianist. Hun fikk Finn til å synge i noen barnetimer på lørdager klokken 1800. Han sang bl.a. "Å eg veit meg eit land" og "Must alein". Kjell Ingebrigtsen sang også i

Sanger av Haakon Stenestø

Finn sang også i et eget lokalprogram på radioen sammen med musiker og komponist Haakon Stenestø som akkompagnerte han. Han ønsket å få melodiene sine kjent gjennom Finn, som kom i kontakt med han da han jobbet for Schøtt på Bryggen. "Han bodde i Sophus Phils gate og hadde hørt meg synge" - sier Finn – "hjemme hos han gikk jeg en periode og øvde inn sanger som han hadde komponert. Etterpå hadde jeg et helt program i radioen helt for meg selv – jeg var vel 17 – 18 år den gangen". Derfor ble det til at Finn ofte sang hans komposisjoner, blant annet *Alltid vil jeg deg minne*, *Farvel Sigøyner* og *For mig er du alt*. Sangnotene av Stenestø og alle de andre notene Finn hadde, fikk han bundet inn i et album av en lærling som tok svenneprøven som bokbinder. "Sjømannen", som Finn kalte han, bandt inn notene i ekte skinnomslag, noe som ikke var lett å få tak i den gangen. "Han var så kry av albumet han hadde laget til meg" – minnes Finn – "og det var jeg også".

Notealbumet til Finn

Finn forteller at noen av hans forbilder var Jens Bock Jensen, Eilif Andreassen og Harry Brandelius som bl.a. sang *Inga stora bevingade ord*. Finn husker at Brandelius hadde konsert i Konsertpaléet under krigen. Når Finn hørte sanger han likte, kjøpte han gjerne notene. De kjøpte han vanligvis i en forretning som het Rabe ved siden av Stender, de hadde bare noter og plater.

Finn tjener penger

Etter ungdomsskolen ble det større fokus på sang, han begynte å underholde og tjente litt penger på det (ikke mye ifølge Finn). Han hadde bare en konkurrent, og han sang ikke spesielt bra, hevder Finn. Han sang etter hvert mye ute i forsamlinger som Godtemplarlosjer (IOGT), kinoer og turnhallen (som var et stort lokale). Sang var veldig populært den gangen – ”det gikk rett inn, merkelig nok” – sier Finn.
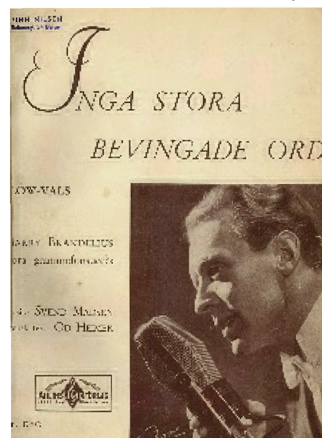
En tid jobbet han på dagtid og sang om kvelden. ”Jeg var løpegutt hos Schøtt på Bryggen som var en kamerat av far. De hadde åpent til kl 1900, så etter jobben måtte jeg hjem og kle meg om for å synge om kvelden” – minnes Finn. I losjen traff han butikksjefen til en klesbutikk som het Olsen & Nicolaysen. Han het Vik og var formann i denne losjen (han var bestekamerat til Arne Pedersen, Bodil sin far). Dette resulterte i gode rabatter når Finn handlet klær der.

Finn husker at han kjøpte en engelsk sykkel (Raleigh) for noen av pengene han tjente – ”og det var nokke stort nokke! Den hadde et spesielt styre og den var jeg stolt av” – sier Finn som var vel 16 år den gangen. Han forteller om mange sykkelturer etter at han fikk Sykkel.

Finn husker hvordan Arne Bendiksen, som var en del yngre enn Finn, pleide å dukke opp på konsertene hans. Han snek seg rundt og lyttet – han var veldig interessert. Han ble jo veldig dyktig, men ble ikke profet i egen by.

Radiogavefondets talentkonkurranse

16. mars 1940 arrangerte Radiogavefondet talentkonkurranse i Konsertpaléet i Bergen. NRK kom med biler fra Oslo for å gjøre opptak. Finn sang ”Inga stora bevingade ord” av Harry Brandelius (på forespørsel fikk vi et lydopptak fra nrk - arkivnr 3482, kutt nr 2). Han husker at han var forkjølet den dagen, men det gikk greit. Lytterne skulle stemme fram sine favoritter, men det ble det ikke noe av da krigen begynte like etter. Opptaket ble visstnok først sendt i NRK, 5. april 1950.

TELEFONER:
Forretningen . . . 1924
Harald Hopes bolig 2337

A/S MUSIKK
HARALD HOPE
PIANOER — ORGLER — GRAMMOFONAVD. — RADIO
REISEEFFEKTER

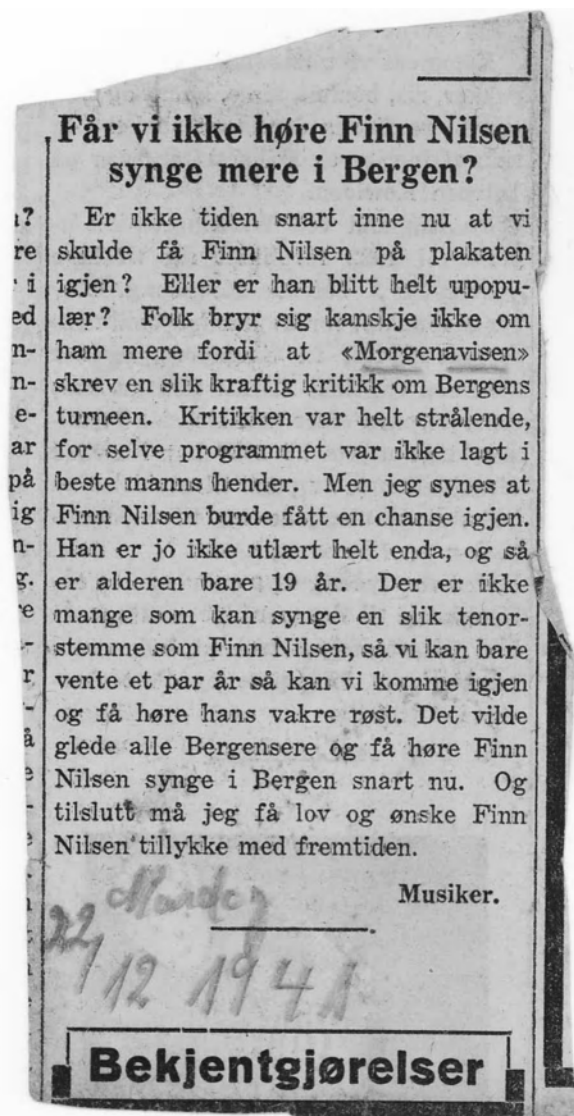
KONSERTBYRÅ
FORLAG

Haugesund, den 29.12.42.
Strandgt. 156

Tenoren Finn Niålsen,
Bergen.

Komponisten Trygve Bauer-Nilsen har bedt oss sende Dem et par eksemplarer av sangvalsen "Lykkedrømme". Han ber oss hilse og si at han ville sette pris på om De sang slageren nyttåørsaften i Eldorado. Erling Krogh synger den på Østlandet og gjør overalt stor lykke med den.

Vi ønsker Dem et godt og fred-bringende nyttår.

Får vi ikke høre Finn Nilsen synge mere i Bergen?

Er ikke tiden snart inne nu at vi skulde få Finn Nilsen på plakaten igjen? Eller er han blitt helt upopulær? Folk bryr sig kanskje ikke om ham mere fordi at «Morgenavisen» skrev en slik kraftig kritikk om Bergens turneen. Kritikken var helt strålende, for selve programmet var ikke lagt i beste manns hender. Men jeg synes at Finn Nilsen burde fått en chanse igjen. Han er jo ikke utlært helt enda, og så er alderen bare 19 år. Der er ikke mange som kan synge en slik tenorstemme som Finn Nilsen, så vi kan bare vente et par år så kan vi komme igjen og få høre hans vakre røst. Det vilde glede alle Bergensere og få høre Finn Nilsen synge i Bergen snart nu. Og tilslutt må jeg få lov og ønske Finn Nilsen tillykke med fremtiden.

Musiker.

22/12 1941

Bekjentgjørelser

I ærbødighet
A/s Musikk
Harald Hope

Arne Bendiksen, som var noen år yngre enn Finn, pleide å dukke opp på konsertene hans og lytte - han var veldig interessert! Kanskje var Finn en medvirkende inspirasjon til at Bendiksen viet resten av livet sitt til musikken?

Krig og sang

Selv om det ikke var tillatt med store forsamlinger under krigen, sørget jungeltelegrafen for å samle folk til konsert. Det ble holdt vakt utenfor lokalet for å varsle hvis uvedkommende skulle dukke opp. Finn husker en gang han sang i Godtemplar losjen i Skostredet. "Eilif Arman leste opp mange spydigheter og finter om tyskerne, og han leste høyt. Da ble jeg så nervøs at jeg flere ganger gikk ut på gaten for å se om kysten var klar". Ellers sang han i losjer som dukket opp som paddehatter under krigen. Det var nemlig stor mangel på andre underholdningstilbud den gangen. Losjene var blant annet på Engen, i Øvregaten, i Fabrikkgaten og i Skostredet bak teateret.

Han var med på mange nattinéer (på kveldstid) og mattinéer (på dagtid). Dette ble arrangert på Konsertpaléet, som tok ca 1000 personer.

Dette ble blant annet arrangert til inntekt for Finland som var i nød etter Finnlandskrigen. Dette ble det imidlertid slutt på rundt 1942 da det ble innført portforbud etter klokken 2000, dessuten var byen mørklagt på grunn av blendingspåbud. "Vi snublet rundt og gikk på stolper" – minnes Finn.

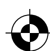
Han deltok også på flere matinéer arrangert av Hans Eriksen fra Oslo som var aktiv over hele landet. Finn var med på en slik turné da de kom til Bergen. Der deltok blant annet også Gerd og Otto som Finn ble kjent med. Det var Otto som overbeviste Finn om å sende en forespørsel til Norsk Telefunken Radio A/S om å få synge inn moderne melodier på grammofonplate. Finn så gjorde, og sendte med et prøveopptak spilt inn på

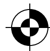
en grammofonplate i Strandgaten i Bergen. Det var noe helt nytt at alle kunne spille inn sin egen plate (mot betaling), men kvaliteten var nok dårlig. Finn var en av hans første kunder, og han husker at Hansia var med og spilte piano. Han sendte platen med brevet med returporto. Finn kan ikke huske at han fikk noe svar, i så tilfelle var det nok ikke positivt.

En gang under krigen kontaktet han Kinematografenes direktør Guttorm Jensen, og spurte om han kunne opptre offentlig foran filmforestillingene i Logen-kino. Direktøren syntes det var en god idé, og Finn fikk opptre i forbindelse med et kabaretprogram som varte i tre uker. Der sang han tre til fire sanger hver kveld før kinoteppet gikk opp. Han var den første som begynte med dette i Bergen, men siden dukket det opp mange artister som hadde opptredener på slike forestillinger. Finn tjente en del penger på dette, og nå la han til side for å spare til videre sangundervisning.

Finn hadde også opptredener med Bodil sin far Arne Pedersen flere steder (Bodil var Turid sin barndomsvenninne). Han sto i Godtemplarlosjen på Engen. Finn sang og Arne var vitsemaker og fremførte sketsjer. "Publikum forlangte at han måtte ta de samme sketsjene om og om igjen" – minnes Finn.

Bergen, den 31. mars 1941

Norsk Telefunken Radio A/S.
Grammofonavdelingen
Pilestredet *75* c,
Oslo

Undertegnede tillater seg herved å søke om å få synge inn moderne melodier på grammofonplater ved det landskjendte grammofonselskapet "Telefunken".

Jeg er født i Bergen og er 18 år gammel. Den senere tid har jeg opptrett ved flere nattinéer og andre tilstellinger, således var jeg ifjor med ved Radiogavefondets nattiné i Bergen. Etter denne nattiné ble jeg mer kjendt og fikk fra Kinematografenes herværende direktør herr Guttorm Jensen, tilbud om å opptre offentlig foran filmforestillingene i Logen-kino ved et kabarétprogram. Arrangementet som varte i 3 uker, mottok jeg med glede og fullførte det i sin helhet til herr Jensens største tilfredshet. Nå har jeg nylig hatt opptreden i Bergens Kringkasting. I flere år har jeg hatt sangundervisning, først hos sangerinnen Henriette Heide men er nå elev av den kjendte sangerinne Jenny Jahren.

Mitt ønske om å få synge inn grammofonplater har jeg etter en konferanse med den kjendte grammofonsanger Otte (Gerd og Otto) fra Oslo. Ved en Hans Eriksens turné i Bergen ifjor høst hvor vi begge medvirket, forklarte han meg, etter å ha hørt min stemme, at jeg burde tilskrive Dem og forrespørre om å komme i betraktning ved opptagelse av grammofonplater. Jeg har siden hatt denne tanke i erindring, da jeg har vanskelig for å skaffe til veie de nødvendige pengemidler som min store innteresse for videre sangutdannelse krever.

Det ville dessuten sikkert være en glede for det grammofon-innteresserte publikum her på Vestlandet om en ny ung stemme fra denne kant fikk anledning å prøve seg.

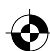
I håp om å høre igjen fra Dem, tillater jeg meg samtidig med denne skrivelse å senne en prøveplate pr. pakkepost, hvoretter De selv kan bedømme mine muligheter. Da forholdene her i Bergen for opptagelse av grammofonplater kun foregår med primitive apparater blir gjengivelsen ikke helt naturlig.

Tilslutt vil Jeg nevne at den ene melodi ”Alltid vil jeg deg minnes”, er av Bergenskomponisten Haakon Stenestø, som dessuten har komponert en hel del andre moderne melodier.

Ærbødigst

Finn Nilsen
Adresse Bøhmergt. 34,
Bergen

P.S.
Til returnering av platen vedlegges porto.
D.S.

En annen musikant som Finn var mye sammen med var Håkon Andreas Hansen, faren til Janniche Meising i Albir. ”Vi spilte utallige ganger sammen, han spilte trekkspill og var like landskjent som pianisten Finn Nilsen” – sier Finn.

Finn synger i Fritidsklubben Finn og Dagny møtes

Under krigen ble Finn medlem av Fritidsklubben i Vestre Torvgate,

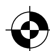

Håkon Hansen *Ukjent*

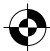
huset nedenfor Exellent i 4. etasje. Der møttes de faste dager i uken. Dette var en ungdomsklubb som ble startet i 1941 av innflytelsesrike fruer; fru Irminger (gassverkdirektøren sin kone som var dansk operasangerinne), fru Pettersen (konen til overlegen på kvinneklinikken) og fru Heide (konen til dirigenten i Harmonien). Dette forteller Gjertrud som sto i Godtemplarlosjen i Øvregaten. Det var alt fra underholdning til utflukter, blant annet sykkelturer. Finn har et bilde fra en slik sykkeltur rundt Arna. Slike klubber var forbudt under krigen, så de greide bare å holde det gående ett års tid før en ”spion” anga dem. Denne ”spionen” var en eldre kar i rullestol som de syntes synd på og bar opp i klubben, det skulle de aldri ha gjort – hevder Gjertrud. Her sang Finn ofte, og her traff han Dagny. (Han hadde sett henne på Minde sjokoladefabrikk men aldri snakket med henne). Hun var sammen med en venninne hvis far var en velstående malermester.

På Sørlandsturné i 1941

Finn fikk tidlig under krigen en forespørsel om å være med på en turné rundt på Sørlandet. Dette passet Finn utmerket, for her var det penger å tjene. Han reiste sammen med den landskjente operasangeren Erling Krogh som også var konferansier. Dessuten deltok Bergensguttenes munnspillorkester, en tryllekunstner, en trekkspillvirtuos og en 9-årig stepper. Kurt Foss og Reidar Bø var med i munnspillorkesteret og sang, de ble veldig populære. Dirigenten var en skikkelig spilloppmaker, så munnspill-orkesteret gjorde stor suksess. Finn sang fire til fem populær-sanger, mens Krogh sang mer klassiske sanger. Finn husker at de besøkte Stavanger, Haugesund, Kristiansand og Skien, og overalt fikk de god kritikk av pressen. Overnattingsforholdene var imidlertid ikke alltid like bra, minnes Finn. Da de kom tilbake til Bergen, hadde de en avslutningskonsert på Terminus hotell. ”Ja det var moro det!” – minnes Finn som var blitt lokalkjendis på den tiden. Like etter deltok Finn på nok en amatørkonkurranse, denne gangen i Nygårdsparken. Deltagerne var mye de samme som på Radiogavefondets talentkonkurranse like før krigen (fortsettes s. 66).

Erling Krogh var operasanger og grammofonartist, født i Oslo 1888. I populærmusikken var han kjent for innspillinger som «Mustalainen», og «Madeleine», og «Jazzsangerens drøm» . Mange vil også forbinde han med våre mest populære julesanger og med arbeidersanger. I 30-, 40- og 50-årene var Krogh representert i de fleste familiers plate-

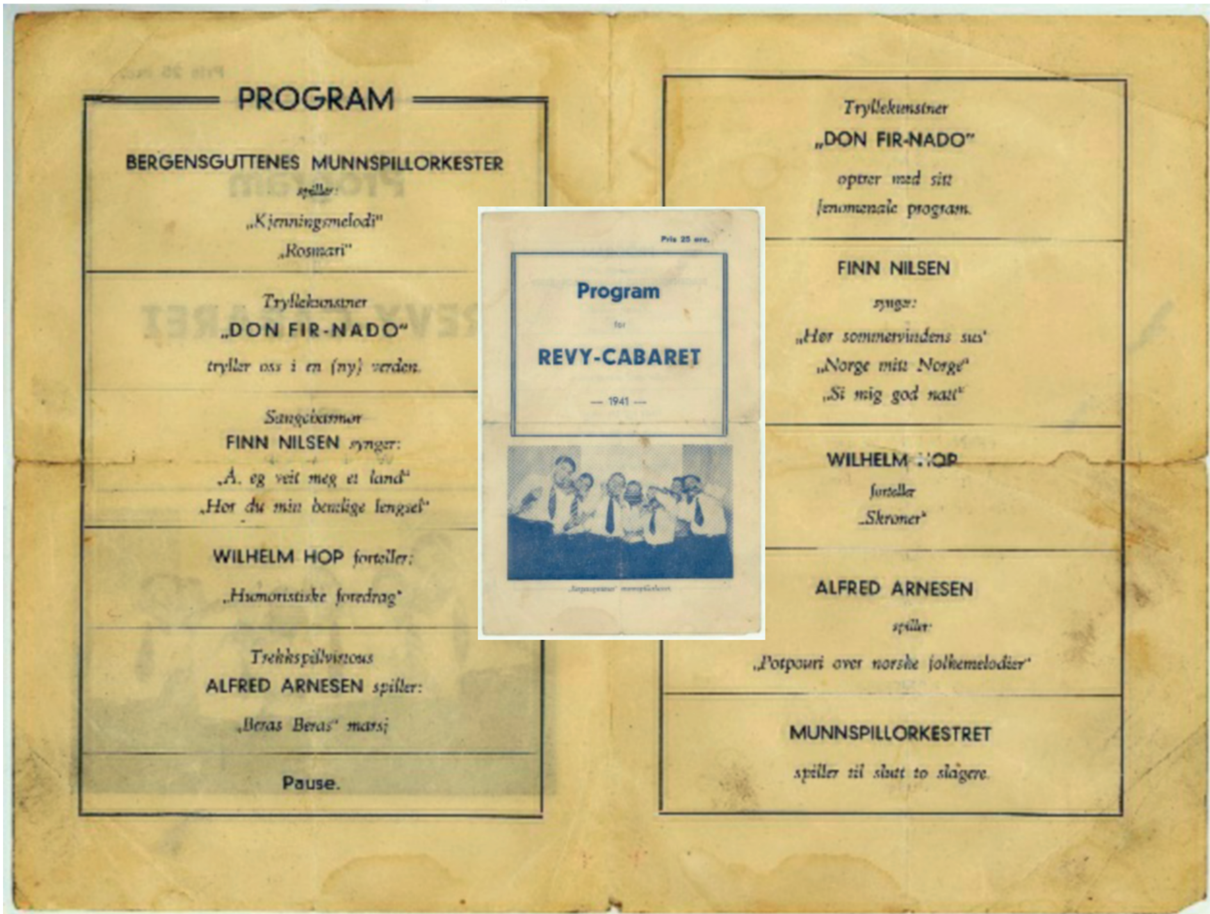
samlinger, og grammofonkarrieren vitner om en musikalsk allsidighet som få andre norske artister fra hans samtid var i besittelse av. I tillegg til berømmelse i Norge fikk Krogh også en lang internasjonal karriere. I 1960 mottok han Kongens fortjenestemedalje i gull, og i 1963 ble han tildelt Statens faste stipendium til fortjente kunstnere.

Attest skrevet av Erling Krogh

Da jeg ved flere leiligheter har hørt sangeren Finn Nilsen, vil jeg anbefale han på det beste, til opptredener, ved lettere sang konserter også de mere seriøse tilstelninger. Finn Nilsen er i besiddelse av særdeles spesiell og behagelig tenor og ved videre utdannelse vil han sikkert nå langt.

Bergen 30/11-1941

Erling Krogh

PROGRAM

BERGENSGUTTENES MUNNSPILLORKESTER
spiller:
„Kjenningsmelodi"
„Rosmari"

Tryllekunstner
„DON FIR-NADO"
tryller oss i en (ny) verden.

Sangcharmør
FINN NILSEN synger:
„A. eg veit meg et land"
„Hor du min deilige lengsel"

WILHELM HOP forteller:
„Humoristiske foredrag"

Trekkspillvirtuos
ALFRED ARNESEN spiller:
„Beras Beras" marsj

Pause.

Pris 25 øre.

Program
for
REVY-CABARET
— 1941 —

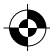
Tryllekunstner
„DON FIR-NADO"
opptrer med sitt
fenomenale program.

FINN NILSEN
synger:
„Hør sommervindens sus"
„Norge mitt Norge"
„Si mig god natt"

WILHELM HOP
forteller
„Skrøner"

ALFRED ARNESEN
spiller:
„Potpourri over norske folkemelodier"

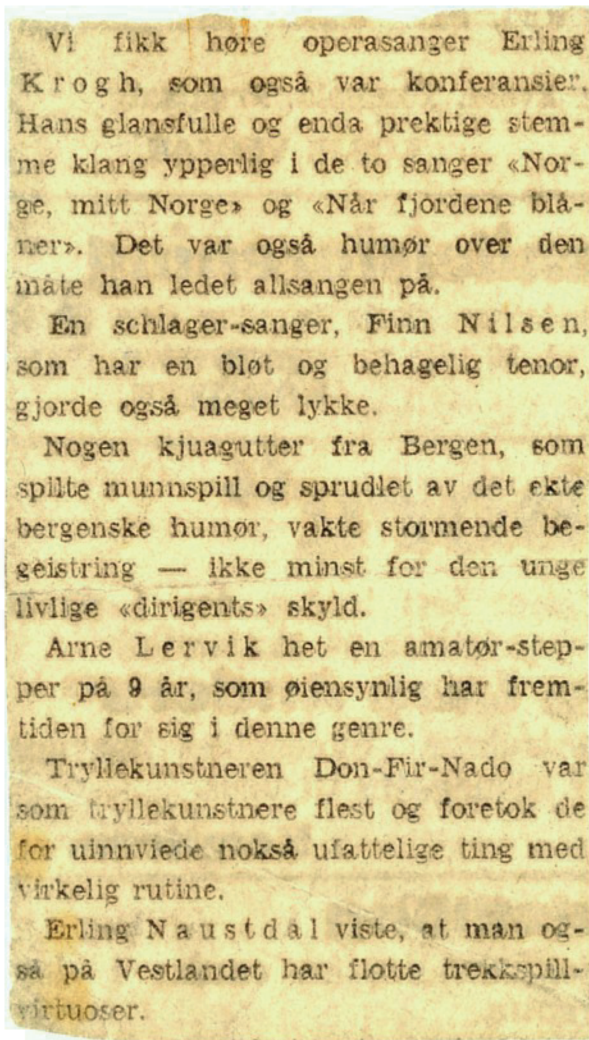
MUNNSPILLORKESTRET
spiller til slutt to slagere.

Denne konkurransen vant Finn, og derfor fikk han en "attest" fra Erling Krogh som var konferansier under Konkurransen (se forrige side).

Vi fikk høre operasanger Erling Krogh, som også var konferansier. Hans glansfulle og enda prektige stemme klang ypperlig i de to sanger «Norge, mitt Norge» og «Når fjordene blåner». Det var også humør over den måte han ledet allsangen på.

En schlager-sanger, Finn Nilsen, som har en bløt og behagelig tenor, gjorde også meget lykke.

Nogen kjuagutter fra Bergen, som spilte munnspill og sprudlet av det ekte bergenske humør, vakte stormende begeistring — ikke minst for den unge livlige «dirigents» skyld.

Arne Lervik het en amatør-stepper på 9 år, som øiensynlig har fremtiden for sig i denne genre.

Tryllekunstneren Don-Fir-Nado var som tryllekunstnere flest og foretok de for uinnviede nokså ufattelige ting med virkelig rutine.

Erling Naustdal viste, at man også på Vestlandet har flotte trekkspillvirtuoser.

På vedhogst og Arbeidstjeneste i 1942

Da Finn var på vedhogst i Luster (omtalt senere), fartet han mye rundt og underholdt, både i Luster og lenger inne i fjorden - i bedehus og i kirker. I Luster sang han blant annet i et sykehus for tuberkuløse. Mange utlendinger og jøder gjemte seg der for tyskerne, blant annet Finn sin sang-lærer Goldberg. Tyskerne skydde dette stedet pga smittefare.

Senere kom han på arbeidstjenesten til Toten, nærmere bestem Skreia. Der fikk han noen gode kamerater i Bjørn Kramer og Bruvik (sønn til eieren av Bruvik fabrikker i Tysse). Både Kramer og Bruvik var dyktige pianister. Finn, Kramer, Bruvik og Hjorth laget en kabaret som de oppførte for soldatene i leiren, men også mange bønder fra gårdene rundt strømmet til. "Etter dette ble vi så godt kjent i området at vi reiste rundt og underholdt på flere av de svære gårdene – de var så store at vi ikke så slutten på engene. Ja, der borte hadde vi det som plommen i egget" – sier Finn som husker at han ble veldig populær, alle ville være med når han underholdt. Da de kom hjem, sang Finn flere ganger for en samlet Bruvik familien i Villaveien hvor de bodde.

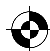
Sangopplæring

Musikkakademiet

Ilinka Bartok Kopsland i barnetimen ordnet det slik at Finn fikk sangtimer på Musikkakademiet, dette var før krigen, og Finn mener han var 16 år da. Fru Henriette Heide, som var operasangerinne, var sanglærer. (Mannen var dirigent for Harmonien, de kom fra Østlandet). Finn gikk på akademiet en gang i uken. Det lå den gangen i Vestre Torvgate, rett overfor brillemakeren, på høyre side opp mot Johanneskirken. "Men da de forlangte betaling for sangtimene, måtte jeg slutte der, jeg hadde ikke råd den gangen" – forteller Finn.

Jenny Jahren

"Jeg solgte kaker til Jenny Jahren som var en veldig kjent sangerinne. Dette var før krigen, og jeg gikk en kort stund som sangelev hos henne. Hun var et fantastisk menneske og gift med

en politimann" – minnes Finn. Etter krigen fikk han gratis sangtimer hos Jahren. Men plutselig fikk han slengt kommentarer etter seg. Det viste seg at mannen var politi og nazist under krigen. "Går du i huset til disse nazistene?" – ropte de etter han, så det ble til at han sluttet hos henne. "Hun som var en landskjent og oprette-sangerinne i Oslo og i radioen, måtte gi seg – hun fikk vel ikke oppdrag lenger" – undres Finn.

Goldberg
Finn gikk så en stund til operasanger Goldberg og hans kone for videre opplæring. Han var tysk jøde og måtte gjemme seg under krigen, han var stadig på flukt fra tyskerne. Finn hadde veldig respekt for han. Det ble sagt at de som hadde talent eller ønsket å bli til noe, gikk til han. Konen hans var tidligere elev av Goldberg og ble senere gift med han. Hun var datter av Andersen som drev Florvåg Bruk. En annen elev het Halvorsen og var datter av den tyske konsulen i Bergen på Jægermyren. Goldberg bodde i en leilighet i Ibsens gate. Finn korrespondert med Goldberg en gang han var i Tønsberg - to brev fra Goldberg er gjengitt her.

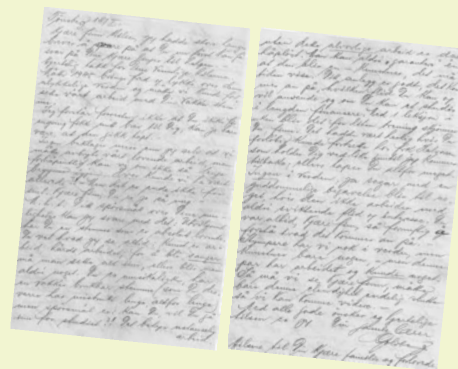
Frk Halvorsen
Da Goldberg reiste fra byen under krigen, gikk Finn i lære hos hans kone og en annen elev av Goldberg som het Halvorsen.

Finn og Finn Nilsen

Da Finn gikk på Musikkakademiet, traff han en annen Finn Nilsen som spilte piano. Senere har de spilt sammen ved flere anledninger (Finn Nilsen & Finn Nilsen!). Finn Nilsen var en kjent pianist på den tiden, han

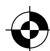
(forts. s. 69)

Brev 1 fra Goldberg til Finn

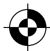

Tønsberg 18/1

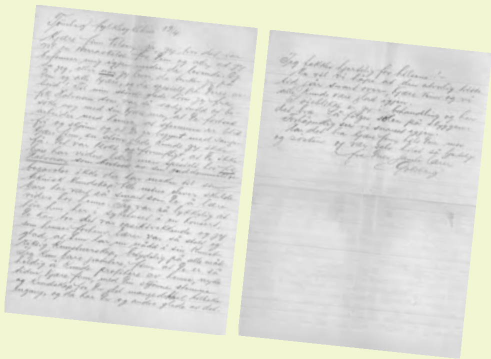
Kjære Finn Nilsen. --- Hjertelig takk for dine vennlige hilsener. Måtte 1945 bringe fred og lykke over denne ulykkelige verden og måtte vi kunde fortsette vårt arbeid med din vakre stemme. ---
Ingen beklager mer enn jeg selv at vi måtte avbryte vårt lovende arbeid, men forhåpentlig kan vi om ikke så lenge begynne igjen. Hvor kunne vi ha vært allerede?! Men det er enda ikke for sent. Kjære Finn, du er jo så ung – m.h.t. ditt spørsmål over dine muligheter kan jeg svare med det: Utvilsomt har du en stemme som er absolutt lovende. Du vet hva jeg sa altid: Kunst er arbeid, hårdt arbeid, for å bli sanger må man sette alt inn, ellers blir man aldri noget. Du er musikalsk, har en vakker brukbar stemme (som du dessverre har misbrukt lenge, altfor lenge) men spørsmål er: Kan du, vil du gå inn for studiet?! Det betyr ustanselig arbeid. Uten dette alvorlige arbeid er det håpløst. Man kan aldri "garantere" en at du blir en – kunstner, det må tiden vise. Ditt anlegg er godt, det kommer an på, hvilken flid du kan og vil anvende og om du kan et studie i lengden finansiere.
Med 1 leksjon i uken blir det for liten trening skjønner du, Finn. Det hadde vært herlig hvis du foreløpig kunde fortsette hos frk Halvorsen som holder dig vedlike inntil jeg kommer tilbake, ellers taper du altfor meget. Ingen i verden, ja sogar med en guddommelig begavelse blir til noget hvis den ikke arbeider med aldri sviktende flid og interesse. Du var alltid, kjære Finn, så fornuftig å forstå hva det kommer an på. Stympere har vi nok i verden, men kunstnere bare nogen. Så må vi se, kjære Finn, måtte bare denne elendighet endelig slutte så vi kan komme videre. –
Med alle gode ønsker og hjertlige hilsen fra din gamle lærer Goldberg.
Hilsener til din kjære familie og forlovede.

Brev 2 fra Goldberg til Finn
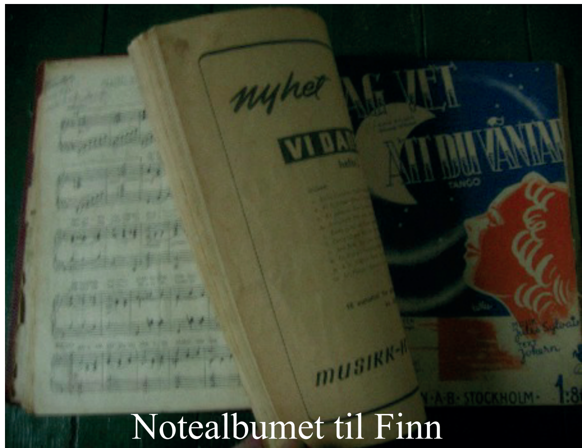

Tønsberg fylkessykehus 19/4

Kjære Finn Nilsen, ja jeg tror det var vel en overraskelse for Dem og alle, at jeg befinner mig igjen under de levende. Og da jeg, eller når jeg lever, da tenker jeg på Dem og alle kjære, og da spesielt på Deres arbeid! Til min største glede hører jeg fra frk Halvorsen som var så særlig snild at besøke mig med sin kjære mor, at De fortsatt arbeider med henne, at stemmen er blitt fri og skjønn og at De har begynt med sanger.

Kjære Finn, en større glede kunde jeg ikke få. Det var klokt og fornuftig at De ikke bare har videre lært men spesielt hos frk Halvorsen som bortsett av sin guddommelige begavelse ikke der har maken til sin teknisk kundskap. Alle mine elever skulde bare være så smart som De å lære videre hos henne. Jeg var så lykkelig at høre hun her i sykehuset i en konsert. De kan tro det var opsiktsvekkende og jeg som hennes forhenv. lærer var så stolt og glad, at hun har nu nådd i sin kunst riktig kunstnerskap, betydelig på alle måte. Jeg kan bare gratulere Finn, at De er så heldig å kunne profitere av henne, nytte tiden, kjære Finn, med din skjønne stemme og kundskap får du det mangedobbel tilbake engang, og da har du og andre glede av det.

Jeg takker hjertlig for hilsenen! Nu vil vi håpe at den alvorlig triste tid går snart over, kjære Finn, og vi alle kunde være glad igjen. I øyeblikke er jeg i behandling og har det bra. Så følger solen på skyggen. Forhåpentlig sees vi snart igjen.

Ha det bra kjære Finn, hils Deres mor og søsken og vær selv hilst så hjertlig fra Deres gamle lærer Goldberg.

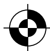
Notealbumet til Finn

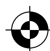

spilte bl.a. i Harmonien. Da Finn fikk sangtimer hos Henriette Heide, hadde de av og til elevaftener der, og Finn Nilsen spilte piano, minnes Finn. ”Etter akademiet så jeg ikke noe til han før han plutselig dukket opp som tjommy til Lund som var gift med søsteren til Erling. Lund var fenomenal til å spille fele! Hver fredag under krigen hadde vi musikkaftener oppe hos Laura og Erling, som hadde en svær leilighet med stor stue i Fosswinkelgate 60”. Dit flyttet Finn og Dagny inn etter at de giftet seg (det var 5 værelser + pikerom på kjøkkenet – de hadde felles bad). Der sto pianoet som han kjøpte dagen før krigen brøt løs. Av og til var Hansia og spilte piano, andre ganger kom Finn Nilsen og spilte sammen med felespiller Lund – og Finn sang. ”Vi var jo så sugen etter underholdning, ikke gikk vi på kino, og ikke gikk vi mye ut – for det var jo stummende mørkt i byen” – sier Finn som bare har gode minner fra den tiden. ”Laura tok imot alle slags folk – og de hadde mange kjente - men det var mest familie og naboer som var publikum når vi hadde konsert. Hun fikk tak i ost og smør, som jo var vanskelig å få fatt i den gangen, men hun hadde lett tilgang da Erling jobbet på Norske Meieriers salgssentral”.

Fredstid og sang

Etter krigen kom Goldberg tilbake, og Finn forsatte sangundervisning hos han mot betaling. Goldberg var veldig dyr, husker Finn, og jo mer anerkjent han ble, jo dyrere ble han. Nå hadde imidlertid Finn god råd, for han hadde startet opp med egen virksomhet og tjente gode penger. Han solgte lampeskjermer og hadde vervet seg i det militære, dessuten sang han på Den Nationale Scene og fikk lønn for det. Finn husker at det var et hardkjør å være elev av Goldberg, som ble stadig mer anerkjent. Han hadde stor tro på Finn og kalte han en ”heltetenor”. Med det mente han at Finn hadde en stemme som spente vidt, fra lave basstoner til høye diskanter. Nå følte Finn at han var kommet langt og så lyst på fremtiden. Han følte nå at han var på topp når det gjaldt alle forhold i livet. Goldberg fikk stadig flere elever,

Finn i grand galla - et antrekk han fikk låne av Den Nationale Scene.

og mens Finn var elev hos han var de ca åtte elever, menn og damer. De hadde ofte elevkonserter husker Finn, og det ble ofte invitert til sang-underholdning og fest i selskapslokalet på Sandringham på Gjellestad – der fikk de vise hva de kunne. En pianist ansatt på teateret akkompagnerte for Finn, han het Myhre. Finn ble ansatt på Den Nationale Scene, der sang han i et sangkor bestående av fire menn og fire kvinner og deltok på minst to operetter og to operaer. La Traviata var en av operettene, og Finn husker at Wenche Foss var med. Det ble mye slit, for oppsetningene gikk over lang tid og tok beslag på mange kvelder. Dette varte noen år etter krigen.

Marerittet

Etter premieren på den siste opp-setningen på Den Nationale Scene, ble det invitert til fest. Sverre Jordan, som var komponist og kapellmester, spurte

BREVKORT

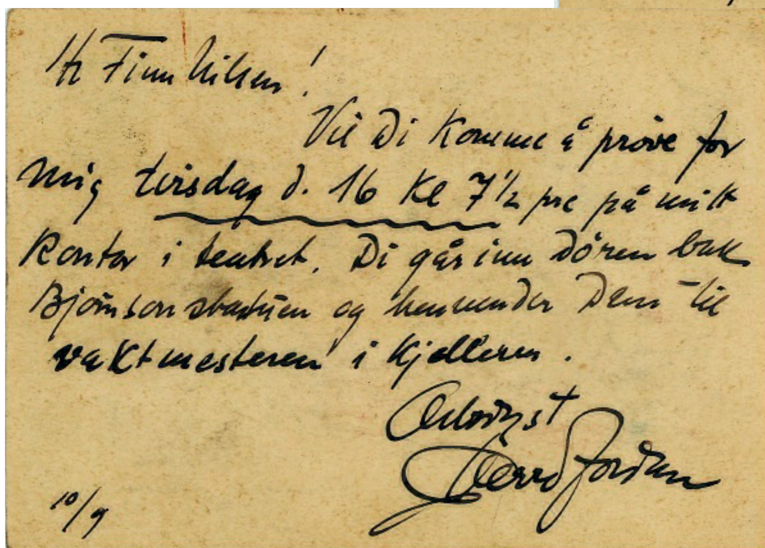
NORGE 10 ØRE POST

Avsender

Den Kapelmesteren
Den Nationale
Scene
Bergen

Til

h/r
Finn Nilsen
Böhmergt. 34
Bergen

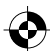

Hr Finn Nilsen!
Vil Di komme å prøve for mig tirsdag d. 16 Kl 7½ pr på mitt Kontor i teatret. Di går inn dören bak Bjørnson statuen og henvender Dem til vaktmesteren i kjelleren.
Ærbødigst
Sverre Jordan
10/9

Hr Finn Nilsen!

Vil De komme å prøve for mig tirsdag den 16. Kl 7 ½ på mitt kontor i teateret. De går inn døren bak Bjørnson statuen og henvender Dem til vaktmesteren i kjelleren.

Ærbødigst Sverre Jordan

Finn om han kunne tenke seg å synge under festen (se brevkortet hvor Jordan ber Finn komme ”å prøve for mig” på hans kontor forrige side).

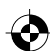
”Dette var jo et uventet tilbud og svært ærerikt, for mange prominente gjester var invitert til festen som ordføreren og politi-mesteren i Bergen, komponisten Sæverud, dirigent Heide o.s.v. Finn så på dette som en bekreftelse på at han nå var blitt virkelig god. Dessuten så han dette som sitt livs mulighet til å legge grunnlaget for en videre sangkarriere. Goldberg var kjent med at Finn skulle synge på festen, så de begynte straks å øve på flere melodier. ”Jeg øvet og øvet” – husker Finn – ”og jeg hadde jo et stort repertor å ta fra”.

Han øvde blant annet inn flotte, men vanskelige stykker fra en opera. Nå skulle han virkelig vise at han var en heltetenor!

”Jeg var forferdelig nervøs, kan du skjønne, for dette var jo noe stort noe! Vanligvis pleide jeg å glede meg til konserter og var aldri nervøs når jeg sto foran store forsamlinger, men denne gangen var annerledes. Vet du hva som hendte? Jo, jeg gikk fram til pianoet og skulle finne tonen - der fikk jeg krøll på stemmebåndet slik at jeg ikke fikk fram en lyd. Det hele var helt uvirkelig og det verste marerittet du kan tenke deg. Alt gikk i grus på noen sekunder. Jeg forlot festen dypt ulykkelig og lovet meg selv at jeg aldri skulle synge mer, så skuffet var jeg” – minnes Finn med tårer i øynene. ”Etter denne fiaskoen gikk jeg aldri tilbake til Halvorsen eller Goldberg, selv om jeg fikk mange trøstens ord og fikk høre at jeg ikke var alene om å ha opplevd noe slikt”. Finn har aldri fortalt denne historien før vi gikk gjennom første utkast av boken i Albir 2008. Han har alltid sagt at han sluttet å synge fordi han var opptatt med familie og forretning. Dette var nok en av de verste opplevelsene i Finn sitt liv! Siden den gangen har han bare sunget privat, også det svært sjelden. På tross av denne opplevelsen husker han tilbake med glede på den tiden han sang, ”det var virkelig en flott tid” – avslutter han.

Man kan jo kanskje avslutte dette kapitelet med å si at han sluttet på toppen av sin karriere.

Harry Brandelius stora radio- & grammofonsuccès

Inga stora bevingade ord

VALS

Text: *OD HEIMER* — Musik: *SVEND MADSEN*

PIANO

f p

B♭ C7 F7

Verse

mf

1. Du ser på mig så tyst och mun - nen som jag kysst bär en frå - ga som ej ta - lats ut. Du be - vil - le att jag svor en he - lig ed och stor om en eld u - tan gräns, u - tan slut.
2. Nej, lo - va ing - en - ting, men me - na att den ring du tar mot den - na stund av min hand. ty - der att vi två skall hjäl - pas att för - stå då vi gå mot vår livs - lyc - kas land:

B♭ Dm E♭ B♭ Gm F7 B♭ B♭m6 F7 B♭ Dm E♭ B♭ Gm C7 F7

Men — att

Chorus

lyc - kan är alls in - te det som du tror, ing - a sto - ra, be -
lyc - kan är alls in - te det som du tror, ing - a sto - ra, be -

B♭ E♭ B♭ C7

Copyright 1939 by Warnys Musikforlag, København
Ensamrätt för Sverige & Norge: Ahlins Musikförlag, Stockholm
Enerett for Norge: Carl M. Iversen, Oslo
A. M. 188

ving - a - de ord. Nej lyc - kan är låg - mäld — och njugg el - ler stor så gäs - tar den säl - lan vår jord. Du kan lo - va mig kär - le - kens kys - sar och vår, du kan svä - ra en tro - het som ald - rig för - går. Men lyc - kan är alls in - te det som du tror, ing - a sto - ra be - ving - a - de ord.
ving - a - de ord. Nej lyc - kan är låg - mäld — och njugg el - ler stor så gäs - tar den säl - lan vår jord. Den är stjär - nan i världs - rymdens blå o - ce - an som skall lot - sa oss fram ge - nom storm och or - kan. Ja lyc - kan är alls in - te det som du tror, ing - a sto - ra be - ving - a - de ord.

F7 B♭ B♭m F7 B♭ E♭ B♭ C7 F7 B♭ E♭ B♭ G7 C7 F7 B♭ E♭ B♭ C7 F7 B♭ F7 B♭

1. ord. Men Att
2. ord.

A. M. 188
Bröderna Lagerströms
Notstickeri & Lit. Anst., Stockholm. 1939

Finn kjøper piano
8. April 1940

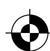
8. april kjøpte Finn et piano på avbetaling hos en musikkforretning i Marken. I forretningen sto det en flott, litt eldre dame. ”Jeg fikk inntrykk av at hun ville ha kontakt med meg, men det viste seg at hun hadde forvekslet meg med en annen Finn Nilsen som var en anerkjent pianist i Norge på den tiden. Finn Nilsen og jeg ble senere godt kjente og opptrådte sammen, han spilte og jeg sang” – minnes Finn. ”Finn var veldig flink til å spille etter gehør” - minnes Dagny. Finn hadde ikke mye penger den gangen, så han fikk pianoet på avdrag. Han mener at det kostet 1800 kroner, og det var mye penger den gangen! Han husker at han betalte avdrag på pianoet i lange tider etterpå. ”Vi ante jo ikke hva som ventet oss dagen etter, men det havnet i hvert fall på Strømme dit vi evakuerte, husker at vi måtte bære det tunge droget veldig langt” – sukker Finn.

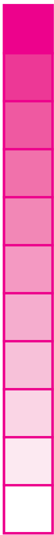
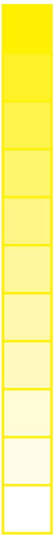
Turid spiller i Helleveien 153

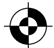
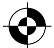
Hansia akkompangnerer Finn i Fosswinkelgate

Krigstid

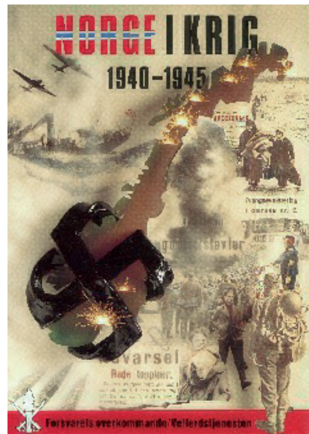

9. April 1940 - Norge i krig

Finn møter tyskerne

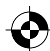
Finn var vitne til en av de mest dramatiske dagene i Norges historie: ”Grytidlig om morgenen 9. april meldte de på radioen at en sjømilitær styrke var på vei inn til Bergen. Jeg sto på Skuteviksbryggen og trodde det var engelskmannen” – minnes Finn – ”vi så skipene seile forbi Kvarven og løp utover Skoltegrunnskaien for å undersøke nærmere. Der kom soldatene i land og stormet mot oss, de skulle jo ta Bergenhus festning. Vi var ikke det spor redde, men vi ble paff og fikk lang nese da vi oppdaget at det var tyskere. Vi trodde jo det var engelsmannen som kom. Bombeflyene kom lavt over Skuteviken og bombet Hellen festning, de bombet og de bombet. Tyskerne laget en barrikade ved Bryggen, antakelig var de redd for at noen skulle komme sjøveien. Vi ble der en stund og fulgte med - ingen jaget oss vekk, for det var jo ikke en norsk soldat der. Når det hele hadde roet seg gikk de i fast rute til handelsmannen Sjursen og kjøpte smør som de spiste direkte fra pakningen - det gikk rett ned”!

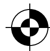
Krysseren Køln på Byfjorden

”Du vet, de var jo så fattigslige i Tyskland på den tiden” – påpeker Dagny – ”min tante hadde forretning på Lilletvedt, og det samme skjedde der – de kjøpte halv-pakninger av smør som de spiste”. ”Helt utrolig, helt utrolig” – kommenterer Finn og forteller at flere nysgjerrige ungdommer samlet seg på Bryggen, noen av dem hadde lært tysk på middelskolen. De flokket seg rundt tyskerne og snakket med dem: ”Dokker blir ikke værende her lenge , engelskmannen kommer snart og jager dokker ut!”
”De sa alt mulig til tyskerne, det var ikke snakk om å være redd” – minnes Finn – ”nei, det hele var så helt uvirkelig og utrolig! Det ble nærmest et lystig lag slik jeg husker det - samtidig som de tyske flyene fløy rett over hodene på oss”.
En tysk soldat fra 69. Infanterie Divisionens sambandsavdeling minnes møtet med nordmennene[1]: ”Klokken 11.15 besteg soldatene norsk jord. Unge nysgjerrige gutter omkranset oss. Nordmennene svingte i følelse mellom angst, fortvilelse, frekkhet, overraskelse og beundring, Unge gutter spyttet fremfor tyske soldater, ertet dem vel også, men vi måtte stilltiende holde ut og tenke på den samlede stemningen i befolkningen. Mange jenter sto omkring oss, spøkte og lo, var svært sminket og i gjennomsnitt svært pene, og de høstet mange lovord fra mine kamerater”.

[1] Artikkel i Bergens Tidende 9. april 2010

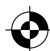

Evakuering

På denne tiden jobbet Finn på drops-fabrikken SUKA, og da han utpå dagen den 9. april gikk på arbeid, sa de: ”du er sein i dag!” Finn svarer: ”sein ja, jeg hadde ikke tenkt å komme i det hele tatt, trodde ikke det var arbeid i dag”. Finn husker at folk var helt lamslåtte, de visste ikke hva de skulle gjøre. ”Det var nok ikke særlig smart å gå på jobben den dagen, for jeg fikk med en gang i oppdrag å kjøre sjefen og familien hans inn i Arna. Vi kjørte oppover Fanaveien, men vi kom verken fram eller tilbake – det var livredde mennesker og noen soldater som var på flukt fra Bergenhus og disse stedene. Vi kom omsider fram til Arna, men da jeg skulle returnere var det helt umulig, absolutt helt umulig! Jeg forsøkte Arnaveien, men der var det akkurat som på de bildene du så fra krigen i Kosovo, folk på flukt med barnevogner og alt mulig. Først langt utpå kvelden kom jeg meg ned i Skuteviken. Ikke et menneske var å se, bare katter – de var alle rømt hjemmefra, det var ikke en kjeft igjen! Ryktene sa at engelskmannen skulle komme og bombe Bergenhus festning. Hjemme hang det antagelig en lapp om at de var reist til Strømme – men hvordan de kom dit husker jeg ikke. Der var det en hytteby hvor mange hadde søkt tilflukt. Der oppe var de innlosjert hos to enslige mennesker i et flunkende nytt hus, Ness het han visst og var snekker. Han hadde bygget et nytt flott hus der. Vi var blitt kjent med han de gangene vi hadde leid hytte der oppe. Det var så fullt av folk der at det ikke var liggeplass til alle på golvet. Mor skulle egentlig til en hytte i nærheten til en som het Mørk, denne Hytten hadde vi leid tidligere.
Der var det jo helt overfylt av hans nærmeste familie.
Det var jo enestående av Ness og konen å ta imot så mange fremmede folk, de var flotte mennesker! Hvor lenge vi ble der kan jeg ikke huske, men det må ha vært flere måneder. Vi ble advart mot å reise ned til byen, men noen stakk av og kom tilbake med mange fæle rykter om tyskerne. Det ble sagt at tyskerne tok ungdommer som arbeidskraft.
Først ville ingen jobbe for tyskerne, men så kom Quislinger til makten og satt folk i arbeid, mer eller mindre frivillig. Noen gikk frivillig fordi de fikk veldig godt betalt av mellom-menn.
Det gikk stadig krigsfly over området, så vi måtte gå nattevakter. Det forlangte Ness, selv om ikke alle var enige. Han var streng, vi måtte gjøre akkurat som han sa. Kom det fly, måtte vi ned i kjelleren. Der nede lå Conrad Clausen i badekaret (Finn ler), han ville ikke være oppe sammen med alle de andre – åh gud-bevare-meg-vel! - jeg lå på flatseng der nede”. De som var med opp dit var Olea og alle barna, tante Christine og Conrad, datteren Ellinor og mannen Anton Mauritz som var i militæret. Christine lurte på hvordan det gikk med forretningen, det var jo ikke folk igjen nede i byen.

> I de første krigsdagane regnet en med at 40-50.000 bergensere flyktet til nabokommuner. Bare i Åsane ble innbyggertallet fordoblet til 15-20.000. Mange hus var fulle av folk, og sommersteder ble tatt i bruk som helårs-boliger. Folk hadde ikke med seg matvarer da de rømte fra byen, så butikkene solgte ut og fordelte så godt de kunne. Hamstring forekom. Mange manglet penger og ba om kreditt. I de dagene var det ingen som hadde sjekk eller bankkort, så alt måtte betales kontant, men det ble som oftest en løsning.

Vedhogst i Luster

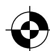

Finn drar på «skauen» i 1942

For å unngå arbeidstjenesten, stakk Finn av til Luster i Sogn for å drive vedhogst. På den tiden bodde han hjemme hos moren. ”Skogsområdet lå rett over fjorden ved Luster og var veldig bratt. Det var så bratt at vi nesten ikke fikk fotfeste” – minnes Finn. Bøndene hadde aldri hugget ved der, men nå var det flere bønder som gikk sammen. De saget og hugget ved som de stablet pent opp og fraktet ned til sjøen på løpestreng. De fikk betalt for hvert mål ved, men det var ikke spesielt godt betalt. De lå i et ungdomshus i bygda og måtte grytidlig opp hver morgen. Maten var dårlig og kanskje bedervet. En gang ble han ihvertfall matforgiftet og så syk at han trodde at hans siste time var kommet. En bondekone tok seg av han. Hun ga han geitemelk som hun la på et hemmelig sted som bare Finn visste om.

Finn fikk en veldig god kamerat i en som het Gøring (Hitlers mest betrodde nazist het Göring). Han ble ertet for navnet sitt, men var flink til å erte tilbake - navnet skiftet han senere. Han spilte fiolin og piano og var med Finn når han sang på gårdene i området. De dro fra gård til gård og underholdt og ble svært populære. De fikk betalt med matvarer som geitost, smør og speke-kjøtt. Noen av geitostene veide 4 kilo. Han husker spesielt en storbonde hvor de var ofte og underholdt og fikk rikelig med mat. ”Det var dette livet dreide seg om på den tiden – å leve og spise” – sier Finn.

Han syklet flere ganger hjem med mat-varene. Han forteller om en gang han syklet hjem fra Luster til Bergen med ryggsekken og to sykkelvesker fulle av mat, tunge som bly. Det var geitoster, smør og spekemat som han hadde fått fra gårdene som takk for sangen. Han syklet forbi Sogndal med ferge over

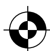

Sognefjorden til Gudvangen. Derfra over Stalheimskleiva via Voss til Bergen. Det var en lang tur, men han overnattet på fergen over Sognefjorden som gikk innom mange småsteder og brukte lang tid. Neste dag syklet han til Bergen (brukte på denne måten bare en natt og en dag på turen). Oppover Stalheimskleiva, som var veldig bratt, tok han en stor sjanse ifølge han selv. Han spurte en bilist, som var på vei opp til hotellet med mat, om han kunne ta med ryggsekken og de to sykkelveskene og sette dem fra seg på et avtalt sted. Han var svært spent på om han fant dem igjen da han kom opp. ”Jo da, der sto de som avtalt. Jeg husker det så godt, for like ved sto det en kar som bøyde rør. Det viste seg at det var Trygve ”Tollien” fra Skuteviken som arbeidet som rørlegger på hotellet, en veldig grei kar. Han hadde lurt på hvem veskene tilhørte, men hadde heldigvis ikke undersøkt dem nærmere. Maten var selvsagt svært velkommen hjemme da det var dårlig med mat i byen på en tiden. Finn og Dagny har senere syklet samme ruten til Luster.

Finn minnes spesielt en gang Dagny kom på besøk. ”Hun reiste helt alene med båt fra Bergen, og det var godt gjort. Jeg hadde i all hemmelighet ordnet med kost og losji”. Hemmeligheten lekket imidlertid ut, for da dagen kom, stilte hele gjengen opp ved kaien og tok imot Dagny med brask og bram. Hun ble selvsagt veldig forlegen og kunne aldri glemme denne episoden.

Arbeidsgjengen har fått et nytt oppdrag

Arbeidstjenesten

Finn melder seg til tjeneste

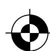
I 1942 fikk Finn innkalling til arbeidstjeneste, første gang til jernverket i Bjølvefossen. Innkallingen ble sendt ut av norske myndigheter. Da stakk han av og dro på vedhogst i Luster. Neste innkalling var til Skreia på Toten. ”Politiet gikk stadig på døren til min mor for å forhøre seg om hvor jeg var, og til slutt orket hun ikke mer” – sier Finn som til slutt måtte gi etter og melde seg til tjeneste. Han reiste til Skreia og meldte seg til tjeneste, 14 dager for sent.

”Der fikk vi utlevert en spade i stedet for et gevær og måtte marsjere med spade på skulderen. Eksersisen var ikke noe problem for Finn som hadde lang erfaring fra buekorps. ”Dette var bare begynnelsen, senere skulle vi få gevær” - mener Finn

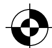

De fikk utlevert uniform og fotkluter (i stedet for strømper). Spaden hadde de bl.a. bruk for da de gravde opp turnips på gårdene på Skreia.”Mye av dagen gikk med til å pelle turnips” – forklarer Finn - ”dette spiste vi på hele dagen”. Befalet oppførte seg strengt, men korrekt - ingen turde å protestere.

Det ble også tid til underholdning. Finn og noen kamerater fra arbeidstjenesten (Kramer, Bruvik og Hjorth) laget en kabaret som de oppførte for soldatene i leiren og lokalbefolkningen. Etter dette reiste han mye rundt og underholdt på flere av de store gårdene (se mer om dette under "Sangkarrieren", s. 66).

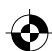
Arbeidstjenesten (AT)

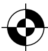

En samfunnstjeneste der unge menn gjennom kroppsarbeid og fellesskap bygger veier, demninger og andre fellesnyttige anlegg, sto sentralt i de fleste høyreorienterte bevegelser i Europa i 1920- og 30-årene.

I Tyskland ble «Reichsarbeitsdienst» lovregulert fra 1933. I Norge ble idéen lansert av forfatteren Erling Winsnes (1893—1935) og forsøkt realisert av den unge reklamemannen Walter Fyrst, som gjennom 1930-årene arrangerte sommerleire for en frivillig Arbeids-Fylking.

Fra september 1940 kom prosjektet under den kommissariske statsråd for arbeidstjeneste og idrett, Axel Stang. Han sto for delvis utskrivning den følgende sommer med hjemmel i forordning om AT av oktober 1940. Gjennom utskrivningene til sommeren 1941, 42 og 43 kom nær halvparten av de rulleførte årskullene, til sammen ca. 30.000, ut i AT. De ble sendt på ca 50 AT- leire spredt over hele landet, unntatt Finnmark. Av tiltak var bl.a. oppdemming av Bjørkelangensjøen, veibygging flere steder i landet, kaianlegg

m.m, ved siden av jord- og skogbruksarbeid. En særskilt vintertjeneste for skogsarbeidere ble igangsatt i 1942. Til sammen ble en lang rekke infrastrukturelle tiltak utviklet gjennom de relativt korte sesongerne. Jøder var utelukket fra tjenesten. Paroler om motstand mot AT ble forsøkt spredt gjennom hele krigen, men uten virkning. Det ble i praksis ikke ansett unasjonalt å følge utskrivningen.

Først våren 1944 kom det til omfattende offentlig uro som følge av motstanden mot den tysk-initierte arbeidsmobiliseringen. Motstandsledelsens parole om å unndra seg registrering og tjeneste, lest i London Radio i mars 1944, fulgt av Oslogjengens vellykte sabotasje-aksjon mot AT-arkivene i Oslo, førte til frafall. Politisk var nå AT avgjørende svekket etter begivenhetene våren 1944.

Finn

Lægeskjønn.

(Her anføres resultatet av lægeskjønnet ved sesjonen eller annen eller senere undersøkelse.)

Første undersøkelse:

Høyde 182 cm.
Brystvidde 89/91
Fargesans + V = 4/4 o.u.
Tennenes tilstand (gruppe) I
Kjennelse I
Annet som antas å ha betydning

Sted og dato Bergen 16/2.42.

(Lægens underskrift)

Senere undersøkelse:

Kjennelse
Sted og dato

(Lægens underskrift)

2

Kjennelse om tjenestedyktighet.

Ved sesjon:

Årskl. 1942 Nr. 57419 fra 2300
(herredets, byens kodenr.)

Ved sesjonen for Bergen
(herred, by)

16/2 1942 kjent: Arbeidstjenestepliktig

Utskrivningssjefen for Bergen og Hordaland
(Stempel)

(Sesjonsbestyrer)

Ved annen undersøkelse:
(Fylles bare ut når spørsmålet om tjenestedyktighet avgjøres ved annen eller senere undersøkelse enn sesjon.)

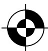
Årskl. 19 Nr. fra
(herredets, byens kodenr.)

Ved undersøkelse i
(sted)

/ 19

(Stempel)

Uniformsknapper

Arbeidstjenesten
Skjema nr. 161

Arbeidstjenestebok

for Finn Nilsen
(fullt navn)

fra Bergen
(herred, by)

Rode nr. 61 Født 4/11 1922 i Bergen
(herred, by)

Stilling (yrke) Lagerarbeider

Adresse Böhmergt. 34

Foreldres eller nærmeste pårørendes stilling og navn
Mr. Olea Nilsen.

Foreldres eller pårørendes adresse Böhmergt. 34

Innrullert den 4/11 1941

(Rodeforstanderens underskrift)

Tjenestegjøring:

Har gjort tjeneste ved 3. Opland sveit
(Sveitens nr. og navn)

fra 2/9 1942 til 7/11 1942.

og ved .... sveit

fra ..../.... 19.... til ..../.... 19....

Ytterligere tjeneste:

Dog kommet 9 dager forsent. Arbeidet langt fra hjemmet og derfor for kun innkallelse.

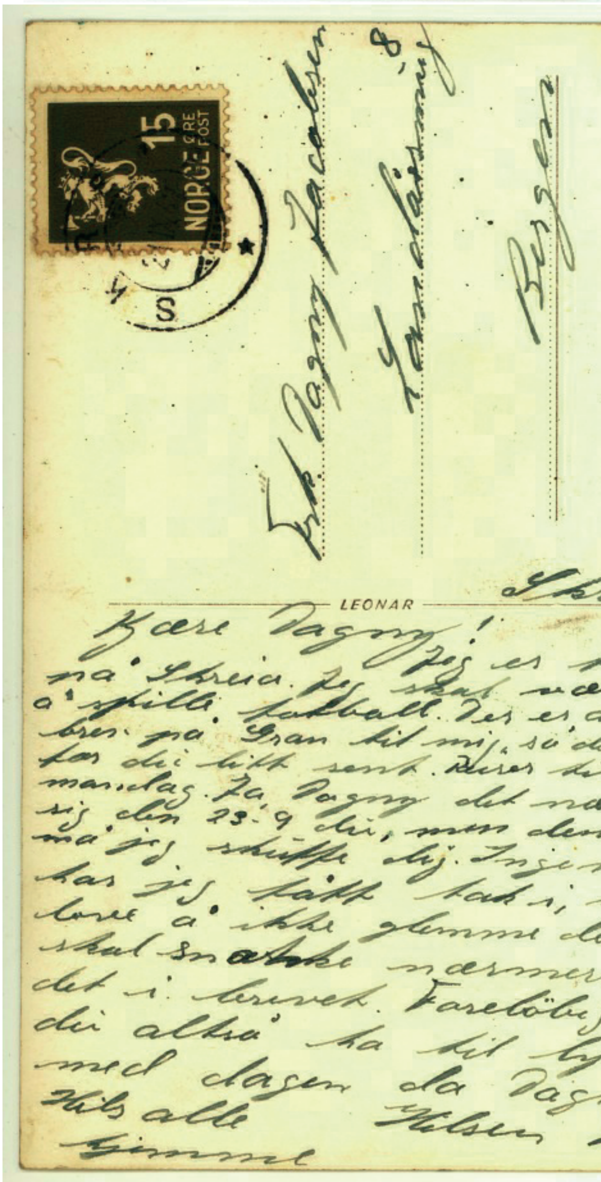
Det attesteres at den fulle arbeidstjeneste er avtjent.

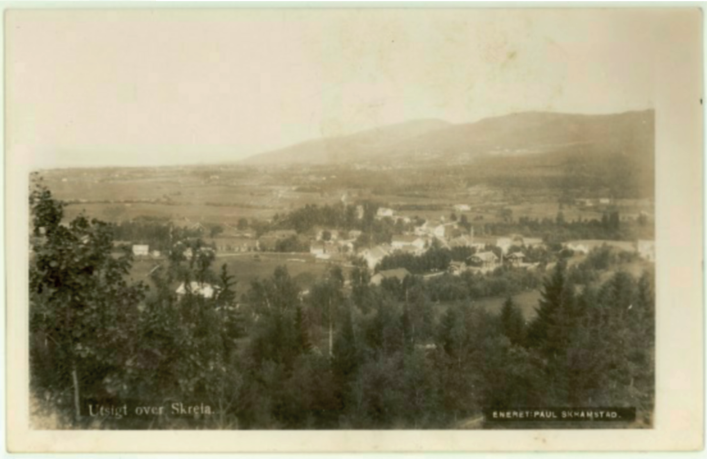
Sted og dato Skreia, 7/11 - 1942

3. Opland sveit - Skreia
2. SKIFT - 1942
(Stempel)

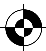
Hans Bjørnstad
(Underskrift)

5

Kjære Dagny! *Skreia 10/9-42*
Jeg er for tiden på Skreia. Jeg skal være med å spille fotball. Der er antakelig brev på Gran til mig, så det svaret får du litt sent. Reiser tilbake mandag. Ja Dagny, det nærmer sig den 23-9 du. Men denne gang må jeg skuffe dig. Ingenting har jeg fått tak i, men skal love og ikke glemme det. Jeg skal snakke nærmere om det i brevet. Foreløpig får du altså ha til lykke med dagen da Dagny.
Hils alle hjemme.
Hilsen Finn

Bestemmelser om arbeidstjenesten.

Utdrag

I. *Rett og plikt til arbeidstjeneste.*

1. Alle unge norske menn som er hjemmehørende i riket, har med de unntak som er nevnt nedenfor, rett og plikt til å delta i arbeidstjenesten.

2. Rett og plikt til å delta i arbeidstjenesten har bare den som er norsk statsborger 1. januar i det år han fyller 20 år. Den som ved dette tidspunkt ikke er norsk statsborger, er ikke arbeidstjenestepliktig, selv om han senere skulle få norsk statsborgerskap.

3. Den som
a) av Folkedomstolen er idømt fengsel i 3 måneder eller mer, eller
b) av noen annen domstol er idømt fengsel i 6 måneder eller mer, eller
c) er fradømt retten til å delta i arbeidstjenesten, eller
d) er ekskludert av Nasjonal Samling,
er uverdig til arbeidstjeneste og har ikke rett til å delta i arbeidstjenesten.

Hvis noen settes under tiltale for Folkedomstolen for en straffbar handling som kan medføre fengsel i 3 måneder eller mer, eller settes under tiltale for noen annen domstol for en straffbar handling som kan medføre fengsel i 6 måneder eller mer, utsettes midlertidig hans tjeneste eller han trer ut av arbeidstjenesten til dom er falt.

4. Den som ved sesjon eller annen lægeundersøkelse eller kjennelse blir kjent udyktig til arbeidstjeneste, er fra det tidspunkt han blir gjort kjent med dette, ikke lenger arbeidstjenestepliktig.

5. Den som
a) tidligere har vært inne til militærtjeneste som soldat eller elev av militære skoler eller kurser, og har avtjent

militærtjeneste av samme varighet som rekruttskolen, eller
b) tidligere i løpet av et år har deltatt i frivillig arbeidstjeneste i det samme antall dager som arbeidstjenestetiden, har rett til å kreve seg helt fritatt for arbeidstjeneste.

Den som har deltatt i frivillig arbeidstjeneste i et kortere tidsrom, men i et sammenhengende tidsrom på mer enn 30 dager, har rett til å kreve seg fritatt for arbeidstjeneste i det samme antall dager som han har deltatt i den frivillige arbeidstjeneste (delvis fritaking), men slik at han i alle tilfelle må delta i arbeidstjenesten i 30 dager.

6. Delvis fritaking for arbeidstjeneste vil alltid bli gitt i den siste delen av tjenesten, slik at den arbeidstjenestepliktige må delta i arbeidstjenesten fra den frammøtedag som er fastsatt for hans avdeling og til den dag han har rett til å bli dimmitert.

7. Den som har rett til hel eller delvis fritaking, må som regel enten i full utstrekning benytte seg av sin rett, eller gi avkall av den. Hvis det ikke vil volde særlig ulempe for arbeidstjenesten, kan han dog tilståes fritaking for et mindre antall dager enn han har rett til, men slik at hans tjenestetid ved avdelingen alltid blir sammenhengende.

8. Hel eller delvis fritaking for arbeidstjenesten tilståes etter søknad. Finner noen ikke å ville benytte seg av sin rett, vil han ikke mot sin vilje bli gitt en kortere tjenestetid enn den som er fastsatt for hans avdeling.

9. Søknad om *hel fritaking* etter punkt 5 a og b settes fram for lensmannen eller i byene politiet. Den bør settes fram snarest mulig etter innrulleringen (se p. 21) og senest ved frammøtet til sesjon. Søkeren må legge fram bevis for sin deltaking i militærtjeneste eller frivillig arbeidstjeneste (vernepliktsbok, attest eller vitnemål fra militær myndighet eller fra annen offentlig myndighet eller fra leirleder, diplom fra frivillig arbeidstjeneste eller liknende).

10. Søknad om *delvis fritaking* settes fram for sveitføreren etter frammøtet til arbeidstjeneste. Søkeren må legge fram bevis for deltaking i frivillig arbeidstjeneste.

11. Sjefen for Departementet for arbeidstjeneste og idrett kan bestemme at ungdom som hører til visse yrker eller er

Krigens redsler

Flyalarmer Bergen bombes

”Flylarmer gikk nesten daglig – det var ikke til å holde ut!” Finn minnes at de løp ned i tilfluktsrommet der de bodde - ”der var det hyl og skrik fra både unger og kjerringer og tilløp til panikk - men min mor beholdt fatningen”.
En gang sa Dagny til Finn - ”dette klarer jeg ikke mer, vi flyr til fjells”! Dermed løp de oppover Skogveien mot Løvstakken hvor Randi bodde, en kusine til Dagny, sammen med mannen Sigurd og foreldrene. Finn husker at bombeflyene fløy i lav høyde over byen. ”Det var nifst, det kan bare ikke beskrives! Det var jo tusseskap å forlate kjelleren, men vi holdt ikke ut der nede”.
Da engelskmennene bombet U-båt bunkeren på Laksevåg og Holen skole ble truffet, var de i tilfluktsrommet i Bøhmergaten hele natten – ”det var den verste natten vi hadde, de bombet og bombet” – minnes Finn.
”Jeg bodde i Bøhmergaten da Marineholmen ble bombet – å-gud-bevare-meg-vel” stønner Finn – ”husker du Dagny”? Dagny bodde hos bestemoren på den tiden. Bestemoren bodde i Landåssmauet like overfor Fløibanestasjonen. Den natten overnattet hun imidlertid hos Finn da de hadde vært på fest kvelden før. Heldigvis ble ingen i familien alvorlig skadet under krigen.

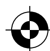

Tragedie. *På Holen skole i Laksevåg måtte redningsmannskapene grave frem 61 barn og 19 voksne, som ble drept da allierte fly skulle bombe en tysk ubåtbase i nærheten.*

(Foto: SCANPIX)

Mot slutten av krigen måtte Finn og Dagny reise på landet, for Dagny orket ikke alle flyalarmene – ”jeg fikk anfall og pustevansker når flyalarmene gikk – rett og slett en psykisk reaksjon” – minnes Dagny. De leiet seg inn et sted ved Kalandsvannet i nærheten av Laura – ”og der hadde vi det godt, men det var jevlig kaldt der om vinteren!” Finn husker ikke helt hvordan de havnet der oppe, men Finn sin mor var også med. Der var de i nærmere ett år. Finn hadde en gris der oppe som hadde så svake ben at den knapt kunne gå. ”Stakkars gris, ingen av oss ville spise den – tror den ble solgt” – sier Finn. Han jobbet som sjåfør på den tiden og sørget for matauke til familien. Han måtte tidlig opp for å rekke jobben om morgenen.

Skipet «Voorbode» går i luften i 1944

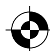
”De gangene det ble bombet og da dynamittskipet gikk i luften, var vi i nærheten – hver gang trodde vi at det var stedet vi var på som ble bombet” – sier Finn. Da det hollandske skipet lastet med eksplosiver gikk i luften på Bryggen, var Finn på jernbanen. Han hadde nettopp ekspedert noe der og skulle forlate stasjonen da eksplosjonen kom ”det sa pang og svingdøren kom i mot meg”. Han hørte et forferdelig smell og var på vei mot en svingdør som slo fram og tilbake av trykkbølgen. Eksplosjonen var så voldsom at Finn trodde tyskerne bombet selve jernbanen. ”Jeg måtte rygge” – minnes Finn. ”De bomber jernbanen, de bomber jernbanen” - skrek folk og kastet seg ned på gulvet. Etter eksplosjonen, kjørte Finn ned til byen og så de omfattende skadene. ”Hele Nordnes var lagt i grus, og der bodde Laura og Erling i en leilighet i Strandgaten. Jeg måtte bort for å se hvordan det var gått med dem! Det så ikke ut der, hele Strandgaten var jevnet med jorden, det var litt av et syn! Det var ødeleggelser, blod og kaos overalt. Folk var forferdelig skadet, noen hadde mistet armer, andre ben”. Laura var hjemme

sammen med sønnen Sverre, mannen Erling var på jobb som startet kl 0700, dette skjedde mellom 0800 og 0900 om morgenen. Erling kom løpende etter Finn, heldigvis hadde det gått utrolig bra med Laura, hun var bare lettere skadet. Sverre, som lå i sengen, fikk et glassbråt i kinnet. Der fikk han et markert arr. Mange trodde at byen var bombet. Etter dette flyttet Laura og familie til Fosswinkelgate 60.

Dagny bodde hos bestemoren Talline da eksplosjonen inntraff. Hun sto ved vinduet i rommet sitt og ”rutene bare kom innover – rart vi ikke ble skadet” – minnes Dagny. Hun minnes også at faren hennes fikk en skrekkopplevelse som skulle forandre livet hans. Han hadde oppholdt seg i huset til Ford Auto som nærmest var for et glasshus å regne. ”Alt gikk i knas og glassbiter regnet over han - det var jo et under at han ikke ble skadet!” Dagny mener han fikk et så stort sjokk at han ble frisk fra nervesykdommen som han slet med etter at sønnen Pedro døde. Dagny husker en ”brantmann” som løp forbi huset deres, ”han løp og løp og var helt skrekkslagen – og vi lo – jo det var mange episoder” sukker Dagny. Hun minnes Nina Hånes (en venninne av Turid) sin mor som mistet et øye pga glasskår fra vinduet i kontoret hvor hun jobbet. Hun skal visst som så mange andre ha løpt bort til vinduet for å se hva som skjedde.

Et skip og dets last

Av Bjørn Davidsen

Eksplosjonsulykken i Bergen 20. april 1944 er trolig den verste enkelt-katastrofe som har rammet en norsk by. 98 sivile ble registrert døde etter ulykken, og i tillegg om lag 50 tyskere. Av de 4.800 sårede som var under legebehandling, hadde 320 øyeskader. Av disse mistet 76 ett øye, mens 10 ble blinde.

De materielle skadene var også betydelige. I alt kostet eksplosjonsulykken henimot 55 millioner kroner i direkte skader, regnet etter prisene 8. april 1940.

Da krigen kom til Norge i 1940, var det allerede ferdig sammenhengende kaianlegg fra Torget, forbi Bryggen, Bradbenken og Bergenhus festningen, til ytterst på Skoltegrunnskaien. Området ved Bradbenken i dag er betydelig annerledes enn i 1944.

17. april 1944 la den tidligere hollandske fiskebåten "Voorbode" til ved Festningskaien. Den fant seg plass på utsiden av sandskøyten "Krosdøl", på hjørnet ved Bradbenkhopen, rett nedenfor Rosenkrantztårnet. At båten var lastet med vel 120 tonn sprengstoff, var det få utenom mannskapet som visste. For da kapteinen og førstemaskinisten meldte seg hos havnekapteinen etter ankomst, viste de fram ufullstendige skipspapirer. Derfor ble kaiplassen godtatt. Dette var også årsaken til at det ikke ble organisert betryggende vakthold ved skipet.

DET STORE SMELLET

Ved 8-tiden torsdag morgen 20. april 1944 kom to norske reparatører om bord i "Voorbode" for å utbedre noen maskinskader som var påvist under ferden mot Bergen. Da en av mannskapet på skipet skulle vise dem ned i maskinrommet, kjente alle tre en mistenkelig svovellukt. Dette mannskapet gikk da opp på dekk. Der oppdaget han at det kom røyk fra lasterommet. Han ropte på de to bergenserne - og alle tre forlot skipet det forteste de kunne.

Røyken fra lasterommet på "Voorbode" ble også sett av andre. Mange søkte til vinduene for å følge med på brannen som åpenbart utviklet seg om bord i skipet. Dét kom til å bli fleres bane.

Om lag fem minutter over halv ni ble det sett stikkflammer skyte opp fra lasterommet på båten. Da var det mange som ante uråd.

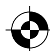
Noen lossearbeidere befant seg på en lastebil som var på vei innover Festningskaien. En av dem var trolig det nærmeste overlevende øyenvitne til hendelsen 75 meter lenger fremme. Han berettet senere blant annet:

"Til å begynne med så vi bare forskrekket på hverandre, inntil det gikk opp for oss at her gjaldt det bare å komme seg unna. Flammene freste utover med voldsom kraft, omtrent som når en setter fyr på en godt oppumpet primus."

Sjåføren av lastebilen begynte å rygge, men de andre syntes det gikk for sent. De hoppet derfor av og løp for livet. Den nevnte lossearbeideren berget seg ved å søke ly bak et kaiskur.

Også oppe på kontorene til Det Bergenske Dampskibsselskab, bare 200 meter unna, hadde de sett røyken og stikkflammene. En av de overlevende der berettet senere følgende:

"En av mine kolleger på nabokontoret banket i en glassvegg og gjorde oppmerksom på

stikkflammene. Jeg kastet et blikk ut av vinduet, og så dem. Deretter ropte jeg til alle på mitt kontor: "Det brenner! I kjelleren straks!"
Jeg ropte i farten at de måtte komme baktrappen, og det rådet ble fulgt. Vi løp da alt vi kunne ned de tre trappene, tok to trinn om gangen. Da vi nådde første etasjes golv, inntraff eksplosjonen".
Klokken var 08.39 da smellet kom. Og det var ingen festsalutt i anledning Hitlers 55-årsdag som ble avfyrt. I et formidabelt brak ble "Voorbode" bokstavelig talt blåst til himmels. Jernplater og tunge metalldeler ble slynget opp til flere kilometer gjennom luften av den enorme trykkbølgen som oppstod. En del av ankeret til "Voorbode" ble for eksempel slengt opp til Sandviksfjellet ved Munkebotten, mens propellen falt ned inne i Strømgaten.
Vakuumet eksplosjonen etterlot seg, trakk opp en flere hundre meter høy vannsøyle. Da denne falt ned igjen, sendte den flodbølger rundt om i hele Vågen. Flere mindre båter, blant annet noen slepebåter, ble slengt opp på land

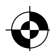
SKADE OMFANGET
Lufttrykket fra eksplosjonen feide over byen verre enn den verste orkan. Tusenvis av vindusruter ble blåst inn og hauger av pannestein havnet i gatene. Mange steder ble hele hus blåst til pinnved og flere mursteinsbygg ble helt eller delvis ødelagt. Det kratige lufttrykket førte også til at ovner veltet, gassledninger ble ødelagt og elektriske anlegg kortsluttet. Følgen var en rekke intense branner rundt om i byen, både i privathus og bedrifter. På grunn av en sterk sørlig storm, måtte det stor innsats til for å begrense og slukke disse brannene.

Lufttrykket sendte også en rekke tyngre gjenstander gjennom luften. Disse "flygende objekter" forårsaket til dels betydelig skade der de landet.
Den gamle Tyskebryggen lenger inne, lå i skjul for det verste lufttrykket. Likevel fikk den så store skader at det etterpå var snakk om å rive den.
Til Nordnes-siden av Vågen hadde lufttrykket fritt leide. Og der gjorde det vei i vellingen med både Tollboden, Nykirken og flere av de store handelshusene innover Strandsiden. Nykirken kom i brann, for femte gang siden den ble bygget i 1621. Alt inventar brant opp, med unntak av altersølvet som ble berget ut. Og da tårnet raste sammen, falt kirkeklokken ned.

MENNESKELIGE LIDELSER
Oppi alt dette forsøkte folk å hanskes med alle de menneskelige tragediene som med ett framstod. Millioner av glassbiter hadde i løpet av noen sekunder sust gjennom luften både innendørs og utendørs. Blodige mennesker var derfor å se over alt. Og inne i sammenraste hus lå folk, gamle som unge, og ropte på hjelp - om det da fantes liv i dem. For nesten hundre sivile kom aldri mer til å gi lyd fra seg.

LIK I RUINENE
Opprydningsarbeidet som bergenserne stod overfor, var enormt, særlig i området rundt Bradbenken, Bergenhus og på Nordnes. Først over en måned etter eksplosjonen begynte man å komme skikkelig ned i ruinen av de nærmeste husene. Her ble det funnet flere lik etter hvert som ryddearbeidet skred fram. Noen av dem ble ikke funnet før ut på sommeren, skal vi tro innberetningsdatoene.

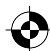
Plikttjenester

Finn verver seg

Finn ble innkalt til militærtjeneste like etter krigen. Han tjenestegjorde hos tøymesteren i noen barakker som det norske militære overtok etter tyskerne der Bygarasjen står i dag. Etter en stund vervet han seg. Han fikk en grei avtale med tøymesteren: ”Jeg måtte møte tidlig opp om morgenen sammen med de andre soldatene, deretter fikk jeg fri til å gjøre andre ting. Forutsetningen var at jeg skulle rydde opp etter dagens gjøremål. Sjefen var godt fornøyd med denne avtalen, for det så ofte ut som et grisehus der. Jeg var også godt fornøyd, kan du skjønne, for da kunne jeg levere lampeskjermer (emballert i svære kartonger) til kunder, ofte i full uniform. Lønnen var god, så jeg ønsket å fortsette med dette så lenge som mulig”.
Tøymesteren drev et transportkontor, Finn husker at like etter krigen kjørte de på tyskere som satt i fangeleiren på Espeland. De ble satt i arbeid, ofte vegarbeid. Blant annet måtte de tyske fangene være med på å ferdigstille Burmaveien som de selv hadde satt serbiske fanger til å lage.

Sjefen for Transportkontoret som hadde med all transport i Bergen å gjøre, sang i et sangkor hvor også Finn var med i en kort periode. Han ønsket at Finn skulle kjøre en av bilene på transportkontoret, og Finn takket ja. Han fikk sertifikat da han var 18 år gammel. Finn kjørte meieriet sin lastebil som ble rekvirert av Transportkontoret. Biler som ikke hadde livsnyttige funksjoner, ble ofte rekvirert under krigen. Han kjørte lite for meieriet, kun melk ut om morgenen og tomgods tilbake om kvelden.
Ellers måtte han ta alle mulige oppdrag, også for tyskerne. Kjøre-oppdragene ble gitt ved ordresedler. Han hadde garasje på Bryggen, i en av gårdene helt i enden ved kirken (den er revet i dag).
En gang kom det en båt med griser som skulle leveres til tyskerne. Finn fikk i oppdrag å hente griseskrottene på kaien og levere dem til tyskerne. Han fikk lasteplanet fullastet med griseskrotter og tok snarveien innom garasjen og ”flekket av flere skinker”. Disse hentet han med seg hjem senere på kvelden. Grisene med de avskårne skinkene la han nederst på lasteplanet slik at tyskerne ikke skulle oppdage det med en gang. ”Hvis de hadde oppdaget det, ville jeg bare ha sagt at det kunne ikke jeg vite noe om, det var jo dere som lastet på bilen” – sier Finn med et lurt smil.

”Det var jo sånn at vi ble oppfordret til å stjele fra tyskerne” – husker Finn. ”Tyskerne tok jo alt, vet du”, sier Dagny. ”Vi visste knapt hva kjøtt eller smør var, heller ikke poteter fikk vi alltid tak i – vi spiste kålrabikoteletter som vi stekte som kjøttkaker”. Finn sin mor tryllet allikevel fram god mat av de råvarene som var tilgjengelig. Blant annet laget hun ”kjøttkaker” av fisk som hun hadde noe brunt oppi. Dagny bodde hos sin bestemor på den tiden og var veldig kresen på mat (sier hun

selv), men maten som Finn sin mor laget, spiste hun!

Mot slutten av krigen kjørte han mye på svenskevarer og danskevarer da denne hjelpen kom. Dette ble definert som livsviktig arbeid. ”Ja den gangen hadde vi det godt” - sier Dagny - ”Finn la på seg og veide 107 kilo jevnt fordelt. Han var bare 22 år gammel da”.

Rasjoneringskort

Finn husker at det ble innført rasjoneringskort under krigen. I Motstandsarkivet, Bergen Byarkiv kan man lese: Det var for lengst innført rasjonering på det meste (året var 1942). En ”rasjoneringskalender” nevnte hva man kunne få på rasjoneringskortene av sukker, brød, kaffeerstatning, fett, sjokolade, lys sirup, syltesukker, poteter, erter, bønner og spisesjokolade. Fisk var ikke rasjonert, men selv i Bergen var den likevel vanskelig å få tak i. I en notis om torghandelen het det: ”*Publikum vilde gjerne ha en variasjon i søndagsmiddagen, en fant litt håbrand og lenge var det ikke før bordet var tomt. Det samme var det med krabben. Ellers var det å forsyne seg med pir og sild og den frosne storsilden som ble en velkommen avveksling. Lutefisk, røkefisk og spekesild er blitt fast kost og er daglig å finne på Torget. Men stundom kunne køene bli så lange at folk etterlyste en kø- eller nummer-ordning*”.

Finn ble senere Sivilforsvarsmann. Han ble utrustet med uniform og fikk flere innkallinger til en leir på Nesttun. Der drev de opplæring og øvelsesvirksomhet. ”Det hele var en komedie” - sier Finn - ”jeg hadde ikke tid til alt det tullet der, så det var ikke mange gangene jeg møtte opp”. Det resulterte i flere trusselbrev minnes han, men her slutter hukommelsen til Finn.

23. kortperiode

Serie A **Mel- og brødkort** for tida 12. juni til 9. juli 1944

4 brødmerker 160–200–260 3/7–9/7 | 4 brødmerker 160–200–260 3/7–9/7
28 Uke 28
16 brødmerker
28 Uke 28
4 brødmerker 160–200–260 3/7–9/7 | 4 brødmerker 160–200–260 3/7–9/7

28 40÷50–65 3/7–9/7 | Uke 28 4 brødmerker 160–200–260 3/7–9/7
28 40÷50–65 3/7–9/7
28 40÷50–65 3/7–9/7 | 28 40÷50–65 3/7–9/7
28 40÷50–65 3/7–9/7 | 28 40÷50–65 3/7–9/7
28 40÷50–65 3/7–9/7 | 28 40÷50–65 3/7–9/7

27 40÷50–65 26/6–2/7 | 27 40÷50–65 26/6–2/7
27 40÷50–65 26/6–2/7 | 27 40÷50–65 26/6–2/7
27 40÷50–65 26/6–2/7 | 27 40÷50–65 26/6–2/7
27 40÷50–65 26/6–2/7 | Uke 27 4 brødmerker 160–200–260 26/6–2/7
27 40÷50–65 26/6–2/7

4 brødmerker 160–200–260 26/6–2/7 | 4 brødmerker 160–200–260 26/6–2/7
27 Uke 27
16 brødmerker
27 Uke 27
4 brødmerker 160–200–260 26/6–2/7 | 4 brødmerker 160–200–260 26/6–2/7

BÆRUM 38 FORSYNINGSNEMND

Navn: ....

Adresse: ....

Næringsdepartementet
Avdelingen for proviantering og rasjonering

4 brødmerker 160–200–260 19/6–25/6 | 4 brødmerker 160–200–260 19/6–25/6
26 Uke 26
16 brødmerker
26 Uke 26
4 brødmerker 160–200–260 19/6–25/6 | 4 brødmerker 160–200–260 19/6–25/6

Uke 26 4 brødmerker 160–200–260 19/6–25/6 | 26 40÷50–65 19/6–25/6
| 26 40÷50–65 19/6–25/6
26 40÷50–65 19/6–25/6 | 26 40÷50–65 19/6–25/6
26 40÷50–65 19/6–25/6 | 26 40÷50–65 19/6–25/6
26 40÷50–65 19/6–25/6 | 26 40÷50–65 19/6–25/6

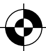
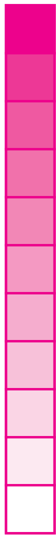
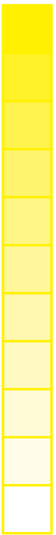
25 40÷50–65 12/6–18/6 | 25 40÷50–65 12/6–18/6
25 40÷50–65 12/6–18/6 | 25 40÷50–65 12/6–18/6
25 40÷50–65 12/6–18/6 | 25 40÷50–65 12/6–18/6
Uke 25 4 brødmerker 160–200–260 12/6–18/6 | 25 40÷50–65 12/6–18/6
| 25 40÷50–65 12/6–18/6

4 brødmerker 160–200–260 12/6–18/6 | 4 brødmerker 160–200–260 12/6–18/6
25 Uke 25
16 brødmerker
25 Uke 25
4 brødmerker 160–200–260 12/6–18/6 | 4 brødmerker 160–200–260 12/6–18/6

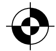
Rasjoneringskort
som ble brukt under krigen

Alt gikk på ”merker” – både klær, matvarer og brennevin (1 flaske hver måned). Finn byttet sin flaske med varer og kaffi – ”ja det var en rar tid” – minnes Finn.

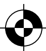

Skilsmisse og bryllup

Moren og faren skiller lag

Bruddet

Moren til Finn flyttet fra faren da de bodde i Bøkkergaten. De ble senere skilt. Finn og søsknene syntes selvsagt dette var en traumatisk opplevelse; "Det var ikke så vanlig på den tiden, og derfor ble det mye folkesnakk. Jeg var både lei meg og veldig skuffet, for det var mye bråk hjemme da". Bruddet kom i begynnelsen av krigen etter at de hadde evakuert til Strømme. Der begynte moren å se seg om etter et annet husvære, noe som ikke var så lett på den tiden. Til slutt fikk hun tak i en leilighet i Bøhmergaten 34 hvor de flyttet inn. "Far ble igjen i Skuteviken, han var jo vaktmester for huset og på Margarinfabrikken" – påpeker Finn. "Naboene bebreidet oss for at vi flyttet vår vei og lot han være alene igjen i huset. Jeg hørte kameratene mine snakke om dette". Finn hadde lite kontakt med faren etter dette bruddet. Olea ble boende i Bøhmergaten til hun kom på gamlehjem rett nedenfor i samme gate.

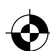
Bakgrunnen for bruddet

For Finn kom dette bruddet svært overraskende, men hans eldre søsken skjønte nok mer. "De visste at min far hadde et godt øye til en husvenn av oss som het Ragna. Hun var med i Frelsesarméen som soldat i full uniform hvor også min far var med - han spilte i korpset. Mor og far traff henne en gang de deltok på et møte der. Ragna ble snart en husvenn og besøkte oss fast to ganger i uken, da hadde hun alltid noe godt med seg som fløte, rømme og kaker. Hun var et skjønt menneske som jeg satt stor pris på. Hun var også med oss på sommerferie til Stavøy. Det utviklet seg nok til et forhold mellom henne og min far, for mine søsken hvisket og tisket. Jeg skjønte ingenting, jeg var pappagutt!

Ragna bodde i Marken og jobbet først som bestyrer på et meieri, siden jobbet hun hos baker Bruun i Sverresgate. "Jeg var ofte der og fikk kaker. Jeg husker en gang jeg var der, da min far kom innom. Da ble han rett og slett flau, for han skulle være et helt annet sted" – minnes Finn.

"Da min far og jeg kom tilbake etter en sykkeltur til Sunnfjord, ble det mye tull og tøys, og det ble nok starten på bruddet mellom mor og far. Min mor snakket med far da vi var i Sunnfjord og fortalte at alle var evakuert til Strømme. Jeg husker at han godkjente det. Da vi kom hjem, bebreidet han henne for at de hadde flyttet fra faren og moren hans som bodde i Skuteviken. "Dette ble han galen for" – husker Finn – "selv om vi hadde en ordning hvor Ragna skulle besøke de gamle hver dag. Jeg foreslo at vi begge skulle reise til Strømme, men han ville være igjen, sannsynligvis for å være alene med Ragna. Da Kåre hørte at faren var sammen med Ragna, ville han hjem. Vi overrasket dem sammen, og Kåre ble sint. Da begynte spetaklet! Det gikk ikke lang tid før vi flyttet fra Skuteviken til Bøhmergaten. Etter dette tok faren seg av de gamle. Det ble visstnok ikke noe mer mellom Ragna og faren etter dette.

Finn og Dagny er sant

Finn og Dagny utveksler blikk

Finn leverte sukkertøy fra SUKA til Minde Sjokoladefabrikk. Disse godterifabrikkene utvekslet varer, og derfor fikk Finn flere turer til sjokoladefabrikken. Der jobbet også Dagny, og på et tidspunkt fikk de øye på hverandre. Det begrenset seg til at de utvekslet søte blikk mens fabrikkene utvekslet sukkertøy og sjokolad.

Det var først senere, i Fritidsklubben, at de traff hverandre på skikkelig og ble bedre kjente. Søte blikk ble etterhvert til søt musikk!

Dagny og Finn forlovet

Bryllup

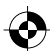
Mot slutten av krigen ble det frieri og bryllupsforberedelser. Tid og sted ble bestemt til 17. mars 1945, og selve vielsen skulle finne sted i Korskirken. De pyntet seg i leiligheten til Dagny sin mormor Thaline i Landåssmauet ved Fløibanen. Drosje ble bestilt, men den kom ikke til avtalt tid. Dermed måtte de løpe ned til Korskirken i et øsende regnvær.

Etter vielsen ble familie og nære venner invitert til bryllupsfest i Bøhmergaten. Det ble fullt hus og trangt om plassen. Underholdningen ordnet de med selv, pianoet sto jo i leiligheten, så Finn ble akkompagnert av Hansia og Kramer.

Kåre og noen venner satt på do og lurte alle gjestene med «Nyheter fra London». "De hadde planlagt det godt, og det hørtes veldig ekte ut, akkurat

Dagny og Finn nyforelsket

som de hadde radioen på" - minnes Finn - "vi ble jo nervøse, for det var ikke lov å høre på radio, tyskerne kunne komme og lage ufred. Vi bet på alle sammen.

En av effektene de brukte var å trekke i snoren". Dagny sin bror Johan hadde skrevet en lang prolog som han fremførte med glans. Første delen av prologen er gjengitt på de neste sidene.

Dagny og Finn som brudepar. Fotograf Hareide tok brudebildene og farget dem (huset til fotografen brant senere ned).

Den Norske Kirke

Nr. 0578
C. Monsen, bokhandel, Bergen

Vigselattest.

Kirkeboka for Korskirken sokn i Bergen by/~~prestegjeld~~

viser at Finn Nilsen

og Dagny Jakobsen

ble ekteviet den 17/3, 1945- søttende mars n.h. fem og før-

i av byfoden i Bergen

Han er født den 4. november 1922

i Bergen

Hun er født den 23. september 1921

i Bergen

Korskirkens sokneprest embete den 25. juni 1951

Lovbestemt betaling 1 — en krone.

KORSKIRKEN SOKNEKALL Bergen

sokneprest

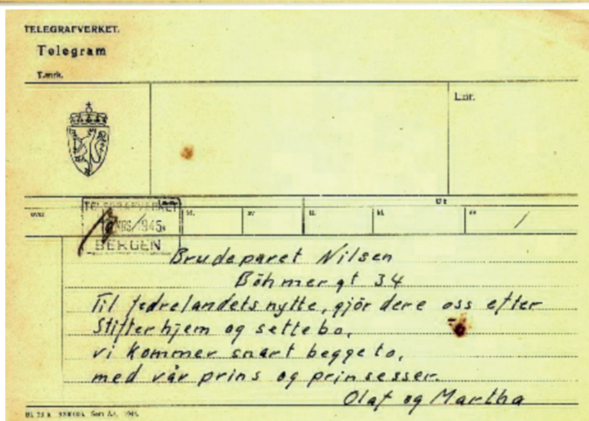

Prolog fra Johan til brudeparet

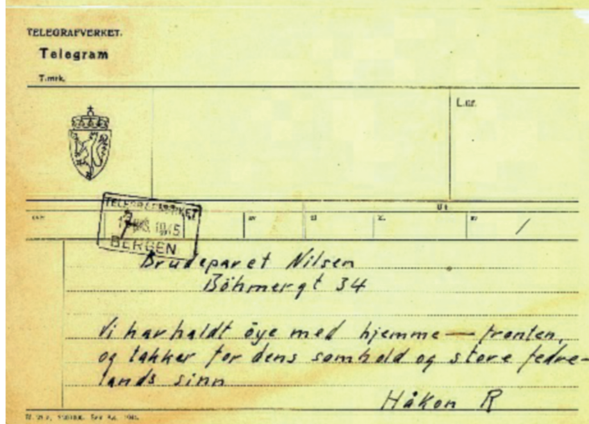

TELEGRAFVERKET.
Telegram

BERGEN

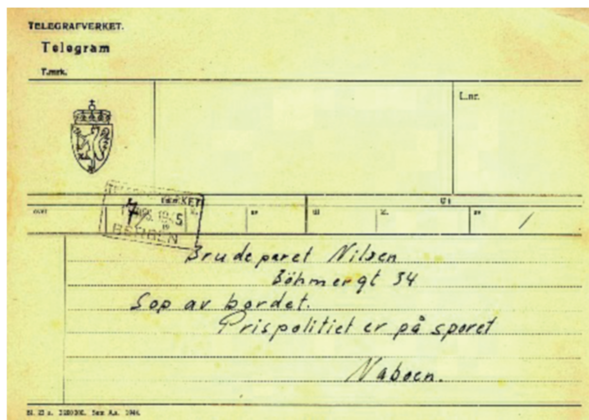
Brudeparet Nilsen
Böhmer gt 34
Til fedrelandets nytte, gjör dere oss efter
Stifterhjem og sette bo,
vi kommer snart begge to,
med vår prins og prinsesser.
Olaf og Martha

TELEGRAFVERKET.
Telegram

BERGEN

Brudeparet Nilsen
Böhmergt 34
Vi har haldt öye med hjemme — fronten,
og takker for dens samhold og store fedre-
lands sinn
Håkon R

TELEGRAFVERKET.
Telegram

Brudeparet Nilsen
Böhmergt 34
Sop av bordet.
Prispolitiet er på sporet
Naboen.

Fritidsklubben het en klubb en gang,
som underholdt med spill og sang,
og samlet ungdommer fra hver en kant,
som gjerne følte seg litt ensom i blandt.

Ja, verden er ikke stor, det er sikkert og visst,
Dagny tok seg også en tur der ned til sist,
og dermed var det hele gjort,
for Finn oppdaget henne så fort.

Ja, jeg husker godt den kvelden Dagny kom hjem,
og sa: "vet du hvem jeg har hatt følge av ikvell ?,
jo, - han der "knase" vet du som synger så flott,
du vet hvem jeg mener, å jeg liker han så godt,
alle jentene der nede er helt vill,
men jeg gjør akkurat som jeg ikke vet at han er til".

Og Finn han var heller ikke bedre må du tro.
"Du mor, - i går skal jeg hilse og si "løkken" var god,
for vet du kem eg føllte hjem igår,
jo hon der mørke skjønnheten vet du med mørkt krøllet hår,
som hele klubben er på "felgen" etter,
okk,- eg kommer visst til å få mange våkenetter"'.

Og dermed gikk det slag i slag,
det var ikke bare en gang i blant, nei hver eneste dag
måtte de snakke med hverandre disse to.
De er ikke det spor bedre nå heller må du tro.

Ja Finn har ventet ofte til siste trikk,
"ikke gå enda Finn, vent et øieblikk,"
og øieblikkene blev til timer, ja både to og tre,
ja slik er det når de ikke kan gi hverandre fred.

Hvad er det igrunnen som binder disse to,?
svaret er liketil, det er "kunstnerblod".
For geniale er de, skal jeg hilse og si,
hver på sin måte selvfølgelig;

Den som har sett Dagny stå og modellere,
tegne og male og skissere,
mens pensler og fargetuber vrimler i luften,
og landskapene fremtrylles så naturlig at du kjenner duften,
tviler vel ikke et øieblikk på,
at her er det noe ekstra som foregår.

Og skulle du være så heldig Finn, å få en fargetube i smøret,
så må du bare ikke la det gå utover humøret,
for da er det bare kunsten som er på avveie lite grand,
tuben kommer ut igjen hvis du drikker mye vann.
Nei ta det hele med et smil,
og trøst deg med at hun har hundre tuber til.

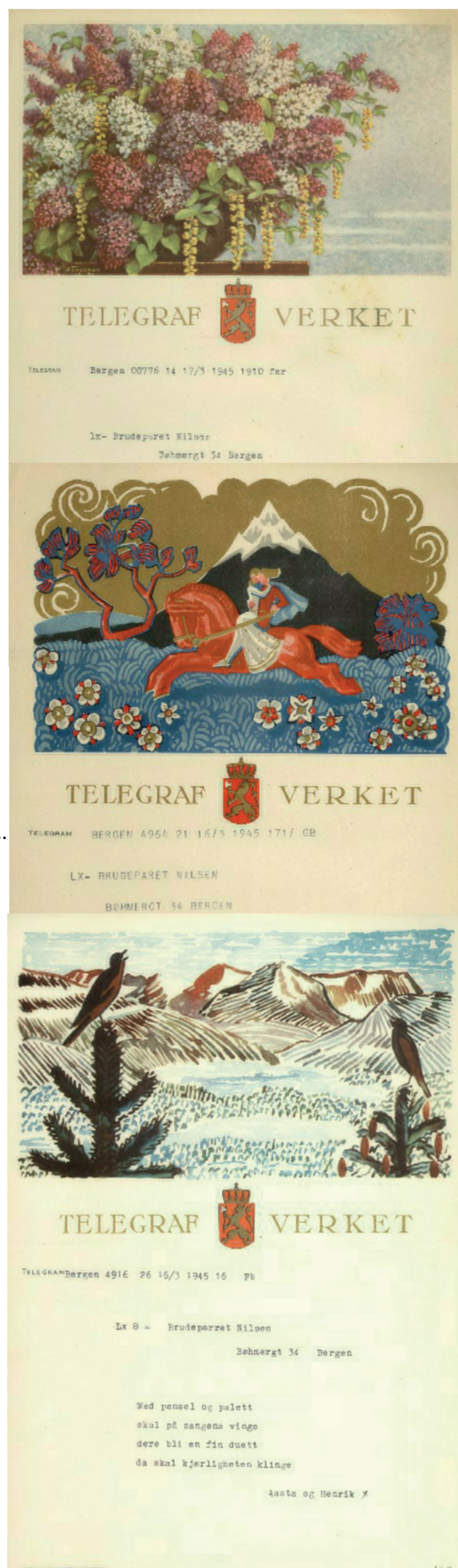
Og Finn du er ikke vekke du heller,
men det er det jo ikke nødvendig jeg forteller,
for det er jo noe som hele Vestlandet vet,
at Finn Nilsen, simpelthen er en profet,
når det gjelder sang, tenor er det visst,
ja jeg synes nesten det er trist,
at du ikke blev opdaget for lenge siden,
for du når sikkert til berømmelse med tiden.
Håper vi får høre en strofe av deg ikvell,
vi skal ikke si det til noen likevel.

Det skal forresten sies til "kunstnerparets" ære,
at det jammen er godt gjort at de klarer å være
så naturlige og greie begge to,
enda der "flyter kunstnerblod."
Ikke det minste orginal, og det er skjelden vare,
lenge leve kunstnerparet.

Ja, - det er nifst hvor tiden går,
er "løkken" god så har dere allerede neste år,
fått en æ - - ja, - jeg mener det at, - ja du forstår,
med brune øyner altså og mørkt krøllet hår,
og med lange søvnløse netter og ungeskrik,
"kor greit det må være," slik skal jeg jammen ha
det når jeg blir rik.
Og Dagny blir mamma hun, og Finn blir pappa han,
for ikke snakke om meg som blir onkel Johan,
"kor gøy det må være," eller ka mener du,
når så langt kommer skal dokker jammen få et intervju.

Det er også et stort symbol med disse to,
som tross krig og elendighet nå vil sette bo.
Vi lever i en verden av uenighet og splid,
med krig og jammer og et evig kiv,
hvor nestekjærligheten er et ukjent ord
hvor hatet istedet mellom menneskene gror.
Kan kjærligheten blomstre fra slik en grund?
vi ser det alle i denne stund;
Tross larmen og kruttrøken fra en verden i brann,
har Dagny og Finn idag gitt hverandre sin hand
på at de sammen i motgang og medgang vil gå,
i kjærlighet og trofasthet vil de sammen stå,
og verne om sitt lille rede,
gjøre sitt beste til felles glede.

Vi er alle stolt av dette brudepar
som alle vanskelighetene tar,
med et friskt og freidig mot,
med løftet hode og spenstig fot,
skal de heve seg over alle sorge,
det er slike par som bygger fremtidens Norge.

TELEGRAF VERKET

TELEGRAM Bergen 08776 14 17/3 1945 1910 fer

lx- Brudeparet Nilsen

Bøhmergt 34 Bergen

TELEGRAF VERKET

TELEGRAM BERGEN 4964 21 16/3 1945 171/ GB

LX- BRUDEPARET NILSEN

BØHMERGT 34 BERGEN

TELEGRAF VERKET

TELEGRAM Bergen 4916 26 16/3 1945 16 Pb

Lx 8 - Brudeparret Nilsen

Bøhmergt 34 Bergen

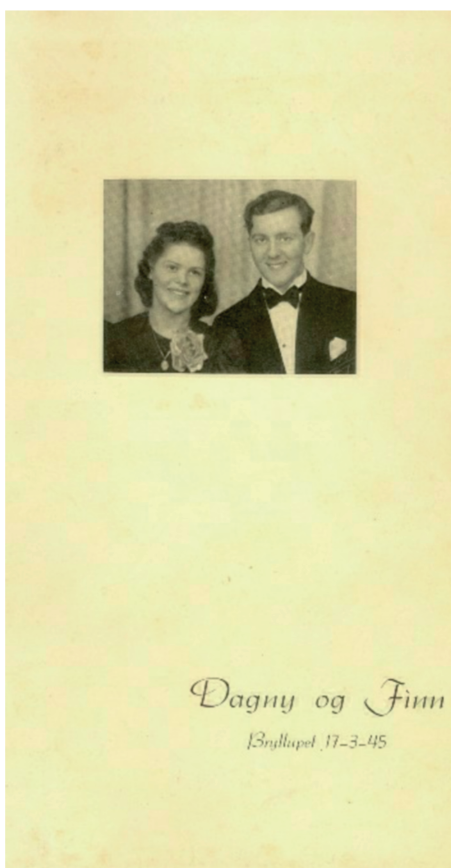
Med pensel og palett
skal på sangens vinge
dere bli en fin duett
da skal kjerligheten klinge

Aasta og Henrik

Til Dagny fra Finn.

Mel.: Der går en sang hortover fjellet.

I fritidsklubbens dager
vi møttes for første gang.
Du var så mørk og fager,
satt glød i min lille sang.
Kjolen lignet mest
en sigøinerfest.
Hele du var smart;
ja, det så jeg snart.
Så sa jeg: Undskyld mig,
vi skal sikkert samme vei.

Og da jeg så fikk høre
du Negerprinsen kjente bra,
jeg sparte mangen øre
på kremsjokolade — ah!
Vi på kino gikk,
og vi tok en slikk.
Og du var så grei,
ja, du passet mig.
Jeg så frem til et hjem
fylt av sjokoladekrem.

Og så et hjem vi fant oss,
hvor sammen vi nu skal bo.
Og kjærligheten bandt oss
som presten nu bandt oss to.
Ikke skjønner jeg
hvad du så i mig.
Men det var jo bra,
at du vil mig ha.
Og jeg vil være snill
mot min egen kone lill.

TELEGRAF VERKET

TELEGRAM BERGEN

KIRSTEN HJØRDIS ANNEMOR

Til Finn fra søsken.

Mel.: Gjest Bårdsen.

Til F I N N E M A N N har vi nu laget en sang,
til takk for alt godt som vi hadde engang,
og nu når han drager, skal barndommens dager
bli med ham på veien, om tiden er trang.
Ja, Dagny og Finn har fulgt tidens krav,
en glatt liten gullring så siden han gav,
og så blev de gift efter nymodens skikk,
hos byfogd og siden til presten de gikk.

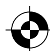
Ja, Finn har jo vært en skjønn liten gutt,
han likte å dilte i skjørtene på Ruth.
Men snart han fant moro å tromme på alt,
som bare gav gjenlyd og gjallet og smalt.
Han trommet på gaten, han trommet på bord,
men dette du skjønner hun likte ei mor.
Han jaget blev på gaten skjønt han var ei stor,
han der sparket fotball til han var uten sko.

Ja, nu er du blevet en sanger så stor,
du vokset ifra både søster og bror.
Du begynte med jodling, du endte i kor,
og siden du sang jo i r a d i o.
Og Kåre han syntes at dette var flott,
han viste dig frem til stort og til smått.
Og siden det økte og stort fikk vi se,
at du jo til slutt drog til Sørlands turné.

Og Finn vilde ei med jentene gå,
han samlet til sangen de pengene få.
For studien kostet det vet vi jo,
men tross alt han fikk sitt p i a n i o.
Han var jo en grei og hyggelig kar,
som tenkte på fremtiden hvad den innebar,
og Finne-mann vokset, blev sterk og lang,
en dag selve Amor for Finne-mann sang.

Så traff han sin D A G N Y, en ungmø så skjønn,
i fritids klubben, og hun blev hans drøm.
Han stoppet og rødmet, blev simpelt hen paff,
da Dagny i klubben han første gang traff.
Han håpet på sjansen, og snart fikk han se,
at Dagny hun smilte, gud Amor var med.
Så inderlig godt han dem begge forstod,
og nu er de blevet forenet de to.

Så ønskes tillykke med pakten i dag,
de nu har tatt sjansen i sammen i lag.
Så ta hvad der kommer med smil og humør,
så blir det nok allting i rette kulør.
Og vær mot hverandre så øm og så vår,
og hold dere alltid på livsveien klar.
En hyldest til dere vi bringer i kor,
en takk nu for alt i fra søster og bror.

Fra mor

på bryllupsdagen
17 mars, 1945. -

Tone: Blandt alle lande -

Må Gud velsigne deg Finn så god
som nu skal stifte ditt eget bo.
må lykken skinne
og bare minne
om kjærlighet.

Det er vår glede at du har fått
en brud vi kjenner og liker godt.
Fra første dagen
vi blev inntagen
i Dagny godt.

En takk til deg ifra mor idag
for alltid hyggelig, grei du var,
for alle minner
som aldri svinner
om deg min sønn.

Jeg kommer ofte å savne deg
din sang så ofte har gledet meg!
Jeg lever på minne'
og dere vil finne
veien hjem.

I livet møter man smil og gråt,
det kreves av en så mangslags dåd,
av min erfaring
jeg til bevaring
gir gode råd.

Skal hjemmet ditt bli et fredens sted
da må du lyse som sol i det.
og kjærligheten
den bringer freden
og lykken med.

Velkommen Dagny du vet du er
vi har deg alle så hjertens kjær.
For sammen hygge
og hjemmet trygge
med alle her.

Vi glemmer krigen en liten stund
og samler tanken på dette kun
at fred i hjemmet
de ei kan glemme
er lykkens grunn.

Så vil jeg ønske det nye hjem
at skjebnen gir dem på veien frem
fra tid til annen
at hun og mannen
får "lykkehjem".

. . . .

Til Finn fra Dagny.

Mel.: Blandt alle lande.

Min hånd og hjerte gav jeg til dig,
vi slår oss sammen, går samme vei.
Din hånd du gav mig,
ditt hjerte har jeg,
det sa du mig.

Jeg går med dig fra mitt hjem idag,
og kaster nu alle broer av.
Og begynner reisen
med rette sveisen,
i venners lag.

Du FINN, hvor skal vi reise hen?
Mot lykken — hvad sier du om den?
La solen smykke,
hver dag til lykke,
som venn mot venn.

Vår bryllupsklokke har ringt så flott,
og fremtidsreisen er begynt så smått.
Hverandre hedre,
hver dag litt bedre,
er reisens mål.

Til Svigermor fra Dagny.

Mel.: Hvor i verden jeg går.

Når på denne vår dag
vi er samlet i lag,
vil jeg prøve å si noen ord.
Jeg så mangt husker på,
og jeg minnes også
første gang jeg til Bøhmergaten fór.

Jeg blev mottatt så godt,
og fikk kveldsmat så flott,
møtte gjestfrihet, vennlige blikk.
Derfor må jeg i kveld
si takk fra mig selv,
for alt godt jeg i Bøhmergaten fikk.

Det er ofte blitt sagt,
vi må ta oss i akt,
så vi får oss en snild svigermor.
Og at min her er snill,
det nok merkes her vil,
og jeg ønsker å følge ditt spor.

Nu når FINN her og jeg
for oss selv går i vei,
vil vi ønske velkommen her vær.
Må vi sammen få stå,
inntil Dovre forgå,
ja, vi håper vi ofte dig ser.

Til mor og søsken fra Finn.

Mel.: Hjem, hjem, mitt kjære hjem.

Før jeg mitt hjem ombytter,
mitt kjære barndomshjem,
hvor kjærlighetens skytter
som vern mot farer slem,
vil jeg av hjertet sie
en takk, det tvinges frem,
for minner lykkelige
jeg har dog fra mitt hjem.
Hjem, hjem, mitt kjære hjem,
nei, aldri kan jeg glemme
mitt kjære barndomshjem.

Min kjære M O R, som kjempet
for oss da vi var små,
må takkens ord ei dempet
idag til øret nå.
Og mine søsken kjære,
min ringe takk motta.
Gud alle sammen skjerme
til livets siste dag.
Hjem, hjem, mitt kjære hjem,
nei, aldri kan jeg glemme
mitt kjære barndomshjem.

Jeg legger nu tilbake
i barndomshjemmet ned
en takk for alle dager
jeg nøt dets kjærlighet.
Jeg beder Gud vil sprede
sol over hjemmet ned,
og skjenke dere glede,
så alt på jord blir fred.
Hjem, hjem, mitt kjære hjem,
nei, aldri kan jeg glemme
mitt kjære barndomshjem.

Til min kjære venninde

Dagny.

På bryllupsdagen. den 17-3-45.

Lyse og lette minner,
vi alltid i hukommelsen finner.
Som i baekfishtiden, da du var min beste venninde,
jeg håper solen i ditt ekteskap vil skinne.
Ditt humør det har jeg nu måtte savnet,
det har vært bare Finn, siden du i hans armer havnet.
Mine hjerteligste gratulasjoner jeg vil dere sende,
vet at lykken varer til livets ende.

Fra
din venninde
Aggie.

Forklaring backfishtiden:
En spøkefull betegnelse
på en ung pike i tenårene -
Nå gått av bruk.
(kilde: Store Norske Leksikon).

På bryllupsdagen
17. mars 1945

Mel.: Syng kun i din ungdoms vår.

Kjære bestemor og bestefar
ta imot hva jeg kan bringe
når jeg nå med Finn skal dra
bryllypsklokker for oss ringe.
Bare disse enkle ord
kan jeg si til dere to.
Gid jeg kunne slikt et hjem få bygge
skape fred og hygge.

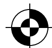
Dengang da jeg liten var
trengte alltid hjelp og støtte.
Jeg til dere måtte dra
alltid kjærlighet jeg møtte.
Ofte syntes alt så mørkt
men min sorg ble alltid hørt.
Hos dere følte jeg meg trygg for fare
- Gud, du det bevare.

Så en takk til dere hver
som av hjertet gav det beste.
Deres gjerning hellig er
tanken gjeller kun din neste.
Derfor takk for hva det gav
det for meg er strålehav.
Dette hjemmet blir et varig minne
som er gjemt her inne.

Fra D a g n y.

Telegrammer til Dagny og Finn:

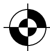
- Tillykke med dagen og fremtiden - Familien Leif Samsonsen

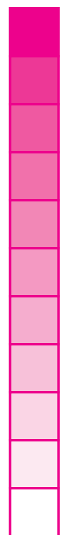
- En fremtid lys og god ønskes dere begge to. Hjertlig tillykke med dagen - Olav Eriksen

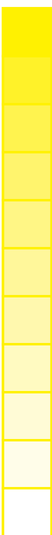
- Annethvert år et lite i vogga, så ikkje såpe og kveitemjøl stogga - Kirsten,Hjørdis,Annemor

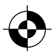

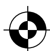
DAGNY og familien

Dagny ble født 23. september 1921 i Bergen. Foreldrene var Johan Hadler-Jacobsen og Johanne "Janna" Johannessen. Dagny hadde to søsken - Pedro født i 1914, står foran på Bildet over, og Johan født i 1924, i armene til faren.

Pedro

Moren Janna og mormoren Talline

Moren til Dagny ble kalt Janna og vokste opp i en søskenflokk på fem, hun hadde fire brødre. Moren til Janna - Talline, var en sterk personlighet og svært beregnende. "Hun var en sterk kvinne med bestemte meninger; det hun sa var lov. Hun var også veldig snill" – minnes Finn. "Hun ga med den ene hånden og tok med den andre" - sier Dagny.

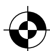
Etter at moren tok ut separasjon (noe som ikke var vanlig på den tiden), sørget mormoren for at de ikke fikk treffe faren igjen. Da Finn kom inn i bildet, oppsøkte han faren og fikk familien sammen igjen. Det var nok ikke mormoren særlig begeistret for, men det brydde han seg ikke noe om.

Moren var 36 år da hun tok ut separasjon fordi hun ikke orket mer, ifølge Dagny. Hun døde bare 40 år gammel.

Dagny forteller at mormoren passet på at hun fikk nye klær når behovet var presserende. Dagny opplevde at hun vokste opp "som Pippi Langstrømpe i villa gjennomtrekk". Først når ermet rakk til albuen, skjønte noen at hun trengte nye klær. Bestemoren tok henne med til gamle Sundt (i Sundthuset) og dresset henne opp. Hun husker at hun fikk en flott frakk for 70 kroner. Moren var veldig flink til å kle henne opp. På alle bilder fra den tiden så hun alltid velstelt ut.

Dagny minnes faren Johan

Dagny forteller om sin far Johan - "han var en "aristokrat" og var kledd som en. Han gikk for eksempel med flosshatt i begravelse. Han brydde seg imidlertid ikke om materielle verdier". (En aristokrat er en person som utstråler selvsikkerhet og verdighet, preget av en elegant og raffinert oppførsel).

Han var skeptisk til hvem Dagny var sammen med, men han likte Finn. "Ingen fortalte meg hvordan jeg skulle forholde meg til gutter, det var en indre kraft som rettledet meg" – mener Dagny. Tross den vanskelige familiesituasjonen kan ikke Dagny erindre at faren noen gang "la sin hånd på barna" - og de var vel ikke bedre enn andre barn.

”Han ble helt lammet under sykdomsperioden til min bror som døde” – minnes Dagny. ”Han ble psykisk syk og kom på en helseheim ute på Ask. Der var det bare vegetarmat – og han som var så glad i mat! – Han bare rømte fra stedet”.

Så fikk han ”nærkontakt” med eksplosjonsulykken (i 1944)og sa at det var et mirakel -”et guds under”.- at han ikke fikk en skramme. Da var han fortsatt syk og veldig nedfor. Men etter denne sjokkopplevelsen kom han seg igjen og sa: ”det var ikke meningen at jeg skulle dø”.

Finn husker at faren til Dagny bodde i et trekkfullt hus på sine siste år og under kummerlige forhold, huset var falleferdig og tilhørte bedriften Jørgen S. Lien. Finn besøkte han av og til, men det var søsteren Agnes som passet på han. Finn mener at hun en periode besøkte han hver dag, for han lå stort sett i sengen hele tiden, og var svært fåmælt. Da Lien skulle bygge ut, måtte huset rives. Men det var ikke enkelt å få Johan til å flytte ut. De kontaktet derfor Finn for å få hjelp, og han brukte mye tid og krefter på å overtale Johan til å flytte til et gamlehjem. Der tok Finn han med opp til fristedet hans over Svartediket, og etter dette kom han seg betraktelig. På gamlehjemmet hadde han det godt og levde der til han døde i 1952.

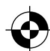
Johan minnes faren

Faren til Johan og Dagny jobbet på Wingaard jernstøperi (i dag er det Ford i Strømmen). Fabrikken ble drevet av Schumann som også startet opp Bergen Jernstøperi – han var en av de store på den tiden ifølge Johan.

”Min far fikk medalje for lang og tro tjeneste i 1934” – minnes Johan som hadde medaljen hjemme. På den står det: «For lang og tro tjeneste – ved det kongelige selskap for Norges vel». Faren var ansatt som fullmektigen til Schumann, visstnok hans høyre hånd.

Johan husker spesielt en episode da firmaet gikk konkurs og forteller: ”Schumann hadde egen kusk, vogn og to hester. Far fikk låne vognen da Dagny skulle døpes og kjørte standsmessig til kirken. Hver eneste dag kl 1200 kom kusken med vognen for å hente Schumann. Han skulle nemlig på børsen. For å komme dit forlangte han at kusken først skulle kjøre en runde rundt torget slik at han kunne vise seg fram der han satt i sin flosshatt”.

Så begynte det å bli dårligere tider. ”Hadler Jacobsen – nå får De lønne ut når jeg er på børsen” – beordret Schumann. Johan fortsetter: ”For du

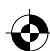

vet, det var ikke nok penger til å lønne ut, så han dro like godt på børsen for å slippe unna. Noen fikk 90% og andre 70%. Så ble de forbannet vet du og kom og dundret på døren til min far og klaget. Far forklarte at han som var ungkar fikk 70%, mens han som fikk 90% hadde tre små barn og nettopp mistet konen. Dette roet ikke gemyttene, og det ble et helvetes liv – ”min arbeidsinnsats er like verdifull som hans” – ble det ropt. For å fred tok han noen penger opp av egen lomme og ga til arbeiderne.
En dag sto det vakter utenfor kontoret til Schumann - ingen slapp inn. De fikk beskjed om at firmaet var slått konkurs og at alle var oppsagt. Det gjaldt ikke min far, for han var den eneste som hadde oversikt over økonomien, så banken ville beholde han. Så kom Schumann med kusk og vogn, iført stokk og flosshatt. Han ble også nektet adgang og sa: ”Nekter De meg å komme inn på mitt eget kontor?” Da fikk han til svar at det ikke lenger var hans kontor, for firmaet ble slått konkurs samme natt. Så hardt gikk de til verks den gangen, og den gangen var det en skam å gå konkurs. Firmaet ble senere reetablert med ny direktør (L. Eide), og arbeiderne ble tatt inn igjen. Etter noen år fikk altså min far medaljen for lang og tro tjeneste. Han var jo den eneste som hadde vært i firmaet kontinuerlig – så den medaljen henger jo litt høyt. Senere, når min far traff Schumann på gaten, sa han alltid: ”Hadler Jacobsen – jeg vet at jeg skylder Dem mange penger, men jeg skal komme meg opp igjen, og da skal De få alt jeg skylder Dem”. Men han kom aldri ”opp igjen” – og etter noen år døde han. Da ble far oppringt av hans kone (han ble gift med frøken Sundt som hadde mange penger, og de bodde i Parkveien). Hun ba min far komme på besøk. Der fikk han beskjed om at det ikke var noen penger igjen etter mannen, men han fikk dressen til Schumann og andre klær etter han. I dressen fant han noen penger i lommen, da gikk han opp til fru Shumann og sa: ”Dette har jeg funnet i dressen, og de tilhører ikke meg”.

Finn og Gjertrud minnes Johan

Dagny sin far ble gjerne kalt Store-Johan. Yngstebroren til Dagny het også Johan, så han ble gjerne kalt Lillegutt (han hadde også kallenavn som Hannemann og senere Jokkien, han likte ikke navnet Hannemann).
Store-Johan var flink med hagearbeid, han plantet blomster og grønnsaker der de bodde, men også på fjellet over Svartediket hvor han etablerte sitt eget ”fristed”. Finn var med han flere ganger dit opp og forteller: ”Det var ingen tradisjonell hytte, men en åpen plass (en slags hylle) under et stort overspring av fjell som han murte igjen. Det var god plass der, og utenfor hadde han planert marken og dyrket poteter og grønnsaker. Vi gikk opp fra Talebø, og det var en strevsom og lang tur opp. Han var levende redd for at andre skulle følge etter han og finne stedet” – minnes Finn. ”Fra hytten så de rett ned i Svartediket, omtrent midtveis”. En periode gikk han opp dit hver dag ifølge Finn.
Han var høyrøstet og brumlende og kunne virke skremmende på barn, husker Gjertrud. Turid husker begravelsen til Store-Johan, det var hennes første begravelse og gjorde stort inntrykk på henne – hun husker at hun la en rose på kisten.

Johan sin hytte lå kanskje i Langeli-området?

Kanskje er det Johan som sitter her foran hytten sin?

Langeli-området kan være det området hvor Johan hadde sin ”hemmelige hytte”.

Reidar Strøm skriver: Området er helt trebart og må nærmest sies å være snaufjell, det har en frodig markvegetasjon og er rikt på blåbær og tyttebær.
I dette naturskjønne fjellområdet ble det fra århundreskiftet og oppover bygget i hvert fall 13 hytter. De fleste ligger nå i ruiner som fortsatt markerer seg i terrenget. Med litt fantasi kan man tenke seg det yrende livet som har vært rundt Langelivannet.

Urheim ligger på kote 400, ca. 130 meter syd for Tarlebøvann. Dette byggverket som for det meste er reist i gråstein, er oppført i 1903 slik det står innhugget i steinen over det som en gang var inngangsdøren. Ved siden av står navnet Urheim som også er hugget inn i stein. Hvem som bygget dette lille krypinn av en hytte, er dessverre ukjent. De har ikke vært kravstore når det gjelder plass og sted, men du verden så usjenert og bortgjemt. Riktig et sted for "urmennesker".
Kilde: ”Bergensernes fjellverden”

Ovn fra støperiet

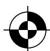

Wingaards Ovnstøperi & Fabrik, Fabrikkgaten 6

Firmabil

Bildene er hentet fra marcus.uib.no

Hjemmet

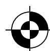

Dagny forteller: "Vi hadde det veldig godt hjemme og rikelig med mat.
Vi bodde i et trekkfullt hus like ved sjøen og hadde en vidunderlig hage som vi fikk disponere av Støperiet. Den var på mange mål og inngjerdet. Min far plantet blomster og grønnsaker og alt mulig. Han likte sånt arbeid. Der hadde vi en tomleplass vekk fra trafikken. Vi hadde det helt fantastisk. Vi hadde også en stor plass inne i hestestallen, alt var så romslig før vet du. Pedro drev med idrett, han fektet og hoppet høyde husker jeg. Vi bodde ensomt, det bodde ingen der. Det var opprinnelig en sjåførbolig til bedriften (for 2 sjåfører). Vi måtte jo ha hele huset, for vi var fem personer (tre barn), og min far betalte ikke så mye i husleie. Han Schumann var en konge vet du. Så hadde vi alltid hushjelp, sånne som kom og gikk. De lå der ikke når min mor levde. Moren var ikke alltid fornøyd med hvordan hushjelpen gjorde jobben, så da sendte hun dem ut med oss barna slik at hun kunne få fred og ro.
Det var fire bitte små soverom, kjøkken og spisestue. Så hadde vi en bestestue med malerier og teppe – det var det eneste rommet vi kunne be folk inn (ler Dagny). Så måtte vi ta det ene kjøkkenet til vaskerom. Der var det en sånn stor kjele som de kokte i. Tøyet ble skyllet ute på plassen. Husker at det om vinteren frøs til is oppetter husveggen helt til taket (veldig helsebringene kan du skjønne – sier Dagny ironisk). Senere ble huset kjøpt av Jørgen S Lien og er nå revet".

Bildene på s.108 0g s.109 er malt av Dagny.

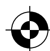
Oppveksten

Dagny forteller om oppveksten. Hun var sterkt knyttet til sin eldste bror Pedro, som var 8 år eldre enn henne. ”Det var på en måte to lag i familien; jeg og Pedro, og Johan og far” – minnes Dagny. Moren døde av tuberkulose da hun bare var 9 år gammel, og da fikk nok Pedro ett oppdrageransvar i familien. Pedro gikk ut av Teknisk skole som nest beste elev (det sto i avisen, husker Dagny). Dagny forteller: ”han var den glupeste av oss og hadde kommet langt hvis han hadde fått leve. Så ble han syk, og jeg husker at jeg besøkte han på sykehuset selv om jeg ikke fikk lov. Han så ikke syk ut, men han ba meg kjøpe noen kaker - mineralvann hadde han selv - så skulle vi kose oss. Han fortalte da han skulle dø og at jeg måtte ta godt vare på meg selv. Jeg sa til han at alt var så storartet hjemme og at jeg hadde det bra, slik at han ikke skulle engste seg. Men i grunnen var det han som hadde omsorgen, han følte i alle fall at han hadde det. Han sa til meg: «du må ikke arbeide så mye, da blir du også syk. Du merker det ikke – det kommer snikende». Det var det siste han sa til meg før han døde av tuberkulose”.

Pedro døde i 1936, og Dagny husker at faren nærmest fikk nerve-sammenbrudd. ”Han tenkte sikkert: hvem skal bli den neste? Det var jo veldig uhyggelig! Det kan være at Pedro ble smittet av min mor som døde av sykdommen i 1931, for han hadde vært syk et par år og vært på sanatorium før han døde i 1936”.
Storebrorens død gikk sterkt inn på Dagny, som besøkte graven hans hver dag på Solheim kirkegård, inntil noen venner av henne sa at dette måtte hun slutte med. Det var spesielt en familie på Marineholmen som tok seg av Dagny på den tiden, mannen jobbet i marinen.
Dagny var 15 år gammel da, og Pedro var hennes siste halmstrå. Nå hang hun "i løse luften", som hun uttrykte det. Hun husker at Pedro etter sin død oppsøkte henne om kveldene – ”det var sjelen hans som gikk igjen - og ikke noe spøkelse"!
Det samme forteller hun om sin mor, som viste seg i soveværelset til barna den kvelden hun døde.
Gjertrud og Dagny var mye sammen i ungdomstiden og har hatt god kontakt siden. Gjertrud husker at de var sammen den gangen Landsutstillingen ble arrangert i Bergen 1928 på Nygårdstangen. De var ikke gamle den gangen, men Gjertrud husker at det var stor stas med karuseller. ”Det er bare enkelte glimt som sitter igjen” - sier Gjertrud.

Skolegang på Møhlenpris skole

MØHLENPRIS SKOLE 6. klasse 1934. Første rekke f.v.: Karen Margrethe Sevaldson, Dagny Jacobsen, Turid Svanøe, Aagot Rasmussen, Elvira Berger, Liv Ervik Hanssen, Gunnvor Sørvig, Astrid Hjelmeland, Mary Einarsen, Eli Furnes, Else Nielsen og Hjørdis Petersen.
Andre rekke: Kari Thingbø, Anne Margrethe Birk Brun, Gerd Bilberg, Gudrun Ingebrigtsen, Unni Bruland, Asta Sjursen, Elna Reimers, Else Wangberg, Bjørg Takvam, Elsa Arnesen og Elsa Halvorsen.
Bakerst: Kirsten Lund, Anna Margrethe Askeland, Esther Gravdal, Tordis Langøen, Asbjørg Grøtte, Mary Bentsen, Borghild Eriksen, Anny Simonsen, Inger Pettersen, Berit Eriksen, Anna Halland, Elsa Hoffmann og Margrethe B[illegible]stø.

KJÆRE 50 ÅRS JUBILANT! Nå begynner vi å nærme oss jubileet. For 50 år siden gikk vi ut fra Møhlenpris skole med våre forskjellige forutsetninger, evner og anlegg for fremtiden - da hadde vi altså fremtiden foran oss - og selv om vi nå er begynt på nedtrappingen - håper vi at alle har lyst til å bli med på feiringen.

50-Å R S J U B I L E U M

21-09-1985

Mel. Da klokken klang.

DA KLOKKEN KLANG FOR FØRSTE GANG
VAR VI SMÅ KNØTT PÅ SEKS - SYV ÅR.
EN BROGET FLOKK FRA ALLSLAGS KÅR,
SOM DANNET KLASSEN VÅR.
VI LESTE, REGNET, TEGNET, SKREV.
FOR MANGE VAR DET BEINHÅRDT STREV.
FOR PIKER SMÅ SYV MODNINGSÅR
MED MINNER SOM BESTÅR.

Mel.:På blomsterkledt bakke.

VÅR FRØKEN VAR STRENG, OG SÅ AUTORITÆR.
HUN HERSKET MED SUVEREN MAKT.
TROSS DYKTIGHET MINNS HUN DESSVERRE ISÆR
FOR MANGLENDE MILDHET OG TAKT.
HUN VAR ET PRODUKT AV SIN TID OG SIN "KLASSE".
MEN SANNHETEN ER AT HUN LÆRTE OSS MASSE.
HUN HAMRET OG BANKET JO KUNNSKAPER INN,
SOM KOM OSS TIL NYTTE PÅ SENERE TRINN.

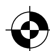
Mel.: Det var en lørdagsaften.

DET FANTES DOG OASER I STREVET AV OG TIL.
I TIMENE HOS STEEN VAR DET GLEDE, SANG OG SMIL.
OG SELSOMME JOSEFA, HUN VAR FORUT FOR SIN TI'.
HUN LÆRTE OSS Å TEGNE OG Å BRUKE FANTASI.

OG SKOLEKJØKKENTIMENE, ALLE HUSKER DEM,
MED GRUNNKUNNSKAP VI NÅ PRAKTISERER I VÅRT HJEM.
JA MEGET SKULLE LÆRES GJENNOM ALVOR OG MED GØY.
SMÅ BARN BLE STORE PIKER,OG SYV ÅR SÅ HURTIG FLØY.

Mel.:Da klokken klang.

DA KLOKKEN KLANG, SÅ FORT VI SPRANG
TIL FRIKVARTER MED LEK OG SANG.
DET HENDTE OG VI GRÅT EN SKVETT.
BLI ERTET VAR'KE LETT.
FORTROLIG ARM I ARM VI GIKK.
BETROELSER VI GAV OG FIKK.
ERINDRINGER FRA DISSE ÅR
SÅ KLART I MINNET STÅR.

Dagny og broren Johan kommer på barnehjem

Etter at moren døde ble hun erstattet av flere hushjelpere, og noen av dem var interessert i faren. Spesielt en hushjelp fikk stor makt over han. Hun skal visst ha truet med å drukne seg i Lungegårdsvannet hvis faren ikke ville gifte seg med henne - men han giftet seg aldri igjen. Denne hushjelpen ville ha faren for seg selv, dermed greide hun å kvitte seg med barna ved å sende dem vekk til et hjem for tuberkuløsetruede barn ett helt år – Dagny ble sendt til Mobergslien barnehjem på Os og Johan til Olavviken på Askøy.
Dagny kan ikke forstå at faren ikke forhindret dette. Hun gikk i 6. klasse da på Møhlenpris skole og mistet ett år på skolen.
På barnehjemmet mistrivdes hun voldsomt, bestyrerinnen slo og straffet barna. De måtte spise grøt og skiver uten smør. Dagny nektet å spise, og ble straffet for det – hun ble plassert på vaskerommet. Det eneste hyggelige hun kan huske fra dette stedet, var melken som det var nok av i store melkespann. Hun forteller at Johan ble mobbet på det stedet han ble sendt.
De som kjente til forholdene den gangen undres over at det har gått så bra med Dagny og Johan - "det må ha vært godt stoff i dem begge" – ble det sagt.

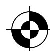
Kunsthåndtverk-skolen

Dagny gikk to år på Kunsthåndtverkskolen. Hun sparte penger til studietiden på Minde sjokoladefabrikk som lå i Lars Hilles gate. ”Der sparte jeg alt jeg tjente” – sier Dagny - ”syntes det var en selvfølge. Det var sjefen min, føstedame fru Larsen, som fikk meg til å begynne på Kunsthåndtverkskolen. Flere av tegningene og akvarellene mine fra skolen kom på utstilling. Jeg fikk de tilbake flere år senere”.
Dagny har malt flere malerier hvorav noen er vist her.

Jobb

På Minde sjokoladefabrikk hadde Dagny jobb både på samlebåndet og som bud. Hun gikk blant annet med regninger til byens sjokoladebutikker. Hun gikk selvfølgelig til byens fineste sjokoladebutikk - Negerprinsen, og fikk tilnavnet ”Negerprinsessen”.
Dette forteller Gjertrud som var med Dagny flere ganger.
Etter utdannelsen jobbet Dagny først på et reklamebyrå i Strandgaten, det var Finn som skaffet henne denne jobben. Der tjente hun veldig godt.
Derfra gikk hun til A. Hoem Brukskunst i Sandviken hvor hun malte på skjermer og lampeføtter.

Dagny var rask med penselen og Hoem var veldig fornøyd med henne. Her livnet hun virkelig til, husker Gjertrud. ”Alt blomstret for henne denne tiden, nå hadde hun også fått en kjæreste, nemlig Finn”.

Første kontakt mellom Dagny og Finn

Finn jobbet på SUKA, en dropsfabrikk ikke langt fra Minde sjokoladefabrikk. Disse fabrikkene byttet varer, og Finn leverte disse varene til sjokolade-fabrikken. ”Dermed kunne de begge selge både sjokolade og drops - og det var smart” - hevder Finn.
Der fikk han ofte et glimt av Dagny, men de hadde bare øyenkontakt og vekslet aldri et ord. Senere traff de hverandre på Fritidsklubben (se egen omtale).

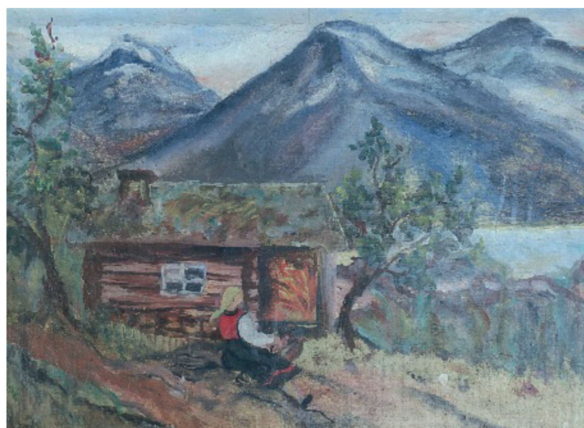
Arbeidstjeneste

Dagny jobbet hos Hoem under krigen og fikk en gang innkalling som trikke konduktør - hun skulle selge billetter. ”Men sjefen min skrev et brev og sa et jeg var kunstner og ikke på noen måte måtte risikere å ødelegge hendene mine” - sier Dagny. ”Det hjalp, jeg gikk fri og kunne fortsette hos Hoem”. Det var mange som ble innkalt til trikketjeneste den tiden. ”Jeg husker en fin dame oppe hos Sundt som var trikkekonduktør. Meg som trikkekonduktør – jeg synes jeg ser meg” – ler Dagny.

Døren er fra et hjørneskap som sto i hytten på Gjæringsneset. Den er rosemalt av Dagny.

Bilder fra hytten på Kvamskogen, malt av Dagny.

Store-Johan, Lillegutt Johan og Dagny

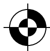

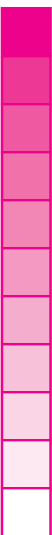

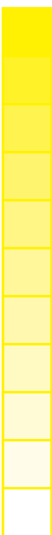

Noen portretter av Dagny, samt et bilde av klubben som hadde mange sammenkomster hvert år. Fra venstre sitter Bella (konen til Conrad Clausen), Ruth (søster til Finn), Åsta Skjerping, Dagny og Hansia (konen til Kåre, Finn sin bror).

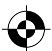
Mer om Dagny sine forfedre bak i boken.

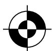

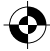
Finn og Dagny flytter sammen

Fosswinkelgate 60

Finn og Dagny bodde en periode hos Laura og Erling i Fosswinkelgate 60, der ble de forlovet og gift. Leiligheten lå i 1. etasje i en bygning i nærheten av værstasjonen "Geofysen" på høyden. Mens de bodde der, ble Turid født 22. juni 1948.

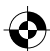
Hansia og Kåre bodde også i Fosswinkelgaten, men lenger nede. Da de flyttet til Hansia sine foreldre i et hus like ved Loddefjord kirke, flyttet Finn og Dagny inn der for en periode, møblene var igjen. (Da de bombet det gamle teateret på Nøstet, ble det skader på huset). Christine var ofte på besøk der. Hun hadde et svært godt humør til tross for at hun hadde hofteproblemer. "Hun vagget når hun gikk" – minnes Finn – "og baken sto rett ut, gubba noa som vi terget henne, men hun sto for en spøk". Erling var ofte fotografen bak familiebildene. "Han var så korrekt på alle måter" - minnes Finn – "Laura fikk han med på det meste, han var svært medgjørlig og veldig forelsket i henne, ja han var sjelden. Både Laura og Ruth var heldige med sine ektemenn" – hevder Finn.

Asbjørg, Arne og Dagny

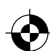
Stølen gård i Godvik

Finn og Dagny flytter på landet

Finn og Dagny kjøpte Stølen gård i Godvik i 1953, de flyttet inn i september samme år og fikk Finn Pedro i desember. De bodde der til 1958 da de flyttet til Helleveien 153. ”Alt har sin forklaring”, sier Finn og forteller bakgrunnshistorien for dette kjøpet: ”Vi var i et selskap en gang, og den bondemannen som Kåren kjøpte eiendommen sin fra i Loddefjord, var også til stede. Så kunne han fortelle at det var en gård til salgs ute på Stølen (”dette har jeg aldri fortalt”, sier Finn da Dagny går ut av rommet). ”Jo, jeg snakket altså med bondemannen i Loddefjord og spurte om ikke han kunne legge inn et godt ord for meg. Deretter dro jeg ut samme dag for å se nærmere på gården, gikk oppover dalen og syntes det var så flott der. Det var en 40 mål stor gård som gikk helt ned til Kiplavannet. Det viste seg imidlertid at det var en annen kar som hadde den på hånden, også andre var visst interesserte. Stølen, som ikke var den enkleste å prate med, skrøt av denne karen og sa at det var den rette mannen for gården. Det skulle vise seg at han ikke klarte å skaffe pengene

Etter at de flyttet fra gården, ble Stølen boende til de kom på aldershjem. I perioden fram til 1973, da Finn Pedro og Lita flyttet inn som nygifte, bodde det forskjellige personer der og betalte en liten leie. Finn nevner: Kristiansen (en kamerat til Odd Magnussen), Sverre og Åse. Ellers brukte de det av og til som et landsted.

kontant, og da tenkte jeg at den gården skal jeg ha fatt i. Det var ikke lett å få fatt i penger den gangen. Eieren av gården (Johannes og Petra Stølen) ville ha søndagsfred, så han ønsket ikke at det skulle bygges hytter der, hund var heller ikke tillatt".

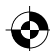
"Jeg døpte stedet for månedalen" – sier Dagny og refererte til en bok av Jack London – "hønsene kom ned dalen og inn i stuen".

"Dagny var ikke enig i dette kjøpet" – minnes Finn - "jeg måtte lokke henne ved å bygge et tilbygg oppover mot dalen med soverom og gang.

Betingelsen for å kjøpe gården var å holde den i hevd. Vi gikk med ræven i været" – husker Finn – "det var så mange hauger hvor gresset måtte slåes. Brukte bare en liten ljå og fikk ryggproblemer slik at jeg ikke greide å stå oppreist men måtte sitte på knærne. Nei dette tullet hadde jeg ikke tid til! Fikk med meg Teigen (som jobbet i stativ-fabrikken), jeg slo mens han raket. Teigen var en smarting og fant en svær presenning som vi hev høyet på og dro det bort til løen hvor vi tømte det i en silo".

Finn festet bort 50 - 60 tomter på Kiplehaugen og fikk en lav årlig festeavgift, under hundre kroner etter pristakst. "Noen syntes det var så lite at de ikke gadd å betale" – sier Finn. Så kom det en ny festelov, og Finn forlanger markedspris (10/10-1983). Dette resulterte i store protester og avisoverskrifter hvor Finn ble intervjuet. Resultatet ble til slutt at myndighetene gikk til bake til pristakst. Da begynte Finn å tenke på å selge gården, men ingen var interessert i å kjøpe. Til slutt var det en byggmester fra Stavangerkanten som skrev kontrakt på 3 millioner. Dette syntes ikke Finn var en god pris, men slik var markedet i 80-årene. Så skulle det vise seg at byggmesteren ikke hadde

penger. "Så kom Kredittkassen inn i bildet" – sier Finn – "men banken nektet først å betale ut. Jeg satt da med Godviken og begge husene i Helleveien, så jeg sto på mitt, og til slutt betalte banken ut pengene. Da var det på en måte banken som overtok gården, og de satt på tomtene like til byggestart 15 år senere.

"Hvordan klarte du å få penger til alt dette" spør Finn en gang lettere ironisk og henvender seg til Dagny. "Jeg vet ikke hva du balte med" – svarer Dagny og parerer spørsmålet på sin elegante måte – "jeg vet bare at vi hengte i! Vi bare jobbet, og det er blitt som det er blitt -- fordi vi har vært sånn (ga aldri opp). Vi har ikke kavet det til oss skjønner du, det bare ble sånn på veien". Dermed fikk Finn påskuddet til å fortelle om hvordan de egentlig tjente pengene sine, nemlig ved hardt arbeid i stativfabrikken til å begynne med.

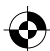

Fakta

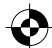
Finn kjøpte gårdsbruket i Godvik ca. 1953, tilsammen ca. 110 mål innmark og utmark med våningshus og driftsbygning, for ca. kr. 40.000,-. Han bodde selv i våningshuset fram til 1970-årene, mens Finn Pedro og Lita bodde i huset fram til ca.1980, da huset måtte rives. Han måtte avstå ca. 20 mål innmark til veigrunn og mottok i den forbindelse erstatning fra Statens Veivesen.
I 1960-årene festet han bort 40-50 mål grunn til boligtomter til A/S Stølen. På arealet ble det bygget boliger. Ca. 1974 opphørte festekontrakten med A/S Stølen, og han tok over festekontraktene med boligeierne.

Hele eiendommen, inkl. Feste-grunnen, ble i 1987 solgt til Nils Bøe Prosjektering A/S for kr. 3.000.000,-.

Dagliglivet på gården

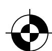
Turid besøkte ofte Petra og Johannes i 2. etasje. Da fikk hun boller med vørtersmak. De var veldig religiøse og likte best at hun gikk i kjole. Plystre burdre hun ikke gjøre. Hun var ofte med dem i fjøset når de melket og når de hesjet på jordet. Av og til fikk hun kjøre med hest og slede om vinteren. Barneskolen (Godvik skole) lå ved Stølevannet, der gikk hun de tre første årene. Om vinteren gikk de på skøyter på Stølevannet, og det kom mange barn og gikk på ski på gården, for de hadde en fin utforbakke oppe ved låven.

Turid og Finn Pedro besøker Petra og Johannes

Utsikt fra huset - nede ligger Stølevannet, og til høyre for vannet lå skolen.

Midh. herredsskr.

Kjøpesummen ikke i dagbok nr 10097/53

Finn Nilsen.
Ole Bulls Plass 10
Bergen
0,70

440,–

Skjøte.

Undertegnede Johannes Stølen,

født 17/10 1887 *(Datum og årstall)*

skjøter og overdrar herved til Finn Nilsen,

født 4/11 1922 *(Datum og årstall)*

min/vår eiendom "Nyborg"

g.nr. 33 *br.nr.* 8 *av skyld mk.* 0.50 *i* Laksevaag *herred*¹)

matr.nr. *i* ¹)

for en kjøpesum stor kr. 40,500.oo

som er avgjort på omforenet måte.

Selgeren har for seg og sin hustru så lenge som de lever forbeholdt seg vederlagsfri beboelsesrett til samtlige rom i eiendommens 2. etg. og hvilken rett til å hensette ting paa tørkeloft samt disposisjonsrett over det ene spisekammers i kjeller v/søndre murvegg og rett til å henlegge brensel og husgeråd på nordre side av vedhuset og til å nytte vaskehuset annen hver uke og enerett til å nytte vedhuset. Retten omfatter også rett til å ha et menneske boende hos seg. Retten vedvarer selv om den ikke måtte bli nyttet.

Selgeren har betinget seg 1. prioritet i eiendommen for disse rettigheter.

Den 5-årlige verdi av forannevnte beboelsesrettighet, settes til kr.2.500.– , hvilken sum for stempelmerkers vedkommende kommer som tillegg til foranstående kjøpesum.

40,–

FINN NILSEN
HELLEVEIEN 146,
5034 SANDVIKEN.
****

17.oktober 1983.

FESTEAVGIFT - parsell gnr.   bnr.   , Laksevåg.
- termin 10.10. 1983 - 10.10.1984.
....

Jeg har mottatt Deres brev av 7.oktober 1983.
Tilsvarende brev har jeg også mottatt fra andre festere.

Fra Deres ovennevnte brev siteres:

> "Under henvisning til festekontrakt av 14.januar 1966, paragr. 2, annet ledd, er reguleringsterminene hvert 10. år. "

Fra ovennevnte festekontrakt - § 2 1. ledd - siste setning tillater jeg meg å sitere:

> " - første gang 10/10-1962. "

Festeavgiften ble sist regulert - med virkning fra 10.10. 1972.
Konf. brev fra A/S Stølen - datert 17.11. 1977.

Det er således nu anledning til å regulere festeavgiften og jeg viser derfor til mitt varsel om regulering - utsendt den 1.10. 1983. Jeg må derfor be om at den varslete festeavgiften blir innbetalt omgående - med eventuelt fradrag av innbetalt beløp - som blir å betrakte som innbetaling a konto.

Avgift som ikke er betalt senest innen 14 dager etter årsforfall 10.10. 1983 - vil bli sendt til inkasso. Konf. brev til festerne om avtalen mellom A/S Stølen og undertegnede iforbindelse med transport av hovedfesteavtalen og avregning av festeavgiften for perioden 10/10-78 til 10/10 1979.

Med hilsen

Finn Nilsen

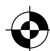

Dagny og Turid får tuberkulose

Etter at de hadde bodd i Godviken i nesten ett år, i 1955/56, ble Dagny syk og sendt på sykehus for å bli behandlet for tuberkulose.

Finn forteller: Vi hadde noen fine år i Godviken, men Dagny ble jo skikkelig sjuk der ute, hun hostet, hadde feber og var vanskelig å få med til lege. Jeg ordnet det slik at vi fikk en lege ut til gården, det var vår faste huslege. Han kom hver gang vi ringte. Jeg var levende redd for at ungene skulle bli smittet, for jeg tenkte at det kunne være tuberkulose, en sykdom både moren, søster til moren og broren Pedro hadde dødd av. Sykdommen var jo veldig smittsom. Legen vår skjønte at dette var mer enn en vanlig forkjølelse, så hun ble sendt på røntgen. Og da ble det bekreftet at hun hadde tuberkulose. Det var en fæl tid - å gubba meg. Hun kom på Haukeland sykehus. Resten av familien ble da testet, både jeg og Finn Pedro var negative, mens Turid testet positivt - grunnen var at da hun ble vaksinert, var hun allerede smittet. Dermed ble også hun lagt inn på Haukeland sykehus - på barneklinikken. Dagny fikk ikke vite at Turid også var innlagt på samme sykehus, for det ville blitt for stor belastning for henne. Jeg fikk ikke komme inn for å besøke Dagny, og måtte stå utenfor sykerommet. Turid fikk jeg heldigvis besøke, hun var alltid i godt humør da jeg kom på besøk hver dag. Hun var veldig lenge på sykehuset og ble borte fra skolen et helt år, men hun fikk heldigvis ingen fysiske men fra sykdommen. Hun slapp å ta opp igjen dette skoleåret, for læreren hennes, Aud Furuset, kom hver dag og besøkte henne da hun var kommet hjem igjen fra sykehuset. Da fikk hun privatundervisning og litt lekser.

Dagny ble etter sykehusoppholdet sendt til et hjem for tuberkuløse som het Olaviken og lå på Askøy. Jeg fikk en lang vei for å besøke henne, det var en slitsom tid, for hun ble lenge der ute. Hun så ut som et levende lik. Legene mente hun måtte operere bort den ene lungen, men Dagny ville ikke høre snakk om operasjon. Jeg husker siste gang jeg snakket med en lege i Møllendalsveien (et sykehus bare for tuberkuløse). Han sa at hun måtte opereres, ellers vil hun ikke overleve. "jeg skal spise hatten min dersom dette går bra uten operasjon", sa han. Jeg svarte at hun ikke vil bli operert. Hun var nemlig sammen med så mange andre som hadde fjernet en lunge, og de hadde det ikke så bra. Det var penicillinen som reddet henne, (se faktaboksen om penicilling for mer informasjon). Det var broren Johan, som fikk tuberkulose under krigen, som hadde snust opp at et en privat-praktiserende lege i Christian Mickelsensgate hadde denne

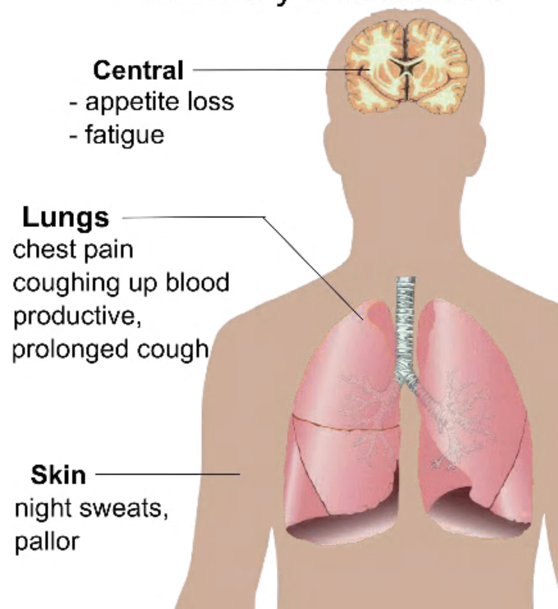

medisinen, og hun kom til behandling. Dagny var generelt skeptisk og treg å få med seg, men det endte med at hun og Turid kom fra det med helsen i behold.

I den første tiden med Dagny og Turid på sykehus flyttet Olea, moren til Finn, til gården og hjalp familien med daglige gjøremål. ”Hun gikk på legd, alt etter hvor det var bruk for henne” – minnes Finn – ”høydepunktet når hun kom var alltid å få en Lorengrin sjokolade” - minnes Turid.

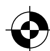
De hadde flere hushjelper under Dagnys sykdomsperiode, en kommunal og en privat som het Ingeborg, hun bodde nede i kjelleren. Da Dagny kom hjem, hadde de en husmorvikar.

Finn velger en huslege

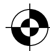
Finn forteller: Vi hadde et sveiseverksted i Høiegården på Laksevåg hvor jeg, Teigen og to ungdommer sveiset. En gang fikk jeg store smerter i magen. Jeg trodde det var "vind", men Teigen ba meg gå til legen. Jeg oppsøkte så en ung lege som beordret meg opp til Haukeland med en gang, han skulle ringe sykehuset og melde min ankomst. Men jeg gikk først hjem og skiftet, og kom først til sykehuset om kvelden. Da ble jeg operert med en gang for blindtarmbetennelse og fikk kjeft for ikke å ha kommet før. Den delen de hadde operert ut var det gått koldbrann i, så hvis den hadde sprukket, hadde jeg ikke overlevd, fikk jeg høre. Jeg hadde vært heldig! Denne unge legen som jeg først oppsøkte ble derfor vår huslege.

Da tuberkulosen herjet Norge

LANDETS SVØPE. Tuberkulosen var vår største folkesykdom, fryktet siden de eldste tider under navnet tæring. Bare på de seksti årene 1895- 1955 kostet den en kvart million nordmenns liv.
Sykdomsbildet var godt kjent og ble presist beskrevet at legen Aretaios i Lilleasia ca. 200 år e.Kr.: "Kinnbenene er fremtredende med hektisk feberrøde kinn, glinsende blikk, blek eller blygrå hudfarge. Kinnene legger seg om tennene liksom en leende og gir ansiktet et utseende som et lik mens leddene trer tydelig frem både på knær, hofter og armer mens skulderbladene rager frem som fuglevinger".
Kilde: Aftenposten, 19. okt. 2011. Forfatter Dag Skogheim.

Broren Johan forteller om sykdommen som rammet familien så hardt

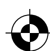
Tuberkulose

Johan forteller først om sykdommen tuberkulose som tok livet av moren og eldste broren hans. Også han selv og søsteren Dagny ble smittet av sykdommen på et senere tidspunkt. Moren døde nyttårsaften 1930, da var Johan 3 ½ år gammel. Han husker begravelsen. Der lå moren i åpen kiste. Det var visst tradisjon å klappe den døde på kinnet – ”nei, det var ikke greit” – minnes Johan. Den gangen skilte de mellom såkalte fine og stygge sykdommer. Tuberkulose ble ansett for å være av det siste slaget, og ble ofte kalt for fattigmanns sykdom (lite mat og dårlig hygiene kunne være en utløsende årsak). Derfor ble det ofte pyntet litt på sykdomsnavnet – betegnelser som pleuritt, lungebetennelse og flekk på lungen ble ofte brukt.

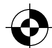
Under krigen ble Johan smittet av tuberkulose og ble sendt til Mesnalia ved Lillehammer. Der bodde han sammen med andre syke i små hytter rundt i området. Noen var veldig syke og ble kalt ”Displaced persons”. Johan bodde sammen med en slik person som het Denis Tsiki. Hele familien hans ble likvidert under krigen, han greide å rømme. ”Vi ble veldig gode venner” – minnes Johan – ”han kom over på alliert side, ble reddet og fikk tilbud om å komme til Lillehammer”. Johan husker at han brukte et helt rituale under morgen-stellet. Ellers hadde de en egen pasientforening å forholde seg til. ”Jeg var angrepet i bunnen av lungen slik at det var umulig å operere. Det som reddet oss var penicillinen, som var tatt i bruk i utlandet, men ikke i Norge”. Johan fikk tilbud om penicillin-behandling, og måtte skrive under på at han gjorde det av fri vilje og var kjent med mulige konsekvenser. Det var tre typer penicillin, de ble behandlet med streptomycin. Han gikk 150 dager på med stryptomycin-sprøyter og ble helt frisk. Andre på rommet fikk ”strep-sjokk” og måtte avbryte behandlingen. Etter dette gikk han til regelmessige kontroller. ”I dag er sykdommen praktisk talt utryddet her hjemme” – avslutter han – ”jeg hadde flaks men ville ikke ha vært den tiden foruten”.

Penicillin

Amerikaneren Selman Waksman (1888 – 1973) oppdaget streptomycin som det første antibiotikum til behandling av tuberkulose. Han fikk nobelprisen i fysiologi eller medisin i 1952. I 1944 ble de første pasientene forsøksvis behandlet, og i 1946 ble preparatet formelt lansert.
Oppdagelsen av antibiotika er trolig en av medisinens største suksesshistorier. At resistensutviklingen nå skjer i et raskere tempo enn antibiotikautviklingen, er et tankekors. Det vil raskt kunne komme til å kreve nye strategier i behandlingen av infeksjonssykdommer. Kilde: Wikipedia

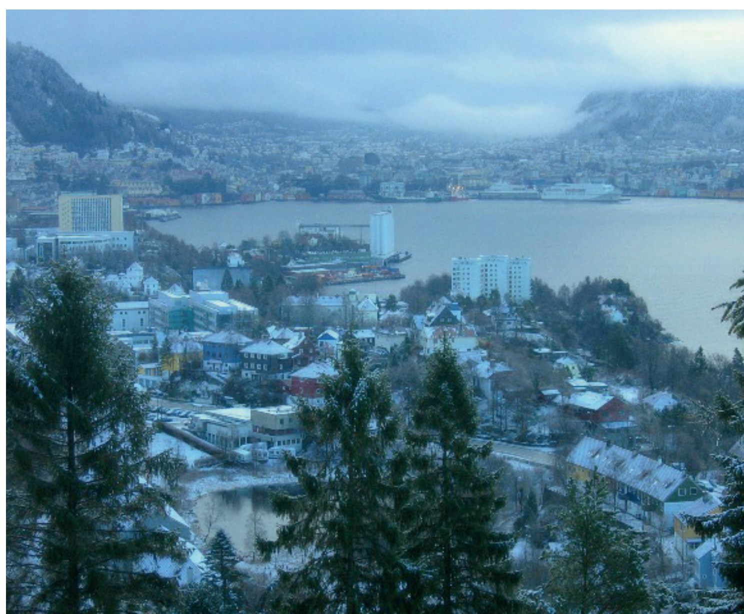

Helleveien 153

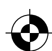

Finn og Dagny flytter til byen

På transportkontoret kjørte Finn alle mulige slags oppdrag. Han leverte blant annet varer til katolikkenes aldershjem for den katolske kirken St. Paul. Dette var under krigen, og han husker at de var alltid ”hungrig” etter mat. ”Vi fikk alltid mat hos katolikkene” – minnes Finn - ”og der ble jeg godt kjent med bestyrerinnen, som også bestyrte Marias Minde. Hun var så grei. Jeg fortalte at jeg som barn ofte reiste på tur til området deres på Marias Minde, og der vil jeg gjerne ha en tomt”. Finn hadde ikke større med penger på den tiden, så det var ikke lett å se hvordan han skulle få oppfylt den drømmen. ”Å nei” – sa hun – ”det går nok ikke an, for vi får ikke lov til å selge”. Finn fortsatte å oppsøke nonnene under krigen for å holde denne saken varm, som han uttrykker det. Til slutt lykkes han og fikk bygsle endetomten på haugen hvor de som barn hadde ”rasteplassen” sin. ”Det nytter å ta sjanser og stå på” – kommenterer Finn. De andre som fikk kjøpe seg inn var katolikker og forretningsfolk med penger. De fikk

ikke tillatelse til å bygge eneboliger der, kommunen bestemt at det skulle bygges rekkehus – fire i rekken, og det var jo en stor fordel for Finn og Dagny som ikke hadde så flust med penger på den tiden. For å gjøre det billigst mulig, skulle husene ha samme innredningen, både første og andre etasje skulle innredes. "Alle de andre skulle ha flotte gulv og kjøkken" – husker Finn – "så det ble litt tull og ubehageligheter da jeg sa at vi ikke hadde økonomi til å være med på full innredning". Dessuten ble han en del forsinket på grunn av grunnarbeidet som tok lang tid (det ble en svær mur), noe som passet Finn bra. De kom fra det med å innrede kun andre etasje. Senere ble lofts-etasje og inngangspartiet innredet. De flyttet inn i 1958, etter å ha bodd fire og et halvt år i Godvik. "Det var hardt å finansiere bygget" – sier Finn – "vi hadde flere finansieringsmøter med

Julaften: Åge, John og Frode foran. Finn og Johan bak.

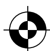

Johan *Finn*

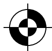
banken, jeg halte det ut og fikk stadige krav, men det ordnet seg til slutt". Problemet var at det var vanskelig å få tatt opp lån på gården i Godvik så lenge Stølen bodde der. Han hadde nemlig 1.prioritet på husværet. "Den klausulen måtte jeg få bort fra papiret" – sa banken rett ut, ellers var det ikke aktuelt å få lån. "Jeg kjempet og prøvde å forklare dem hvilken verdi det var i eiendommen og i huset, men til ingen nytte. Da kom Johan inn i bildet. Han hadde en bekjent som var arkitekt. I løpet av en helg laget han en plan over hele eiendommen som jeg presenterte for banken. Da først løsnet det, og jeg fikk endelig finansieringen i orden for Hellevein 153, og senere også for kjøpet av Helleveien 146. En periode satt jeg på alle tre eiendommene samtidig, ja det har vært nok av problemer – å gubba meg" – avslutter Finn.

Dagny *Olea* *Johan+Inger* *Frode* *John (usikker)* *Turid* *Finn*

Finn fyller 50 år

Rundt bordet: Finn, Olea, Kåre, Hansia, Dagny, Ruth, Laura og Erling

Johan, Irma, Finn og Olea

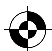
Inger, Johan, Turid, Irma og Finn

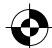
Asbjørg, Ruth, Laura og Erling

Lita Finn Pedro Turid Finn Dagny Olea

Turid konfirmeres

Gavebordet

Olea, Finn, Turid, Dagny, Laura, Erling

Åse, Hansia, Kåre, Berit, Sverre

Bodil, Turid, Åse, Terje, Svein, Elin

Tor, Terje, ?, Finn, Turid, Dagny, Laura, Elin, Erling

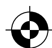

Bak: Olea, Finn, Turid

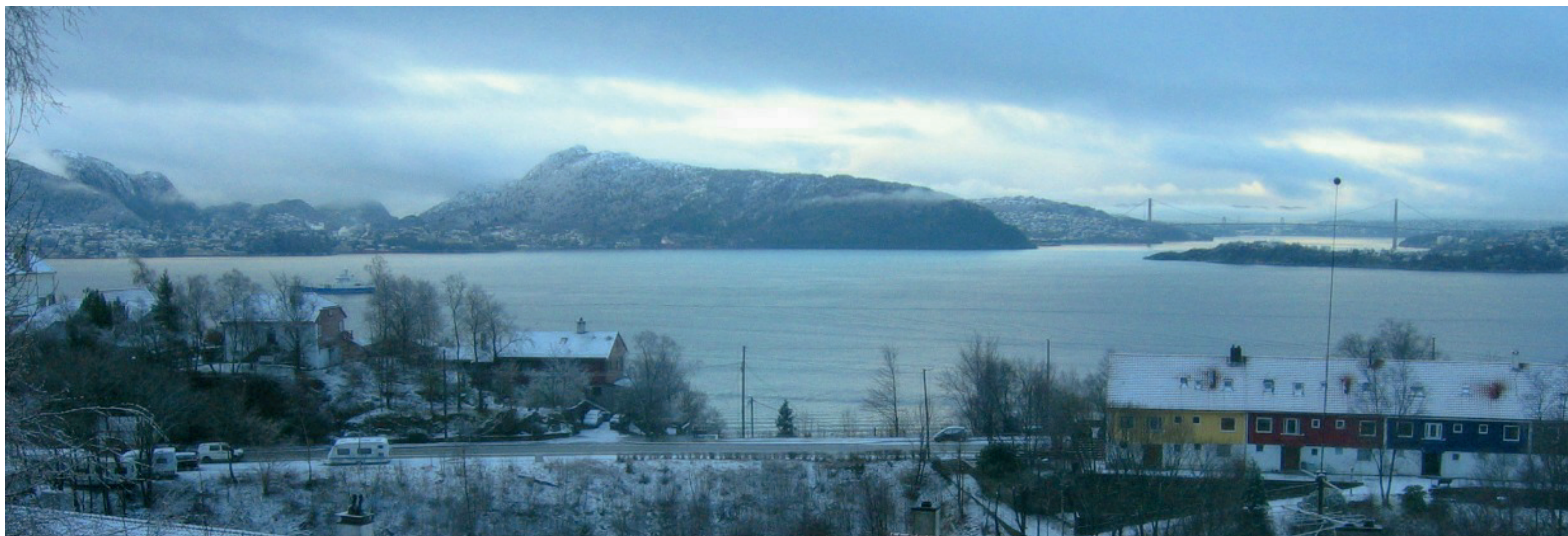

Helleveien 146

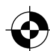

Finn og Dagny flytter over veien

Finn forteller hvordan han fikk kjøpt Helleveien 146: "Huset i nummer 146 lå nærmest inne en skog og var knapt synlig fra vårt hus i 153. Vi hørte av og til en bikkje som tydeligvis tilhørte et par som bodde der. Jeg spurte dem en dag om huset var til salgs, og det kunne de bekrefte, men de tilføyde at de hadde forkjøpsrett på huset (det viste seg at de ikke hadde det skriftlig). Det var advokat Gunnar Greve som hadde det for salg, dermed ble jeg kjent med han (Greve ble Finns advokat i flere år og førte flere saker for han). Det var mange som var interessert i å kjøpe huset, men til slutt var det bare meg og en lege som slåss om det høyeste budet. Legen var gått opp i 300.000 kroner, og jeg klødde meg i hodet – hva gjør jeg nå? Kanskje han er villig til å gå opp 20.000 til, nei jeg får by 350.000 for å riste han av. Han ga seg da, men det viste seg at han ikke hadde gått opp mer en 10.000, og dermed betalte jeg 40.000 for mye, og det var mye penger den gangen! De som hadde forkjøpsrett på huset bød bare 150.000, det var vel det de kunne betale. Ja, ja – sånn fikk vi det huset, men nå var jeg kommet i vanskeligheter. Den var dryg vet du, jeg satt med to hus, pluss gården i Godviken. Jo, jeg var virkelig i vanskeligheter da".

Finn henvender seg til Dagny og ler: "Vi måtte bære deg over, husker du det?" "Ja"- svarer Dagny – "jeg liker ikke forandringer jeg, det samme skjedde vel når vi flyttet fra Godviken. Men det var jo veldig ensomt der, og altfor tungvint. Da vi bodde i Fosswinkelgate var jeg vant til å dra til byen hver dag, men i Godviken måtte jeg sitte på med Finn hvis jeg skulle til byen".

10

J.nr. 482 og 644/1934.

År 1934 den 13de september blev ifølge forlangende av A/S Nye Ekeviken v/arkitektene Bjerknes og Jahn Johannessen avholdt kart- og delingsforretning over 5 parceller som skal utskilles fra Ekeviken „B".

Forretningen som avholdtes på opm.chefens kontor administreres av opmålingschefen med A. Stamsvik som kartvidne og varselseddel fremlas i beramnet og forkynt stand sålydende:

Ved forretningen møtte rekvirenten ved arkitekt Bjerknes, der henholdt sig til delingsplan approbert av bygningschefen den 23/8-1933 og anviste parcellenes begrensning.

Ø. W. Grimnes.
Arnt Stamsvik.

Parcell V.

Grensene er:

Den nordøstlige side mot Kelleveien langs reguleringslinjen fra A til B 21.54 m, en og tyve meter, fire og femti centimeter.

Den sydøstlige side mot den ved kartforretning samme dag utskilte parcell Kelleveien nr. 144 fra B til C 55.30 m, fem og femti meter, tredve centimeter.

Den vestlige side mot Ekeviken „B" fra C til D 39.76 m, ni og tredve meter, seks og sytti centimeter.

Den nordlige side mot Ekeviken „B" langs en privat vei fra D til A 41.82 m, en og firti meter, to og otti centimeter.

Forøvrig henvises til hosstående kart.

Parcellen, hvis areal er 1557.00 m², et tusen, fem hundre og syv og femti kvadratmeter, fikk betegnelsen Kelleveien nr. 146.

Opmaalingschefen i Bergen
Ø. W. Grimnes
Arnt M. Stamsvik

Gjennomført målebrev skal ... av ... dager.

3249

NORGE
BERGEN BYSKRIVEREMBETE BERGEN
3550.-
KRONER
STEMPELAVGIFT AV DOKUMENTER
20.10.72
013

3.550.

Dagb. nr.
08841 . 20.10.72
Bergen byskriverembete
A92

S K J Ø T E

""""""""

Undertegnede høyesterettsadvokat Gunnar Greve jr. testamentsfullbyrder i Ragnhild Weibusts dødsbo, selger, skjøter og overdrar herved til Finn Nilsen eiendommen

Helleveien 146 i Bergen

for en kjøpesum av

kr.350.000.- trehundreogfemtitusenkroner-

som er avgjort.

Eiendommen selges i den stand og stilling den befinner seg og med de samme rettigheter og forpliktelser den har vært eiet av selgeren. Kjøperen overtar eiendommen 20.okt. 1972 og betaler alle omkostninger ved overdragelsen.

Bergen, den 20.10 1972

Gunnar Greve

Gunnar Greve jr.
Høyesterettsadvokat.

Vi bekrefter herved at høyesterettsadvokat Gunnar Greve jr. har undertegnet skjøtet i vårt nærvær og at underskriveren er over 20 år.

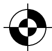
Bergen, den 20.10. 1972.

1. E. Franck-Nielsen
2. Dandia Gulbrandsen

4/90.

Noen bilder fra et velutstyrt hjem.

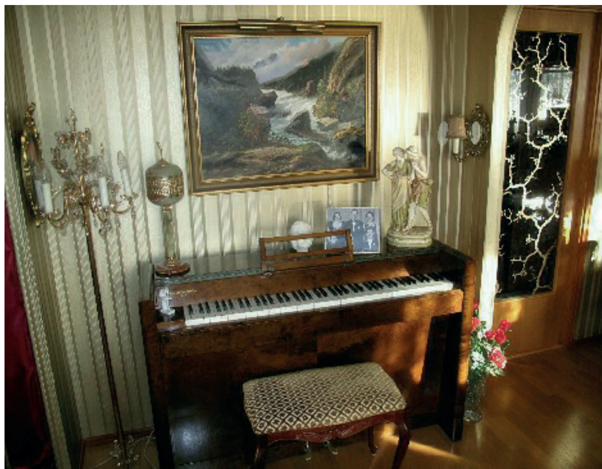
"Tenk at han var så forelsket en gang"
- kommenterer Dagy

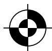

Finn brukte høyesterettsadvokat Greve i flere sammenhenger. Her er en klage fra naboen vedrørende trær som hun ønsker fjernet. Dette blir blankt avvist fra Finn.

HØYESTERETTSADVOKATENE
GREVE, GREVE OG GREVE
MEDLEMMER AV DEN NORSKE ADVOKATFORENING

HØYESTERETTSADVOKAT
GUNNAR GREVE SR.
HØYESTERETTSADVOKAT
CAND. DISPASJØR
GUNNAR GREVE JR.
HØYESTERETTSADVOKAT
JAN EINAR GREVE
ADVOKAT
GURI GREVE
ADVOKAT
PÅL W. LORENTZEN

5000 BERGEN, DEN 20.9.74.
TORGALM. 5 (INNG. VALCKENDORFFS GATE)
TELEFONSENTRAL: (05) 230020
BANKGIRO NR. 8401.07.22526

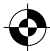
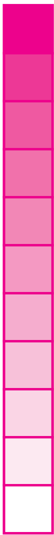
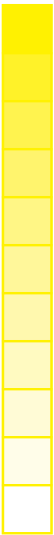
Herr Finn Nilsen
Ole Bullsplass 10
5000 Bergen

Jeg fikk oppringing forleden dag fra advokat Einar Langlo, som opplyste at han representerer en nabo av Dem i Helleveien. Vedkommende nabo beklaget seg over at trær fra Deres eiendom visstnok sjenerer utsikten, og at han ønsker trærne fjernet eller beskåret. Langlo opplyste at han hadde ringt Dem, men at De hadde henvist til meg. Jeg vil foreslå at advokat Jan Sommersten ved vårt kontor tar en tur ut på stedet sammen med Dem for å vurdere saken, eventuelt må det også foretas en befaring sammen med advokat Langlo for å diskutere spørsmålet. Jeg ber om at De telefonerer advokat Sommersten og avtaler tid med ham. Jeg går ut fra at De kan ordne transporten med Deres bil. Jeg har undderrettet advokat Sommersten, således at han er parat til å ta seg av saken når De telefonerer.

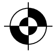
Vennlig hilsen
Gunnar Greve jr.
Høyesterettsadvokat

Gjr./gsb

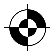

Jobb og inntekt

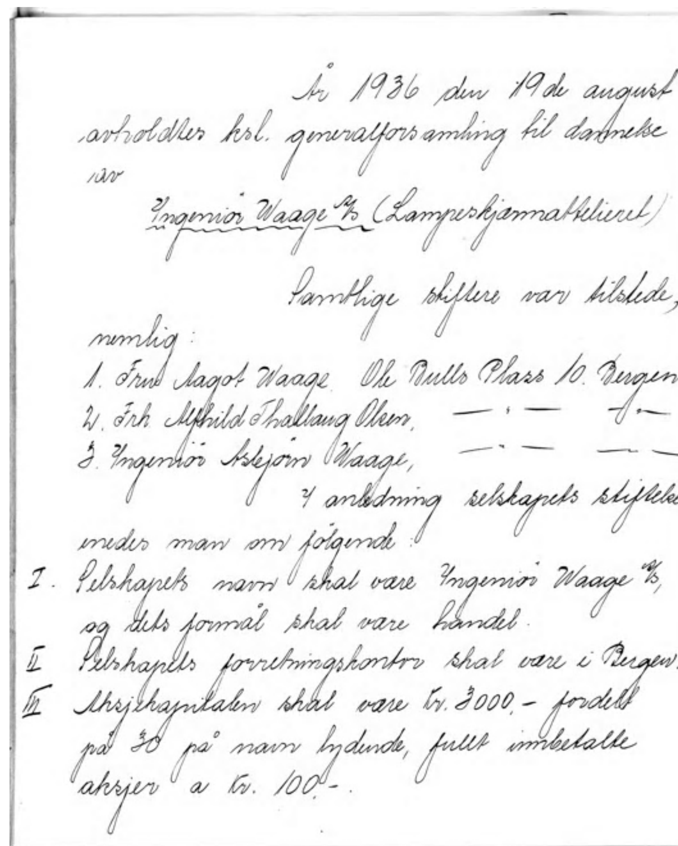

Forretningsvirksomhet

Finn etablerer eget firma

Finn begynte på Ole Bulls plass 10 i 3. etasje (loftetasjen). Dette var rett etter krigen i 1946. Han hadde i begynnelsen problemer med å få lokale på gateplan. Han inngikk en avtale med ingeniør Waage som eide huset om å kjøpe firmaet med aksjer for kroner 3000,- en viktig del av avtalen var at han skulle overta lokalet til Waage på hjørnet mot teateret når det ble ledig. Ved at han kjøpte firmaet til Waage, fikk han også juridisk grunnlag til å starte egen virksomhet, da han ennå ikke hadde fått eget Handelsbrev. Avtalen var bare gyldig i ett år da Waage ikke ville at Finn skulle drive forretning i hans navn lengre enn det, så det hastet med å få Handelsbrevet. Han begynne derfor på kveldsskole på Handelshøyskolen og fulgte en ettårig undervisning. ”Jeg var der nesten ikke i det hele tatt” – minnes Finn, han hadde ikke tid. ”For det fikk jeg mye kjeft, men jeg klarte eksamenskravene og fikk Handelsbrevet i 1947”. Da han skulle overføre firmaet i sitt eget navn, gikk han til politiet som hadde en egen avdeling for slike saker. Der viste det seg at han også måtte ha tre års praksis! På en eller annen måte godtok politiet hans manglende praksis og tillot at firmaet ble overført i hans navn til Finn Nilsen A/S.

Finn startet altså sin forretnings-virksomheten med papirer fra Ingeniør Waage A/S (lampeskjærm-attelieet), et aksjeselskap som ble dannet 19. august 1936:

År 1936 den 19de august avholdtes konst. generalforsamling til dannelse av

Ingeniör Waage A/S (Lampeskjærmattelieret)

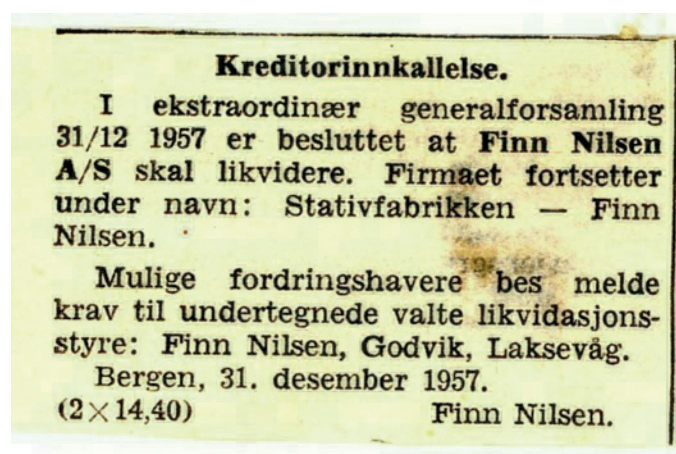
Samtlige stiftere var tilstede, nemlig:

1. Fru Aagot Waage Ole Bulls Plass 10. Bergen
2. Frk. Alfhild Thallaug Olsen, — " — — " —
3. Ingeniör Aslbjörn Waage, — " — — " —

I anledning selskapets stiftelse vedtas man om følgende:

I. Selskapets navn skal være Ingeniör Waage A/S, og dets formål skal være handel.
II. Selskapets forretningskontor skal være i Bergen.
III. Aksjekapitalen skal være kr. 3000,- fordelt på 30 på navn lydende, fullt innbetalte aksjer a kr. 100,-.

På et tidspunkt ble firmaet Finn Nilsen A/S etablert. I 1957 ble firmaet ”likvidert” og fortsatte under navnet Stativfabrikken - Finn Nilsen.

Kreditorinnkallelse.

I ekstraordinær generalforsamling 31/12 1957 er besluttet at **Finn Nilsen A/S** skal likvidere. Firmaet fortsetter under navn: Stativfabrikken — Finn Nilsen.

Mulige fordringshavere bes melde krav til undertegnede valte likvidasjons-styre: Finn Nilsen, Godvik, Laksevåg.

Bergen, 31. desember 1957.

(2×14,40) Finn Nilsen.

Nr. 69 den 22.3.1958

I 1947 fikk Finn sitt eget handelsbrev:

Handelsbrev

nr. 2873.

Finn NILSEN

født den 4.november 1922 i Bergen.

har godtgjort å være i besittelse av de foreskrevne vilkår *), meddeles herved næringsbrev på kjøpmannshandel i Bergen by.

Handelsbrevet trer i kraft straks.

Bergen Politikammer den 1.april 1947.

BERGEN POLITIKAMMER

*) Se lov om handelsnæring av 8. mars 1935 § 16 jfr. §§ 17, 18 og 19.

(Oppsigelse av handelsbrev foregår hos den myndighet som har utferdiget det.)

300 9-46. J.D.B. As

Ole Bulls plass 10 – 3. etasje

I 3. etasje på Ole Bulls plass 10 gikk imidlertid virksomheten for fullt. Finn lagde skjermstativer av streng og eget pergamentpapir (som var vanskelig å få tak i).

Det var arbeidskrevende å lage stativer, for punktsveiseapparatet fikk han først senere (men før de flyttet til neste lokale). Søsteren Ruth sydde skjermene med en symaskin som Finn overtok etter Waage – først laget de bølgeskjermer. Bortsett fra et fåtall faste kunder, var det vanskelig å få kunder opp i 3. etasjen, så Finn måtte gå rundt og selge skjermene til forretninger som Jonas Myhre, Elektromagasinet o.s.v. ”Det gikk som varmt hvetebrød” – sier Finn, som ofte gikk rundt med skjermene i full uniform, han hadde nemlig vervet seg og fått en spesialavtale med militæret (se egen omtale). Etter bølgeskjermene begynte han med ”sollyslampen”, en pliséskjerm (60 cm i diameter som gikk ned i en spiss – kjegleform). Denne skjermen fikk han mønsterbeskyttet. Det skjedde oppe i Veiten hvor man fikk patent og mønsterbeskyttelse. Han klarte ikke å få patentert skjermen, så det ble mønsterbeskyttelse. Han fikk laget en egen eske til skjermen påtrykket ”Sollyslampen”, den var flatpakket. Skjermen ble festet til lyspæren i taket. Så fikk Finn tak i noen håndlagde lampeføtter i tre fra Hardanger. Ruth lagde bølgeskjermer til lampene, og Dagny malte lampeføttene. Lampen ble deretter solgt komplett med fot og skjerm. ”Disse lampene ble så populære at vi greide ikke å produsere nok – det var jo rett etter krigen, vet du” – sier Finn – ”så kjøpelysten var Enorm” (se bildet til venstre).

Selvangivelse for 1953

1 For personlige skattytere

Les nøye den utlagte rettledning for utfyllingen

Selvangivelse for 1953

Navn (etternavn og fornavn):
Fødselsdag og -år: 1927 - 4/11
Bolig og postadresse 1/1 i år
Telefon:
— » — 1/1 i fjor
Nærings(kontor)adresse:
Telefon:
Stilling (yrke):
Bransje:
Arbeidsgiver:
Ugift, gift, separert, skilt, enke, enkemann: gift
Ektefelle (navn, fødselsdag og -år):
Sender ektefellen egen selvangivelse?
Giftet De Dem i fjor? Oppgi i så fall datum og hustrus navn og postadresse før ekteskapet:
Barn, adoptivbarn, pleiebarn som De forsørger (navn, fødselsdag og -år): Andre personer som De krever klassefradrag for (navn, fødselsår og postadresse): 1) 2) 3) 4) 5) 6)
Har ektefellen eller noen som De krever klassefradrag for formue? Hvem av dem?
Har noen av dem hatt inntekt i det siste året? Hvem av dem?
Tar De denne formue og denne inntekt med i Deres selvangivelse? Under hvilke poster?

Formue

Post		I hele kroner	Skriv ikke her — plass for ligningsvesenet
1	Faste eiendommer av enhver art, herunder skog: (Hva slags (gårdsbruk, bolighus, forretningsgård, enebolig) / Navn gnr., bnr., skyld, gate, husnr. / Kommune / Offentlig takst Hva slags og beløp)	40.500.-	
		2.500.-	
2	Buskap, maskiner, varer o. l.:		
	a) Buskap, herunder også travhester, pelsdyr og fjærkre		
	b) Maskiner, redskap, yrkesbiler, inventar o. l.	1.100.-	
	c) Beholdning av råstoffer og varer og avling for salg		
3	Skip og andre fartøyer, båter, garn-, not- og linebruk og annen fiskeredskap		
4	Utestående fordringer, herunder innskudd på postgirokonto. Om spesifikasjon av beløp over kr. 1000, se rettledningen		
5	Pantobligasjoner og andre gjeldsbrev		
6	Ihendehaverobligasjoner av enhver art. Spesifiser antall, pålydende, år og kurs i særskilt bilag		
7	Aksjer i meierier og jernbaner. De nødvendige spesifikasjoner gis i særskilt bilag		
8	Aksjer i utenlandske selskaper.		
9	Innskudd i utenlandske banker.		
10	Innskudd i Det Norske Innskudds- og Trekkontor		
11	Kontantbeholdning		
	Sum		

Overføres til denne side

Skriv ikke her. Plass for ligningsvesenet.

Vedlegg for lampebutikken Finn Nilsen A/S

FINN NILSEN A/S
OLE BULLS PLASS 10 . TELEFON 14923
LAMPESKJERMATELIER . LYSHYLSER . ELEKTRISK UTSTYR

Taklampen «SOL-LYS»

BERGEN, den 19

Utskrift av Varekonto for 1953.

Varebeholdning pr. 1/1	8.200.--	
Varekjöp 1953	138.618.90	
Omsetningsavgift	21.657.95	
Varesalg		216.468.58
Varebeholdning pr. 31.des.		2.400.--
Brutt fortjeneste til T.& V.kto.	50.391.73	
	216.868.58	216.868.58

Taps og Vinningskonto.

Overfört fra Varekonto		50.391.73
Fortjeneste ved salg av gml.bil		1.100.--
Omkostninger inkl.leie og brendsel	7.445.84	
Lönninger	31.950.--	
Avskrevet på bil	2.300.--	
Driftsutgifter bil	3.129.43	
Skatter	1.067.--	
Avskrevet på inventar	400.--	
Reklameutgifter (1.841.53)	1.841.53	
Renter	329.10	
Ubetalte kostnader	1.500.--	
Årets vinning	1.528.83	
	51.491.73	51.491.73

Formuestillingen pr. 31. des. 1953.

Kassabeholdning		18.620.32	
Varebeholdning		2.400.--	
Gjeld for omsetningsavgift			6.434.--
Bil O 3737		14.000.--	
Gjeld " "			6.980.--
Gjeld til vareleverandörer			17.298.05
Aktiekapital			3.000.--
Inventar		3.300.--	
Kapital pr. 1/1	1.580.14		
Årets vinning	1.528.83		3.108.97
Ubetalte kostnader			1.500.--
		38.320.32	38.320.32

Vedlegg for Stativfabrikken Finn Nilsen

Stativfabrikken
Finn Nilsen
Ole Bullsplass 10 III
Telefon 14923

Bergen,

Utskrift av Varekonto for 1953.

Varekjöp	11.578.56	
Varesalg		40.274.44
Varebeholdning 1/1	3.400.--	
" " 31/12		1.100.--
	14.978.56	41.374.44
Brutto fortjeneste til T.& V.kto.	26.395.88	
	41.374.44	41.374.44

Taps og Vinningskonto

Overfört fra Varekonto		26.395.88
Lönninger	19.071.47	
Omkostninger inkl.leie og varme	4.038.12	
Avskrevet på inventar og utstyr	478.23	
Årets vinning	2.808.06	
	26.395.88	26.395.88

Balancekonto pr. 31/12

Kassabeholdning		975.07	
Varebeholdning		1.100.--	
Inventar og utstyr		2.000.--	
Varegjeld			2.295.20
Formue pr. 1.jan.	11.971.83		
Årets vinning	2.808.06		
	14.779.89		
Hevet privat	13.000.--		
Ny formue pr. 31. desember			1.779.89
		4.075.07	4.075.07

— Alt i Lampeskjermstativer —

Finn røk etter hvert uklar med Waage; ”En gang kom Ruth helt fortvilet til meg og sa at fru Waage hadde forlangt symaskinen tilbake, for hun hevdet at den var hennes private. Slike maskiner var vanskelig å få tak i på den tiden, så produksjonen stoppet opp en lengre periode”. Senere brøt han avtalen med Finn vedrørende lokalet, i stedet for å overlate det til Finn, inngikk han kompaniskap med Odd Eriksen og startet en dame-konfeksjon.

Finn truet Eriksen med å gå rettens vei, men Eriksen hadde også en avtale med Waage, så Finn la det hele i bero til det ble et annet lokale ledig i bygget. Dette lokalet fikk han heller ikke leie uten videre av husverten Waage som hadde planer om å utvide damekonfeksjonen, men det ordnet seg til slutt. Det var en kommunistavis som brukte lokalet tidligere, og det gikk ett år etter at Eriksen startet sin virksomhet før Finn flyttet inn i lokalet ved siden av. Da satt han en stund med tre lokaler. Like etter overtok Bergens Tidende huset – de benyttet 2. etasje. Finn hadde mange greie samtaler med redaktøren. Finn mener at de kjøpte huset for å få opp et svært reklameskilt for Bergens Tidende på taket med klokke.

Streng blir til skjermstativer

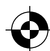
Finn produserte skjermstativer i mange forskjellige lokaler. Det startet på Ole Bulls plass 10 i 3. etasje hvor bare Finn produserte. Deretter forsatte produksjonen i Hobbykjelleren hvor han hadde to ansatte, en ungdom på 14 år som het Kjell Hammerstrøm og en pensjonist som het Kramer Nilsen. Samtidig hadde han en liten virksomhet i Småstrandgaten hvor en ansatt laget ringer og spiler til stativproduksjonen i Hobbykjelleren.

Etter noen år etablerte han virksomheten i et lokale i Magnus Barfots gate. Da skiftet han firmanavnet fra Finn Nilsen A/S til Stativfabrikken – Finn Nilsen (dette fremkommer i en kreditorinnkallelse i 1957). Der ansatte han Sigurd Teigen og en ungdom. Da arbeidstilsynet, i forbindelse med en rutineinspeksjon, sendte Finn en skriftlig advarsel om å avvikle produksjonen fordi lokalene var uegnet til slik virksomhet, flyttet han til Damsgård. Der holdt han produksjonen i gang til han solgte stativfabrikken til Hammerstrøm. Fabrikken er nedlagt i dag.

En ansatt i Stativfabrikken - Kramer

”Jeg satt i kjelleren (senere kalt Hobbykjelleren) og sveiset stativer til langt på natt, for det var jeg nødt til å gjøre da de skulle selges neste dag” – minnes Finn. ”Kan ikke forstå at du ikke ble forgiftet” – kommenterer Dagny. ”Det gikk som varmt hvetebrød” – fortsetter Finn – ”så der gjorde jeg store penger!”

”Folk sto i kø” – minnes Dagny - ”vi måtte ha nummerlapper!”.

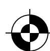

Kølappmaskinen

Finn forklarer at strengen kostet nesten ingen ting, og folk kjøpte nesten hva som helst, bare det var stativer og de fikk tak i det. Stoffer var det verre med, det gikk på det såkalte ”merkesystemet” som ble innført etter krigen. ”Folk skaffet seg stoffer fra for eksempel underkjoler eller gamle sommerkjoler” - minnes Dagny. ”Vi begynte med stativer i 1946, og på den tiden var det ingen andre som laget stativer. Vi måtte selv finne ut av hvordan stativene skulle lages. Til å begynne med loddet jeg strengen, da måtte jeg ta krøll på begge sider av spilen og deretter lodde. Så kom punktsveiseapparatet som jeg kjøpte nytt – og det ble redningen! Jeg laget bare runde stativer til å begynne med. Her fant jeg på et smart system! Skjermene skulle jo ha forskjellige størrelser, så i stedet for å lage en rund kloss for hver størrelse, laget jeg en kjegle – da hadde jeg jo utgangspunktet for alle størrelser. Problemet var at jeg bare kunne lage en ring av gangen. Derfor laget jeg to hjul nede og ett oppe og førte strengen igjennom. Hjulet oppe var regulerbart og kunne stilles inn på den størrelse du skulle ha. Den var smart! Ja den var så smart at jeg måtte holde den skjult. Ingen fikk komme inn der og se. Du kan skjønne det, jeg håvet jo inn penger på dette, og mange ville prøve å kopiere patentet. Det hendte noen lurte seg inn, spesielt en. Det var flere som etter hvert begynte å lage stativer, men de falt bort – en etter en”.

Kartong blir til pergamentskjermer

Etter hvert begynte de å kle stativene med hjemmelagde ”stoffer”. ”Du fikk jo ikke fatt på nokke ting” – gjentar Finn – ”pergament? – nei!, stoffer? - nei! Så hva skal du gjøre da? Jo – jeg fant ut hva jeg skulle gjøre. Jeg fikk fatt i tranolje fra Martens og blandet det med terpentin. Den fikk jeg fatt i gjennom en bekjent fra vedhogsten i Luster som jobbet på tranoljefabrikken (det var vanskelig å få fatt i alt mulig på den tiden). Denne vesken lå som en lake i et firkantet fat som jeg la kartonger i, og dermed fant jeg en måte å lage pergament på (kartongene kjøpte jeg hos Beyer engros). Glatt pergament var jo kjedelig, så vi ville plisere pergamenten (akkurat som belgen i et trekkspill). Hvordan skulle vi få til det? (Danskene hadde stor suksess med ”le klint”). Husker du de kreppede sollyslampene vi lagde, Dagny? Det var nokke det, det var smarte greier skjønner du, den var virkelig smart! (Finn forklarer prosessen): Jo – jeg laget et bord med et blikkstykke som stakk opp så høy som pliséen skulle være, så hadde jeg en stokk som jeg førte den veien, så

den veien, så den veien (Finn demonstrerer) – og dermed var det løst. Problemet var at jeg etter hvert fikk yrkesnevrose i tommelen (Finn ler), jeg fikk jo så mye stoff i neven at tommelen ble tvunget bakover. Tommelen er jo slik i dag (Finn demonstrerer). Jeg gikk på trygdekassa og fikk behandling i mange måneder etterpå.
(Kreppet og plisert er samme sak).

Systuen

Systuen lå i etasjen over Hobby-kjelleren (omtalt senere). Hensikten var å få et bedre lokale til å sy lampeskjermer. Der hadde han to ansatte. Dette var et alternativ til å ha hjemmesyere som han hadde 3 - 4 av da han fikk lokalene ved siden av Eriksen. Det ble imidlertid for dyrt, slik at denne virksomheten ble avviklet etter kort tid.

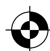
Flokkemaskinen

Finn ønsket å lage mønster på pergamentpapiret som han lagde, en fransk handelsreisende kunne hjelpe han med det. Han kom til Bergen tre til fire ganger i året, og Finn kjøpte stoffer og bånd i metervare fra han. ”Franskmannen var en hyggelig kar men en luring. Det oppdaget vi da vi begynte å kjøpe stoffer og bånd fra Knappehuset som var rimeligere enn han” – sier Finn. ”Jeg kjøpte i hvert fall en såkalt flokkmaskin fra han, den kom visstnok fra Sveits. Hensikten med flokkmaskinen var å ”flokke” mønster på lampeskjermer ved hjelp av sjablonger. Det var verre med å få folk til å bruke maskinen, de fikk nemlig støt! Husker en gang at ”Annemor” Lilletvedt, som jobbet både i hobbykjelleren og i systuen sammen med en fra Sunnfjord, skulle bruke flokkmaskinen og flokke et mønster på pergamentpapiret. Da jeg kom inn i rommet, var hele rommet fullt av flokk, også hun var helt tildekket av disse små fibrene som ble levert i forskjellige farger. Hun fikk sjokk da hun så seg i speilet” – humrer Finn som ikke husker hvilken farge hun var omhyllet i.

Flokkmaskinen med ”siler” for å strø flokken over en flate med lim. Ved siden av ligger flere poser med flokk i ulike farger.
Kan fortsatt brukes, men pass opp for støt og flokk-støv!

Hobbykjelleren

Før Finn flyttet inn ved siden av Eriksen, gikk han rundt og lette etter nye lokaler andre steder. Han fant et kjellerlokale i huset overfor Exellent i Torvgaten hvor en smed drev sin virksomhet. Han var en eldre mann og moden for å pensjonere seg. Han både jobbet og sov i smien, som hadde to rom. Etter at Finn hadde skaffet han en leilighet, sluttet smeden sin virksomhet og Finn fikk overta hans lokaler. Det hjalp nok også at Finn hadde tilbudt husverten at han skulle koste gaten rundt huset. Dette var husverten interessert i, for det var mye boss der. Det var ifølge Finn en kolossal jobb, men det resulterte i at han fikk nye lokaler. Så flyttet han virksomheten fra 3. etasje i Ole Bulls plass til disse nye lokalene som han kalte Hobbykjelleren. Der fortsatte han å lage stativer, og etter hvert ble det god butikk. De solgte både stativer, lamper og skjermer der. Nå kunne Finn slutte med det tidkrevende salget til forretninger. ”Det gikk jo av og til hele dagen med til dette” – husker Finn, som på den tiden også hadde vervet seg i det militære – han gikk noen ganger i full uniform og leverte varer. En forretning fortsatte han å levere til, og det var Johannesen i Gågaten som hadde godt salg av Finn sine lamper.

Er De med og „pedder"?

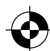
Det er morsomt, det er nyttig — og De trenger ikke være spesielt fingerferdig. Alle kan lære å flette med peddigrør. Det er utrolig hvor mange nyttige og praktiske ting De kan lage på en rimelig måte: Lampeskjermer, kurver, blomsterkasser, stoppekurver, ærends-vesker o.s.v.

Ta turen innom — vi har utvalget og kan gi Dem en mengde gode råd med på kjøpet.

HOBBYKJELLEREN

Torvgaten — like ved Exellent.

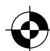
Huseier Kreps gikk rundt og kjeftet på de som skulle koste fortauet rundt kvartalet i Vaskerelven. Det var spesielt de som jobbet hos Halvorsen som kastet fyrstikker og boss overalt. Han drev med bildekk og arbeidet i gaten utenfor butikken (i smauet) og hadde minst 5-6 mann i arbeid. Finn tenkte at dersom han påtok seg dette arbeidet, fikk han kanskje leie kjelleren i huset. Derfor begynte han å koste gaten i Vaskerelven nedenfor Halvorsen og rundt hele huset. Det virket, for kjelleren fikk han leie. Den var opprinnelig en smie, så det var mye oppussing å gjøre. Det var to rom, ett hvor de arbeidet, og ett hvor de solgte, og her etablerte han hobbykjelleren hvor de solgte pedikk.

Finn var den første i Bergen som startet med en hobbykjeller, og navnet er hans opprinnelig. Pedikken fikk han fra en Flo som var kurvmaker. Den var pakket i minst 3 meter lange i pakker. Det var fire personer i arbeid der. De måtte bunte pedikken for salg (de var jo 3 m lang). Kundene sto i kø langt nedover gaten! Det var også kø på Ole Bulls plass. ”Folk var så hungrig etter å lage noe selv” – minnes Finn. Hobbykjelleren ble en gullgruve. En av medarbeiderne, Anne Lilletvedt (”Annemor”), ble intervjuet av Bergen tidende. Det ble en hel side (se under) - ”jeg gjømte meg” – husker Finn. De lagde også stativer i Hobby-kjelleren før han startet med stativ-fabrikken.

Der „peddes" rundt i de tusen hjem

BT, 19. nov 1957, s.4

Nå «peddes» der hektisk rundt om i de tusen hjem. Det er som en feber. Men det er ikke bare kvinnenes flittige fingrer som tvinner peddigrør til allehånde saker og ting. Også mannfolkene sitter nå hjemme og lager brødkurver, lampeskjermer, blomsterkasser, ærendsvesker og hva det nå kan være man kan lage av peddig. Det er i hvert fall en utrolig masse ting. Klåfingret som vi er, og med ti tommeltotter bare på en hånd, er vi ennå ikke grepet av peddigraseriet. Men vår nysgjerrighet var vakt. Derfor oppsøkte vi herværende spesialist, som også formidler salg av nevnte rør.
- Hva er peddigrør?
- De er laget av marg fra bambus og andre eksotiske vekster, sier vår fra dags dato spesielle peddigsvenninne.
- Men sånne fletningsarbeider har man vel holdt på med i alle år?
- Jada. Men det går opp og ned. Og i år er det opp, vi har solgt peddigrør så vi nesten ikke har fått tid til å puste.
- En slags dilla altså?
- Kan godt si det. Men i hvert fall en helt ufarlig form. Det er morsomt og slett ikke så vanskelig. Vi har lærebøker og holder ellers kurser i peddigfletning, Men ellers lærer man det nå i barnehager og på skoler og i husmorlag og sånn videre. Det er virkelig interessant. Og man kan lage mange nyttige ting av det.
- Og billige? Svært billige. Denne morsomme skjermen kommer ikke en gang på ti kroner. Og store praktiske kurver til under tyve. Og en masse praktiske småting for et par, tre kroner. Pene billige ting som egner seg utmerket til for eksempel julegaver.
- På meg virker det som om man må ha en slags gummifingrer for å få det til.
- Langtifra. Alle kan lære det fort og greit. Til litt større og mer innviklete

ting, kreves der vel litt rutine. Men vanskelig, nei det er det ikke. Og så er det et meget underholdende og morsomt arbeid.
- Hvor stammer dette egentlig fra?
- Fra sydhavsøyene og deromkring..
- Jaså. Kanskje småpikene våre kommer til å sette i gang med siv-skjørt?
- Jeg må nok skuffe Dem med å si at der ikke er noen tendens i den retning. Det er vel ikke særlig praktisk med sivskjørt her hos oss.
- Det er kanskje ikke det. Det ville da være ganske originalt med pene piker i fletning?
- Det skal jeg ikke kunne uttale meg om.
Og hele tiden mens vi står i den lille butikken, siger det jevnt inn med kunder som skal ha peddig.
Men det er bare kvinner.
— Det er jo bare kvinner som kommer. Men de nevnte da vitter-lig at også mannfolk selv sto opp og "peddet».
— Det er vel kanskje hovedsakeig kvinner som foretar innkjøpene. Mannfolk er jo så rare. De skal vel ikke vise at de "pedder", som De kaller det. Men at de gjør det er en kjensgjerning.
— Tror De at jeg kunne lære det? Vår nye peddigvenninne ser et lite øyeblikk granskende på meg, antagelig for å undersøke om jeg skulle se særlig ubegavet ut.
— Ja, sier hun. Jeg tror det. Selv De.

Flanør

Til høyre er en kurv som ble laget av Annemor. Den ble ofte brukt til garn, sokker o.l.

Så begynte turistene å komme til Bergen – ofte i busslaster. Finn fikk en avtale med en dame som organiserte turistbussene. Avtalen gikk ut på at bussene skulle stoppe utenfor Hobbykjelleren, som da var ledig for ny virksomhet, slik at turistene kunne kjøpe suvenirer. Hun skulle drive butikken, og Finn skulle få 50% provisjon av salget. Dermed ble Hobbykjelleren en suvenirbutikk som solgte fine kofter, strikkevarer og andre mer tradisjonelle suvenirer. Dette holdt de på med et par år, før husvertinnene Meyer og Kreps fant ut at dette var så lukrativt at de ville overta virksomheten selv. Dermed fikk Finn oppsigelse. De brukte som argument at Finn drev med helsefarlig sveising i lokalet. Han gikk rettens vei for å fortsette virksomheten, men til ingen nytte. Døtrene til husvertinnen overtok virksomheten og gjorde det bra.

Ole Bulls plass 10 - gateplan

Etter at Finn flyttet inn i lokalet ved siden av Eriksen på Ole Bulls plass 10, ble alt salg av stativer, lamper og skjermer overført fra hobbykjelleren som bare lå 100 meter lenger opp i gaten. Både nye og gamle kunder strømmet til. Etter at Finn kjøpte lokaler i Christian Michelsens gate, (se neste side), begynte Dagny for fullt på Ole Bulls plass. Da fikk hun vekk stativene og stoffene som hun ikke ville ha noe med å gjøre.

En tid gikk det 5 – 6 ansatte bak disken og målte opp stoffer og bånd, mens kundene sto utenfor butikken med kølapp. Finn visste ikke hvor han skulle gjøre av seg når han kom inn i butikken. Derfor fikk han en snekker til å senke taket og lage et pauserom bak i lokalet i løpet av en helg. Over taket fikk han nå et lagerrom, og han fikk et sted å gjøre av seg på pauserommet. Finn var overveldet over at snekkeren greide jobben på så kort tid.

Etter at han flyttet denne virksomheten til Christian Michelsens gate, begynte han å kjøpe inn finere lamper og skjermer fra Lys og Stil (mye prismer), Michelsen & Sønn på Gol, Selecto og Lexau. En annen leverandør var et firma som Vera Gjersøe solgte for, det var danske skjermer. Finn hadde et lager med lamper og skjermer i et hus oppe i smauet. Han importerte stoffer og bånd fra Frankrike og Tyskland, men kjøpte også fra lokale leverandører som Teko og Knappehuset. Spesielt en type bånd som de viklet rundt lampestativene for å lage skjerm - noe alle kunne klare - ble svært populært. En tid gikk halve omsetningen til dette båndet som ble levert i flere farger. De solgte også elektrisk materiell som ble kjøpt fra Malmedal og Aandal.

Dessuten hadde han agentur for Tungsram lyspærer på Vestlandet. Salget gikk imidlertid tregt da folk var skeptiske til en leverandør fra Ungarn i Østeuropa, dessuten et merke som var ukjent på den tiden. Han ansatte en mann, Reidar Skare, som reiste rundt på Vestlandet og solgte pærer. Selv om han solgte tusenvis av pærer, ble det aldri noe stort salgsvolum.

Så kom Finn i kontakt med en lampeskjerm leverandør fra Gjøvik som het Irma. Finn var den første i Bergen som solgte hennes skjermer.

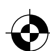
Det var eksklusive skjermer som var helt spesielle. Finn ga opp å ringe til henne, så han prøvde å kontakte henne direkte. Han hadde flere bomturer til Gjøvik og måtte flere ganger returnere uten skjermer. Han ble imidlertid godt mottatt og øynet alltid et lite håp. Hun hadde tydeligvis nok av kunder, både i Oslo og Haugesund (hvor det var to forretninger som bare hadde flotte lamper og skjermer fra henne). Til slutt lykkes han, og han fylte bilen med skjermer som han solgte på Ole Bulls plass. Finn fikk ene-salget av disse skjermene i Bergen. Det gikk som løpeild at Finn hadde luksus skjermer til salgs, selv om de var mye dyrere enn andre mer tradisjonelle skjermene. Alle snakket om hvor flott forretningen ble med disse skjermene, det ble en virkelig fornyelse. De var alle håndsydde av håndplukkede syere rundt Gjøvik, som fikk opplæring av Irma. Det var spesielt Lexau som leverte patinerte messingføtter som passet til disse flotte skjermene. Irma deltok på Finn sin 50 års dag, han fikk en fin sølvbolle i gave. Da hun døde solgte mannen til Irma (Vidar) skjermer til andre forretninger, spesielt til konkurrenten Hatvik.

Det var gjennom Tungsram at Finn fikk et tilbud om å selge såkalte konveksjonsovner. Han ble invitert til et seminar i Oslo hvor potensielle forretninger skulle bli orientert om produktet. Finn sendte svigersønnen Arne som deltok på seminaret. Prinsippet for disse ovnene var at oppvarmet luft ble presset gjennom spalter i ovnen som var dyseformet. Dermed fikk luften stor fart ut i rommet og skulle gi en jevnere oppvarming enn stråleovner. På den måten unngikk man trekkfølelsen som stråleovner ofte gir, og gevinsten var at man kunne greie seg med en lavere romtemperatur. Finn solgte en del ovner i forretningen uten at det ble noen stor salgsartikkel. To av disse ovnene ble brukt på de gamle hyttene på Kvamskogen.

Christian Michelsens gate 5

Etter hvert fikk Finn konkurranse. En forretning i Chrisian Michelsens gate drev også med salg av lampestativer og stoffer, innehaveren het Ruth Larsen, en tidligere ansatt av Finn som var med helt fra starten. Finn ønsket å drive en ren lampe- og gavebutikk på Ole Bulls plass, derfor greide han å kjøpe hele virksomheten (inkludert varebeholdningen) til Larsen fra Snilstvedt som eide lokalene og drev forretningen sammen med henne. Der fikk han to lokaler, en ren lampebutikk og en som solgte stoffer og stativer. De ansatte var fru Eriksen og fru Ingebrigtsen som tidligere jobbet på Ole Bulls plass. Datteren Turid begynte som ekspeditrise i lampebutikkene til Finn, først på Ole Bulls plass og senere i Christian Michelsens gate. Hun ble tiltalt frk Nilsen av de andre ansatte i butikken. Turid fikk dem etter hvert til å kalle henne ved fornavnet.

Ansatte

Finn hadde flere ansatte mens han drev lampebutikkene;
På Ole Bulls plass:
Ruth Larsen (fra starten av, begynte senere egen virksomhet som konkurrent), Helga Eriksen, fru Thorsen, Selma H Ingebrigtsen (1965-1977), Astri Gro Larsen (1974-1980), Ragnhild Mathisen (en kort periode), Ellingsen, Dagny Nilsen (ektefelle som drev Ole Bulls plass etter at salg av stoffer, bånd og stativer ble flyttet opp til Christian Michelsens gate).

En dame fra Landås var ansatt lenge og sydde de fleste skjermene, dessuten bidro Eriksen, Thorsen og Ingebrigtsen som sydde skjermer hjemme.

I Christian Michelsens gate:
Turid Nilsen (datter og butikksjef), Helga Eriksen og Selma H Ingebrigtsen flyttet opp fra Ole Bulls plass, Asbjørg Nilsen (svigerinne), Lita Nilsen (svigerdatter - kort periode) .

Finn pensjonerer seg

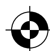
I 1982 begynte Finn å avvikle all virksomhet. Da fikk han et godt tilbud fra Galtung Døsvig, som hadde kjøpt huset av Bergens Tidende. Døsvig hadde andre planer for lokalene i huset. Finn ble tilbudt en grei pensjon fram til han gikk av med folkepensjonen som 67 åring. Han var da 60 år. Tilbudet var så godt at Finn slo til, han var blitt lei av hele virksomheten og ønsket en roligere tilværelse.

Utsikt over Torgallmenningen fra butikken

STATIVFABRIKKEN

Ole Bulls plass 10
Telefon 14923

Bergen, ...196

Til venstre: Turid bak disken i butikken.

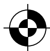
Under: Håkon og Fredrik besøker butikken.

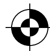

Annen virksomhet

Radiatorservice

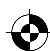
Historien om Radiatorservice starter med en lekk radiator til Finn sin blå Chevrolet varebil som han kjøpte hos en bilforhandler på Minde. Finn kjørte inn til forhandlerens verksted i Nygårdsgaten og forventet å kjøre derifra med tett radiator. Verksmesteren bare lo, husker Finn – ”det er ikke så fort gjort, vi må sende han på Gjellestad, og det kan ta mange dager før du får han igjen” – sa verksmesteren. ”Den situasjonen ga meg en idé om å starte eget verksted for slike reparasjoner, og som tenkt så gjort” – sier Finn. Det var imidlertid ikke enkelt å få tak i lokaler, men til slutt fikk han leie en hestestall i Nygårdsgaten, og en altmuligmann som han hadde gående på Ole Bulls plass, ble satt på oppgaven. Taket var lekk, så vi måtte først reparere det. Finn, som hadde høydeskrekk, gikk forsiktig opp på taket for å få altmuligmannen med, slik at han skulle få pannene ned. Plutselig sviktet noen råtne bjelker i taket, og Finn faller gjennom loftsbjelkene og ned i lokalet. Han slo seg kraftig, men det gikk etter forholdene bra, men han hinket og haltet i lang tid etterpå. Så kom Finn i kontakt med det Nordenfjeldske Radiatorverksted i Trondheim. Etter diverse korrespondanse fikk han en avtale i stand. De skulle hjelpe han med å starte virksomheten mot at han kjøpte alle delene fra dem. Finn ansatte en ungdom fra bensinstasjonen på Ole Bulls plass som het Walle og sendte han opp til en to måneders opplæring i Trondheim. Så satt de i gang – først i et lokale i Magnus Barfots gate hvor han hadde stativfabrikken. Det var tungvint, for lokalet lå i 3. etasje, så de flyttet snart til hestestallen etter at det var ferdig utbedret. Her lå de midt i smørøyet, alle verkstedene til de store bilforhandlerne lå i dette området på Nygård. Det var ikke så enkelt å komme i gang, så han startet en ”hente og bringe” taktikk i starten. Det ble suksess med en gang, og snart var de kjent på byen. ”Etter ett års tid med denne taktikken måtte jeg slutte med det tullet, hele dagen gikk jo med” – sier Finn. Han gjorde det gradvis litt vanskeligere for kundene slik at de leverte bilen selv. ”Jeg hadde mange lure penger der” – husker Finn – ”for selve radiatoren har en tank oppe og en tank nede (med tynne rør imellom), og disse tankene var av rein kobber. Vi solgte ofte nye radiatorer til kundene og solgte de gamle til en skraphandler, på den måten fikk vi inn tusenvis av kroner”. Etter et par år ble Walle kompanjong i firmaet, og de ansatte flere folk, blant annet en som het Haugland. Finn drev firmaet i nærmere 10 år, da solgte han sin del til Haugland.
Finn solgte virksomheten til Ragnvald Haugland i 1978 for 100.000,- kroner.

BANK: A.S FORRETNINGSBANKEN
BANKGIRO 7612/285 - POSTGIRO 87323
BUTIKK, VERKSTED NYHAVNA 4
TELEFON . . . . 26 552 - 27 811
ETTER KONTORTID . . 32 824 - 36 113

TRONDHEIM, 11/9-62

Firma Finn Nilsen Stativfabrikken,
Håkonsgt.9,
Bergen.

Forniklingsverkstedet

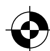
Bakgrunnen for at Finn startet med et forniklingsverksted var et behov som oppsto i Stativfabrikken. Der produserte de ikke bare lampestativer, men også stativer til gryteskap i tusenvis, beskyttelse til glasskupler på lyktestolper og mange andre produkter. Alle disse produktene måtte fornikles. ”En tid etter krigen skulle jo alle fornye seg, så behovet for våre produkter var stort” – minnes Finn. Disse produktene sendte han til fornikling, problemet var imidlertid at det var lang ventetid på dette forniklingsverkstedet. ”Så det endte med at jeg overtok verkstedet for å slippe all denne ventingen” – sier Finn. Han kontaktet eieren som var en eldre kar som også drev en barnevognfabrikk i Fløen ved Kalfaret. Han hadde nok planer om å avvikle virksomheten, så Finn fikk i stand en avtale med han og overtok forniklingsverkstedet som lå i Møllendalsveien. Der hadde han 4 – 5 mann i arbeid, de forniklet deler til barnevogner, biler og mange andre produkter.

Nå hadde han så mye på seg at han måtte avvikle noe. På dette tidspunktet hadde han åtte virksomheter på gang, to virksomheter på Ole Bulls plass, Sentrun Bensin, Stativfabrikken, Radiatorservive, to virksomheter i Christian Michelsens gate og Forniklingsverkstedet. Etter 8 til 10 års virksomhet, solgte han dette verkstedet til en konkurrent.

Sentrum Bensin Ole Bulls Plass

Finn hadde i tankene å begynne med bensinstasjon. Han søkte på en stasjon på Laksevåg uten å få tilslag. Så vurderte han muligheten for å leie bensinstasjonen på Ole Bulls plass. Det var vanskelige parkeringsforhold i området, så her ville han slå to fluer i ett smekk. Han brukte etter hvert mye bortkastet tid på å finne parkeringsplass i området, han måtte av og til flytte bilen en halv meter fram og tilbake for å lure Parkometervaktene, da hadde han liksom vært ute med bilen, og de var med på spøken – han satt ofte og preiket med parkometervaktene over en kaffekopp på Kvikken. Han visste at innehaveren av Sentrum Bensin som het Nordgren, hadde planer om å slutte. Hans far og senere han selv hadde drevet stasjonen helt fra starten av. Stasjonen lå slik til at det etter hvert ble vanskelig å komme til, spesielt når restriksjoner på kjøring i sentrum ble innført. Derfor gikk salget av bensin stadig nedover. Finn gikk til Fina og spurte om han kunne overta stasjonen. De var veldig betenkt, husker Finn, for de ville jo helst ha en fagmann. ”Med list og lempe klarte jeg det til slutt” – smiler Finn og fortsetter: ”Det var en stasjon med smøring og alt det tullet der. Planen min var å kutte ut den delen etter hvert, så etter en stund solgte jeg bare bensin ”. Først hadde han to mann ansatt som smurte biler, drev med håndvask av biler og fylte bensin på biler. En av dem var Tom Nilsen. Selvfylling var ikke startet på den tiden og kunder forventet service på bensinstasjonene. Problemet ble etter

hvert at folk, spesielt medlemmer av "Den gode hensikt" som Fina leide av, tok det som en selvfølge at de kunne parkere på stasjonen. Finn måtte stadig passe på biler som feilparkerte og stengte for kundene. Han hadde avtale med Gran og Strømsnes at de kunne parkere der, og selv parkerte han selvsagt der.

Snart ble smørehallen stengt, og Finn konsentrerte seg om bensinsalget. For å lokke kunder til stasjonen, begynte han å gi rabatt på pumpeprisen, først - 5 øre pr liter, deretter økte han rabatten til -10 øre. Da ble det avisoverskrifter – priskrigen på bensin var startet! Bilistene grep agnet, og like etter sto det lange bilkøer utenfor stasjonen, av og til sto de opp mot teateret og videre ned mot Ole Bulls plass på andre siden. Nå ble det god butikk. Samtidig la han et stort press på de andre bensinforhandlerne, spesielt i sentrum. Prisrabatt på bensin hadde knapt forekommet før, så Finn var nok av de første i landet som begynte med dette. "Det ble jo sagt at det ikke var noe å tjene på bensinsalget, det var liksom de andre tjenestene og tilbudene de tjente på" – minnes Finn. Stasjonen hadde et fint lokale hvor kundene betalte for bensinen. Der solgte de også bilrekvisita, pølser, brus, sjokolade og andre godterier. De hadde åpent fra morgenen til sent på kveld (2100 – 2200). Disse lokalene ble senere tømt for varer, og erstattet med lamper – Finn bestemte seg plutselig for å ha lampeutstilling i lokalet. De tok ofte kunder med opp fra Ole Bulls plass. Dette vareskiftet gjorde han i løpet av en helg, uten å spørre Fina. Han kuttet også ut smøring av biler uten tillatelse, så han hadde egentlig brutt kontrakten. Fina ga uttrykk for misnøye med dette men beklaget at han skulle slutte da han sa opp kontrakten i 1980 - de ble jo så fornøyet da bensinsalget steg – fikk Finn høre direkte fra direktøren. De måtte jo komme to ganger om dagen for å fylle tanken, før var det bare to ganger i uken! De ansatte på stasjonen var i tillegg til Tom og en kollega, broren Arne, sønnen Finn Pedro, May Britt (dag-mammaen til Fredrik) og nevøen John Hadler Jacobsen (noen timer på kveldstid da han studerte på den tiden).

Bensin-rabatt på 10 øre i Bergen

Finn Pedro

Finn Nilsen jr. peker på lavprisen for superbensin, en rabatt på 10 øre i forhold til veiledende pris.

Bilistene ikke så pris-bevisste som husmødrene

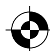
BT -28/1-76

Finn overtok bensinstasjonen i 1974 og inngikk en kontrakt med Norske Fina A/S om levering av drivstoff og smøremidler. I.h.t. kontraktens §12 forutsettes at omsetningen av drivstoff og smøreolje skal være:

I 1974 - 400 m3 drivstoff og 3 tonn smøreolje
I 1975 - 550 m3 drivstoff og 4 tonn smøreolje
I 1976 - 750 m3 drivstoff og 6 tonn smøreolje

Stasjonen skal være åpen i alt 75 timer i uken i kontraktsperioden, og stasjonen skal betale 1 ½ øre/liter drivstoff i leie.

Avtalen ble sagt opp i 1980.

— Bilistene er ikke så prisbevisste som husmødrene. Den rabatten som vi har operert med i tre måneder har selvfølgelig hatt en viss innflytelse på salget. Det store rushet har vi imidlertid til gode å oppleve, slik man for eksempel kan se det når supermarkedene slår til med sine kjempetilbud.

Det er kjøpmann Finn Nilsen som sier dette til Bergens Tidende. Han var den første på våre kanter som innførte lavpris på bensin. Han gikk drastisk ut med å tilby 12 øre i rabatt pr. liter. Rabatten ble siden redusert til 10 øre, men likevel ligger han foran sine konkurrenter som fremdeles holder på tre øre.

Den priskrigen som nå ser ut til å komme også på bensin, vil foreløpig bare omfatte selvbetjente stasjoner. Etter all sannsynlighet kommer en rekke stasjoner over hele landet i nær fremtid til å øke rabatten fra tre til seks øre. Mange forhandlere har gitt uttrykk for stor skepsis til den drastiske økningen i rabatten. Enkelte har gått så langt at de nærmest bebuder oppsigelser og nedleggelser av de mest utsatte stasjonene.

— Hvordan kan De egentlig tilby 10 øre i rabatt pr. liter påfylt av betjeningen når konkurrentene tviler på om de kan overleve med en rabatt på seks øre for selvbetjent påfylling?

— Stasjonen har en vanskelig beliggenhet rent trafikalt, sier Nilsen. Vi måtte rett og slett finne på noe for å trekke bilistene inn. Dermed ble det til at vi satset på lavpris. Vi gir i dag 10 øre i rabatt, og sitter igjen med omtrent tilsvarende fortjeneste pr. liter.

— Kan dette svare seg?

— Forutsatt at økningen i salget står i forhold til prisreduksjonen, kan det nok lønne seg. Jeg tror imidlertid at det skal godt gjøres for noen å gå over 10 øre. Selv begynte jeg med 12 øre i rabatt, men det var det ikke grunnlag for.

— Hvordan har andre stasjoner reagert på Deres lavpris?

— Det ser ut som om de har akseptert det, men til nå er det ingen som har fulgt opp.

Minimal besparelse

Bergens Tidende har foretatt et enkelt regnestykke som viser hva en bilist med en mellomstor bil vil spare på de forskjellige rabattene. Vi forutsetter at han kjører 15.000 kilometer årlig, og at bilen bruker oppunder en liter pr. mil.

Med dagens «offisielle» selvbetjeningsrabatt på tre øre, vil den årlige besparelsen ligge på 45 kroner. Med den bebudete rabatt på seks øre, vil besparelsen naturlig nok fordobles til 90 kroner. Finn Nilsen kan med sin rabatt tilby den samme bilisten en årlig reduksjon i bensinomkostningene på 150 kroner.

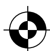
Sentrum Bensin

FINN NILSEN

Telefon 21 15 60 - Ole Bulls plass - Bergen

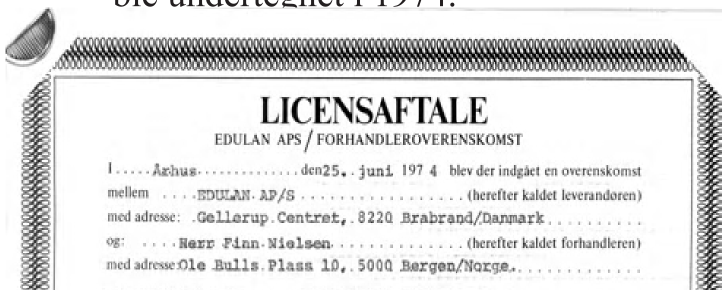

Nopava

Finn husker ikke hvordan han kom på idéen med å rustbeskytte biler, men han var jo beskjeftiget med biler både på Radiatorservice og besinstasjonen. Han reiste i hvert fall til Danmark sammen med svogeren Johan og besøkte leverandøren av en rustbeskyttelsesmetode som het Nopava. De ble vist rundt på flere verksteder som var i full gang med å rustbeskytte biler etter denne metoden, og Johan overbeviste Finn om at dette var noe å satse på. Prinsippet var å fylle kanaler og hulrom i bilen, som var utsatt for rustangrep, med et skummateriale. Utstyret besto av to beholdere fylt med to forskjellige vesker. En blanding av disse veskene ble så sprøytet inn i hulrommene og ekspanderte ca 20x. En lisensavtale ble undertegnet i 1974.

LICENSAFTALE

EDULAN APS / FORHANDLEROVERENSKOMST

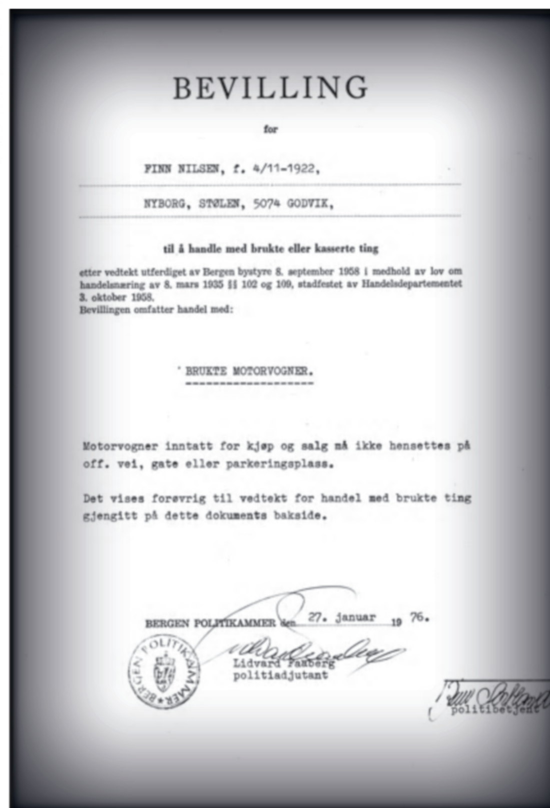
I.....Århus..............den25..juni 197 4 blev der indgået en overenskomst
mellem ....EDULAN.AP/S.................. (herefter kaldet leverandøren)
med adresse: .Gellerup.Centret,.8220 Brabrand/Danmark..........
og: ....Herr Finn.Nielsen.............. (herefter kaldet forhandleren)
med adresse:Ole Bulls.Plass 10,.5000 Bergen/Norge..............

Rustbehandlingen startet på bensinstasjonen, men ble senere flyttet til Radiatorservice hvor Walle kapret flere kunder som skulle reparere radiatoren. Finn Pedro og svigersønn Arne behandlet den første bilen, en ny Skoda hvor eieren var en offiser fra Havari- og ABC vern skolen på Haakonsvern (Arne jobbet der på den tiden). Behandlingen må ha vært vellykket, for det kom aldri noen klager! Flere biler ble behandlet, men det ble aldri noen stor suksess. Utstyret havnet etter hvert på Steinsland på Sotra hos broren Arne som skulle lage flytebrygger.

Skraphandler bevilling

Tanken med å anskaffe en skraphandler bevilling var å selge bruktbiler på bensinstasjonen. Bevillingen fikk han på politistasjonen i 1976, og den måtte han ha for å få tillatelse til å selge bruktbiler. Tanken var nok god spesielt med tanke på at stasjonen var et ideelt sted å stille ut biler på – midt i sentrum. Idéen ble imidlertid aldri realisert.

BEVILLING

for

FINN NILSEN, f. 4/11-1922,

NYBORG, STØLEN, 5074 GODVIK,

til å handle med brukte eller kasserte ting

etter vedtekt utferdiget av Bergen bystyre 8. september 1958 i medhold av lov om handelsnæring av 8. mars 1935 §§ 102 og 109, stadfestet av Handelsdepartementet 3. oktober 1958.
Bevillingen omfatter handel med:

BRUKTE MOTORVOGNER.

Motorvogner inntatt for kjøp og salg må ikke hensettes på off. vei, gate eller parkeringsplass.

Det vises forøvrig til vedtekt for handel med brukte ting gjengitt på dette dokuments bakside.

BERGEN POLITIKAMMER den 27. januar 1976.

BERGEN POLITIKAMMER

Lidvard Fauberg
politiadjutant

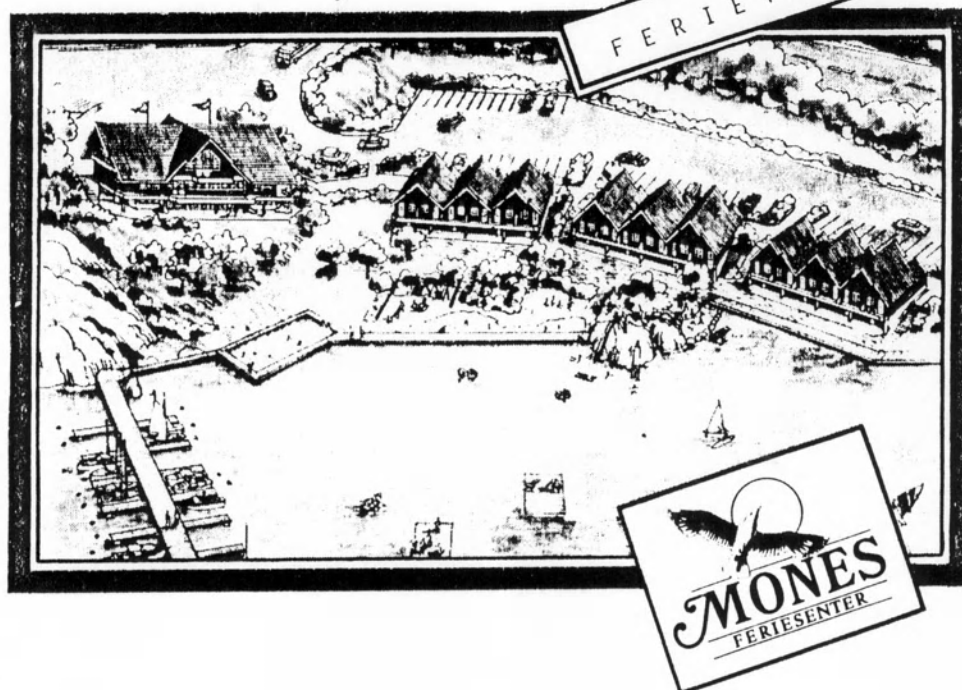
politibetjent

Mones feriesenter

ER DE INTERESSERT I FERIELEILIGHET HER I MANDAL?

MONES FERIESENTER har leiligheter for salg og utleie.
De finner oss like vest for byen, ca 2 kilometer fra sentrum i retning Stavanger.

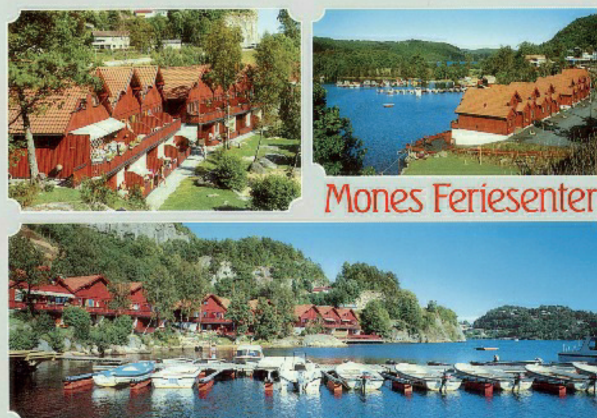
Leilighetene ligger ca. 10 meter fra sjøen, og er utrustet med alle bekvemligheter. Det hører båt med motor til hver leilighet. Gode fiskemuligheter!

De er velkommen til å se leilighetene når De måtte ønske det. Stopp bare innom oss ved bensinstasjonen på Mones, så viser vi Dem rundt.

Prospekt av MONES FERIESENTER finner De i Den Norske Creditbank i Mandal. Banken er også behjelpelig med finansiering.

Flere opplysninger kan De også få ved å ringe ett av følgende telefonnummer: (043) 61026, 62917, 63954

Bensinstasjonen

Den gamle veikroen

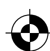
Finn Pedro og Lita flyttet til Mandal 15/8 1987 og leiet først et hus i Kleven. Etter 3 måneder flyttet de til et gammelt hus i Store Elvegate 90 hvor de åpnet Lampebua 1. desember 1978. I 1983 flyttet de til Fjellveien 8 i et nyere hus rett overfor Mones. Mones feriesenter ble bygget i 1985 (1. byggetrinn), og i 1987 flyttet de inn i endeleiligheten 25/26. De overtok besinstasjonen i 1982. Det nye vertshuset ble bygget i 1988, det gamle ble revet og bygget opp som hytte i Eikerabben i Åseral kommune.

Familien samlet ved Kristians konfirmasjon

Her er Lita og Finn Pedro sin historie:

"Vi drev butikken Lampebua, da en bensinstasjon på Mones dukket opp som et konkursbo.
Vi hadde ikke muligheter for å finansiere kjøpet på det tidspunktet, men far/svigerfar hadde troen på at dette skulle gå, så han ga garanti, tok opp lån og kjøpte bensinstasjonen.
Tomten på feriesenteret kjøpte han for kr. 500 000,- . Tomten var regulert til Motell.
De første årene sto han som låntaker og garantist av bensinstasjonen og de første 10 leilighetene.
Sammen med Konsmohus, fikk vi utviklet området til feriesenter med 30 leiligheter.

Vi har gitt utrykk for takknemlighet for at han hadde mulighet og troen på oss. Vi bygget så opp og utviklet anlegget videre og betjente etter hvert alle lånene, først for bensinstasjonen deretter for feriesenteret.
Det var noen tøffe år, men med mye jobbing og kreativitet fikk vi det til.
For å gjøre området komplett, bygget vi et nytt vertshus, som ble leiet ut".

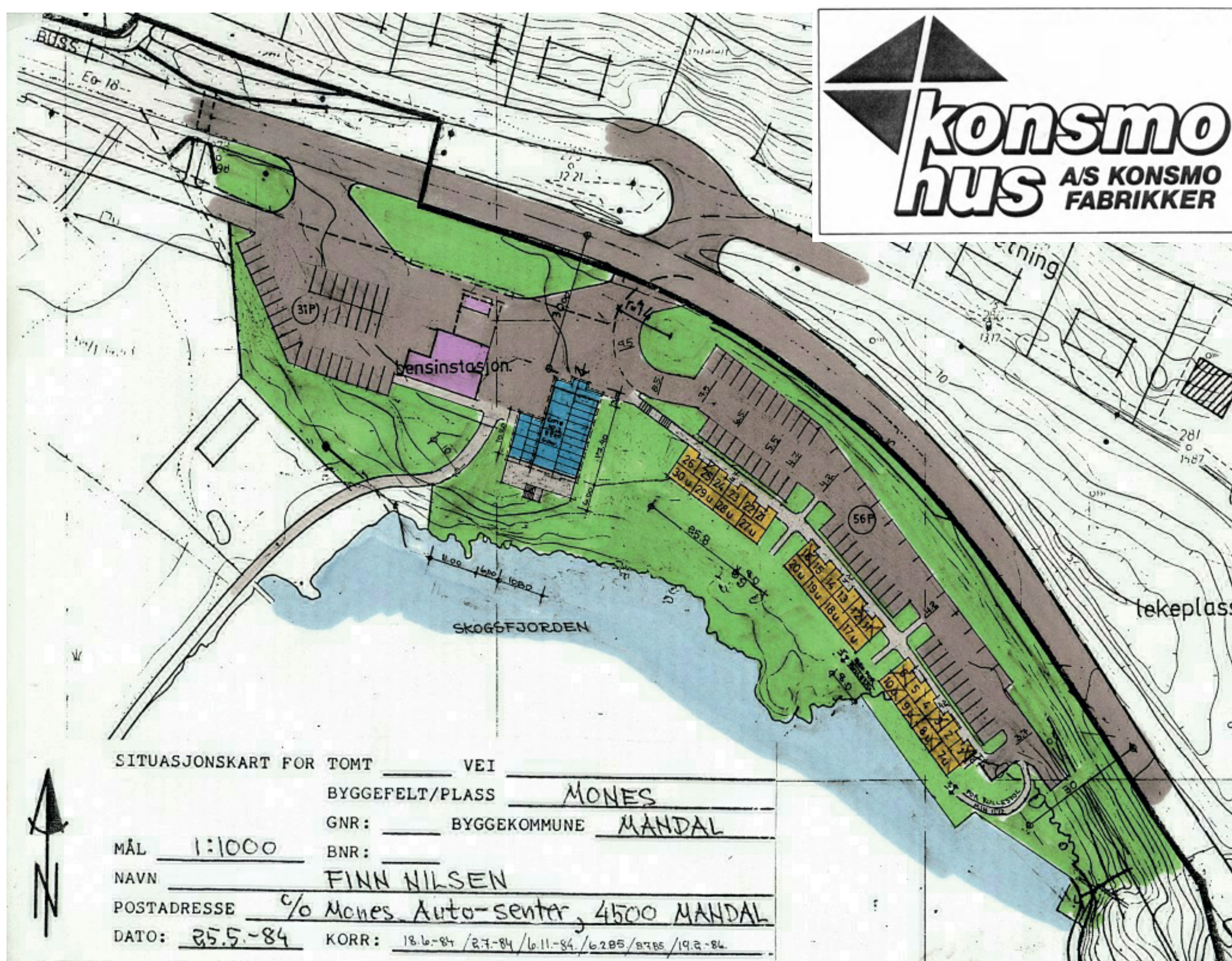

Fredrik kjører fotografen ut for å ta et oversiktsbilde av Mones i 2007.
Ferieboligene ble åpnet i 2007.

Under: båthavnen og badestranden.

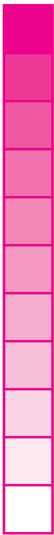
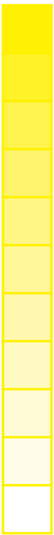

Lita og Finn Pedro bodde og arbeidet på Mones fram til de skilte lag, og Lita flyttet til Bergen. Lita og Finn Pedro er fortsatt eiere. Finn Pedro er ansvarlig for driften.
Anlegget er senere utvidet med 6 store leiligheter samt et hus/båthus som er Finn Pedro sin leilighet i dag.
Det er også regulert 22 ny leiligheter på området ved stasjonen.

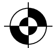
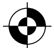

Fritids-boliger

Hytten på Gjeringsneset

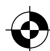

"Gjæringen" blir til

Finn forteller hvordan Gjæringen ble et kjærkomment feriested for familien: "Det var Kåren som kjøpte Gjæringen og begynte å bearbeide tomten sammen med svigerfaren sin som var steinarbeider i kommunen – de slet på stein helt til svigerfaren etter mye slit sa: «Kåren, dette blir vi aldri ferdig med! Du skal få en tomt hvis du flytter inn her i Loddefjord» – dermed røk den sjansen for Kåren til å få seg en hytte ved sjøen som han hadde ønsket seg.

Slik ble det at jeg kjøpte tomten av Kåren for 750 kroner (Dagny mente 1300 kroner), og det var mye penger den gangen. Å gud-bevare-meg-vel, der var arbeid, **der var arbeid**! Vi kalte det for en steinrøys. Mye fjell måtte sprenges bort for å få plass til hytten. Jeg boret og boret, og det var med håndkraft den tiden. Etter å ha boret en til en og en halv meter, var det han som drev gartneriet som kom ned og skjøt. Så bygget vi en liten hytte av materialer fra glasskasser til glassmester Kåren (Finn ler hjertelig), vi kalte det godset vårt. Det var så lite at vi kunne ligge i dobbeltkøyen i soverommet og sette på kaffen på kjøkkenet. Jeg husker forresten en gang at Kåren skulle skyte; stein fór ned på taket til naboen som het Kvamsdal. Han var heldigvis en veldig grei kar; «Ja-ja», sa han bare. Vi fikk sette opp hytten helt i grensen hans, det var ikke plass ellers – fjellet gikk jo skrått ned der – nei, du aner ikke!

Det var Helldal som kjøpte hytten av Kvamsdal, han var gift med Erling sin søster, og det var jeg som ordnet det for han. Han var ikke fullt så grei selv

om vi var på talefot hele tiden. For det første forlangte han at jeg måtte kutte av hytten som lå helt inntil grensen hans. For å markere kravet satt han opp et gjerde langs grensen slik at vi ikke kom inn til hytten. Vel, da måtte jeg sage av 50 cm av den lille hytten vår for å komme inn og lagde samtidig en port i gjerdet. Ja den splinten hadde flere simple triks. Han ledet for eksempel alt overvannet inn til oss så hytten holdt på å renne bort, han kunne jo bare ha ledet det bort til brønnen!

Kaien laget jeg også, etter at hytten var ferdig. Stein til kaien hentet jeg fra en steinhaug på det platået hvor uthuset og doen var.

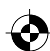
Vi brukte Gjæringen mye, hadde det veldig hyggelig der! Jeg syklet ut dit hver dag fra jobben. Alt murerarbeidet gjorde jeg selv, men Johan kom av og til ut for å hjelpe meg. Han var nok ikke den fødte steinarbeider, så han foreslo titt og ofte at vi skulle ta oss en røykepause. Det var da jeg begynte å røyke.

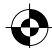
Johan og Hjørdis kom ofte på besøk og overnattet i hytten. Jeg tror Johan var litt mørkeredd, for en gang da han hadde vært på do i uthuset som lå nedenfor trappene, så han selveste hin-mannen – du vet han derre med foten. Han kom løpende inn i hytten, andpusten og helt grønn i ansiktet og stønnet: Dokker må tro meg, jeg har sett han – han hadde hov på foten! Den historien glemte han aldri og fortalte den titt og ofte med sin utrolige fortellerevne – ja vi har ledd mye av den episoden.

Vi hadde en annen skremmende opplevelse også som sitter spikret. Vi hadde en liten jolle som du så vidt så ripen på når den lå i vannet. Det var mye fisk i sjøen, spesielt ved

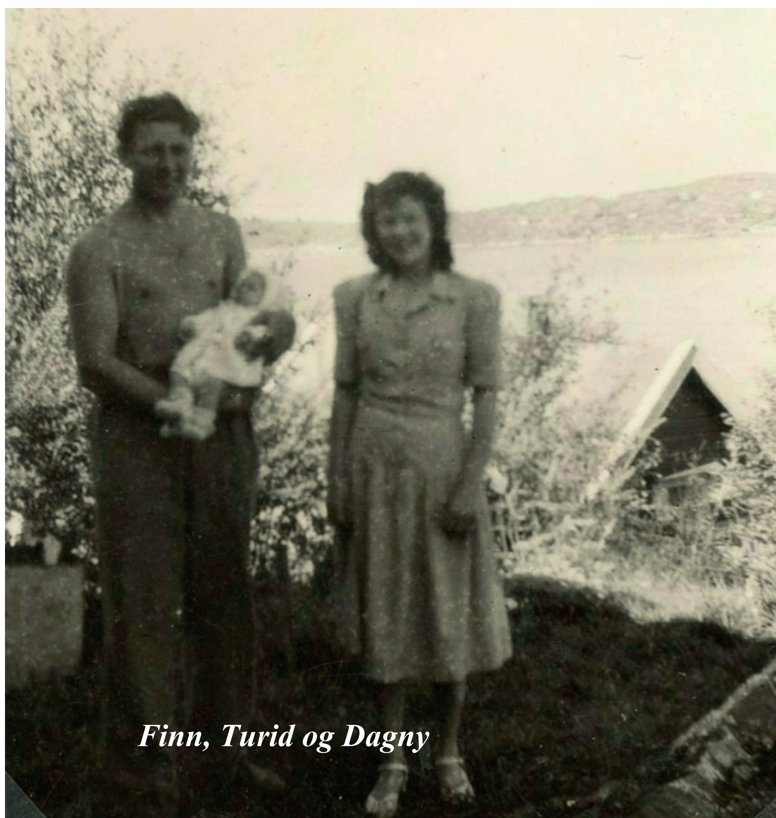
Hjelteskjæret. En kveld rodde vi ut dit for å fiske. Plutselig hørte vi at det kom en motorbåt – dokk – dokk – dokk - sa det. Helsiken, hva er det, ropte Johan, hvor kommer den fra. Det var jo bekmørkt, og vi hadde ikke lys. Vi ble helt vettskremte og fossrodde mot det nærmeste skjæret. Men lyden kom bare nærmere og nærmere, og ingen laterne var å se. Plutselig kom båten glidende forbi - bare vel en meter fra oss – det var skummelt det! Tror ikke at Johan kunne svømme, og livvester hadde vi jo ikke. Da fikk vi oss et alvorlig sjokk – åh gud-bevare-meg-vel!
De siste årene vi eide hytten, var vi ikke der så mye. Da var vi stort sett på gården i Godviken.
Jeg solgte hytten til Teigen, han som jobbet for meg på stativfabrikken. Han fikk kjøpe den med den klausul at hvis han skulle selge, skulle jeg ha førsteretten til å kjøpe den tilbake”.- avslutter Finn.

Dagny, Turid og Finn

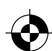
Olea og Turid

Finn, Turid og Dagny

Turid Dagny og sannsynligvis Finn Pedro

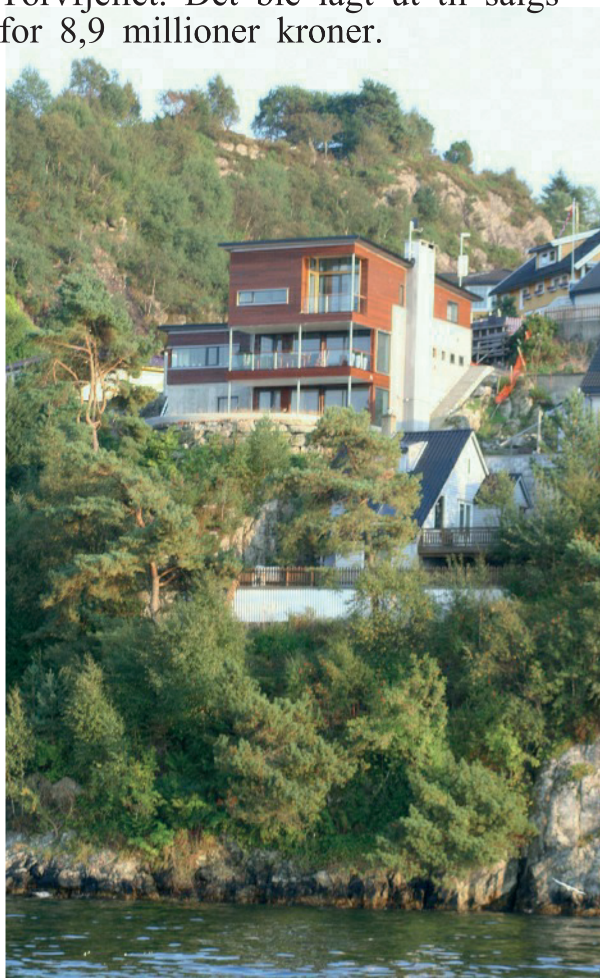

Den førsteretten fikk Turid og Arne benytte seg av da de kjøpte hytten av Teigen for kr 28.000,- omkring 1973. Hytten ble nok en gang påbygget, denne gangen ble et nytt soverom bygget, i forlengelsen av kjøkkenet. Materialer ble hentet fra gården i Godviken, som viste seg å være full av skadedyr, sannsynligvis trebukker. Da hytten skulle rives i forbindelse med at Fredrik og Marianne skulle bygge hus på tomten, var det siste tilbygget nesten falt sammen av skadedyr-angrepet. Pappa Arne fikk i oppdrag å rive den gamle hytten. I 2003-2004 bygget de et stort hus der på ca 285m2 for ca 5 millioner kroner. De kjøpte tomten for 400.000,- kroner. Det fremsto som et moderne innslag i et mer tradisjonelt byggefelt - også kalt "funkishus".

De bodde der til 2010 da de kjøpte huset til Marianne sine foreldre på Torvfjellet. Det ble lagt ut til salgs for 8,9 millioner kroner.

Hytten på Kvamskogen

Sommerhytte fra Askøy havner på Kvamskogen

Finn og Dagny kjøpte tomten "Solstad" på Kvamskogen i 1965 for 6.500 kroner. Tidligere hadde de leiet et hus som det militære eide langs hovedveien i Eikedalen. Der var de flere ganger, og dette ga mersmak.

Så kjøpte de en uferdig sommerhytte av lensmannen på Askøy. Det var muligens et tvangssalg, og det var ingen andre interessenter.

Hytten ble så fraktet opp til tomten på Kvamskogen og ferdigstilt av en snekker. En stund senere fikk de bygget på et bislag med ny inngangsdør og gang.

Vannet hentet de i bekken, eller de smeltet snø om vinteren. Drikkevann tok med seg fra byen. Som alle andre på den tiden hadde de kaggedo.

Om våren så man ofte toalettpapir henge som "pynt" på busker der kaggen ble tømt om vinteren.

Finn husker at hytten lå på en liten forhøyning i terrenget. "Du måtte ha sjøstøvler for å komme hen til hytten".

Finn tok så fatt på den møysommelig jobben det må ha vært å drenere tomten - han gravde rett og slett et lite bekke-far forbi hytten.

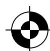
Vinterstid

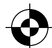
Over: Dagny soler seg med øyebeskyttere
Under: Kari Pedersen,Turid og Dagny

Den er i dag utvidet til et lite elveleie (i.f.m. vann & kloakkarbeidet på Kvamskogen).

Naboen den gangen het Haugland, senere kjøpte Sætre hytten ved siden av. Ellers var det lite hytter i området. Finn forteller at det var en byggmester som satt opp de to hyttene ved siden av. Han vurderte å kjøpe hytten til Sætre, men valgte istedenfor å kjøpe to tomter nedenfor hytten som han senere ga til Finn Pedro og Turid.

Hyttekos

Over: Tor, Ruth, Dagny og Finn Pedro

Under: Kari Pedersen, Turid og Finn

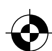

Sommerstid

Finn Pedro, Lita, Dagny og Finn

Dagb. nr. 398 / 1965
Hardanger sorenskrivarembete

Skjöte.

Jeg underskrevne Olav Egil Andersen, Florvåg i Asköy selger, skjöter og overdrar med dette hytte på festet grunn, g.nr. 21 br.nr. 334 "Solstad" i Kvam herred til

Finn Nilsen, f. 4/11 1922

for en omforent kjöpesum kr. 6.500- kroner seks tusen femhundre som er betalt kontant.

Overdragelsen av eiendommen skjer på de samme vilkår som jeg har innehatt eiendommen etter arvefestekontrakt av 30/8 1962, tgl. 3/9 s.å. og skyldskifte avholdt 23/6 1962, tgl. 3/9 s.å. fri for sjenerende heftelser.

Med i overdragelsen fölger bord, 6 stoler, 4 köyer m/ madrasser og en parafinlampe i stuen. Verdien av dette lösöre kan settes til kr. 500-.

Det övrige lösöre som forefins i hytten skal selgeren fjerne snarest og senest innen 6/3 1965, fra hvilken dato kjöperen overtar eiendommen.

Kjöperen betaler festeavgift for 1964 og 1965.

Kleppestö, den 24. 2. 1965.

Vedtas:

Finn Nilsen — Olav Andersen

Attest.

Olav Egil Andersen har egenhendig i vårt nærvær skrevet sitt navn ovenfor. Han er over 21 år.

Herman Andersen — Harald Andersen

Noen minner fra hytteboken

Påsken, – Langfredag 1965.

Vi gratulerer hjertligst
med hytten som nå står
ferdig og fornyet etter mye
arbeid og strev.
Lykke til!,
og takk for oss.

Vennlig hilsen
Johan, Aage,
John

Fjellene ruvet höye omkring,
bekkene suste i hver eneste sving
men jeg, nei jeg merket slett
ingenting.
Jeg hadde det så herlig og flott
her på familien Nilsens
« Soria Moria Slott. »
Tusen takk for meg.
Hilsen Bodil

Mai 1965

PÅSKEN - 79

I år kom påsken sent (påskeaften 14 april),
og våren var for alvor kommet i lavlandet.
Men vi reiste opp i snøen som det i
år var svært mye av (vi har fjernet
store snømengder fra taket tre ganger).
Hele familien Nilsen var samlet med
barn og barnebarn. Mandalittene var
selvfølgelig representert - de kom over
fjellet i en Simca og reiste kystveien
tilbake i en Transit.
Værmessig har det ikke vært den helt
store påsken, men vi har stortrivdes
her oppe alle sammen (10 stk
voksne og barn).
Vi reiser alle ned i dag, 1 påskedag,
og takker for et hyggelig opphold.

Kvaniskogen 15/4-79

Lördag den 17/4-65
Arling S. Foss,
S.A. Foss. Laura. Foss.

Söndag den 18/4-65.
Gratulerer med hytten.
Hilsen
Elly og Kelly.

Også vi vil gratulere med
den festlige nye hytten.

Hilsen fra

2/5 - 1965. Hjördis og Frode.

27/8-77.

De beste år av vårt liv vi har når
vi til hyttene drar.
Dagny, Finn og jeg til „Solstad" drog
i „Mersedes" i herlig vær.
Gerhard, Erling og Kaare er dratt til
hytten på „Fosslì".
Idag söndag disket Dagny opp med
herlig gryte-middag. Det smakte deilig
etter en tur til „Wallemsbernet" i
strålende sol.
Hytten er alletiders koselig og velutstyrt.
Her blir sikkert mange koselige stunder.
Tusen Takk for meg. Fansia.
Gerhard Erling Kaare

29/09-86.

Kaare og Fansia har vært på „Solstad"
i helgen. Lördag var det strålende Sol og
Höstfarger. Idag silregnet det, men Dagny
og jeg gikk tur for å mosjonere det var 14gr.
mildt og Arne Kristian var med.
Vi har også besökt den nye hytten til
Turid og Arne. Der fikk vi Gløgg og nybakte
smultringer(?). Veien hjem om natten var litt
av en tur. – Det var plutselig blitt så mörkt
kl. ½ 3 om natten. Finn og Kaare lyste hver-
andre godt hjem.
Vi har kost oss og vil gjerne komme
igjen!!!
Takk for oss. Fansia og Kaare.

Sommerbolig i Tvedestrand

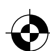
Nedlagt sykehjem blir til sommerbolig på Sørlandet

Finn og Dagny kjøpte et privat nedlagt aldershjem på Nes like utenfor Tvedestrand rundt 1985. Finn husker ikke hvor mye de betalte for stedet, men forteller hvordan kjøpet kom i stand. Finn Pedro hadde nettopp kjøpt en hytte ved Kristiansand, og Finn var i den anledning med han til eiendomsmegleren. Der så han i en salgsbrosjyre: ”Gård til salgs”. ”Dermed dro vi ut og så på stedet, og ikke lenge etter var det gjort. Dagny var som vanlig skeptisk til kjøpet, men vi storkoste oss der nede og hadde mye besøk av familien” - minnes Finn.
De solgte låven og hovedhuset med utmark til kommunen og beholdt kårhuset med ett mål tomt som en sommerbolig.
De fikk laget en stor terrasse med terrassedør.
Finn Pedro og familie var der av og til om vinteren, for det var fint å gå på ski i området.

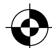

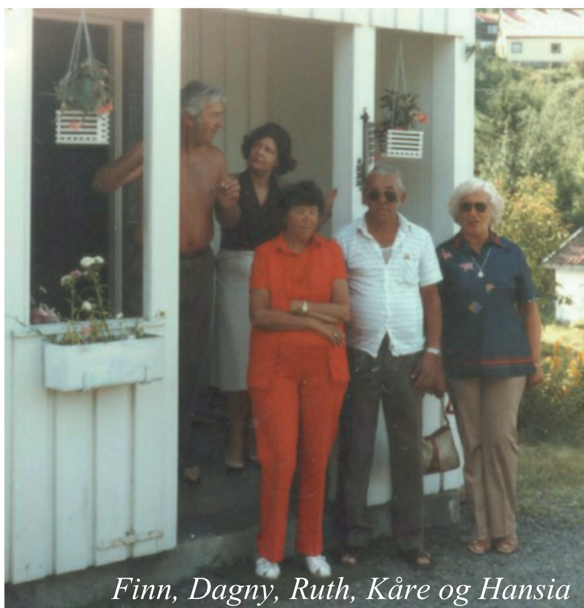

Fra v.bak: Finn Pedro, Finn, Marit, John+barn, Johan+barn, Johans venninne, Richard, Fredrik, Lita+Kristian.

Finn, Dagny, Ruth, Kåre og Hansia

En sommer da de var på biltur til Danmark sammen med Johan og Aud, fikk Finn hjerteproblemer. Han husker at han ble skikkelig dårlig på turen. Senere ble han rammet av hjerneslag og ble lammet på høyre side. Etter dette trodde han ikke de ville få mer glede av stedet og bestemte seg for å selge. Således ble kårhuset med tomt (gnr.44, bnr.54) solgt i 1993 for 290.000 kroner til Aust-Agder Fylkeskommune.
Senere angret Finn på at de solgte stedet.

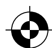
Badeplassen lå en liten kjøretur fra boligen

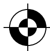
Den nye terrassen, besøk av Asbjørg og Finn Pedro

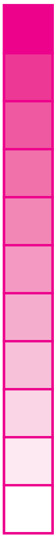

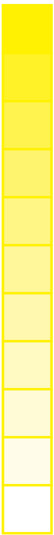
Fra v.: TanteTurid sin Passat, Arne, Finn, Fredrik, Arne Kristian, tante Turid, Håkon, Dagny og Turid

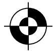

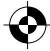
Biler og båter

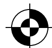

Finn sine biler

"Vepsen"

Finn var tidlig ute med å kjøpe bil. "Rett etter krigen var det håpløst å få fatt i bil" – minnes Finn – "både nytt og brukt". Han greide imidlertid å få tak i en trehjuls varebil som de kalte "vepsen". "Det var egentlig en slags motorsykkel med lasterom" – sier Finn – "motoren var festet til forhjulet og svingte med" – ler han. Ungene ropte etter han "hei – du har mistet et hjul!" Finn kjøpte bilen av en privatmann ved Nygård skole, han tror kanskje han byttet den med annen bil, i så fall hans første, men dette er han ikke sikker på. Finn husker at bilen hadde et dårlig kjølesystem, så hver gang han skulle besøke broren Kåre på "haugen", stanset han lenger nede i Fyllingsdalen for å kjøle ned systemet før den anstrengende turen opp. Der gjorde de narr av bilen hans. Han husker en episode da han kom fra stadion med tre eller fire mann i lasterommet. Han skulle opp Jannebakken ved Geofysen og tok full fart. Nesten oppe steilet imidlertid bilen som en hest og sto nesten loddrett. "Det var fele greier, da var jeg redd den skulle velte over på taket", minnes Finn. En annen episode var vel så dramatisk; Røyk veltet ut fra panseret, Finn åpnet opp og flammene slo mot han. "Jeg kastet resolutt noe vann jeg fant i nærheten over flammene – det gjorde bare vondt verre, flammene sto himmelhøyt" – minnes han. Motoren ble utbrent, men Finn fikk en ny på assuransen. Bilen var den eneste av sitt slag i byen, men den var midt i blinken for Finn som trengte den til varetransport.

"Vepsen" beundres av Dagnys beste-foreldre, Dagny, Finn og kanskje Johan og Hjørdis

Opel

Den neste bilen ble en Opel med kalesje, slik at de kunne kjøre med åpent tak. Finn husker ikke hvor han kjøpte den, men de var ofte på tur med den bilen. En gang kjørte de til Danmark sammen med svogeren Johan og hans kone Hjørdis.

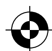

På Tjøme

Johan, gutt, Elinor, Hjørdis, Dagny

Opel

Vauxhall

Senere kjøpte han en Vauxhall varebil fra en forhandler i Lars Hilles gate ved Nygård. Bilen var grønn. Etter ”noen biler” kjøper han en ny hvit Vauxhall personbil – en Victor modell. Den bilen kan sees på flere bilder fra campingturer.

Vauxhall varebil

Finn og Dagny

Vauxhall Victor

Folkevogn (VW)

Finn er usikker på om den neste bilen var en VW ”kassabil”, den ble i hvert fall primært brukt på campingturer. Dagny var lite begeistret for denne bilen, selv om de hadde mange fine turer, blant annet til Hålandsdalen (se egen omtale senere).
Flere år senere kjørte Finn rundt i en ”boble”, begrunnelsen den gangen var visst at den var god på vinterføre og tok liten parkeringsplass. Den ble senere solgt til Wenche Knarvik, tidligere barnepike til Turid og Arne.

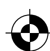
På camping i Haalandsdalen

Dagny, Finn Pedro

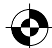

Vauxhall Victor

Turid, Dagny og Finn Pedro

Chevrolet

Chevrolet

Finn kjøpte sin første amerikaner hos Jæger i Kong Oscars gate, en flott Chevrolet. Han så den utstilt i vinduet til forhandleren. ”Den må ha vært treg å selge, for den sto der lenge”, minnes Finn. Finn benyttet anledningen og prutet på bilen.

Forhandleren må ha vært glad for å bli kvitt den, for han fikk den til en grei pris. Bilen var blå med fornikling på alle kanter. ”Den bilen var jeg kry av” – sier Finn. Det var også resten av familien som alle hadde plass i forsetet (som var et sammenhengende bredt sete).

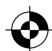
Etter to Mercedeser kjøpte Finn sin neste Chevrolet, denne gangen en Malibu stasjonsvogn.

Mercedes

Finn har hatt tre Mercedeser, de to første kjøpte han av broren Arne som var ansatt som selger hos Algaard i Arna. Den første var en mørk blå 230 1967-modell, og den neste en nyere hvit modell. Begge disse bilene solgte han til Turid og Arne.

Den tredje Mercedesen var det Finn Pedro som overtalte Finn til å kjøpe. Det var visstnok en 300 serie med automatikk, soltak og mye

tilleggsutstyr, til og med mobiltelefon var montert på dashbordet, det må ha vært en av de første mobiltelefoner fastmontert i bil. Bilen hadde utrolig gode kjøreegenskaper, husker Finn som kjøpte bilen av en forhandler i Arendal. Det var da han hadde denne bilen at han fikk hjerneslag. Lammelsen på høyre side medførte at han måtte parkere bilen for en stund. Etter at han kom hjem fra sykesengen, fikk han imidlertid montert en gasspedal på venstre side, dermed var han på veien igjen. Han kjørte etter hvert lengre turer, blant annet til Hauglandssenteret og til Lillehammer, begge steder var han på rehabilitering. I ettertid mener Finn at det var noe risikabelt, for han måtte av og til slippe rattet for å nå enkelte brytere på dashbordet med venstre hånden. Det hendte til og med at han måtte stoppe helt opp, men han var aldri utsatt for noen ulykker. Etter at Finn brakk lårhalsen på et rekonvalesenthjem på Lillehammer (eid av pinsevennene), ble han kjørt hjem i ambulanse til Haukeland sykehus. Arne tok da toget til Lillehammer og kjørte bilen hjem igjen. Etter dette ble bilen solgt, og Finn fikk en spesialtilpasset handikap-bil for rullestol av merket Mitsubitsi Space Wagon.

Etternavn: Nilsen
Fornavn: Finn
Underskrift:

Dette parkeringskortet gir innehaveren rett til å parkere etter de reglar som gjelder for forflytningshemmede i den EØS-stat der hvor innehaveren av kortet oppholder seg.

Når kortet brukes, skal det for kontroll være plassert med forsiden godt synlig bak frontruta.

Parkeringskort for forflytningshemmet

Parkeringskirt
Tarjeta de estacionamiento
Carte de stationnement
Parkausweis
Contrassegno di parcheggio
Parkeerkaart
Cartão de estacionamento
Pysäköintulupa
Parkeringstilstånd
Parkeringskort
Stæðismerki
Parking card

Gyldig til: 14.09.2005
Nr.: 1201 Nr. 01747 22 M
Ustedt av:
Bergen kommune
EØS-modell

Etternavn NILSEN | Fornavn, mellomnavn FINN | Fødselsnr. (11 siffer) 041122 3973
Adresse HELLEV 146 5039 BERGEN

Jeg erklærer at ovennevnte fyller førerkortforskriftens krav til syn, helse og førlighet. Spesielt er følgende forhold undersøkt og funnet i orden:

1 ❑ Synsstyrken er 0,5 eller bedre når begge øyne undersøkes samtidig, eventuelt med korreksjon
Briller eller kontaktlinser må brukes under kjøring ❑
2 ❑ Synsfeltet er normalt på minst ett øye
3 ❑ Det har ikke vært anfallsvis opptredende hjernefunksjonsforstyrrelser (herunder epilepsi og bevissthetsforstyrrelser/synkoper av annen eller usikker årsak) i løpet av de siste 12 mnd.
4 ❑ Det er ikke mental reduksjon, personlighetsavvik eller sinnslidelse som kan være farlig i trafikken
5 ❑ Det er ikke misbruk av alkohol eller andre rusmidler
6 ❑ Det er ikke bruk av legemidler i doser som reduserer årvåkenhet eller kjøreevne (sedativa, hypnotika, antipsykotika og analgetika)
7 ❑ Det er ikke andre sykdomstilstander som kan gjøre føreren uskikket til å føre motorvogn
8 ❑ Når førerkortforskriftens helsekrav ikke anses oppfylt, sendes kopi av blanketten til fylkesmannen, jf. lov om helsepersonell § 34, jf. § 76, jf forskrift fastsatt i med hold av tidligere legelov § 48.
Førerkortinnehaveren er underrettet om forholdet

ATTESTEN ER GYLDIG TIL (DATO): 24/06/2006

Jeg erklærer at jeg kjenner førerkortforskriftens helsekrav, og legelovens § 48 med forskrift

Bergen 24/06/05 — Sted/Dato
Legens navn og adresse
DR. SAFET MUJIC
Legens signatur

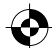
Mitsubitsi Space Wagon

Dette ble Finn sin siste bil. Den var godt egnet til å frakte en rullestol i bagasjerommet.

Mitsubitsi Space Wagon - ikke Finn sin bil.

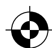
Finn demonstrerer hvordan han med en fjernkontroll får rullestolen ut og inn av bilen.

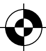

Bergen 31. mai 2005

Nina Tennebekk
Bilkontoret
Fana Trygdekontor

Søknad om montering av styrekule

Jeg har skiftet ut min gamle Mitsubishi Space Wagon 1992 modell med en 1996 modell, som er nesten identisk med den gamle modellen (kopi av vognkort vedlagt).
Jeg har på egen regning overflyttet Pluss Combi lift og venstre gass hos Uninor i Egersund. Det var også meningen å flytte over styrekulen. Det ble imidlertid oppdaget en feil i det elektriske systemet som måtte erstattes med en ny del – problemet er at denne fabrikken er nedlagt, slik at reservedeler ikke lenger kan fremskaffes (se vedlagte skriv fra Uninor). Det må derfor anskaffes en ny kule av annet fabrikat.
Min svigersønn Arne Langeland kontaktet trygdekontoret og ble bedt om å fremskaffe tilbud fra 3 firmaer på montering av ny styrekule i bilen.
Jeg har mottatt 2 skriftlige tilbud (Handicare ASA og Handi-Norge AS) og ett muntlig tilbud fra Reptec på kr 18.330 + MVA (jeg ba de sende tilbudet skriftlig direkte til trygdekontoret, da jeg har ventet – og fortsatt venter - på et annet skriftlig tilbud på den andre jobben i ukesvis).
Gjør oppmerksom på at det ikke er snakk om å fjerne den gamle kulen, noe Handi-Norge stiller spørsmålstegn ved.

Håper at dette går i orden så snart som mulig.

Mvh
Finn Nilsen

Handicare ASA
Avd. AUTO Bergen
Nordåsdalen 13
5858 BERGEN
NORGE

Tilbud

Dato ....: 30.05.2005
Tilbudsnummer ..: 341859
Side ....: 1 av 1
Vår ref. ....: JARLE BLINDHEIM
Rekvisisjonsnummer.
Betalingsbetingelser: Netto pr.30 dager
Deres ref ....: Nina Tennebekk
Brukernr. ....: NILSEN FINN
Fødselsdato ....:

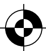
FINN NILSEN
Helleveien 146
5039 BERGEN

Varenummer	Beskrivelse	Ant.	Timer	A`pris	Sum
TXT	MITSUBISHI SPACE WAGON	1,00			0,00
E16 H.1059	Rattkule med IR 9 kanals kjørebrytere, Brian Page	1,00		9 700,00	9 700,00
9500	Montering/arbeid		6,00	790,00	4 740,00
	Pris montert				14 440,00
N03 VISNING	Visningsgebyr biltilsynet, momsfritt	1,00		550,00	550,00
9500	Visning biltilsynet		1,00	790,00	790,00
	Pris montert				1 340,00
Sum	NOK		7,00		15 780,00
M.V.A.					3 807,50
Total					19 587,50

Med vennlig hilsen

JARLE BLINDHEIM
Handicare ASA

Handicare ASA *Besøksadresse* Avd. AUTO Bergen, Nordåsdalen 13, 5858 BERGEN *Postadresse* Avd. AUTO Bergen, Postboks 273, 5858 BERGEN **Telefon** 5592 7430 **Telefaks** 5592 7431 Bankgiro 83800865355 Org.nr. NO 965395830 MVA http://www.handicare.no post@handicare.no

Finn sine båter

Fra robåt til cabincruiser og Collin Archer skøyte

Askeladden Jonny

Olea og Dagny

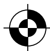
Finn og Finn Pedro

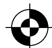

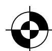

Finn kjøpte CollinArcher-skøyten TRIO som fikk ligge på Haakonshella under oppussingen. Det ble mer arbeid enn forventet. Arne brukte mange timer der etter arbeidstid. Vi var ute på et par prøveturer før den ble slept ned til Mandal hvor Finn Pedro skulle overta den. Den sank imidlertid underveis før de nådde Mandal. Forsikrings-summen på kr. 25.000 ble delt mellom Finn Pedro/Lita og Turid/Arne.

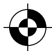
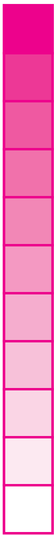
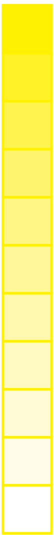

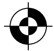
With 15 fot 1978 modell - 50 HK Evinrude
Fredrik kjøpte båten av morfar, kjøpte en båthenger og fraktet den til Bergen.

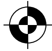

Ferieturer

Sykkelturer

Sykkeltur til Hardanger

Finn og kameraten Kurt fra Skuteviken dro en gang på sykkeltur til Hardanger. ”Vi tok ofte snarveier med sykkelen på nakken” - husker Finn. På turen fikk han en forferdelig tannpine og måtte til tannlegen i Norheimsund.

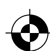
Fritidsklubben på sykkeltur

Fritidsklubben ble etablert like etter krigsutbruddet som et tilbud for ungdommer. Se egen omtale under kapitelet Sangkarrieren.
Her er Fritidsklubben på sykkeltur rundt Arna - Dagny til venstre og Finn til høyre med pipe i munnen - hans varemerke på mange bilder.

Sykkeltur til Sogn

Under krigen syklet Finn sammen med faren til Florø. De tok en skøyte som het Sendingen som gikk i rutetrafikk til Florø. De hoppet av i Førde og skulle sykle videre til Florø. Veien var imidlertid nygruset og faren var ustø på sykkelen, så de gikk mer enn de syklet, husker Finn. De kom hjem med samme skøyten til Bergen.
Finn syklet flere turer til Luster og tilbake. Under krigen var han på vedhogst i Luster og syklet hjem matvarer som han fikk for å synge (se egen omtale under kapitelet Vedhogst i Luster). Etter krigen syklet han og Dagny samme turen alene, og senere sammen med broren Kåre og Hansia. Den gangen syklet de til Turtagrø og gikk på Fanaråken i et forrykende vær. De ble tilbudt overnatting der oppe men valgte å returnere. Lenge etterpå fikk de greie på at Hansia var i omstendigheter (gravid) på den strabasiøse turen .

Bil-og Campingturer

Hålandsdalen

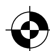

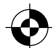

Stedet i Hålandsdalen, som de reiste til flere ganger, var et idyllisk sted med et flott fiskevann. Dessuten var det en fin badeplass der med sandstrand.

Finn hadde en Folkevogn varebil da de reiste på campingtur til Hålandsdalen, ved Fusa. ”Jeg lå på tverre inne i bilen med bena utenfor” – humrer Finn – ”det var ganske vittig. På den andre siden av vannet bodde det en skuespillerfamilie. Der var det et yrende liv, de gikk nakne alle sammen og badet”. Etter at denne historien ble kjent for Kåre og Conrad, fikk de besøk helgen etter. ”Da kom hele bølet opp for å se, Kåre med lastebilen sin og Conrad, som var tussete etter biler, kom med sin flotte Opel Kaptein. Han terget Dagny, som ikke likte Folkevognen, og sa at vi kunne jo ikke drive forretning med en slik bil, nei vi måtte kjøpe en bil som hans - Conrad var en skøyer”.

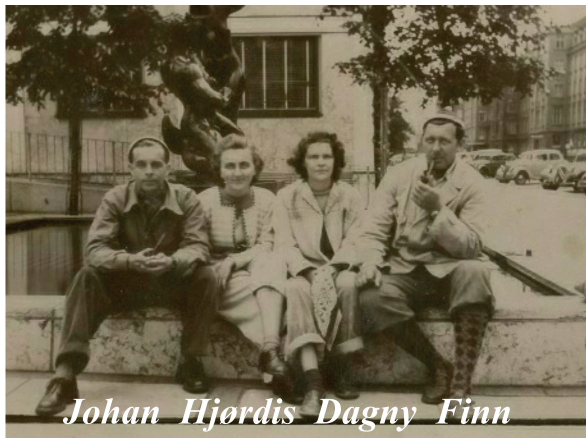

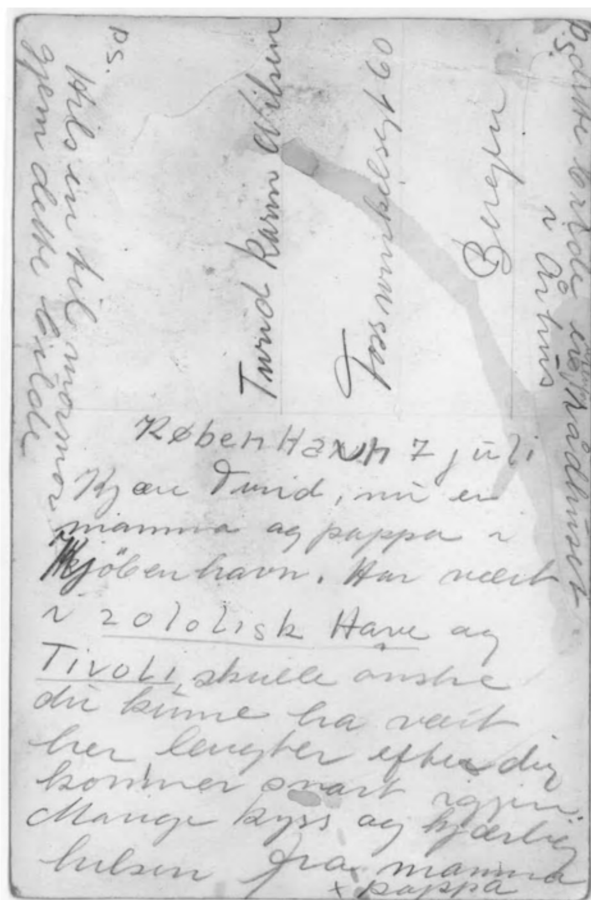
Turer med Johan og Hjørdis

Finn , Dagny, Johan og Hjørdis reiste ofte på turer sammen, blant annet til Danmark med Opelen.

Johan Hjørdis Dagny Finn

Her er et bilde fra Århus hvor de sitter foran rådhuset. På baksiden av bildet har Dagny skrevet en hilsen til Turid.

P.S. Hils en til mormor
gjem dette bildet

Turid Karin Wilhelmsen
Fossmarksvei 60
Bergen

P.S. Dette bildet er tatt i Århus rådhus

København 7 juli
Kjære Turid, nu er
mamma og pappa i
Kjøbenhavn. Har vært
i zoolisk Have og
Tivoli, skulle ønske
du kunne ha vært
her lenger etter du
kommer snart igjen.
Mange kyss og hjertelig
hilsen fra mamma
+ pappa

Merk: På siden står det at Turid skal hilse til mormor, det må være feil da hun på det tidspunktet var død. Det er nok farmor Olea hun mener.

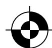

Bildet over er muligens fra en annen tur til Danmark.

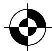

De to bildene over er tydeligvis fra noen picnik turer i skog og mark. Finn kan ikke stedfeste disse bildene. Han var veldig stolt av reiseradioen som er avbildet på begge bildene! Denne radioen hadde han lenge.

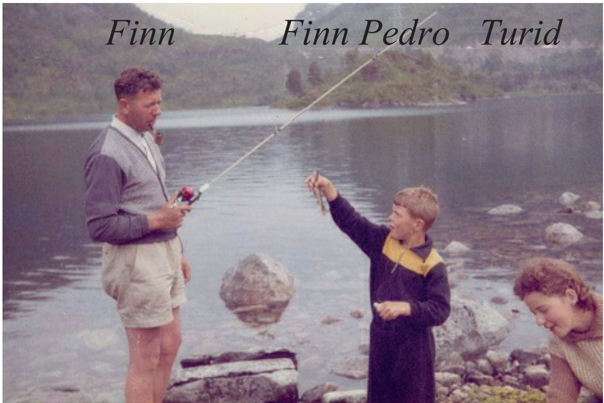

Masfjorden

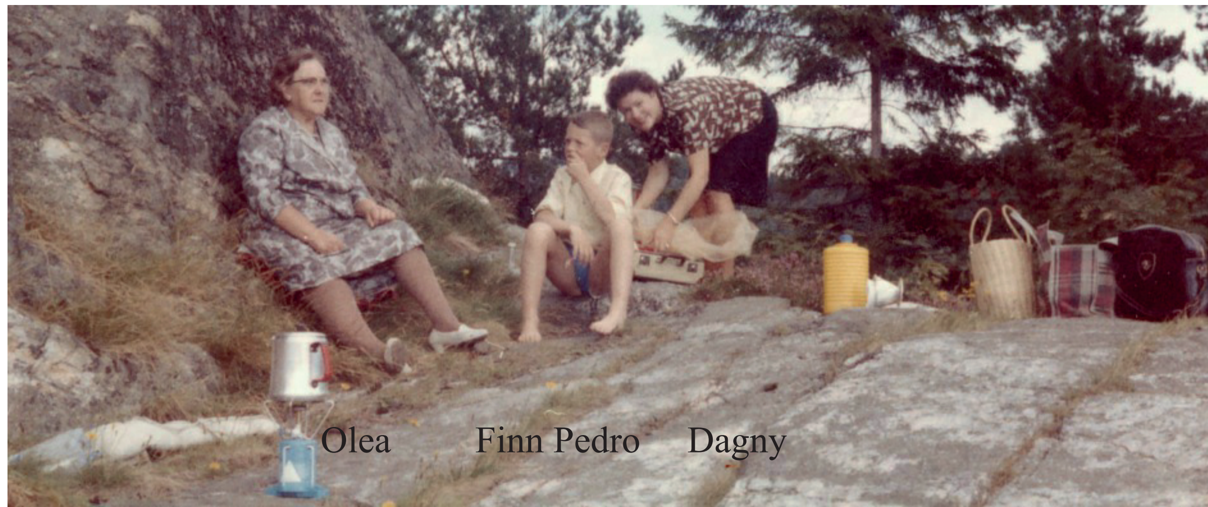

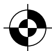
En sommer dro familien på campingtur til Masfjorden. Asbjørg, konen til Arne (yngste broren til Finn), var født og oppvokst på dette stedet. Faren hennes hadde en gård nesten nede ved sjøen. Finn husker at de fikk mye fisk der. Været var imidlertid dårlig på Vestlandet denne sommeren, så de dro videre til Østlandet og besøkte Elinor og mannen Anton Mauritz Hansen på Tjøme. Elinor er kusine til Finn og datter av tanten Christine.

Tjøme

Picniktur med Olea et sted

Tur til København

Bildet er fra en København tur hvor Turid og Finn Pedro var med. Her besøker de Tivoli.
Finn husker at han holdt på å kollidere med en trikk i København - "den kom rett imot så vi holdt på å bli nedkjørt" - minnes han. Trikker var han ikke vant med i trafikken. Med litt flaks endte det bra og en dansk politibil eskorterte dem helt fram til det hotellet de skulle bo på.

Tobias Urheim, søstrene Olea og Agnes (Jonassen).

Påske i Hardanger

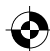
Under krigen var Finn og Dagny på påsketur sammen med en kamerat fra arbeids-tjenesten, Bjørn Kramer og frue Inger. Finn husker at de bodde i et sel med lekk tak og lite komfort. Dessuten var det dårlig vær den påsken. "Det hele var så trøstesløst" - sukker han.

Senere, etter at de hadde stiftet familie, var de på påskeferie i Vossetraktene - etter bildet å dømme fikk de skikkelig påskevær den gangen. Turid sin beste venninne Bodil var med.

En Sørlandsperle

Olea sin søster Agnes med mannen Tobias og sønnen Gerhard hadde en praktfull eiendom ved sjøen på Underøy - på vei til Lindesnes fyr. Dette stedet ble besøkt flere ganger. Et populært reisemål for hele familien.

Andre turer

Tur til Leeds

1981- Finn og Dagny besøker oss i Leeds hvor Arne studerte Tribologi på "University of Leeds".

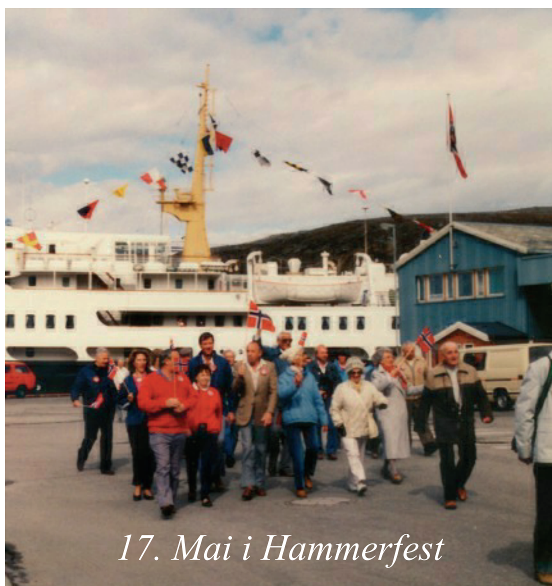
Tur til Trondheim

1980 - 17. Mai - Finn og Dagny besøker oss i Trondheim hvor Arne studerte på NTH og jobbet på SINTEF avd. 18.

Tur med Hurtigruten - 1989

Sammen med Kirsti og Ole Kristian Hansen

17. Mai i Hammerfest

Torghatten

POLARSIRKEL-SERTIFIKAT

Certificate of Arctic Circle/Zertifikat für das Passieren des Polarkreises/Certificat du Cercle Polaire Arctique

Jeg, Njord, Gud over de 7 hav, gjør hermed vitterlig at

I, Njord God of all the Seas, hereby give witness that / Ich, Njord, Gott über alle Meere, tue hiermit kund / Nous, Njord, Dieu de tous les océans, attestons que

Dagny Nilsen

om bord på M/S „Ragnvald Jarl" av Det Nordenfjeldske Dampskibsselskab AS

On board the ship of Det Nordenfjeldske Dampskibsselskab AS / An Bord des Schiffes der Det Nordenfjeldske Dampskibsselskab AS / A bord du navire de la Det Nordenfjeldske Dampskibsselskab AS.

passerte Polarsirkelen, den 13 MAI 1989

Crossed the Arctic Circle / Überquerte den Polarkreis / A passé le Cercle Polaire Arctique

Måtte hell og lykke følge deg på denne reise og for all fremtid.

May good luck and happiness follow you on this voyage and an ever / Möge Glück und Segen Sie auf dieser Reise und ewig begleiten / Nous vous souhaitons bon voyage et une vie heureuse.

Hestmannøy, ______ 19

Kaptein/Captain/Kapitän/Commandant

Biltur med Finn Pedro fra Spania til Norge-1991

Finn Pedro inviterte i 1991 sine foreldre på en biltur gjennom Europa, fra Albir og hjem til Norge - i sin campingbil VW-California. Det ble en opplevelsesrik tur gjennom mange land og innom mange severdige steder. De kjørte nordover langs østkysten av Spania - fra Albir, innom Benidorm, Roses og Ampuriabrava til Frankrike. Der besøkte de bl.a. St. Tropes, Cannes og Nice. Så til Monaco og derfra til Italia med steder som Diano, Pisa, Firenze, Venezia og Gardasjøen. Så over Alpene til Sveits og Østerrike, Tyskland, Nederland, Danmark og Norge.

Kanskje du kjenner igjen noen av stedene?

Tur til Stockholm og Helsingfors

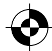

Finn og Dagny besøkte oss da vi bodde i Stockholm (1998-2001). Først tok vi en tur rundt i Stockholms havne-basseng med båten "Ciraya" som bergenseren Willy i ambassaden eide (den brukte vi mye for å ønske nye attacheer velkommen til Stockholm). Så tok vi "Silja line" til Helsingfors og fikk tid til litt sightseeing før båten returnerte til Stockholm.

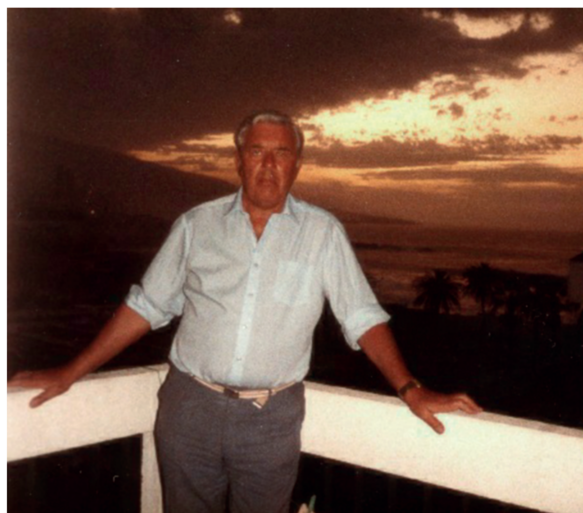
Sydenturer

Kanariøyene

Finn og Dagny var på mange "Sydenturer" både til Kanariøyene og senere til Albir. De spanderte også to turer med hele familien til henholdsvis Tenerife og Lanzarote for å feire jul.

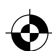

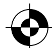

Familiesamling et sted i "Syden": Fra venstre sitter Hansia, Finn, Dagny, ukjent, Kåre og Ruth

Albir

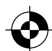
Finn Pedro på tur med pensjonistene som var mye sammen i Albir: Fre venstre: Arvid og Liv Arnesen på hver side av Finn Pedro, Janniche Meising, Finn og Gjertrud

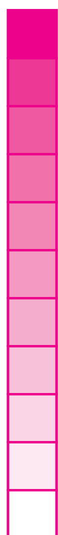
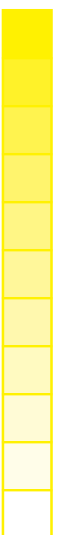
Kirsti og Dagny på handletur

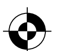
Finn koser seg i solen

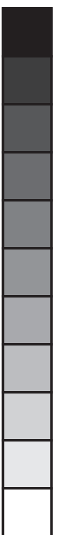
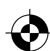

Finn og Dagny feirer sine siste runde dager

Finn feirer 85 år i Albir

Forberedelser

85 års dagen til Finn ble feiret på takterassen til Finn Pedro i RocaMar i Albir. Finn bodde i leiligheten til Turid og Arne i RocaMar i en tre-ukers periode. Været den siste tiden hadde mildt sagt vært ustabilt med regnskyll som savnet sidestykke. Store materielle skader i Alicante provinsen og to dødsfall i Calpe vitnet om det. Forberedelsene startet noen dager før den store dagen med gjesteliste og menyforslag. Barnebarnet Kristian, deleier av Coco Loco restauranten ved strandpromenaden, fikk i oppdrag å lage koldtbord. Det ble et fantastisk koldtbord med variasjoner, blant annet laget han den berømte fiskesuppen sin og grillet diverse kjøttretter.

Gjesteliste

Følgende gjester ble invitert:
Finn Pedro & Andrea, Turid & Arne, Kristian, Lita & venninne, Elin & datter + 2 barnebarn, Berit (ekskone til Sverre) & datter + sønn, Liv & Arvid Arnesen, Geir, Marianne & sønn, Lheana & Jan, Janniche & Anne Lise, Erik & Magnhild (Jupiter), Sigrun & Andreas (Stavanger), Alfred & Vivian (Bergen), Tore (Gjæringen), Per Christian & Målfrid (Tysnes).

Gjestene kom kl 1400 og fikk en Sangria. Været viste seg fra sin beste side med 22 grader og sol. Et langbord var pyntet til fest med fargerik duk, ballonger og hatter til hver deltager.

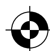

Finn Pedro ønsker velkommen

Finn Pedro ønsket gjestene velkommen og holdt en flott og ærlig tale til sin far:

"På vegne av min far vil jeg ønske alle hjertelig velkommen til hans femogåtti års dag. (Vi åpner med denne, sier Finn P og setter festhatten på hodet til Finn til stor applaus. En lilla hatt hvor det står "85 år" bak og "The Boss foran").

Dette her er en sprek 85-åring med et pågangsmot som ikke er sann, noe man skal lete lenge etter.
Nå er det ikke alle som kjenner min far så godt fra tidligere, så jeg vil gjerne gi en kortfattet beskrivelse av han:
Pågangsmot har han hatt hele livet.

Han så alltid mulighetene med sin kreativitet og sitt pågangsmot og etablerte seg som en forretningsmann i Bergen.
Han begynte i det små på loftet på Ole Bulls plass og lagde lampestativer, så gikk det slag i slag: Lampebutikken – hobbykjelleren – stativfabrikken – systuen– forkromningsverkstedet – radiatorservice, bensinstasjoner m.m.
Han kjøpte gård i Godviken på 200 mål hvor det ble mye arbeid.
Han har hatt en fantastisk karriere i forretningslivet i Bergen.

Han hadde også bal med meg, for jeg var ikke god på den tiden! Men før eller siden kommer de fleste av oss ned på beina igjen, og far ga meg aldri opp. Det vil jeg takke deg for!
Så begynte han å trappe ned og solgte gården til en utbygger og avviklet det meste.
For 17 år siden ble han rammet av hjerneslag. Det var ganske alvorlig, men med stort pågangsmot og mye jobbing, kom far fort tilbake.
I tillegg gjennomgikk han en hjerteoperasjon som nesten ikke var mulig å gjennomføre. Han kom tilbake som om ingenting var skjedd.
Siden har han klart seg selv og vært med på det meste. Han bor alene i leiligheten i Helleveien. Han og mor og jeg reiste rundt på en 8 ukers tur i Europa. Han kjørte bil til Mandal hvert år. Feiret jul på Kvamskogen i snøstorm og ble fraktet med snøskuter fra hytte til hytte. Han drar til Spania hvert år og blir der 3 – 4 måneder.
Han mistet lappen, og det sier alt om han; Han måtte ta opp igjen teoriprøven og kjøretesten – og han sto med glans!
Gratulerer med dagen, far!"

Magnhild holder en fargerik tale

Hipp - hipp - hurra for Finn!!!
Etterpå holder Jannicke en fin tale

Så ble det kaffe og kaker

Etter at alle hadde forsynt seg og kost seg rundt bordet, holdt Turid en tale til sin far på rim:

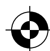
Turid sin tale

Ja, kjære far - feire vi skal din 85 års dag,
og jeg håper vi alle gjør det til et lystig lag.
Tenk at du 85 år har blitt,
og likevel sitter du her og smiler så blidt.
Utrolig – nesten 60 år har jeg deg kjent,
og fremdeles håper jeg mange år står på vent.
Mange gode minner jeg fra oppveksten har,
et godt hjem med både mor og far.
I motgang og medgang du har taklet det bra,
med viljestyrke og godt humør, det skal du ha.
Litt utålmodig har du med årene blitt,
ting skal skje med en gang, ikke om lidt!
Med litt humor jeg prøver det å ta,
selv om du til tider kan være litt sta.
Samholdet i familien har alltid vært godt,
jeg vil si kjempeflott!
Mye ros vil jeg gi til deg,
for hva du gjennom årene har betydd for meg.
En minnerik dag jeg håper det blir,
inntil det utpå kvelden lir.
Jeg skåle vil for min kjære far,
ja sammen en skål for deg vi tar.
Men først et tre ganger hurra vi tar i lag,
for virkelig å markere denne dag.

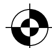
Gratulerer med dagen, far!

Etter at alle hadde forsynt seg, ble gaven fra barnebarna introdusert - ”The Blues Brothers”. De laget en fin stemning og alle damene kastet seg utpå dansegulvet. Noen av mennene våget seg også utpå.
Det ble en minnerik feiring av Finn sin 85 års dag!

Dagny feirer 80 år.

Hun sovnet inn et par måneder senere.

Dagny feiret 80-års dagen med venner og familie hjemme i Helleveien. Hun var på den tiden kreftsyk og ganske svekket, så det var ingen selvfølge at hun feiret dagen, men hun insisterte. Det ble en minnerik dag hvor ungdommen tradisjonen tro fremførte en egendiktet sang til jubilanten. Onkel Arne døde bare en måned etter denne dagen. Dagny døde to måneder senere.

Aslaug og Arne

Finn og Ruth

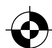
Kirsti og Gjertrud

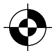

Håkon, Kristian+venninne, Marianne - Andrea, Finn Pedro, Richard (innfelt) - Kristian, Arne Kr. Fredrik

Dagny bisettes

i Biskopshavn kirke

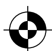

Finn får dødelig hjerneslag - bisettes i Solheim kapell

Finn døde 20. desember 2008 av hjerneslag - 86 år gammel. Det første hjerneslaget som han fikk i 1990, satt han en del tilbake. Ved hjelp av rehabilitering, krykker, rullestol, en handikaptilpasset bil og hjemmehjelp fungerte han veldig godt i 18 år. Han hadde flere rehabiliteringsopphold på Hauglandssenteret. I Spania fikk han Fysioterapibehandling.

Fra Hauglandssenteret på 90-tallet

Urnenedsettelse i Biskopshavn

Det siste slaget i 2008 var så kraftig at han aldri kom til bevissthet igjen. Finn Pedro, som var i Thailand, rakk å komme hjem og sitte ved sykesengen sammen med Turid før han døde.

Marie foran kisten til Finn

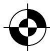
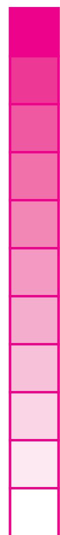
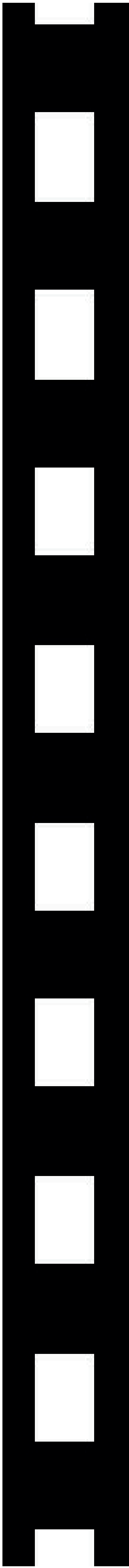

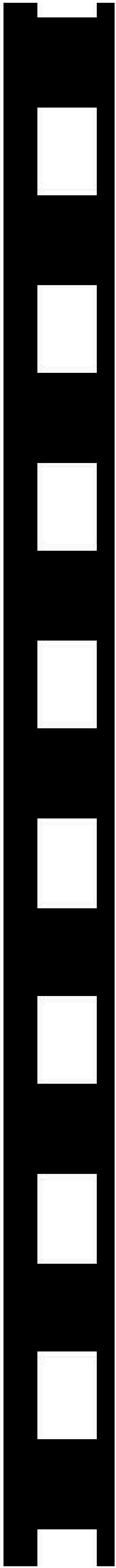
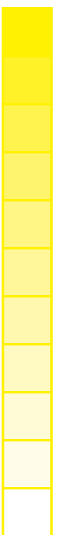
Familiebilder fra bisettelsen i Solheim og gravøl hjemme i Helleveien.

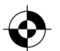

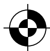

Dagny sine forfedre

Forfedre til Dagny Hadler Jacobsen

Dagny Hadler-Jacobsen
b: 23 Sep 1921 in Bergen
d: 17 Nov 2001 in Bergen

Johan Hadler-Jacobsen
b: 27 Apr 1884
d: 1952

Janna Johannessen
b: 1894 in Bergen
d: 1930 in Bergen

Jacob Jacobsen
b: 4 Oct 1848
m: 8 Jul 1878
d: 1916

Petra Nicoline Linde
b: 9 Mar 1849 in Bergen
d: Jun 1926 in Bergen

Mikael Johannessen
b: 1871 in Bergen

Thaline Hernes Knutsen
b: 1874 in Bergen

Jacob Olai Jacobsen
b: 25 Jul 1816
d: UNKNOWN

Johanne Christine Hadeler
b: 17 Jan 1825

Peder Nicolai Linde
b: 22 Mar 1804 in Bergen
m: 20 Oct 1832
d: 11 Feb 1879 in Bergen

Karen Ameln Blaauw
b: 30 May 1810 in Bergen
d: 16 Nov 1867 in Bergen

Jacob Jacobsen
b: UNKNOWN
d: UNKNOWN

Berte Johannesdatter
b: UNKNOWN
d: UNKNOWN

Jacob Blaauw
b: 4 Jul 1789 in Rotterdam
m: 8 Apr 1807
d: 11 Apr 1813 in Bergen

Regine Ameln
b: 9 Nov 1783 in Bergen
d: 15 Jun 1825 in Bergen

Jacob Blaauw
b: 30 Sep 1766 in Rotterdam
d: 20 May 1841 in Bergen

Jacoba Johanna Van Der Putten
b: 6 Jan 1766 in Middelburg?
d: 8 Oct 1853 in Bergen

Christian Gerhard Ameln
b: 9 Jul 1735
d: 9 Jul 1806

Karen Kruger
b: 1747
d: 25 Oct 1818

Mormor og morfar

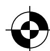

Talline og Michael Johannesen

Gjertrud og Finn minnes beste-foreldrene til Dagny (og Gjertrud):

Gjertrud er kusine av Dagny og datter av Ingeborg Johannesen, gift med Karl Hansen som var ansatt på Telegrafverket. Karl var bror til Håkon Hansen som ble en landskjent trekkspillvirituos og far til Janniche Meising (Edel Hansen). Gjertrud bodde en periode hos besteforeldrene da moren ble syk, men da var hun så liten at hun ikke husker så mye fra den tiden. Besteforeldrenes fødenavn var Michael Talebø og Talline Hernes Knutsen. Talebø navnet kom fra en gård som lå ved en vei opp fra Svartediket, ved Haraldsplass. Det lå på strilelandet i gamledager, derfor skiftet Michael navn til Johannesen da han flyttet inn til byen, det ble oppfattet som litt finere på den tiden. Faren hans het nemlig Johannes. Hernes er et slektsnavn fra Voss. Moren hennes kom sannsynligvis fra Viksdalen i Sunnfjord. Michael sa ofte skøyeraktig at Talline var en stabeis som kom fra et sted i Sunnfjord ”der de dreper folk”. Det var nemlig en kar som urettmessig ble dømt for drap i Viksdalen – som han måtte sone for. Lang tid senere ble det avdekket et dette var et justismord – han var uskyldig dømt.

Michael og Talline giftet seg i Bergen og bodde først i huset til Tallines foreldre i Sekkegaten, rett ved Nygårdsgaten. Deretter flyttet de til Løbergsveien ved Solheimsviken hos familien Lindbom. Så flyttet de til Inndalsveien og derifra ut i Lien 18A en kort stund i 1932, inntil de endte i Landåssmauet nr. 8 (heter

Turid sitter på fanget til oldemoren

Bernhard Meyers vei i dag). Det var steintrapper opp til huset, og kaggedo i bakgården. Huset brant senere ned, men ble bygget opp i samme stil. Både Dagny og Johan bodde hjemme hos dem, Dagny bodde der da hun traff Finn.

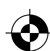
Talline

Gjertrud forteller at Talline hadde to søsken som reiste til Amerika sammen med en kusine. De ville ha Talline med seg, men da var hun allerede "fanget" i ekteskapet. Den ene av søstrene bodde i "vassington", som Talline sa det, den andre i Takoma. (En av dem het Engel). "De hadde det tydeligvis bra der, for de sendte ofte dollar og klær hjem til familien" - sier Gjertrud.

Gjertrud husker at Talline alltid hadde så fine gardiner og tett i tett med blankpusset messing- og kobberting. De hadde en bestestue som bare ble åpnet opp når de fikk besøk. Der hang det en flott måneskinnslampe som Gjertrud alltid hadde ønsket seg. Den gikk imidlertid til en niese av Jenny og ut av familien. (Jenny var gift med Reidar som hadde arvet lampen etter moren). Talline var veldig flinkt til å lage mat, og disket alltid så voldsomt opp, hun kunne lage mat! Det var de fineste matrettene som kom på bordet. Finn husker spesielt kjøttsuppen hennes på 17. mai, det ble de reneste kjøttsuppeorgier når familien var samlet. Hver måned kom verten på besøk for å innkassere månedsleie. Det var ekteparet Larsen, hun var førstedame hos Negerprinsen, en sjokoladeforretning i Strandgaten, og Talline så alltid fram til disse besøkene. Da ble det pusset messing som aldri før og vartet opp.

Talline forgudet Karl, faren til Gjertrud – og Finn ble også godt mottatt i familien.

"Talline var mektig, litt for mektig" - hevder Gjertrud, noe Finn bekrefter. "Hun var virkelig en myndig dame – hennes ord var lov! Stakkars den som kom i unåde hos henne! Men hun hadde jo ofte mye rett" - minner Gjertrud om. En som kom i unåde var faren til Dagny, Johan. Det gikk også på resten av familien til Johan. (De var litt "finere" enn Janna. Et unntak var Agnes Fredrikke (søsteren til Johan) som besøkte dem ofte og var

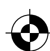
veldig hjelpsom. Faren Johan gjorde så godt han kunne, men ble nervesvak og hadde problemer nok). Da Finn giftet seg med Dagny, greide han å samle Dagny sine onkler og tanter til et selskap sammen med Talline. Hun var særdeles skeptisk til å delta, men det gikk over all forventning, og Dagny kom på talefot med familien igjen.
Talline var alltid beskjeftiget med noe og satt aldri i ro som Finn kan huske henne. Hun var veldig til å hekle, minnes Gjertrud.
Turid kan huske sin oldemor og hvordan de hadde det hjemme. Hun husker spesielt at hun fikk vørterøl med sitronbrus av henne. Finn husker at han fikk dem ned den bratte stien til hytten på Gjæringen, se bildet under. På sine eldre dager kom hun en kort tid på gamlehjem på Klosteret. Det var svigermoren til Gjertrud, som var en av de første til å organisere hjemmehjelpen i Bergen, som fikk henne inn der. "Hun mistrivdes nok der, for en gang rømte hun" - husker Gjertrud. Hun måtte senere flytte til et kristelig gamlehjem på Møhlenpris hvor hun døde ca 92 år gammel.

<u>Michael</u>
Michael hadde visstnok to søsken, den ene het Dagny. Et av barna hennes het Dagfinn Næss, han var norgesmester i boksing. Han jobbet på Fløienbanen.
Michael var en vittig type, som Finn husker han. Han jobbet som kaiarbeider og sjauer på havnen. En periode jobbet han som gesell (formann) for bodene ved Tyskerbryggen. Gjertrud husker at hun besøkte han på sykeleiet med tvillingene sine (Solveig og Trude - født i 1959). Hun la en tvilling i hver arm. "Da gråt han" – minnes Gjertrud. Like etter døde han, 86 eller 87 år gammel.

Talline og Michael fikk 9 barn:
- Johanne (Janna-1894), moren til Dagny som døde av tuberkulose da Dagny bare var 9 år gammel.
- Ingolf (1896), gift med Marie. De hadde et landsted på Askøy.

4 generasjoner samlet på Gjæringen:
Fra venstre Ukjent, Olea, Turid, Thaline, Michal, Finn og Dagny

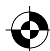

- Reidar (1898)
- Michael (1900), reise til sjøs hvor han ble syk og døde ung, en trist historie.
- Ingeborg (1903), moren til Gjertrud, g.m. Karl Severin Hansen. Hun fikk tuberkulose da Gjertrud ble født og ble innlagt på Lyster sanatorium. Hun ble utskrevet derfra men ble ikke helt den samme igjen, ifølge Gjertrud. Hun døde bare 49 år gammel.
- Finn (1902), døde av den såkalte Spanskesyken i ung alder. Det skal ha vært et hardt slag for Talline og Michael.
- Johannes (1905), gift med Berly.
- Ruth (1908), døde av tuberkulose.
- Bjørn (1910), gift en stund med Anna (Annemor) som han fikk tre barn med.

P R O L O G (SKREVET AV JOHAN HADLER JACOBSEN)
Tilegnet Bestefar og Bestemor på deres gullbryllupsdag.

Når vi i kveld er samlet her,
for å hedre dem som vi har så kjær,
så bør vi dvele litt med den tid som er gått,
fra den dag de foran presten lovet så flott,
at de skulde holde sammen i alle dage,
i gjensidig elskov, og gjensidig plage.
Tenk, - 50 år er gått,
fra den tiden Bestefar så smått,
kokkelurte etter Thaline,
han slet sikkert ut "hossene" sine.
For den gangen var det ikke spøk må du tro,
det har Bestemor fortalt meg no.
Foruten blondene vet du, hadde de fjorten stakker, så
det ikke skulde bli noget tøys etterpå.
Men Bestefar fandt nok veien like vel,
til Bestemor sitt hjerte, en sensommerkvell.
Således gikk det til at de forlovet seg,
og bestefar stakkar, torde ikke gaa sin vei,
For utenfor sto alle guttene klar,
de skulle flate bestefar,
for han hadde tatt ”kjangsen" fra alle sammen
Og bestemor, ja hun var jo flammen",
som hadde tendt den kjærlighetens ild,
som gjorde guttene i gaten aldeles vill.
Akk, eg kan formelig, "føle" kordan det var,
den gang frieriet kom fra bestefar.
Han og bestemor sto vel tett sammen,
kan eg tenke meg, antagelig innerst i gangen,
og belysningen var vel så som så
det var i all fall ikke så lyst som nå.
Ja, - så telte de vel på knappene, rødmet litt, du vet,
alt slikt som er betegnende for den første kjærlighet.

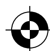

Men at kjærligheten skulle vare i 50 år,
det er det som langt over forstanden min går,
For slikt et kjærligt og ømt et par,
som bestemor og bestefar
Nei, - det finnes vel ei på jord, -
eller ka sier du, - bestemor?
Etter forlovelsen giftet de seg, og resultatet det er deg og meg.
For den gangen regnte man på en egen måte forståss,
nemlig i dusin, sneis og gross.
At det ikke ble dusinet fullt er en regnefeil,
for bestefar hadde nok saktens vind i sine seil.

Michal på Nordlandstur

Husker du den gang, da du på Nordland for?
for å seile hjem fisk til mange bord.
Da var det mangen en beveget avskjedstund,
med tårefyllte øyne og skjelvende munn,
for bestemor stakkar var så vemodig,
kan du tenke deg noget mere snodig?
En gang gikk det forresten galt,
det var den gang han i sjøen falt,
Med full oljekledning, og "litt" innenfor vesten,
gikk bestefar til sjøs, uten å tilkalle presten.
Og der han fløt,
så god og bløt,
med hodet ner og beina opp,
og stive tær, og mør i kropp
Da hørtes det en ed fra bunnen,
fra han som nettopp var forsvunnen,
gurglene på 4 forskjellige sprầg,
mens boblene rundt om dragsuget låg.

Nå skulle det til alt hell passe,
at en tilfeldig forbipasserende kom,
i samme øyeblikket som,
bestefar var ute av stand til å vasse.
Og det som nå ble gjort,
ble gjort så fort,
at bestefar husker ikke stort,
mer enn at han til kaien ble klort bort,
nett som en annen lort eller mort.
Litt sihjertet og våt i baken,
satt han her, og rente av seg laken,
Saa etter hvert kom de første sprell,
bestefar fortsatte til Nordland samme kvell.

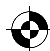

Michal som sjauer

Men best var du vel under forrige krig,
da det den gang var smått med mat og slikt.
Med tøyposer både på enden og magen,
gikk bestefar og losset hele dagen.
Men når kvelden kom og mørket falt på,
så man en forunderlig skikkelse gå.
Fyldig var han over brøst og seter,
man kunne tro han var i omstendigheter.
Således drog bestefar til hus den gang,
og lossetiden for båtene ble ikke lang.

Et par historier om Thaline

Bestemor har forresten vært med på litt av hvert,
her hjemme, at hun har tålt det er svært.
Eg husker en gang ute på landet,
bestemor stod høyt på en kasse, og vi andre,
ja vi stod rundt om og var så kry,
vi skulle få bestemor til aa si kykkeliky.
Men ikke nok med det min venn,
den ene foten skulle lettes den.
Og alt dette skulle gjøres på samme tid,
det er ikke så ganske liketil skal eg si.
Men bestemor klarte nok "biffen" hun,
tok seg riktig en høneblund,
med ene foten lettet og høyt på tå,
ropte hun kykkeliky så,
enhver høne kunne bli sjalu,
vi klarer det ikke hverken jeg eller du.
Det hele var jo tegn på at hun var ung og frisk,
for den sags skyld kan vi uten risk,
la hun få gjøre samme kunststykket her i kvell,
bare vent, så skal du få se på det selv.
Da vi kom bort på hjemmet, etter mye kjør,
skulle vi spise, som seg hør og bør.
Vi satt alle rundt bordet, og fordrev tiden,
Karl var ute, men lå ei på latsiden.
En levende gås han hadde fanget på tunet,
riktig en som freste, og var i rette lunet.
Denne skulle serveres, som den stod og gikk,
slikt kaller man på landet for folkeskikk.
Inn kom gåsen og Karl med den,
bestemor begyndte så smått å kvitne hen.
Så summet hun seg med ett,
følte seg antagelig mett.
Fra stolen hvor hun satt,

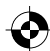

hun plutselig spratt,
og løp rundt bordet av alle krefter,
mens gåsen gapende vagget etter.
Hvem som vagget mest er ikke godt å si,
vi andre fikk i all fall latteren på gli.

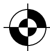
Takkens ord

På vegne ut av barnebarna får jeg da til sist rette en takk,
for all den kjærlighet som er vist oss alle i de årene som er gått.
Vi står alle sammen liten som stor,
i gjeld til bestefar og bestemor.
En gjeld som ei kan betales med penger.
En gjeld som alt og alle forhenger.

Vi går alle mer eller mindre og sover,
og tenker igrunnen for lite over,
hva takknemlighet vi skylder dem nu,
vi tenker for lite, både jeg og du.
Hva selvoppofrelse, slit og arbeid,
hva hengivenhet, og omsorg de har greid,
og legge for dagen i årene som er gått,
blir nok dessverre alt for sent forstått.
På vegne av Dagny og meg, må jeg særskildt få sagt,
en inderlig og velment takk, ja takk!
Fordi dere har vært vår far og mor,
fra vi var liten, og til nå vi er stor.
Aldri, aldri kan vi få takke nok for det hjem,
som har gjort at vi nå er kommet oss frem.
Og jeg håper inderlig at også vi,
engang om ikke alt for lang tid,
kan få vise dere den oppmerksomhet,
som dere i sannhet har fortjent!
For øvrig må jeg be alle her,
hjelpe til hver især,
at ingen kan bli så vellykket og uforglemmelig,
for takken kan vi vise dem, uten aa holde det hemmelig.

Farfar og farmor

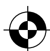

Hele historien om farfaren og farmoren kan du lese i neste kapittel ”Slektstreff for Jacob Olai Jacobsen og Petra Nicoline Pedersdatter født Linde”.
Under er en folketelling fra 1900, da familien bodde i Skivebakken 13 i Bergen.

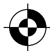
Jacob Jacobsen	**hf**		**Kontorist**	**1848**	**Bergen**
Petra Nicoline Jacobsen	hm	g*	Hustru	1849	Bergen
Karen Blaauw Jacobsen	d	ug*	i Butikforretning	1880	Bergen
Peter Linde Jacobsen	s	ug*	Filegramsarbeider	1882	Stavanger
Johan Hadler Jacobsen	s	ug*	Løbergut v/kontor	1884	Stavanger
Agnes Fredrikke Jacobsen	d	ug*	Hjemme	1886	Stavanger
Johanne Christine Jacobsen	d	ug*	Hjemme	1888	Stavanger
Jacob Jacobsens		ug*	Hjemme	1889	Stavanger

Jacob Jacobsen (SvarteJacob), sønn av Jacob Olai Jacobsen og Johanne Christine Hadeler, ble født den 4 oktober 1848 og døde i 1916, 68 år gammel.

Jacob giftet seg med Petra Nicoline Linde, datter av Peder Nicolai Linde og Karen Ameln Blaauw, den 8 juli 1878. Petra ble født den 9 mars 1849 i Bergen, og døde i juni 1926 i Bergen, 77 år gammel. De fikk 7 barn, se side 211.

Jacob Olai Jacobsen og Petra Nicoline Pedersdatter født Linde

Slektstreff 21. juni 2008

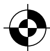
Kronstad hovedgård

Innholdsfortegnelse

Arrangementskomitéen: Ulf Lunde, Eva Hadeler-Jacobsen, Torhild Irene Tarlebø, Nora,-Kirsten- og Vigdis Lindén, Turid og Arne Langeland, John Hadler-Jacobsen
Toastmaster: Aage Hadler-Jacobsen
Ansvarlig for produksjon av slektsheftet: Arne Langeland

Forfedre til Svarte-Jacob

Magne MOGENSEN HAUGE FØDT GREVE
b: 1672
d: 1749

Barbru BYRKJELAND
b: 1654
d: 1722

Johannes ERIKSON VEVLE
b: 1677
d: 1706

Kari REVHEIM
b: 1664
d: 1748

Mons MAGNESEN HAUGE
b: 1701
d: 1750

Martha JOHANNESDATTER VEVLE
b: 1699
d: 1743

Jacob MONSEN
b: 1734
d: 1766

Anna JENSDATTER CRONSTAD
b: 1750

Jacob JACOBSEN
b: 25 Jun 1780/1778
d: 1844/1831

Bertha JOHANNESDATTER NIELSEN
b: 1787
d: 17 May 1857

Lars Andreas HADELER
b: 15 Feb 1801
d: 1883

Anne Christine Olsdatter Steffensen ELVEBAKKE
b: 7 Jan 1797
d: 5 Feb 1866

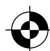
6 barn

Jacob Olai JACOBSEN
b: 25 Jul 1816
d: 1902

Johanne Christine HADELER
b: 17 Jan 1825
d: 15 Nov 1907

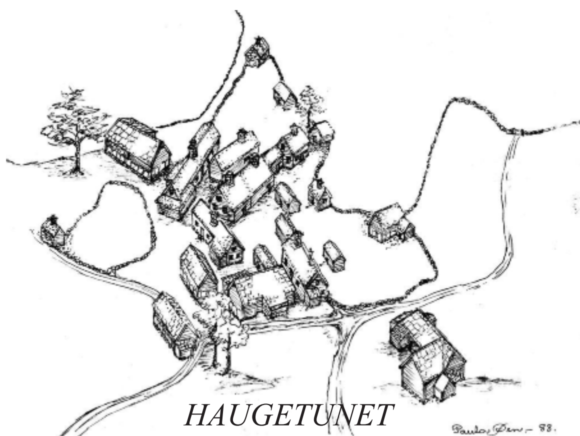
8 barn

Jacob Olai JACOBSEN
b: 4 Oct 1848
d: 2 Jan 1915

Jacobsen slekten kommer, som så mange andre Bergensslekter, fra Osterøy. Stamfaren til dette slektsstevnet er Jacob Olai Jacobsen, også kalt Svarte-Jacob. **Tippoldefaren** hans kom fra Hauge på Osterøy. Han het **Mons Magnesen Hauge** og var født i 1701.

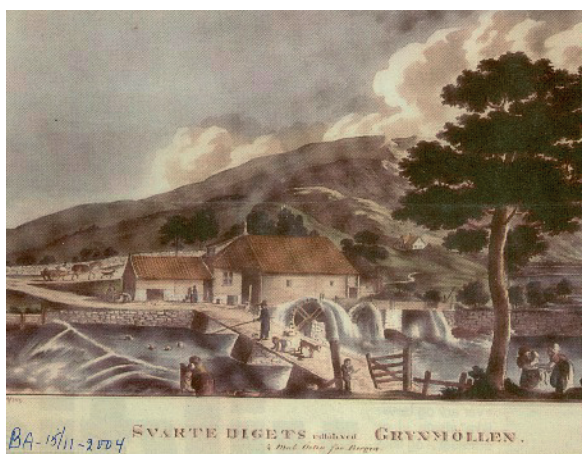

Mons Magnesen Hauge gikk en dag fra Haugetunet, ned skaret og opp på neste haug til Vevle hvor han fridde til Martha Johannesdatter som var født i 1699. De giftet seg og fikk 8 barn, hvorav 2 døde tidlig.
Et av barna skal vi følge videre, nemlig **Jacob Monsen** som er **oldefaren** til Svarte-Jacob.
Mons og Martha drev et lite småbruk og levde i et stabilt bondesamfunn, slik det sannsynligvis hadde vært i mange generasjoner. Utviklingen den gangen gikk med små skritt, og sammenlignet med dagens utvikling var den knapt synlig. Småbruket hadde imidlertid et magert utkomme, så de fleste barna flyttet eller giftet seg til andre småbruk i området. Noen ble igjen for å overta bruket og ta vare på de gamle.

Vevlefamilien på Vevle tunet

Familiebildet av Vevlefamilien er sannsynligvis tatt mot slutten av 1800 tallet og er altså våre fjerne slektninger. Jacob Monsen var nok født i den gamle delen av huset som var barndoms-hjemmet til Martha.

Jacob Monsen (oldefaren til Svarte-Jacob) bestemte seg en dag for å flytte fra småbruket. Han rodde kanskje over Sørfjorden til Arna og tok seg videre over Borgerskaret til Vakendalen hvor han fikk arbeid som møller og senere forpakter for Grynemøllen ved Møllendalselven.

Vannhjul ga de små møllene kraft til små industribedrifter. Driverne øverst i elven ville ha vannet for seg selv – og ledet det bort. Dette ble det rettssaker av, som møllerne lenger nede vant. Tross det var det harde tider – prisene var lave og de hadde mange munner å mette. Området rundt Svartediket var eid av noen få Bergensborgere som forpaktet bort de forskjellige gårdene og møllene.

Jacob Monsen giftet seg etter hvert med Barbara Nielsdatter fra Kalvedalen. De fikk 7 barn sammen, men så døde Barbara, bare 41 år gammel. Jacob giftet seg snart på nytt med Anna Jensdatter Cronstad fra Kronstad området. De fikk 10 barn sammen. Et av barna i det andre ekteskapet ble født i 1780 og het **Jacob Jacobsen**. Han er **bestefaren** til Svarte-Jacob.
2 av barna fra første ekteskap og 3 fra det andre ekteskapet døde som barn.
62 år gammel, etter to ekteskap, 17 barn hvorav 5 døde tidlig, diverse rettsaker og dårlige tider, tok Jacob Monsen et skjebnesvangert valg – han ville avslutte livet! I kirkeboken fra 6. januar 1796 står det: "Denne ellers så rettskafne mann hadde hengt seg selv".

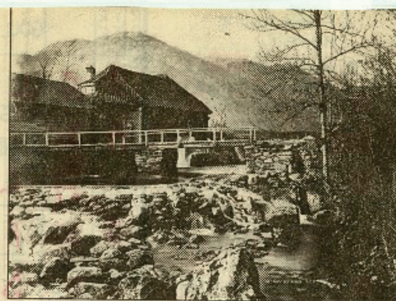
Sønnen Jacob Jacobsen, bestefaren til Svarte-Jacob, overtok da som forpakter av Grynemøllen. Han giftet seg med Bertha Johannesdatter Nielsen fra Fløen. De fikk 8 barn sammen, hvor den førstefødte ble født i 1816 og ble etterhvert **faren** til Svarte-Jacob. Han het **Jacob Olai Jacobsen** og ble den siste forpakteren av Grynemøllen. Grunnen til det var at byens borgere krevde mer og bedre vann og la et voldsomt press bak kravet. Det endte med at Bergen kommune i 1899 eksproprierte alle gårdene og mølleeiendommene langs Møllendalselven og bygget ut Svartediket. Således ligger Grynemøllen i dag under vann .

Da faren til Svarte-Jacob giftet seg, ble Hadeler navnet introdusert i Jacobsen-slekten. Bakgrunnen for dette er en interessant historie:
Moren til Svarte-Jacob het Johanne Christine Hadeler. Det er takket være hennes bestemor at Hadeler navnet, som mest sannsynlig kommer fra Tyskland eller Nederland, ble et slektsnavn i Jacobsen slekten. Bestemoren het Johanne Christine Olsdatter og hadde et barn født **u**tenfor **ekte**skap (såkalt uekte barn – en forkortelse). Dette barnets far var matros Lars Larsen, så barnet ble kalt Lars Christian Larsen, født i 1801. Foreldrene hans ble ikke gift, men i 1809 giftet Johanne seg med en annen matros som het Andreas Monsen Hadeler, sønn av skomaker Mons Hadeler. Andreas var født ca 1785 og var matros på en kanonbåt. De fikk imidlertid ingen barn sammen, så de valgte å oppkalle Lars etter stefaren Andreas slik at han fikk navnet Lars Andreas Hadeler. Han ble senere jekteføreг og giftet seg i 1824 med Anne Christine Olsdatter Stephensen Elvebakke, datter av sjauer Ole Stephensen Elvebakke og Berta Sophia Jonasdatter. De fikk 6 barn sammen. Deres første datter ble født i 1825 og het Johanne Christine Hadeler. Hun giftet seg senere med Jacob Olai Jacobsen og ble altså moren til Svarte-Jacob; Jacob Olai og Johanne fikk 8 barn sammen, eldstemann var Svarte-Jacob, født i 1848.

Opplysningene er innsamlet og nedtegnet av Eva Hadeler-Jacobsen.
Foto Grynemøllen: Thor Hoplands samling

BT
13/6-98

Mer om grynmøllen

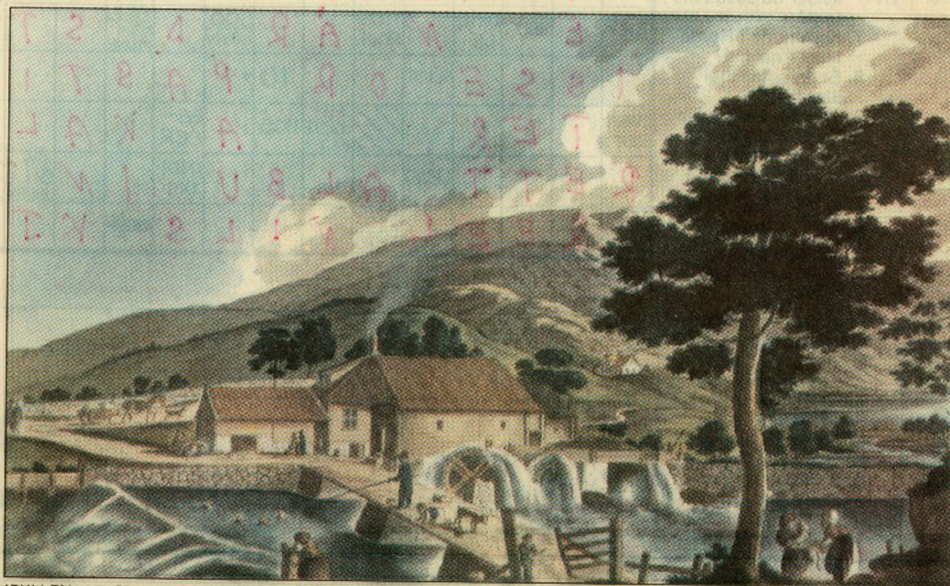

VIRKELIGHETEN som Knud Knudsen fotograferte en del år senere.

Etter at vi i april brakte to postkortbilder av vannkraftdrevne anlegg ved Møllendalselven, har Thor Hopland i Rådal, som har beskjeftiget seg en god del med bergensk og hordalandsk møllehistorie, sendt oss et par bilder av «vår mølle», nemlig Grynmøllen, den øverste i elven.

Det ene er et av Joh. F.L. Dreiers prospekter, datert 1827 og med tittelen «SVARTE DIGETS udløb ved GRYNMØLLEN. 4 Miil Østen for Bergen.» Det andre er et fotografi av Knud Knudsen, betitlet «Parti ved Bergen».

Hopland forteller at denne melmøllen ble anlagt i siste halvdel av 1600-årene av Henrik Schlüter, som da leiet Årstad gård. Etter sin manns død giftet fru Schlüter seg med postmester Peter Dam, og møllen ble derfor kalt «Postmestermøllen». Han leiet den til Hans Møller (!), et framleieforhold Årstads daværende eier, som het von der Lippe, forgjeves forsøkte å få underkjent. Etter postmesterens død solgte enken i 1749 til Christopher Grübel fra Sachsen-Gotha. Han bygget den om fra melmølle til grynmølle, og en senere eier bygget den i 1890-årene om til shoddyfabrikk. Kommunen eksproprierte denne og andre mølleeiendommer i 1899.

IDYLLEN som Dreier gjenga (eller skapte) da han skildret møllen ved Svartedikets utløp.

Jacob Olai Jacobsen - "Svarte-Jacob"

Av Eva Hadeler-Jacobsen

Jacob Olai Jacobsen ble også kalt Svarte-Jacob, kanskje fordi han hadde svart skjegg, mørkt hår og mørke øyne, men dette er noe usikkert. Vi velger å kalle han for Svarte-Jacob på dette slektsstevnet, ellers blir det lett forvirring med alle forfedrene hans som også het Jacob.

Svarte-Jacob som barn sammen med moren

Svarte-Jacob ble født 4. oktober 1848 i Bergen av foreldrene møller Jacob Olai Jacobsen og hustru Johanne Christine født Hadeler. Han ble "døpt nr. 9, 5/11-1848 ægte, i Hospitals-kirken St. Jørgen"

Jacob jobbet først som butikksbetjent, 17 år gammel. Det kan vi lese av Folketellingen fra 1865 hvor det står:

"Bergen Rode 18 nr. 142b, Logerende Butiksbetjent Jacob Jacobsen, Årstad, Stadskirken. Gaardeier Olai Ingebrigtsen. Domkirkens Sogn. Foreldre og søsken bor på Nordbø i Aarstad Sogn, far Jacob Olai Jacobsen Gaardeier og Mølleer, med 2 tjenere".

Senere ble han kontorist, overettssakfører og "mægler". Kanskje var det var på grunn av arbeidssituasjonen at han flyttet til Stavanger, dette vet vi ikke sikkert.
Der giftet han seg ihvertfall med Petra Nicoline Linde, født 1849 i Bergen. Seremonien fant sted i Petri kirke i Stavanger 8. juli 1878.

Svarte-Jacob og Petra Nicoline fikk 7 barn sammen, alle ble født i Stavanger. 5 av barna har etterslekter som er godt representert på dette slektsstevnet.
Den førstefødte, Jacob Johan, døde bare 5 år gammel. Agnes Fredrikke forble ugift.

Her er Svarte-Jacob og Petra Nicoline sammen med 3 av barna: Peter Nicolay i armene til Petra, Jacob Johan og Karen Blaauw.

Familien flyttet etter noen år tilbake til Bergen. I Folketellingen fra 1900 kan vi lese:

"Bergen, Skivebakken 13. Jacob Jacobsen og Petra Linde med 6 barn. 4 etasjer + loftsetasje + Colonialbutik. Totalt 10 familier, 45 personer. Lutheranere".

Svarte-Jacob døde 2. januar 1915.
4. januar ble dødsfallet avertert i Bergens Tidende:
"*Min kjære mand og vår far Jacob Jacobsen døde i dag*".
Begravelses seremonien ble holdt i Møllendal kapell 6. januar kl 1230.

Petra Nicoline Pedersdatter Linde

Hvor kom forfedrene fra?

Petra Nicoline Pedersdatter LINDE
b: 9 Mar 1849
d: 31 May 1927

Karen Ameln BLAAUW
b: 30 May 1810
d: 16 Nov 1867

Peder Nicolaj LINDE
b: 22 Mar 1804
d: 11 Feb 1879

Regina AMELN
b: 1783
d: 1825

Jacob BLAAUW
b: 1789
d: 1813

Arnette Frederikke SONTUM
b: 1 Feb 1769
d: 15 Dec 1841

Nicolaj LINDE
b: 1755
d: 8 Sep 1821

Karen KRÜGER
b: 1747
d: 1818

Christian Gerhard AMELN
b: 9 Jul 1735
d: 22 Nov 1806

Jacoba Johanna VAN DER PUTTEN
b: 6 Jan 1766
d: 8 Oct 1853

Jacob BLAAUW
b: 1766
d: 1841

Barbara Maria HAHN
b: 18 Dec 1736
d: 26 Sep 1811

Bendix SONTUM
b: 20 Jul 1731
d: 8 Jun 1793

Berte Malene Andersdatter TEMPER
d: 1760

Johan Christopher LINDE
d: 1764

Magdalene Christine Arendtsdatter STUWITZ
b: 1713
d: 1787

Konrad Christian Joachimson KRÜGER
b: 12 Aug 1713
d: 3 Dec 1786

Maria Catharina MESSENBRING
b: 7 Mar 1714
d: 5 Jan 1800

Reinholdt AMELN
b: 1703
d: 3 Mar 1748

Antje Sijmens HANSJE
b: 14 Mar 1735
d: 11 Jan 1817

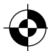
Jacob Janse BLAAUW
b: 1730
d: 31 Oct 1807

Margrethe Wilhelmine SAMSING
b: 1715
d: 1766

Fredrik Samuelson HAHN
b: 21 Nov 1704
d: 12 Apr 1785

Abel Catharina Bendixdatter GROTSCHILLING
b: 17 Jun 1695
d: 19 Nov 1769

Arent Ulrichson SONTUM
b: 15 Nov 1686
d: 19 Mar 1737

Det ble Nicolajs andre kone, Arnette Frederikke, som skulle bli mor til Peder Nicolaj. Hun var datter av **Bendix Sontum**, som ble født 20. juli 1731 i København. Han giftet seg med **Barbara Maria Hahn** den 28. august 1764 på Kjelstrup prestegård på Fyn, flyttet til Norge, og ble stiftsamtskriver i Bergen 13. februar 1770 og Kammerråd 9. mai 1774. Han døde 8. juni 1793 i Bergen.

Barbara Hahn ble født 18. desember 1736 og døde 26. desember 1811 i Kolding, Danmark. Hun var datter av sogneprest **Frederik Hahn** og **Margrethe Wilhelmine f. Samsing.**

Sogneprest Fredrik Hahn var igjen sønn av rådmann i København **Samuel Hahn** og musikant **Maren Bondesdatter**. Om Maren Bondesdatter Hahn står der i Wilhelmine Brandts familietabeller: *"Maren Bondesdatters mandlige Descendenter have Adkomstret til Borch's Kollegium, da hun var af Stifterens Slægt i ret nedstigende Linje."* Vi har ikke klart å finne ut hva Borchs Kollegium er, men de fleste mennene på slektstreffet i kveld har altså adgang dit!

Bendix Sontum var sønn av Kanselliråd og Generalkrigskommisjonsforvalter i København, **Arent Sontum** (1686 – 1737) og **Abel Catharina f. Grotschilling**, født 17. juni 1695, død 19. november 1769, begravet under prekestolen i St. Petri kirke i København. Hun var datter av forvalter i Kunstkammeret i København, **Bendix Grotschilling** og **Chatarina Eilertsdatter født Zanders.**

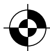
Fra tyske og nederlandske (og dels via danske) innvandrere fikk vi i Norge på 1700-tallet inn *flernavnsmoten*, f.eks. Marie Catharine og Magdalene Christine. Som alltid med navnemoter, slo det først igjennom i kvinnenavnene, og navn på *-ine* var særlig populære i navn nr *to*.

Petra Nicoline Pedersdatter Linde

var det 10. barnet til **Peder Nicolaj Linde** og **Karen Ameln Linde, født Blaauw**.
Faren i huset, Peder, var skipsfører og senere overstuert, men selv om de ikke var en fattig familie, vokste bare seks av Petra Nicolines totalt 11 søsken opp.

Peders far, **Nicolaj Linde**, ble født i 1755 og ble 66 år gammel. Også han var skipsfører, og han ble senere havnefogd i Bergen. Nicolaj var gift to ganger, først med **Agnethe Isachsdatter Buchof** fra Bergen, som døde bare 38 år gammel, og deretter med **Arnette Frederikke Sontum** fra Købehavn. Også *faren* hans kom fra Danmark: gullsmed-mester **Johan Christoffer Linde**, mannen som designet og laget Bergens bysegl.

(Johan) Christoffer Linde var ikke spesielt kjent som gullsmed. Familien var faktisk nokså fattig og måtte leie ut noen rom i huset sitt for å spe på inntekten. Som sagt var han født i Danmark, og han hadde lærebrev fra 1749. I skriftlige kilder fra den tiden kan vi finne at i 1750 satt han mesteråret hos Guldsmedenke **Berte Temper**, og at *"Mesterstykket blev forferdiget mellem 12/3 og 28/6 1753, hvorefter han giftet sig med hende"*. Hun ble så mor til Nicolaj Linde. Christoffer døde nokså ung i 1764, da sønnen Nicolaj bare var 9 år, men familien satt da på en anselig bedrift.

Skikken begynte i overklassen og spredde seg nedover i de sosiale lagene. I folketellingen fra 1801 hadde hele 8% av kvinnene (og 3% av mennene) minst to fornavn.

Omtrent samtidig dukket en annen navnemote opp: Det som ble kalt *moveringer*. Det vil si å kalle opp jenter etter mannlige slektninger, f.eks. Arnette Frederikke (trolig etter Arne og Frederik) eller Jacoba Johanna (etter Jacob og Johan). Det ble nemlig regnet som gjevere å bli kalt opp etter en mann enn etter en kvinne.

I Petra Nicoline Lindes *mors* slekt finner vi rikelig med eksempler på begge disse navnemotene. Karen Ameln Blaauws farmor var **Jacoba Johanna van der Putten** fra Middelsburg i Holland, gift med **Jacob Blaauw** (1766 – 1841), sønn av **Jacob Blaauw** (1739 – 1807) og **Antje Sijmens Hansje** (1735 – 1817). De kom fra Wieringen og Rotterdam i Nederland. Og én av Karen Ameln Blaauws oldemødre var **Maria Catharina Messenbring (gift Ameln)**, fra Oldenburg.

Maria Catharina levde i Bergen som hustru til den tyskfødte regimentfeltskjær **Reinholdt Ameln** i det 2. Bergenhusiske Regiment. Han var (enten barn eller) barnebarn av **Agneta Margareta Ameln f. Reese** (datter av feltskjær **Rönneke Reese** og hans hustru **Elsche f. Wehlau**), som var gift med feltskjær **Johann Hermann Ameln** ved det oldenburgske regiment, alle født og døde i Oldenburg.

Reinholdt Ameln var katolikk da han kom til Norge, men bekjente seg frivillig den 20. desember 1747 til pastor Spiesmacher at han ville tilhøre den Lutherske kirke, og mottok dermed sakramentet. Han døde 45 år gammel og ble begravet i Mariakirken 11. mars 1748 *"uden Sang og Klokker, kl.1200, båret til Graven efter det Kongelige Regiment av 16 Grenaderer med et Følge av lutter Officerer"*. Maria Catharina levde deretter som enke i nær 52 år i Bergen, men lærte aldri å snakke norsk.

Én av hennes fem sønner, **Christian Gerhard Ameln**, var kjøpmann med egen handelsstue i Leppen. Han eide flere hus og eiendommer i Bergen, bl.a. Kronstad hovedgård, hvor vi er samlet i dag (omtale av han på side 230). Hans kone (som Petra Nicolines mor helt sikkert var oppkalt etter) var **Karen Krüger** fra ergen, datter av kjøpmann **Konrad Christian Krüger (senior)** (den aller første Krüger i Norge, som kom fra Petershafen ved Bremen og tok borgerskap i Bergen 10. februar 1739) og **Magdalena Christine Arentzdatter f. Stuwitz**, født i Bergen av tyske foreldre fra München, og dermed den eneste av Petra Nicolines 16 tippoldeforeldre som var født i Norge.

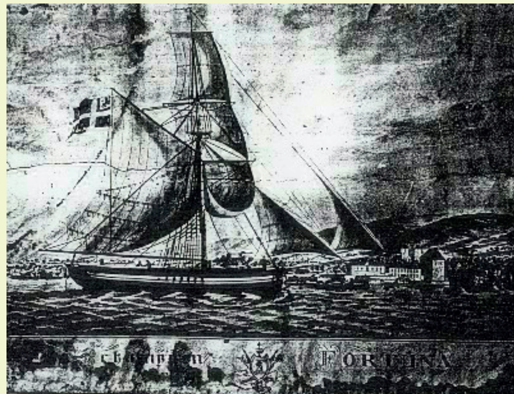
Av Torhild Tarlebø og Ulf Lunde

Litt mer om skipper og

I en skuff på Havnefogdens kontor fant man nylig en eske med mansjettknapper og politiskilt fra Nicolaj Linde, havnefogd 1818-21. Nå er de kommet på veggen som et minne om den gangen havnefogden hadde politimyndighet i Bergen havn.

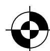

Briggen "Kristine"

I Morgenbladets søndagsavis 14. april 1928 sto det en spennende artikkel:

Skipper Linde hos Robespierre - En bergensk sjømands eventyr under den franske revolution.

(Artikkelen er dessverre for lang for dette slektsheftet).

Barn og svigerbarn til Svarte-Jacob og Petra

Jacob Olai Jacobsen
b: 4 Oct 1848
d: 2 Jan 1915

Petra Nicoline Pedersdatter Linde
b: 9 Mar 1849
d: 31 May 1927

Jacob Johan Jacobsen
b: 18 Oct 1878
d: 1883

Karen Blaauw Jacobsen
b: 16 Jan 1880
d: 8 Sep 1963

Alfred Gustav Foss
b: 1879
d: 1962

Peter Nicolay Jacobsen
b: 29 Jan 1882
d: 26 Jan 1945

Agnes Marie Jørgensen
b: 12 Mar 1884
d: 7 Jul 1970

Johan Hadler Jacobsen
b: 27 Apr 1884
d: 1956

Janna Johannesen
b: 18 Jun 1894
d: 31 Jul 1930

Agnes Fredrikke Jacobsen
b: 16 Jan 1886
d: 3 Jul 1967

Johanne Kristine Blaauw Jacobsen
b: 12 Jan 1888
d: 19 Feb 1976

Alfred James Lindén
b: 21 Jun 1880
d: 21 Dec 1975

Jacob Jacobsen
b: 17 May 1889
d: 24 Apr 1972

Sigvarda Kristine Jacobsen
b: 12 Feb 1889
d: 5 Nov 1955

Karen Blaauw Jacobsen

Av Karen Tønjum Foss

Karen Blaauw Linde Jacobsen ble født i 1880. Hun var nr. 2 i søskenflokken, men etter at hennes eldre bror, Jacob Johan, døde da hun var 3 år, var hun den eldste av søsknene Jacobsen.

Hun giftet seg med Alfred Gustav Foss, født i 1879. Han var butikksjef hos Stender. De bosatte seg i Svaneviksveien og fikk 3 barn: Sverre, født i 1905, Valborg, født i 1906, og Karl Gustav, født i 1911.

Sverre giftet seg med Aagot Jacobsen (fra en helt annen Jacobsen-slekt). Valborg giftet seg med Reidar Steffensen og fikk 2 sønner. Karl Gustav giftet seg med Ruth Tønjum og fikk en sønn og en datter.

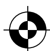
Barna til Karen og Alfred bodde i Nattlandsveien, på Landås og i Fjellveien, så de hadde tett kontakt med sine foreldre. Hjemmet til Karen og Alfred var et samlingspunkt for familien, og mange julebesøk og fødselsdager ble feiret der. Karen og Alfred har til nå 4 barnebarn, 6 oldebarn og 8 tippoldebarn.

Søstrene Johanne og Karen

Karen og Alfred sammen med barnebarna
Karen og Gunnar Tønjum Foss

Peter Nicolay Linde Jacobsen

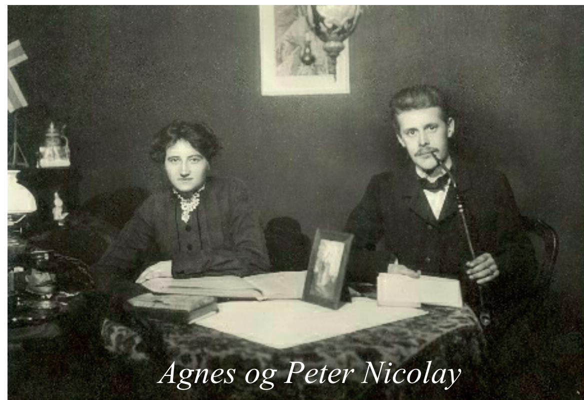
Av Eva Hadeler-Jacobsen

Peter Nicolay ble født i Stavanger i 1882 som nest eldste sønn av Svarte-Jacob og Petra Nicoline.

Han utdannet seg som gullsmed, og filigransarbeide ble hans spesialitet.

Peter Nicolay giftet seg i 1905 med Agnes Marie Jørgensen. Samme år startet Agnes egen kortevare forretning i Strandgaten med navnet A. Jørgensen. Der solgte hun tobakk, leker, vesker m.m. Hun hadde fått forskudd på arv fra sin far Hans Jørgen Jørgensen som hadde drevet en oljekledesfabrikk.

De bodde først i Nykirkemarkeveien 44 hvor den førstefødte - datteren Esther Linde - ble født i 1906. Deretter flyttet de til Brettene 3, 3. etasje, hvor sønnen Alf Hadeler ble født i 1908. De to siste barna ble født i Nye Sandviksveg 59B, først datteren Aslaug i 1916 og deretter sønnen Hans Petter Linde i 1920.

Agnes og Peter Nicolay

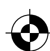
Peter Nicolay sluttet som gullsmed og overtok driften av A. Jørgensen til sin død i 1945.

Alle barna deltok også i forretningen, men kun Esther arbeidet der i hele sitt liv.

Hans Petter overtok driften til sin død i 1980, hvoretter hans kone Bjørg fortsatte til den ble solg.

Peter Nicolay som filigransarbeider

Johan Hadler-Jacobsen

Av Arne Langeland

Johan Hadler Jacobsen var gift med Johanne "Janna" Johannesen. Han ble født i 1884 i Stavanger. Hun ble født i 1894 i Bergen.
De fikk tre barn: Pedro født i 1914, Dagny født i 1921 og Johan født i 1924.
Janna døde i 1930 av tuberkulose da barna var små, bare 36 år gammel. 6 år senere døde også eldste sønnen Pedro av samme sykdom, bare 22 år gammel. Der sto Johan igjen med foreldreansvaret for 2 barn. Dette ble nok for mye for han, så han fikk hjelp av familien til å oppdra barna.
Yngste sønnen Johan forteller at han som barn gikk på legd mellom Lindén og mormoren og morfaren Thaline og Michal Johannesen. Senere i ungdommen bodde han hos Jenny og Reidar Johannesen.
Datteren Dagny bodde en periode hos Ingeborg og senere hos mormoren og morfaren.

Johan ble gjerne kalt for Store-Johan da yngste sønnen også het Johan.
Han jobbet på Wingaard jernstøperi (senere har Ford i Strømmen bygget på tomten). Fabrikken ble drevet av ingeniør Fredrik Schumann. Han var en av de store på den tiden ifølge sønnen Johan. "Min far fikk medalje for lang og tro tjeneste i 1934" – minnes Johan. På den står det: «For lang og tro tjeneste – ved det kongelige selskap for Norges vel». Faren var ansatt som fullmektigen til Schumann, visstnok hans høyre hånd. I folketellingen 1900 var han 16 år gammel og oppført som kontorist.

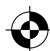
Store-Johan var flink med hagearbeid, han plantet blomster og grønnsaker der de bodde, men også på fjellet over Svartediket hvor han etablerte sitt eget "fristed". Svigersønnen Finn Nilsen var med han flere ganger dit opp og forteller: "Det var ingen tradisjonell hytte, men en åpen plass (en slags hylle) under et stort overspring av fjell som han murte igjen. Det var god plass der, og utenfor hadde han planert marken og dyrket poteter og

Her er familien samlet foran hjemmet. Fra venstre står Store Johan med Johan på armen, Pedro og Janna med Dagny på armen.

grønnsaker. Vi gikk opp fra Tarlebø, det var en strevsom og lang tur opp. Han var levende redd for at andre skulle følge etter han og finne stedet" – minnes Finn. "Fra hytten så de rett ned i Svartediket, omtrent midtveis". En periode gikk han opp dit hver dag ifølge Finn.

Dagny forteller om sin far at han var en aristokratisk type og gikk kledd som en. Han gikk for eksempel med flosshatt i begravelse. Han brydde seg imidlertid ikke om materielle verdier.
"Vi hadde det veldig godt hjemme og hadde rikelig med mat. Vi bodde imidlertid i et trekkfullt hus like ved sjøen – en villa gjennomtrekk – som jeg sier. Vi hadde en vidunderlig hage som vi fikk disponere av Støperiet. Den var mange mål stor og inngjerdet. Min far plantet blomster og grønnsaker. Han likte sånt arbeid. Der hadde vi også en tomleplass langt vekk fra trafikken. Vi hadde det helt fantastisk.

Vi hadde også en stor plass inne i hestestallen, alt var så romslig før vet du. Pedro drev med idrett, han fektet og hoppet høyde husker jeg. Vi bodde ensomt, det bodde ingen der. Det var opprinnelig en sjåførbolig til bedriften (for 2 sjåfører). Vi måtte jo ha hele huset, for vi var i utgangspunktet fem personer, og min far betalte ikke så mye i husleie til Schumann. Vi hadde alltid hushjelp der. Det var fire bitte små soverom, kjøkken og spisestue. Så hadde vi en bestestue med malerier og teppe. Det ene kjøkkenet ble brukt til vaskerom. Tøyet ble kokt i en stor kjele og deretter skyllet ute på plassen. Dagny husker at det om vinteren frøs til is oppetter husveggen helt til taket – "ikke særlig helsebringende" – sier hun ironisk.

Sønnen Johan husker spesielt en episode da firmaet gikk konkurs og forteller:
"Schumann hadde egen kusk, vogn og to hester. Far fikk låne vognen da Dagny skulle døpes og kjørte standsmessig til kirken. Hver eneste dag kl 1200 kom kusken med vognen for å hente Schumann. Han skulle nemlig på børsen. For å komme dit forlangte han at kusken først skulle kjøre en runde rundt torget slik at han kunne vise seg fram der han satt i sin flosshatt".
Så begynte det å bli dårligere tider. "Hadler Jacobsen – nå får De lønne ut når jeg er på børsen" – beordret Schumann. Johan fortsetter: "For du vet, det var ikke nok penger til å lønne ut, så han dro like godt på

Gamle Wingaard i Strømmen

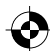
Fabrikken ble bygget av Oluf P. Wingaard, avbildet i venstre hjørne. På bildet står det Automobilcompaniet over inngangen. Bygget ble solgt til Automobil-companiet (Ford i Strømmen) i 1929.

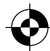
Ingeniør Fredrik Schuman

børsen for å slippe unna. Noen fikk 90% og andre 70%. Så ble de forbannet vet du og kom og dundret på døren til min far og klaget. Far forklarte at han som var ungkar fikk 70%, mens han som fikk 90% hadde tre små barn og nettopp mistet konen. Dette roet ikke gemyttene, og det ble et helvetes liv – "min arbeidsinnsats er like verdifull som hans" – ble det ropt. For å fred tok han noen penger opp av egen lomme og ga til arbeiderne.
En dag sto det vakter utenfor kontoret til Schumann - ingen slapp inn. De fikk beskjed om at firmaet var slått konkurs og at alle var oppsagt. Det gjaldt ikke min far, for han var den eneste som hadde oversikt over økonomien, så banken ville beholde han. Så kom Schumann med kusk og vogn, iført stokk og flosshatt. Han ble også nektet adgang og sa: "Nekter De meg å komme inn på mitt eget kontor?" Da fikk han til svar at det ikke lenger var hans kontor, for firmaet ble slått konkurs samme natt. Så hardt gikk de til verks den gangen, og den gangen var det en skam å gå konkurs. Firmaet ble senere re etablert med ny direktør (L. Eide), og arbeiderne ble tatt inn igjen. Etter noen år fikk altså min far medaljen for lang og tro tjeneste. Han var jo den eneste som hadde vært i firmaet kontinuerlig – så den medaljen henger jo litt høyt".
"Senere, når min far traff Schumann på gaten, sa han alltid: "Hadler Jacobsen – jeg vet at jeg skylder Dem mange penger, men jeg skal komme meg opp igjen, og da skal De få alt jeg skylder Dem". Men han kom aldri "opp igjen" – og etter noen år døde han. Da ble far oppringt av hans kone (han ble gift med frøken Sundt som hadde mange penger, og de bodde i Parkveien). Hun ba min far komme på besøk. Der fikk han beskjed om at det ikke var noen penger igjen etter mannen, men han fikk dressen til Schumann og andre klær etter han. I dressen fant han noen penger i lommen, da gikk han opptil fru Shumann og sa: "Dette har jeg funnet i dressen, og de tilhører ikke meg".

På sine eldre dager fikk han mye hjelp og tilsyn av sin søster Agnes før han kom på gamlehjem på Kronstad.

Agnes Fredrikke Jacobsen

Av Nora Lindén

Agnes Fredrikke Jacobsen ble født i 1886 som tredje yngst barn av Petra Nicoline og Jacob. De fikk tilsammen 7 barn.

Tante Agnes var en dame som min familie var veldig glad i, og som var en viktig person hjemme hos oss da vi fem jenter vokste opp. En mer omtenksom, omsorgsfull, og pålitelig dame kan jeg ikke tenke meg.
Jeg vil prøve å gi et bilde av tante Agnes, slik vi jenter husker henne.

Liten av vekst, rak i ryggen og rask i bevegelsen.
Enten hun vasket huset for sin søster Johanne og svoger James, hjalp mor å stryke klær, leste for oss og lekte med oss, gikk tur med Nina i Nygårdsparken, eller beveget seg mot Torget for å ta lodd, som hun som regel vant på.

Et annet særtrekk ved tante Agnes var at hun hadde en sterk vilje. Far kalte henne for egen, og mente at dette var en av hennes sterkeste egenskap, og en stor kvalitet.

Hun hadde forstått at om vi vil noe sted må vi si ifra og våge å følge vår bestemmelse. Et godt eksempel er da far ba om å få kjøre henne hjem etter en lang dag på Sydneshaugen.

Agnes sa nei.

Resultatet av diskusjonen ble følgende: Agnes gikk ned mot byen, far kjørte etter henne like til Torgalmenningen. Da ga tante Agnes seg, og de kjørte sammen til Jacobsenhuset i Sandviken.

Det sto respekt av tante Agnes sitt mot og sin vilje. Hun viste ikke viljen sin i utrengsmål, eller fremmet egne ønsker i utide.
Det å være sta, egen, gjorde hun til en positiv og nyttig egenskap.

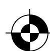
Som da hun kom og ville stelle for oss under Asiasyken. Mor og far ville ikke slippe henne inn, var redd hun skulle bli smittet.
Agnes sa at når hun overlevde Spanskesyken overlevde hun også Asiasyken.
Og det gjorde vi alle.

Vi har gode, varme minner om tante Agnes som en dame vår familie var veldig glad i, og som vi lærte mye av. Hun var en klok dame, som hadde mye å gi av kjærlighet til de som sto henne nær.

Agnes mottok på sine eldre dager Søskende Amelns Legat til "dem av testatrix's bror Christian Gerhard Amelns ektefødte descendenter som er trengende og verdige, eldre, ensligstillede kvinner, ugifte eller enker av kjøpmannsstanden i Bergen".

Agnes døde i 1967, 81 år gammel.

Johanne Christine Blaauw Jacobsen

Av Kirsten Lindén

Johanne Christine Jacobsen ble født i Stavanger 12. januar 1888.
Hun var nummer 6 i søskenflokken.

Hun traff James Alfred Lindén da hun jobbet i Lindéns hanske-forretning.
James, som på bergensk uttales "Sjims", var født i Danmark i 1880 og arbeidet i sin fars hanskefabrikk og forretning.
De to giftet seg og fikk to sønner. Christian Lorentz født 1912 og James Victor Blaauw født i 1914.

Da hanskefabrikken ble solgt, levde Johanne og James lenge på pengene de fikk for den, men etter hvert ble det nødvendig for James å skaffe seg annet arbeid. Han fikk da arbeid som bokholder hos sin gamle klassekamerat skipsreder Jacob Kjøde.

James var en pinlig nøyaktig mann i alt han foretok seg, og jeg kan tenke meg at Johanne hadde sine tunge stunder. Var det 1 øre feil i regnskapene kunne han tilbringe mange kvelder på jobb, og gav seg ikke før feilen var funnet. Jeg kan huske han sa til oss barnebarna:
"*1 øre er mange penger når du mangler det. Hvis du skal reise med trikken, som koster 10 øre, og du bare har 9 øre, så får du ikke være med*".

En gang under krigen, da Johanne hadde vært så heldig at hun fikk tak i 1 kg sukker og 1 kg salt, kom hun i skade for å blande posene.

James, som var filatelist og vant til å arbeide med lupe og pinsett, strødde blandingen ut over kjøkkenbordet og gikk i gang med det møysommelig arbeidet å skille saltkorn fra sukkerkorn.

Da de to sønnene, Lorentz og Victor, ble voksne, tok de utdannelse og stiftet familie.

Lorentz utdannet seg til elektriker, giftet seg med Inger-Johanne Juuhl og fikk 2 barn: Lorentz, kalt Lille-Lorentz, og Else Johanne.

De bosatte seg i Dokken 3.

Victor utdannet seg til lege, og da han startet privat praksis fikk han lokaler i Johanne og James' leilighet i Håkonsgaten.
Victor giftet seg med Anna Michelsen og fikk 5 døtre: Nora, Kirsten, Vigdis, Hanne og Nina. De bodde på Sydneshaugen 11.

Det var kort vei mellom de to familiene og kort vei til farmor og farfar i Håkonsgaten 3. Da vi barnebarn ble store nok, gikk vi ofte på besøk alene til våre besteforeldre. Der fikk vi leke med knapper og vi fikk langebrødskiver med sukker på. Farmor tok oss også ofte med på Reimers konditori.

Johanne var en pen dame, og hun ville gjerne være fin og omgås de fine. Hun var alltid nøye på at hun var pent kledd, og Nina lærte seg at hvis hun ville ha nye klær, kunne hun dra til farmor iført det styggeste hun hadde og spørre om de kunne gå på Reimers.
Da gikk alltid turen først innom en butikk der barnet ble utstyrt med pent tøy.

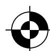

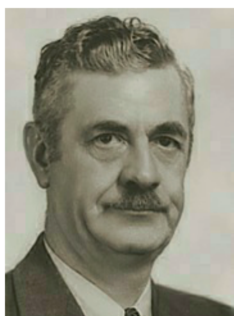
Johanne og James kjøpte seg landsted i Loddefjord, og der tilbrakte vi mange feriedager, ofte sammen med Lorentz og Else Johanne.
Hjemme hos Johanne og James var det vel helst Johanne som bestemte hvor skapet skulle stå, men det var ett unntak. Når nyhetene kom på radioen, måtte vi alle være musestille, for de skulle James høre uansett hva som ellers foregikk. Han sa alltid: "Nyheter, Johanne!", og så ble det tyst. Det gikk mange år før jeg fikk interesse av å høre på nyheter.

I 1972 var det brann i Håkonsgaten 3. Hele leiligheten til Johanne og James ble utbrent, og de to gamle ble plassert på hver sitt aldershjem.
Johanne på Sjøfarernes aldershjem og James på Engen sykehjem.
På denne tiden bodde de fleste av deres barn og barnebarn langt borte, og jeg tror de hadde det ensomt de siste årene de levde. Johanne og James har til nå: 2 barn, 7 barnebarn, 19 oldebarn og 24 tippoldebarn.

Jacob Jacobsen

Av Torhild Irene (Linde-Jacobsen) Tarlebø

Jacob var yngst i søskenflokken på 7. Han ble født 1889 i Stavanger der familien bodde noen år. Han giftet seg 1913 i Bergen med Sigvarda Kristine Jensen født 1889. Hun var fra Kristansund N, men kom til Bergen i ung alder for å bo hos en eldre søster. Blant familie og venner ble hun kalt "Varda". De fikk 5 barn: Petra Nicoline Linde født 1913, Jacob Hadler født 1915, Ellinor Benedicte født 1917, Sverre Linde født 1919 og Else Christine født 1921.

I 1918, 29 år gammel, ble Jacob alvorlig syk. Han fikk Spanskesyken og man fryktet at han ikke skulle overleve. Han fortalte at en dag ble han så syk at prest ble tilkalt og familiemedlemmer var kommet for å ta farvel. Han mente selv at god fysikk gjorde at han klarte seg. Siden hadde han god helse og holdt seg frisk frem til sitt siste leveår.

Jacob og Sigvarda

Som nygifte bodde Jacob og Sigvarda i Lindebergsmuget (opp fra Øvregaten) i Bergen. Han arbeidet som fyrbøter på Bergensbanen og var ansatt i NSB frem til han gikk av med pensjon. Etter noen år ble han lokomotivfører og familien flyttet til Voss der han var stasjonert frem til tidlig på 1930-tallet. Hvem av de to som var ivrigst med hagearbeid er uvisst, men bilder fra den tiden viser en frodig hage med grønsaker, poteter, bærbusker, blomster og trær. Bygutten Jacob må i hvert fall ha lært en del,

Jacob på Finse stasjon (i uniform)

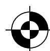
for etter at familien flyttet tilbake til Bergen opparbeidet han en velstelt hage med bærbusker og andre nyttevekster.

Som barn husker jeg at han en periode hadde særlig mange stikkelsbærbusker. Det var ikke bare saft og syltetøy som ble laget. En periode hadde han en stor vinballong stående på kjøkkenet. I følge andre familiemedlemer var resultatet av denne gesjeften så som så. Det hendte at ballongen kokte over og stikkelsbær hang oppunder taket, til stor ergrelse for de som måtte gjøre rent.

Tiden på Voss var ikke bare lykkelig. De mistet minstebarnet Else Christine bare 7 år gammel i en tragisk ulykke. Hun hadde løpt ut i hovedvegen nedenfor huset og ble påkjørt av stedets drosje. Det virker som om Jacob aldri kom helt over datterens død. I nattbordskuffen oppbevarte han i alle år en konvolutt med et bilde og en hårlokk av Else. Bakpå bildet hadde han skrevet "fars lille pike".

1932-1933 flyttet familien tilbake til Bergen. Han kjøpte hus i St. Halvardsveg. Der kunne man se over jernbanelinjen til Kronstad stasjon. Han sa selv at han kjøpte hus uten særlig kapital, men "noe må man jo våge, det går nok bra." Det var økonomiske nedgangstider den gangen. Hver gang min far, Sverre, klaget over dårlig råd da ***han*** skulle bygge hus, fikk han denne uttalelsen presentert.

Jacob var nok en uredd mann på mange måter. I tillegg kunne han i følge hans barn

ha et hissig temperament. Som lokomotivfører under 2. verdenskrigs første dager hadde han noen motstandsfolk på flukt som passasjerer på Vossetoget. Men tyskerne hadde satt opp sperringer og væpnede vakter før Voss. Uten å nøle braste han toget gjennom sperringene og fikk passasjerene i sikkerhet. For dette fikk han tildelt Tapperhetsmedaljen etter krigen.

Han var også en sosial person, likte å få besøk og trivdes i godt selskap. Han hadde bursdag 17.mai og da skulle også han feires! Om ettermiddagen var familien samlet til feiring i St.Halvardsveg, selv om barnebarna etter hvert kanskje hadde mer lyst til å gå til byen å delta i feiringen der.

1955 dør Sigvarda plutselig av hjerteinfarkt. De var begge 66 år gamle og skulle nyte hans pensjonisttilværelsen sammen. Nå måtte han klare seg selv. I starten fikk han nok mye hjelp fra sine barn og sin søster Agnes. Etter en tid fant han sin egen livsrytme. Første året som enkemann tok han sommerjobb på Englandsbåten mellom Bergen og Newcastle. Senere dro han på turer og lengre ferier sammen med kamerater. De lengste turene var rundtur med Hurtigruta og senere en tur til Roma.

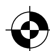
Han var glad i å lese og en god forteller. Han var også opptatt av å holde seg frisk og i god form. Oppskriften hans var havregrynsgrøt med honning til frokost hver dag, spekesild eller stekesild et par dager i uken og ikke minst; et godt glass cognac til å sove på. Han så på honning som et universalmiddel som kunne kurere det meste, også filipensere. Men han røkte også snadde. Det skulle helst være ”karvet blad”, en lakrislignende seig stang som han skar opp i flak og puttet i snadden. Det luktet intens! Når han fikk besøk la han litt tobakk på toppen for syns skyld. Hver torsdag, så sant været ikke var for dårlig, spaserte han fra Kronstad til Hovedbiblioteket for å bytte bøker, velkledd iført hatt, frakk og spaserstokk. Spiste så middag på Terminus ved jernbanestasjonen for så å ta lokaltoget eller trikken hjem igjen. Slik jeg husker han var han alltid velkledd og utrolig stolt over sitt sølvblanke, tykke hår.

1972 ble han innlagt på Haukeland Sykehus på grunn av sterke magesmerter. Etter et kort sykeleie dør han 83 år gammel.

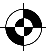
Kilder: Digitalarkivet, Jacob`s egne utsagn, muntlig overlevering fra Sverre Linde-Jacobsen samt egne minner fra barn- og ungdomstid.

Jacob Petra Jacob Ellinor Sverre
Fra hagen i St. Halvardsveg

Deltagere på slektstreffet

Karen Blaauw grenen (rød)

Karen Tønjum Foss
Karianne Foss Nygaard

Peter Nicolay grenen (blå)

Eva Hadeler Jacobsen
Annar L. Presterud
Elin Abelsen
Inge Halland
Espen Nilsen
Stine Halland Nilsen
Ingri Halland
Liv Abelsen Nordhus
Arvid Nordhus
Sindre Nordhus
Stig Abelsen
Birte Rolland
Thomas Abelsen
Ørjan Abelsen
Katrine Abelsen
Trygve Geza Torma
Leif Jenø Torma
Jorun Marie Torma
Lars Håkon Torma
Ragnhild Torma
Bjørg Fotland Jacobsen
Truls Jacobsen

Johan Hadler grenen (gul)

Turid Karin Langeland
Arne Langeland
Håkon Langeland
Siri Corneliussen (samboer)
Arne Kristian Langeland
Therese Hofft Stuen (samboer)
Finn Pedro Nilsen
Lita Sivertsen
Richard Nilsen
Monica Hægeland
Lita Sofie Nilsen
John Hadler-Jacobsen
Marit Hadler-Jacobsen
Christine Hadler-Jacobsen
Marianne Hadler-Jacobsen
Aage Hadler-Jacobsen
Angunn Hope
Silje Hope Hadler-Jacobsen
Sondre Hope Hadler-Jacobsen
Ingri Hope Hadler-Jacobsen

Kristine Blaauw grenen (lilla)

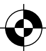
Ellen Lindén Døviken
Lars Døviken
Else Johanne Lindén Dahle
Bernhard Dahle
Merete Lindén Dahle
Marcus Lindén Dahle
Nora J. E. Lindén
Anna Engeline Mellin-Olsen
Ellinor Engelstad
Emil Engelstad
Maria Engelstad
Bård Mellin-Olsen
Merete Eide
Tora Mellin-Olsen Heggvik
Britta Eide
Melissa (Brittas niese)
Thomas Mellin-Olsen
Lida Egge
Kirsten Lindén
Anders Jan Lunde
Ulf Lunde
Jelena Lunde
Vigdis Lindén
Pål Heldal
Kjetil Heldal
Grete Svendal
Mina Heldal
Nina Lindén
Arne Skogedal
Tord Skogedal Lindén
Guri Ljones

Jacob grenen (grønn)

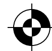
Thor Hadler Jacobsen
Edel Marta Helena Jacobsen
Einar Tore Jacobsen
Anne Laila Jacobsen
Ann-Jeanette Jacobsen
Henriette Kristine Jacobsen
Krister Steensen
Tore Henrik Jacobsen
Else Thunestvedt
Norvald Thunestvedt
Torhild Tarlebø
Karl Jacob Tarlebø
Birgit Cecilie Tarlebø
Else Ekerhovd
Einar Ekerhovd

Deltagerne gikk med fargede navneskilt for å vise hvem de slektet på.

Totalt: 83 voksne + 7 barn = 90 personer

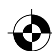
Bilder fra slektstreffet

Bildet over: de fleste deltagerne

Bildet under: Jacobsen-grenen

«HADLER HUSET»

Om Lars Andreas Hadler

(Se slektstreet på side 204)

Kilde: Jo Gjerstad fra boken
"*Skudevigs-Fjæren med deiligste minner*"

Midt oppe i Skuteviksveien hadde gamle Hadler et ølbryggeri. Han hadde også krambod med utsalg av træsko og spekesild, soplinger og sand, øsfater og bryner. Og et krus øl levertes over disken naturligvis og gjerne med et glas vin oppi.

Dette skriver Adolph Berg i «Gamle Bergensbilder» fra 1924. Og det er så sant som det er sagt. Hos Lars Hadler fikk man det meste. Matros, jekteskipper, slakter, ølbrygger og kjøpmann Lars Andreas Hadler (Hadeler) kom til verden 15. februar 1801. Han var et såkalt uekte barn. Moren het Johanne Christine Olsdatter (1781-1827). Faren var matros Lars Larsen, født i Stavanger i 1777 og «reist vekk før barnet ble født». Som et eksempel på hvordan livet i Bergen kunne være for drøyt to hundre år siden kan denne historien være interessant.

Etter barnefødselen bodde Johanne og lille Lars hjemme hos hennes foreldre, bøkker Ole Olsen og Martha, senere Nielsdatter, i 22. rode nr. 56, senere Krybbesmuget 4.

Lars ble døpt som Lars Andreas Larsen i Korskirken 5. mars. Barnets faddere var Carl Røberg, Mons Johannessen og Paul Nielsen. Konfirmert ble han i samme kirke 5. oktober 1817. Da hadde han bopel hos stefaren, Andreas Monsen Hadler i Skuteviksveien 48 som moren hadde giftet seg med i 1809. Fra da av var Lars ekte Skuteviksgutt. Senere fikk han også to halvsøsken.

Andreas Monsen Hadler, (1780-1846), var født på Osterøy som sønn av skomaker Mons Hadler. Av yrke var han «Matros på kanonbåt». Senere ble han høkerhandler (se side 226) og vertshusholder.

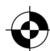
Som så mange andre Skuteviksgutter reiste også Lars til sjøs etter konfirmasjonen. Etter en periode som matros kunne han titulere seg «Jægteskipper». Da hadde han også tatt stefarens etternavn; Hadler - Lars Andreas Hadler.

Så ble det bryllup. Bruden var selvfølgelig også fra Skuteviken. Man gikk ikke langt etter ektefelle den gangen. Anne Christine Olsdatter var datter av høkerhandler Ole Steffensen Elvebakke fra Reed i Nordfjord med bopel i Skuteviksveien 41. I følge kildene var Ole en pen liten stillferdig herremann med pisk i nakken. Han tok borgerskap i Bergen 6. mars 1794 og var bl.a. innehaver av flere sjøboder.

Bryllupet sto 12. april 1824. Anne Christine var født 7. januar 1797 og tre år eldre enn sin mann. Sammen fikk de seks barn, en sønn og fem døtre.

Etter 10 år som skipper var Lars Hadler tydeligvis lei av sjøen. 22. mai 1834 tok han borgerskap som mesterslakter. Samme år kjøpte han Skutevikstorget 3 hvor han drev med salg av frukt og grønnsaker i tillegg til kjøtt. Senere kjøpte han også et hus i Skutevikens smalgang og et gårdsbruk i Fana. Det var hos ham Amalie Skrams far, Mons Monsen Alvær, først ble ansatt da han ca. 1835 kom fra Alversund til Bergen. Senere arbeidet Mons hos en navnebror av Lars, den tyskættede Johan Conrad Armauer Hadler. Der traff han også sin senere ektefelle, Ingeborg Louise Sivertsen. Hun arbeidet som «husjomfru» hos Hadler-familien.

Sommeren 1850 var Skuteviksveien 38 med krambod og bryggeri til salgs. Lars Hadler øynet nå muligheter for et nytt

«HADLER HUSET»

forretningsområde. 12. juni 1850 sa han opp slakter-borgerskapet og tok handels-borgerskap i stedet. 21. juli kjøpte han Skuteviksveien 58 av Niels Nielsen, «eneste arving etter Margaretha Hammer». Prisen han måtte ut med var 900 spesidaler.
I Bergen var det dette året 36 andre bryggerier. Inkludert i salget var også: «*Retten til Brændeviins Salg Partier indtil 40 Potter eller til Brændeviins Udskjænken og Salg i hvilkesomhelst Partier*».

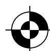
Etablissementet til «Lars på trappen», som han gikk under på folkemunne, ble raskt populært. Både slakterborgerne, repslager-drengene og baneguttene på Garmannsbanen, reperbanen som gikk hvor Lamberts vei er i dag, var faste kunder. Foran Hadler s disk møttes hverdag som søndag, de gamle skuteviksguttene «Panserrolf», «Lars med Træet», «Donkey-Ole» og «Torkel Båtsmann» til en lystig prat over et glass eller to. «Panserrolf» arbeidet hos repslager Ellerhusen i Småmøllen og var kjent for sin store tørst. Han hadde også gjerne et spann med seg som skulle fylles.
Hadlers navngitte øl vant ry for sin gode smak. Det ga også mersmak. Han hadde en stor kundekrets langs land og strand, både til bryllup og begravelser. En fast kunde var Johan Thomassen fra Skutevikens smalgang. Johan var kveker og hadde verken lov til røke eller å drikke kaffe. Øl, derimot, kunne både han og ektefellen Agathe, nyte så mye de ville, da gjerne blandet ut i melk.

Bøkkersvennene til Jon Olsen i Skuteviks-veien 33 var også gode kunder hos Hadler. Mesteren eide to kastenøter som svennene fikk låne om søndagene. Den minste ble satt i fjæren utenfor elven («Skittelven») som rant ut i Skuteviksbukten og ga god fangst av både torsk og flyndre. Den store lånte de når Skuteviksbukten kokte av sild og pir. Fisketurene var imidlertid umulig å gjennomføre uten noen tønner øl fra Hadler .

Det samme gjaldt bøkkerfestene på Vandremandag (14. april og 14. oktober) og Mikkelsdag (19 september). Da sluttet arbeidet klokken 17.00, verkstedet ble ryddet og øltønnene satt frem.
Læreguttene fikk ikke være med, festene var kun for utlærte svenner.
Bededagskveldene (fjerde fredag etter påske) hadde Hadler også stor omsetning. Da spilte Skuteviksguttene, både eldre, som yngre, langball i «Fjæren» (Skutevikstorget). Hadler's ølkagger var alltid tilstede på sidelinjen. Da «gamlingene» så ble slitne, og overlot spillet til yngre krefter, bar det gjerne av sted til vertshuset for nye forsyninger. Noen tok også turen opp på Stølen der de frekventerte både «Munterheden» og «Balaklava».
«Blåmandag», fastelavensmandag, var en uoffisiell fridag for de fleste av Skutevikens bøkker- og slaktersvenner. Da satt gjerne flere av dem på Skuteviksbryggens tregelendere med en ølkagge mellom seg mens de vinket til folk som gikk forbi og kom med morsomme kommentarer.

I «Adresse-Kalender for Norges Handel og Industri» i 1860 står Hadler oppført slik: «*HADELER, Lars A. Høkerhandel. Udsalg: 24de Rode No. 84*». I eiendommen sin på Skutevikstorget hadde han stall og vogn-remise (vognbod). Et stolt syn var det å se hans fyrrige ganger, enten den var spent foran en arbeidsvogn eller selskapsvogn. Det var heller ikke sjelden man så Hadler selv kjøre gjennom byen på vei til to av døtrene. Johanne Christine bodde på Grynmøllen ved Møllendalselven, Mathilde bodde på Nøstet og ble titulert «*fru skipsreder Pettersen*».
Av Hadler s andre barn kan nevnes datteren Berthe Sofie - Hun giftet seg med garveren Ole Andreas Olsen. «*Olsen på Marken*», i Skutevikens Tverrgate. Noen i etterslekten deres har tatt etternavnet Fadler og lever i Bergen den dag i dag.

En annen datter, Oline, giftet seg med kaptein, senere proprietær Otto Meyer på Ladegården. Hun døde under sin første barns fødsel, 18. april 1863.

«HADLER HUSET»

Barnet overlevde og ble døpt Otto Hadler Meyer. Han ble senere en kjent vognmann i Bergen. Etter sin første ektefelles bortgang giftet Otto Meyer seg på nytt med svigerfarens «*husjomfru*» Echte Caroline Lockwood.

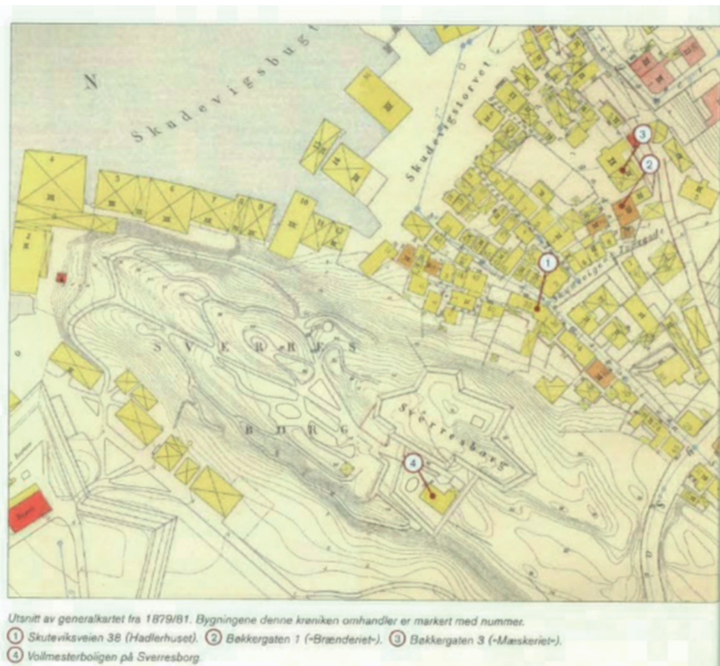
Datteren Anna vet man lite om. Sønnen Ole Stephan Hadler ble kun tre år gammel.

Ved folketellingen i 1865 var Lars Hadler 65 år, «*husfader*» og handelsborger. Ektefellen, Anne Christine Hadler, var 69 år og «*husmoder*». Husjomfruen het Echte Caroline Lockwood. Hun var fra Tromsø og 22 år. Tjenestepiken Anne Sjursen fra Birkeland i Fana var også 22 år. Det samme var tjenestedrengen Ole Thomassen fra Aurland. At ekteparet Hadler hadde en «*husjomfru*», Skutevikens eneste ifølge folketellingen, forteller om god økonomi. Lars Andreas Hadler ble etter hvert Skutevikens mest beslåtte mann.
Ekteparet Hadler hadde også en pleiesønn boende hos seg, barne-barnet Lars Andreas Hadler Jacobsen (1851-1891). Han var 15 år gammel og oppkalt etter morfaren. Guttens foreldre var Lars og Anne Christines datter, Johanne Christine (1825-1907) og ektemannen hennes, Jacob Olai Jacobsen (1816-1902). Hvorfor gutten var pleiesønn hos besteforeldrene, vites ikke. Økonomisk kan det ikke ha vært.
Guttens foreldre bodde på Nordbø i Årstad der Jacob Olai Jacobsen var gårdeier og møller.
Lars sine syv søsken bodde der sammen med foreldrene som også hadde tjenestepike og tjenestedreng. Kan det ha vært fordi besteforeldrene trengte hjelp i forretningen?
Lars Andreas Hadler Jacobsen trivdes tydeligvis godt hos besteforeldrene. I 1865 finner vi ham som offiser i Skutevikens Buekorps.

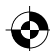
Han ble senere gift med Hedvig Bernhardine (Dina) Willumsen (1855-1904) fra Skuteviksveien 35. I 1891 kjøpte Lars Skuteviksveien 36, barndomshjemmets nabohus. Av yrke ble Lars Andreas Hadler Jacobsen garvermester.
Gjennom folketellingen i 1865 kan man danne seg et bilde av forretningen. Gamle Lars Hadler var antagelig mest opptatt med bryggeriet og forretningen ellers. Det var sikkert også pleiesønnen, Lars. Anne Christine gikk dem til hende så godt hun kunne. Antagelig var hun da også sykelig.
5. februar 1866 døde hun, 70 år gammel.

Tross sin unge alder hadde husjomfruen, Echte Caroline, full kontroll med husholdningen, mens drengen gjorde alt forefallende arbeid.

Utsnitt av generalkartet fra 1879/81. Bygningene denne kreniken omhandler er markert med nummer.
① Skuteviksveien 38 (Hadlerhuset). ② Bøkkergaten 1 («Brænderiet»). ③ Bøkkergaten 3 («Mæskeriet»).
④ Vollmesterboligen på Sverresborg.

NOEN FORKLARINGER TIL TEKSTEN I HADLER-HUSET:

Høker

Høker er en gammel betegnelse på en kjøpmann med begrensede rettigheter. Med dette menes at høkere, i motsetning til byens borgerskap som hadde rett til drive handel en gros, bare hadde rettigheter til å drive handel med spesifikke varer.

Høkeren var et typisk forstadsfenomen i tidligere tider, og deres handel var begrenset til detaljhandel i dette nærmiljøet. For å bli høker krevdes det ingen spesifikke kvalifikasjoner, som det ble krevet for å anskaffe et borgerbrev, der det gjerne ble stilt krav til både handelserfaring og formue. På den måten kan høkerne ofte betraktes som en form for annenrangs borgerskap.

Jekt med last, storseil og toppseil

En jekt er en bred, liten seilskute, de eldste uten fast dekk, vanligvis med én mast. Jekta førte råseil. Over råseilet kunnet jekta føre toppseil.

Selv om grunnlaget for jektefarten fra Nord-Norge til Bergen var tørrfisken, ble også andre varer med. Andre ettertraktede handelsvarer var tran, hvalolje og skinn av røyskatt (hermelin), oter, ulv, rødrev, bjørn, sel, rein og geit. Nordover fraktet man i tillegg til rugmel og andre kornvarer, også hamp, lin, øl, brennevin, keramikk, metallvarer, krydder, salt, tobakk og tøyvarer.

En stor del av årsaken til at jektefarten oppsto, var at kongen forbød hanseatene å seile nord for Bergen, til de norske «skatteområdene». Det har også vært en utstrakt jektefart i fjordene på Vestlandet, både nord og sør for Bergen.

Jekt - med tørrfisk

Pleiesønn

Om gutt som oppfostres hos andre enn foreldrene.

Noen personer omtalt i teksten:

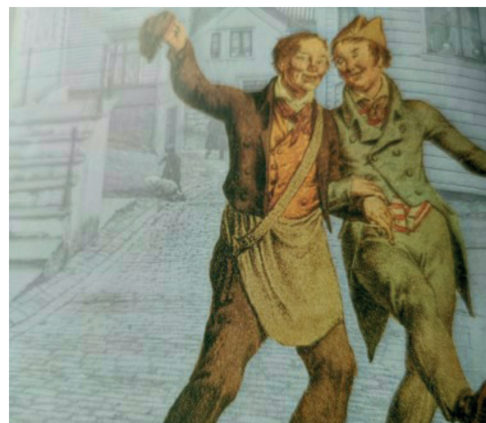
Mons Monsen Alvær, (1819-1898), far til forfatteren Amalie Skram, arbeidet i sin ungdom hos Lars Hadler i Skuteviken.

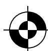
Johanne Christine (1825-1907), datter til Lars Andreas Hadler Jacobsen, senere mor til "SvarteJacob"

Garvemester Ole Andres Olsen «Olsen på Marken», ble i 1850 Anne Christine og Lars Hadler sin svigersønn

To glade lakser etter et besøk på Hadler huset

Dagny skifter navn til Dagny Hadler

Bare noen dager før Dagny døde, fikk hun innvilget familienavnet Hadler som mellomnavn. Brødrene Pedro og Johan ble døpt Hadler Jacobsen, men ikke Dagny. Det var sånn sett hennes siste ønske før hun døde.

Hun var dessuten veldig interessert i slekten sin, og hadde god kunnskap om sine aner. Hun la ikke skjul på en viss stolthet over å slekte på navn som Blaauw, Ameln og von der Putten. De er forfedre til hennes oldemor Karen Ameln Blaauw. Se slektsoversikten på neste side.

FYLKESMANNEN I HORDALAND
Justis-og byggesaksavdelingen

Saksbehandler, innvalgstelefon
Bjørn Aga Harkentz - 55 572035

Vår dato: 6 NOV 2001
Deres dato

Vår referanse: 2001/12386/715.1/BAH
Deres referanse

Rekommandert

...
Dagny Nilsen
Helleveien 146
5039 BERGEN
...

NAVNEBEVILLING

Vi viser til Deres søknad av 5.8. 2001 om navneendring – oversendt hit fra Bergen folkeregister, og til senere korrespondanse i saken.

Med hjemmel i lov av 29.mai 1964 nr.1 om personnavn, med senere endringer, § 16 tredje ledd, jf. Justisdepartementets rundskriv G-81/99 av 17.11.1999, samt Justisdepartementets vedtak av 16.mars 1984, gir fylkesmannen:

Dagny Nilsen, fødselsnummer 230921 35284,

bevilling til å ta Hadler som mellomnavn.

Deres fulle navn blir: **DAGNY HADLER NILSEN**.

Mellomnavnet er et personlig navn for bevillingshaveren, og det blir ikke en del av slektsnavnet.

Fylkesmannens bevilling kunngjøres ikke.

Med hilsen

Rune Ø. Bødtker e.f.
avdelingsdirektør

Bjørn Aga Harkentz
konsulent

Kopi: Bergen folkeregister
Bergen politidistrikt

Postadresse: Postboks 7310, 5020 BERGEN. | Kontoradresse: Statens Hus, Kaigt. 9, 5016 BERGEN. | Telefon: 55572000 | Telefaks: 55572009

Jacob Jacobsen
b: 4 Oct 1848
m: 8 Jul 1878
d: 1916

Jacob Olai Jacobsen
b: 25 Jul 1816
d: UNKNOWN

Jacob Jacobsen
b: UNKNOWN
d: UNKNOWN

Berte Johannesdatter
b: UNKNOWN
d: UNKNOWN

Johanne Christine Hadeler
b: 17 Jan 1825

Petra Nicoline Linde
b: 9 Mar 1849 in Bergen
d: Jun 1926 in Bergen

Peder Nicolai Linde
b: 22 Mar 1804 in Bergen
m: 20 Oct 1832
d: 11 Feb 1879 in Bergen

Karen Ameln Blaauw
b: 30 May 1810 in Bergen
d: 16 Nov 1867 in Bergen

Jacob Blaauw
b: 4 Jul 1789 in Rotterdam
m: 8 Apr 1807
d: 11 Apr 1813 in Bergen

Jacob Blaauw
b: 30 Sep 1766 in Rotterdam
d: 20 May 1841 in Bergen

Jacoba Johanna Van Der Putten
b: 6 Jan 1766 in Middelburg?
d: 8 Oct 1853 in Bergen

Regine Ameln
b: 9 Nov 1783 in Bergen
d: 15 Jun 1825 in Bergen

Christian Gerhard Ameln
b: 9 Jul 1735
d: 9 Jul 1806

Karen Kruger
b: 1747
d: 25 Oct 1818

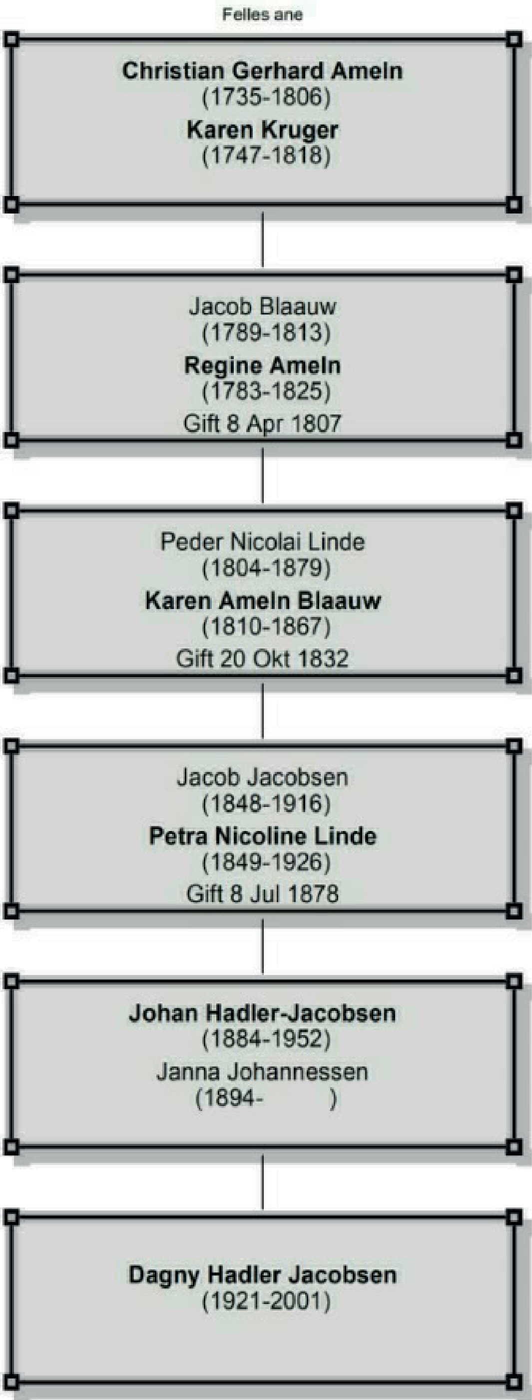

Slektskapstavle

Dagny Hadler Jacobsen er tipptippoldebarn til Christian Gerhard Ameln

(Se også slektsdiagram på side 208).

Hanseaten

.Major Christian Gerhard Ameln (1735—1806) Bergen.

Utdrag fra boken Familien Ameln (1954) ved dispasjør Henrik Ameln:

"Christian Gerhard Ameln f. 1735 var i 10 års alderen da han fulgte med til Norge. Han var 13 1/2 år da han nogen måneder etter den nesten 2 år eldre bror Conrad ved påsketid 1749 trådte i Wilhelm Oppermanns tjeneste på den hanseatiske stue nr. 4 i Svensgården. Denne stue eides da av Johann Rosentræder i Bremen.
Han var familiens samlende midtpunkt og morens støtte. Den eldre bror Conrad døde allerede i 1776 barnløs. Den fem år yngre bror flyttet til Kjøbenhavn og var også barnløs.
Den faderløse gutt fra et fremmed land oparbeidet en betydelig formue og vant en ansett posisjon, tiltross for at ingen slektninger var for hånden, som kunne yde ham støtte og hjelp.
Heller ikke hadde han formående velyndere ved ekteskap, idet han først i sitt 36te år giftet sig, og allerede da hadde begynt sine eiendomskjøp.

Majoren giftet sig som nevnt - især etter datidens opfatning - sent, først 7. februar 1771 med Karen Krüger (1747-1818). Hun var datter av Conrad Krüger, gift med Magdalena Christine Stuwitz. De fikk 14 barn".

I folketelling fra 1801 bor de i Rode 19 - bolig 37-38, senere Øvre Korskirke-almenning 1- som han kjøpte i 1767.
I folketellingen er han oppført sammen med kone, 8 barn og hele 22 tjenestefolk, hvorav 1 handelsforvalter, 2 skrivekarler, 2 gesehler og resten tjenestedrenger- og piger.

Han kjøpte også andre eiendommer; Kronstad i 1781, Tonningsnæset Kronstad i 1787, Mjøs i Manger og gården Ryland på dagens Holsenøy samt Manger kirke og Herlø kirke.

Han var Stadshauptmann og borgermajor, borgerskapet tok han i 1771.
Stadshauptmann var i eldre tid sjefen for borgervæpningen i en by. Vedkommende hadde under seg flere offiserer. Stillingen er meget gammel i Bergen. Bare en del av befolkningen ble virkelige borgere; særlig kjøpmenn og håndverksmestere. De var da gjerne registrert i borgerbøker, fikk borgerbrev eller ble autorisert på annen måte. Han var i tillegg major og ble kanskje derfor kalt en borgermajor.

Han var den største skipsreder ved århundreskiftet. I 1798 hadde han 15 skip. Han var i lengre perioder prinsipal (sjef) for Bryggen 9 - Leppen, Bryggen 7 - Bratten og Finnegården.

I november 1806 dør Ameln, 71 år gammel. Han ble gravlagt 3. desember i Korskirken "Med Fuld Ceremonie i Kirken" - samme dag står det i kirkeboken for Domkirken: "Ringet For Major Ameln i Korskirken":

"Natten til den 22de dennes behagede det Forsynet at bortkalde, ved en sagte og rolig Død, min meget elskede Mand Christian Gerhard Ameln, i hans Alders 71 Aar, 4 Maaneder og 13 Dage, hvilket høist sørgelige Tab, for Mig og Mine, jeg ikke har villet undlade herved at anmelde".

Karen Ameln, født Krüger

Major Amelns hus på hjørnet av Korskirkealmenningen.

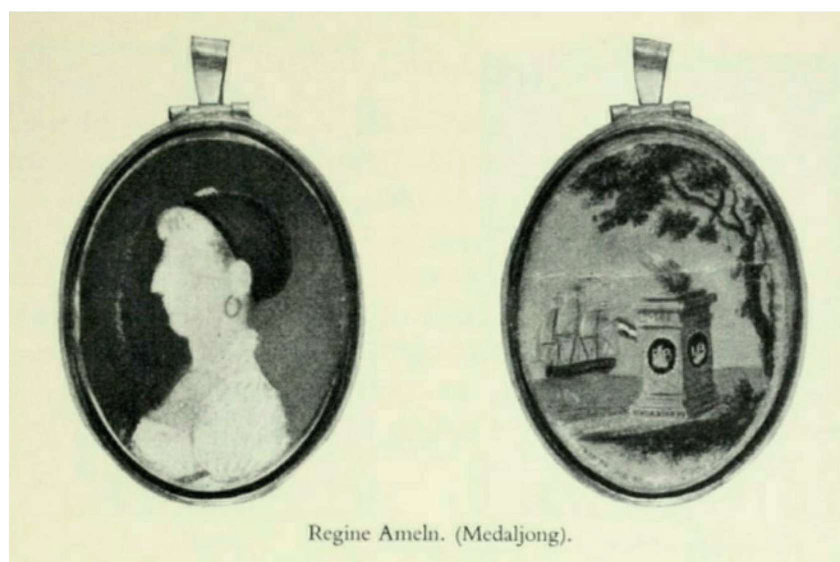

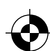

Majorens datter Regine Ameln (f.1783) er tippoldemor til Dagny (hennes ekteskap er omtalt på neste side).
Regines ett år yngre søster, Sophia Catharina, gift med Henrich Leganger Sundt, er mor til Christian Gerhard Ameln Sundt (1816-1901).
C. Sundts gate på Strandsiden i Bergen er oppkalt etter han i 1903 (Han døde i 1901). Christian Sundt var en av 1800-tallets store pionerer i det bergenske næingsliv, og bidrog bl.a. til å revolusjonere detaljhandelen som inntil hans tid for det meste hadde foregått i mindre kjellerlokaler eller ved selgerkoner med korger på gatehjønene. Han utviklet også engros-omsetningen med omreisende selgere og hele Norge som virkefelt.
Foruten forretningsmann, var han skipsreder og filantrop. Arnljot Strømme Svendsen beskriver ham i Norsk biografisk leksikon som «Bergens fremste selvgjorte rikmann, mangfoldige samfunnsstøtte, utrettelige velgjører og ukronede overhode» i siste halvdel av 1800-tallet.
Han var kommandør av 1. klasse av St. Olavs Orden (1901), ridder av Dannebrog-ordenen og av Nordstjerneordenen. Departementet innstilte ham i 1901 til Borgerdådsmedaljen i gull, som første bergenser, men han døde før saken nådde statsråd.

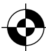
Majoren var også farfar til blant andre Christian Gerhard Ameln d.y. (1809–1872), som i 1838 startet eget firma med kjøp og salg av sild og salt. I 1850-årene utvidet han og sønnene virksomheten til Stockholm, og dette firmaet ble omdannet til Aktiebolaget Bröderna Ameln (ABBA, senere Abba Seafood, fra 2014 Orkla Foods Sverige AB; se Orkla ASA), som i dag er et av Sveriges største næringsmiddelforetak.

Christian G. Ameln d.y. var også farfar til overrettssakfører, dispasjør og stortingsmann Henrik Ameln (1879–1961), som har skrevet boken "Familien Ameln". Dispasjør er en person som har som oppgave å gjennomføre felleshavarioppgjør (dispasje). I Norge blir dispasjører oppnevnt av justisdepartementet. Det er per 2021 oppnevnt én dispasjør i Norge.

Regine Ameln. (Medaljong).

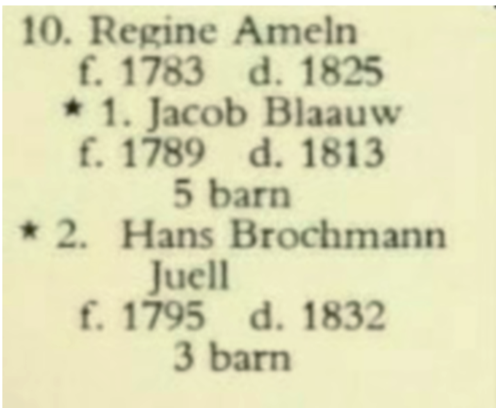

Jacob Blaauw (1789-1813) og hans foreldre

Regines første ektemann var Jacob Blaauw. Han forulykket nær Stavanger, i "Bømmelfiord" mellom 26. og 30. april 1813. Liket ble ikke funnet, og han er derfor ikke begravet på noen kirkegård. Han var i sitt 27. år. De fikk 5 barn før han omkom, og en av dem var Dagnys oldemor Karen (1810-1867).

Videre er det opplyst at han var kjøpmann og borger av byen (Bergen), slik også faren Jacob Blaauw den eldre, var.

Regine giftet seg på nytt med Hans Brochmann Juell:

10. Regine Ameln
f. 1783 d. 1825
* 1. Jacob Blaauw
f. 1789 d. 1813
5 barn
* 2. Hans Brochmann Juell
f. 1795 d. 1832
3 barn

Jacob sine foreldre:

Jacoba Johanna Blaauw (van der Putten)

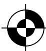
Fødselsdato:	06. Januar 1766
Fødested:	Walcheren i Zeeland, Middelburg, Middelburg, Zeeland, Netherlands
Død:	08. Oktober 1853 (87) Bergen, Bergen, Hordaland, Norway (Norge)
Begravet:	Bergen, Hordaland, Norway
Nærmeste familie:	Datter av Johan van der Putten og Jacoba van der Putten Konen til Jacob Jacobsz Blaauw Mor til Jacob Jacobsz Blaauw; Jacoba Johanna Kooter; Antje Jacobs Blaauw; Catharina Christina Kramer; Maria Karen Sophie Blaauw og 2 others

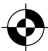
Jacob Jacobsz Blaauw

Fødselsdato:	30. September 1766
Fødested:	Rotterdam, Government of Rotterdam, South Holland, The Netherlands
Død:	28. Mai 1841 (74) Bergen, Bergen, Hordaland, Norway (Norge)
Begravet:	Bergen, Hordaland, Norway
Nærmeste familie:	Sønn av Jacob Jansz Blaauw og Antje Simons Hanstje Ektemannen til Jacoba Johanna Blaauw Far til Jacob Jacobsz Blaauw; Jacoba Johanna Kooter; Antje Jacobs Blaauw; Catharina Christina Kramer; Maria Karen Sophie Blaauw og 2 others Bror av Geertruij Jacobs Blaauw; Trijntje Blaauw; Trijntje Spanjersberg; Klaas Blaauw og Maria Jacobsdtr Blaauw
Yrke:	Skipper, Kjøpmann i Rotterdam (Reder), Købmand i Bergen

Kilde: Else Berit Rustad

Etterkommere til Dagny og Finn

1-Dagny Hadler Jacobsen f. 23 Sep 1921, Bergen, d. 17 Nov 2001, Bergen
+ Finn Nilsen f. 4 Nov 1922, Bergen, d. 20 Des 2008, Bergen
- 2-Turid Karin Nilsen f. 22 Jun 1948, Bergen
  + Arne Langeland f. 25 Jul. 1946, Trondheim
  - 3-Fredrik Langeland f. 13 Jan 1974, Bergen
    + Marianne Moldskred f. 14 Nov 1974, Bergen
    - 4-Marie Langeland f. 25 Nov 2004, Bergen
    - 4-Ole Kristian Langeland f. 8 Feb 2008, Bergen
    - 4-Ingrid Langeland f. 28 Mar 2011, Bergen
  - 3-Håkon Langeland f. 7 Nov 1977, Bergen
    + Siri Benedikte Corneliussen f. 28 Nov 1979, Bergen
    - 4-Nathalie Langeland f. 24 Apr. 2012, Bergen
    - 4-Celine Langeland f. 15 Jan 2016, Bergen
  - 3-Arne Kristian Langeland f. 14 Mar 1980, Bergen
    + Therese Hofft Stuen f. 18 Mai 1980, Oslo
    - 4-Tiril Hofft-Langeland f. 17 Nov 2009, Bergen
    - 4-Sondre Hofft-Langeland f. 9 Aug 2012, Bergen
    - 4-Viktoria Hofft-Langeland f. 26 Aug 2016, Oslo
- 2-Finn Pedro Nilsen f. 13 Des 1953, Bergen
  + Lita Ragna Sivertsen f. 14 Mar 1954, Bergen
  - 3-Richard Nilsen f. 30 Mai 1973, Bergen
    + Monica Hægeland f. 7 Feb 1976, Kristiansand
    - 4-Lita Sofie Nilsen f. 11 Jan 2008, Kristiansand
    - 4-Pedro Andreas Hægeland Nilsen f. 26 Okt 2009, Kristiansand
  - 3-Kristian Nilsen f. 13 Feb 1977, Bergen
    + Kine Berthelsen f. 5 Mar 1986, Farsund
    - 4-Johan Sebastian Berthelsen Nilsen f. 22 Apr. 2016, Kristiansand

